

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Crvce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Secunda pars Elucidationis, ea quæ ad propositiones in particulari
pertinent, complectens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

secundum rationem proprii boni; ita tamen, quod in hoc proprio bono non constituat finem; sicut etiam. & ad proximum potest esse aliqua alia spiritualis dilectio, propter dilectionem charitatis, qua fundatur in Deo, dum proximus diligitur ratione commoditatis, consanguinitatis, vel alius conditionis humane, qua tamen referibilis sit ad charitatem, &c.

3.

Ex his ergo tribus modis certum est, proprium amorem primo illo modo sumptum, esse omnium malorum radicem, de quo loquebatur Paulus cū 2. ad Timotheum 3. dicebat: In nouissimis diebus instabunt tempora periculosa, & erunt homines se ipsos amantes, cupidi, elati, &c. Vbi prædictum proprium amorem pro tot malorum causa assignat; & Christus Dominus Ioan. 12. num. 25. asserit: Qui amat animam suam, perdet eam, & qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam, super quæ verba D. Aug. tract. 5. in Ioan. ait: Noli amare ne perdas, noli amare in hac vita; ne perdas in æternitate, &c. Vnde D. Thomas 1. 2. q. 77. art. 4. in corpore, inquit: Manifestum est, quod inordinatus amor sui, est causa omnis peccati, & D. Aug. lib. 4. de Civitate Dei c. 7. & c. 14. ibi: Amor sui, qui est causa peccati, est ille qui perducit ad contemptum Dei. Idemque docet ser. 39. de tempore. Quam etiam veritatem tradunt D. Greg. hom. 4. in Ezechiel. S. Basiliius in reg. breu. ad interrogationem 24. S. Anselmus super citatum D. Pauli locum, D. Bernard. ser. 7. in Psalmum qui habitat & lib. 4. de considerat. ad Eugenium c. 2. ad illa verba: Ecce nos reliquimus omnia, D. Bonauent. 3. p. breuiloquij cap. 11. Dionysius Richelius lib. de laudibus vitæ solitariæ artic. 6. Aluarez de Paz tom. 2. lib. 2. p. 2. cap. 2. de exterminatione mali, ac tandem idem omnes S. Patres, ac Doctores proclamant. Imò & Philosophi veritatem hanc agnouerunt, & ita Plato lib. 7. de legibus dixit: Nimius in se ipsum amor, omnium peccatorum omnibus est causa, obicitur vitæ amatum qui amat, quapropter qui se amat, cum se magis, quam veritatem honorandam patet, quod iustum, bonum, pulchrum sit malè iudicat. Idemque docuit Plutarchus de officio auditoris, ac Seneca epist. 86. sed in hoc, ut potè omnino certo, immorari non oportet.

4.

Deinde certum etiam est, proprium amorem secundo illo modo sumptum, prout scilicet in charitate includitur, secundum quod homo se propter Deum, & in Deo diligit, non solum esse malum, vel imperfectum, aut vnionis cum Deo impeditiuum, sed potius optimum, imò & inclusum in præcepto charitatis, & ab illa procedens; siquidem debet quis se ipsum, & corpus suum ex charitate diligere, ut D. Thomas 2. 2. quæst. 25. art. 4. & 5. & omnes docent, constatque ex præcepto illo Decalogi: Diliges amicum tuum sicut te ipsum, Leuitic. 19. num. 8. In qua veritate, ut potè certissima, & indubitata confirmanda, in memorandum non est.

5.

At verò proprius amor, tertio illo modo sumptus, prout scilicet aliquis diligit ipsum, secundum rationem proprii boni, verbi gratia, ratione commoditatis, vel licentius alterius conditionis humane, quamuis in hoc proprio bono vltimum finem non constituat, sed ad charitatem referibile sit; huiusmodi, inquam, amor imperfectus est, pluraque spiritualia damna inuoluit, & causat. De quo proprio amore loquebatur D. Basiliius in reg. breui, ad interrogationem 54. dum dicebat: Amas sui ipsum est, qui se ipsum amat priuato, & immodico amore; talem autè se esse quis cognoscat, si qua faciat, in commoditate sui faciat, licet quod fiat, ex mandato fiat, & de illis qui se huiusmodi amore persequuntur, ait Aluarez de Paz loco sup. cit. c. 11. Hi in quadam inquietudine perpetuo versantur, cum dolor à proprijs affectibus excitatus, non finit eos in aliquo loco quiete consistere, &c.

Vale

Vndè hunc imperfectum amorem proprium, debet perfecta charitas excludere, ita vtilis, qui ex charitatis perfectione operatur, nullatenus in se ipso, vel in suis rebus commodum proprium, vel propriam vtilitatem quatumuis licitam quærat, sed præcise se ipsum, & cætera omnia propter Deum, & in Deo diligit, atque ad eò solùm ipsum Deum quærat. Hac enim ratione Apostolus 1. ad Corinth. 13. nu. 5. docet: *Charitas non quærit quæ sua sunt*, quod explicans D. Bernard tract. de diligendo Deo etiam respectum, & intuitum ad vtilitatem, & commodum præmij æterni, à perfecta charitate excludit, dicens: *Non sine præmio diligitur Deus, & si absque præmij intuitu diligendus sit, vacua namque vera charitas esse non potest, nec tamen mercenaria est; quippe non quærit, quæ sua sunt; affectus est, non contractus; verus amor præmium non requirit, sed meretur, &c.* Et in eodem tractatu explicans illud Psalm. 117. *Confitemini Domino quoniam bonus*, inquit: *Qui Domino confitetur, non quia sibi bonus est, sed quia bonus est, diligit Deum propter Deum, & non propter seipsum, &c.* Idemque communiter SS. Patres tradunt; cuius doctrinæ sensus non est, esse illicitum operari propter præmium, & retributionem, vt dicebant aliqui hæretici, quos damnauit Concilium Tridentin. sess. 6. c. 11. can. 31. & Innocent. 3. cuius definitionem refert Directorium Inquisitorum 2. p. q. 9. art. 10. sed sensus est, talem operandi modum, non esse perfectiorem, nec eo, vt in plurimum, vtili illos, qui ad statum perfectorum, & vnionis cum Deo peruenerunt, vt optimè libellus ille spiritalis, qui inscribitur: *Arts seruendi Deo*; cuius Auctor est Frater Ildephonsus de Madrid, pertractat. Charitas ergo perfecta, prout cum hac perfectione operatur, proprium amorem in tertia acceptione sumptum excludere debet; ita vt, non attendat quis in rebus, quæcumque illæ sint, ad eas amandas, aliquid proprii commodi, vel vtilitatis, sed præcise conducentiam ad diuinam gloriam; atque ad eò quæuis alium particularem affectum excludat: in quo sensu dixit Christus Dominus: *Qui non renunciat omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus*, Luc. 14. n. 33. & Matr. 16. n. 24. *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me*. Et Paulus 1. ad Corinth. 7. n. 29. *Tempus breue est, reliquum est, vt qui habent vxores, tanquam non habentes sint; & qui stent, tanquam non stentes; qui gaudent, tanquam non gaudentes; & qui emunt, tanquam non possidentes; & qui vtuntur hoc mundo, tanquam non vtantur, &c.* Vndè meritò D. Augustinus lib. 83. quæstionum quæst. 36. ait: *Augmentum charitatis diminutio cupiditas, perfectio nulla cupiditas*, & Dionysius Richel. lib. de laudibus Vitæ solitariae art. 6. *Minoratio amoru proprii, est charitatis profectus, & incrementum*; idem. que docent omnes Sancti Patres, & Doctores catholici, quorum plura testimonia infra referemus.

F. II.

Ex doctrina tradita propositionis huius legitimus sensus ostenditur.

EX his igitur patet clarus, & legitimus sensus propositionis Venerabilis nostri IO. ANNIS, quam elucidamus: in ea namque statuit, necesse esse ad perfectionem charitatis, & vnionis cum Deo dimittere appetitum omnium rerum, tam naturalium, quam supernaturalium; non quidem, prout ad gloriam Dei conducere possunt, sed prout ex aliquo particulari comodo, vel vtilitate propria in eis reperta amari

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
.128

possunt, vt verba illa, quæ ipsemet subiunxit: *Secundū quod proprio amori iuncta sunt, carat & euacuet*, euidenter ostendunt; proprius enim amor, in cōmuni loquendi modo in malam, vel imperfectam partē sumi solet; sicuti & odium sui in bonam, iuxta illud Ioan. 12. n. 2. *Qui amat animam suam, perdet eam, & qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam*, vbi Augustinus tract. 5. in Ioannem inquit: *Noli amare in hac vita, ne perdas in æterna vita.*

Vnde in hac propositione quemuis proprium amorem, in hoc dumtaxat malo, vel imperfecto sensu, atque ad eò secundum primam, & tertiam considerationem ex D. Th. adductam & explicatam, reiiciendum esse ad perfectionem charitatis obtinendam, docet sublimis noster Doctor, non quidem, quia perfecti etiam, postquam ad statum perfectionis deuenere, non possint aliquos actus exercere intuitu præterij, vel alicuius propriæ utilitatis, sicuti exercebat Dauid, dum dicebat: *Inclinau cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum, propter retributionem*, Pl. 118. n. 112. & S. Mar. nostra THERESIA c. 15. suæ vitæ docet etiam, perfectos aliquando indigere huiusmodi motibus ad rectè operandum, & ad euitanda peccata. Sed quia hic operandi modus propter proprium commodum, aut utilitatem, etiam spiritualem, & supernaturalem, non est omnium perfectissimus; idè hi qui ad perfectionem charitatis, ac vniōis cum Deo, qualis in hac vita haberi potest, proximè iam accedunt, eo communiter & vt in plurimum, non vtuntur: *Perfecti namque* (verba sunt D. Th. 2. 2. q. 24. ar. 9. ad 3.) *si in charitate proficiant, sed non est ad hoc principalis eorum cura, sed iam eorum studium circa hoc maxime versatur, vt Deo inhaerant.*

7.

Hic est igitur legitimus, & manifestus sensus huius propositionis, quem ipsemet eius verba satis aperte declarant, ipseque etiam Extaticus noster Doctor in tribus libris Ascens. Montis Carmeli, specialiter verò l. 3. à c. 16. latè, & sublimiter ostendit plures imperfectiones, ac spiritualia damna, quæ ex hoc proprio amore, circa quæuis bona, tam naturalia, quam supernaturalia oriuntur, mirifice explicans, ac perpendens. Et hunc sensum catholicum, verissimum ac bonæ Theologiæ, scriptioni, & Sanctorum Patrum Doctrinæ omnino conformem esse satis ostendimus: Nunc autè plura Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonia subiungemus, in quibus propositionem hanc, non solum quoad eius legitimum sensum iam explicatum, sed etiam quoad loquendi modum vnanimiter tenent, imò & strictioribus verbis, quàm vnoster IOANNES, prædictam rerum omnium creaturatum, tam naturalium, quàm supernaturalium, proxi ex proprio amore appeti possunt, abdicationem, appetitūque vacuitatem, suadent, & commendant.

§. III.

Plura Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonia ad propositum adducuntur.

8.

IN primis ergo Sanctus Dionysius Areopagita, cap. 1. de Mystica Theologia, sic Timotheum, ad quem scribit, alloquitur: *Tu verò, Timothee charissime, in te vigila seruendu spectaculis Mystici exercitatione, & sensus lingue, & intellectuales operationes, & iustitia*

Et intelligibilia, Et quæ non sunt, Et quæ sunt omnia, Et vt illi iungaris, qui super omnem substantiam, omnemque scientiam est, ignora pro viribus te ipsum intende. Enim verò abs te ipso, atque ab omnibus liberè & absolutè, ac purè excedendo, ad supersubstantialitatem diuine caliginis radium, sublatus omnibus & absolutus ex omnibus euolabis, vbi verba illa: Linque quæ non sunt, & quæ sunt omnia, nec non & illa: Sublatus omnibus, & absolutus ex omnibus, ponderanda, & cum istis, quæ in hac propositione Extatici Doctoris nostri habentur, conferenda sunt.

Deinde D. August. lib. 1. de doctrina Christiana cap. 22. explicans illa verba Matt. 22. Dilige Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, sic inquit: Deum ex toto corde diligere, præcipere est, vt omnes cogitationes tuas, ex tota anima, vt omnem vitam tuam, ex tota mente tua, vt omnem intellectum tuum in illum conferas, à quo habes ea, quæ confers; nullam ergo vita nostra partem relinquit, quæ vacare debeat, & quasi locum dare, vt alia re velut frui, sed quidquid aliud diligendum venerit in animum, illuc rapiatur quo totus dilectionis impetus currit, tunc enim est optimus homo, cum tota vita sua pergit in incommutabile bonum, &c. Vbi verba illa: Vt alia re velut frui, nec non & illa, quidquid aliud diligendum venerit, ad propositum perpendenda sunt.

Præterea D. Hieronymus epist. 1. ad Heliodorum sic inquit: Perfectus seruus Christi nihil præter Christum habet, aut si quid præter Christum habet, perfectus non est, &c. Quo nihil strictius dici potuit.

Eandem etiam doctrinam, & locutionem habet Diu. Bernardus in tractatu de diligendo Deo, his verbis: Quomodo stilla aqua multo vino infusa deficere à se tota videtur, dum & saporem vini induit, & colorem; & quomodo ferrum ignitum, & candens igni simillimum sit, pristina propriaque forma exutum; & quomodo solis luce perfusus aër in eandem transformatur luminis claritatem, adeo vt nox tam illuminatus, quam lumen ipsum esse videatur; sic omnem in sanctis humanam affectionem quodam ineffabili modo, necesse erit à semetipsa liquefcere, atque in Dei penitus transfundi voluntatem: Alioqui quomodo omnia in omnibus erit, si in homine de homine quidquam supererit? Et Paulus superius dixerat: Quoniam scriptura loquitur, Deum omnia fecisse propter semetipsum, erit profecto, vt factura se se quandoque conformet, & concordet auctori; oportet proinde in eundem nos affectum quandoque transire, vt quomodo Deus omnia esse voluit propter semetipsum, sic nos quoque, nec nos ipsos, nec aliud aliquid fuisse, vel velimus, nisi æque propter ipsum ob solam videlicet ipsius voluntatem, non nostram voluptatem. Opera, & defacata intentio voluntatis, eò certe defacior, & purior, quo mea de proprio nihil illam admixtum relinquitur; eo suauior, & dulcior, quo totum diuinum est, quod sentitur, sic affici, deificari est. Quibus in verbis strictissimam rerum omnium quarumcumque, quatenus ex proprio amore etiam licito appeti possunt, renunciationem, & abdicationem, in his qui perfecta charitate Deum prosequuntur D. Bernardus statuit.

Bernardo adiungendus est Gilbertus Abbas valde illi in spiritu similis, qui in sermone 1. super Cant. eorum, quæ ad complementum sermonum D. Bernardi scripsit, explicans illa verba Cant. 3. Per noctem quasiis quem diligit anima mea, sic loquitur, sicut in lectulo, sancte quietis accipis otium, sic oblivionem quandam intellige. In vmbra rerum visibilium oblivionem aliquam accipe, in nocte omnimodam. Dilectio ipsa hanc noctem inducit, quæ reliqua omnia, nec respicit, nec notare putat, cum ad illum quem diligit intenta suspirat, &c.

Inlu-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

124

12.

Insuper D. Thomas 2. 2. quæst. 13. ar. 6. in corp. excellētiā charitatis explicans inquit: *Charitas attingit ipsum Deum ut in ipso sistat. nō ut ex eo aliquid nobis proveniat. &c.* Quæ vltima verba doctrinam nostræ propositionis expresse continent, & q. 24. art. 8. perfectionem charitatis, ad quam potest quis in hac vita pervenire, declarans sic habet: *Alio modo contingit, aliquem diligere Deum: quantum potest, ut scilicet homo studium suum deponat ad vacandum Deo, & rebus divinis prætermittis alijs, nisi quantum necessitas præsentis vite requirit: & ista est perfectio charitatis, quæ est possibilis in via, non tamen est communis omnibus habentibus charitatem &c.* Ecce qualiter omnia, præter Deum, à viris perfectis prætermittenda esse docet, & q. 180. ar. 6. ad 2. explicans quænam requirantur in anima ad hoc, ut perveniat ad perfectam Dei contemplationem, quam (iuxta D. Dionysij c. 4. de divinis nominibus phrasim) vocat circulem, sic ait: *Exigitur, quod duplex eius diversitas amoveatur. Primum quidem illa, quæ est ex diversitate exteriorum rerum, prout scilicet requirit exteriora: Secundum autem, eam, quæ est per discursum rationis: & hoc contingit, secundum quod omnes operationes animæ reducuntur ad simplicem contemplationem intelligibilis veritatis. Et cum istis duobus præmissis, tertio ponitur uniformitas conformis Angelis, secundum quod, prætermittis omnibus, in sola Dei contemplatione persistit, &c.* Vbi verba illa: *prætermittis omnibus*, ad propositum perpendenda sunt.

13.

Accedit D. Bonavent. serm. 2. de luminaribus Ecclesiæ inquit: *Hæc contemplatio iuuatur industria, ut separetur homo ab omni eo quod Deus non est, etiam à seipso &c.* Quid sit istius? Nec minus stricta est alia eiusdem S. Doctoris locutio lib. 1. de profectu Religiosorum ubi sic habet: *Perfectio memoria est, ita hominem in Deum esse absorptum, ut etiam sui ipsius, & omnium quæ sunt, obliuiscatur, & in solo Deo, absque omni strepitu volubilium cogitationum, & imaginationum suaviter quiescat, &c.*

14.

Nec minus strictè id ipsum docuit Albertus Magnus in lib. de adherendo Deo, sæpè specialiter verò cap. 2. in hunc modum: *Qui in alem statum aggredi desiderat, & latet, opus est omnino, ut velut clausis oculis, & sensibus de nullo se penitus implicet, ac pertinet, solutus sit, & curet, sed cuncta, tanquam impertinentia, & perniciose funditus excutiat &c.* Et cap. 1. & 8. hæc notabilia verba subiungit: *Deus namque anima sic debet esse cum Deo unita, & suam voluntatem divina voluntati tam conformem habere, & facere, quod se cum nulla creatura occupet, seu adhareat, sicut dum non erat creata, ac si nihil sit, præter solum Deum, & ipsam animam &c.* Qua locutione nihil strictius dici potuit.

15.

Strictissima est etiam ad hoc propositum doctrina, & loquutio sublimis illius Doctoris Mystici Ioannis Thauleri qui serm. in dom. 25. post Trinitatē sic inquit: *Et nec pro se ipso, vel sui causa vero amator in spirituali interna dulcedine voluptatem, aut oblectationem querere licet, tamen si imperfectis, ac incipientibus Christi servis hoc videatur esse permissum, perfectis verò minime, puro namque amori nulla ratione conceditur, ut consolationem, dulcedinem, saporem, deuotionem sensibilem, ac in cunctis exercitijs spiritualibus prosperum successum propter seipsum querat, id enim magis esset donis Dei, quam ipsi Deo confidere, &c.* Et paucis deinceps iectis subiungit: *Purus amor, nec in æternis sese bonis querere debet, puta, ut magnam copiam cælis gloriam, honorem, mercedem pro bonis suis actibus consequi, quæ sanè, & si qua sunt, etiam di, propter se dumtaxat expectare, vel querere, nec perfecta virtutis, nec puri amoris est, nec quæquam ad verè purum amorem attinet, siue is, (scilicet Deus) dare cælestia regna, seu deorum, siue seruare, siue damnare velit, &c.* Et Dominica infra octauam Epiphaniæ, omnia namque

vires anima, vt intellectus, memoria, voluntas, ratio, cunctaq; operationes illarum cum sint multa, & multiplicia, ipsum quoq; homine multiplicē efficiunt, distribuunt; omnis igitur sensualitas, cuncta imagines; & quidquid hoc est, in quo nos ipsos querimus, nos ipsos intendimus, nos ipsos inuenimus, relinquenda penitus sunt & abdicanda, &c. Similia habet serm. 4. de Natiuit. Dom. serm. 2. post Trinit. per totum.

Consonat, tam in doctrina, quā in locutione celeberrimus ille Doctor Mysticus D. Ioan. Rusbroch. in ope de vera contemplatione c. 37. Qui Deo seruiunt non ex charitate, sed solum propter seipos, & propter priuatum suum lucrum, ac commodam, tales vocantur mercenarij: quisquis autem Deo seruit, aliquam ob causam, qua Deus non sit, si non amat Deum, qui autē Deum amat, ipso contentus est, neq; quidquam pretereā appetit; qui verō Deo, lucri & comodi sui causa, seruit, utique non diligit Deum, vera enim charitas non querit, que sua sunt, &c.

Eandem etiā habet doctrinā Caietan. super Ep. ad Phil. 2. n. 21. circa illa verba: Oēs enim querunt, que sua sunt, &c. sic enim inquit, Per hac verba penuria apud Paulū persecutorum discipulorū insinuat, nam particula hec, vt ratio precedentis afferitur, vt testatur cōmūctio, enim, dicendo omnes enim, nec dicit amant, sed querunt; Nec intelligas significari amorem preferentiē proprie ipsi, que a Iesu Christi, huiusmodi enim amor esset peccatum mortale. sed amorem querentem in rebus a Iesu Christi, huiusmodi siquidem studium, est studium impersectorum, &c.

Consentit in doctrina, & locutione huius propositionis Tho. de Kempis de imitatione Christi l. 3. c. 31. inquit: Oportet igitur omnē pertransire creaturam, & sensum perfectē deserere, ac in excessu mentis stare & videre te omnium conditorē, cum creaturis nihil simile habere, & nisi qui omnibus creaturis fuerit coepeditus, non poterit libere intendere diuinū. Ideo enim pauci inueniuntur contemplatiui, quia pauci sciunt se a peritis & creaturis ad plenum sequestrare. Et c. 32. eiusdem libri ait. Tene breue, & consummatum verbum: Dimitte omnia, & inuenies omnia, relinque cupidinem, & reperies requiē. Hoc mente pertracta, cū impleueris, intelliges omnia;

Strictissimis etiam, & valde notatu dignis verbis veritatē hanc stabiliiuit sapientissimus ille, ac piissimus Archiepisc. Bracharen. Frat. Bartholomæus à Martyribus, in 2. par. sui compendij spiritualis, c. 10. vbi de peccatis viris sermonem instituens, sic loquitur: Nihil intentione mentis, & amore prosequuntur nisi Deum, interius erga ipsum iugiter occupantur; Deo ita adherent, vt vidētes sint velut cæci, auāientes surdi existant, loquentes quasi muti permanent, hi cœlestem, & angelicam vitam in terris viuunt, & terrestres Angeli iure dici poterunt, &c. Statim que media ad hunc statum perueniendi assignans, subdit: Igitur athleta Christi, si velis ad hunc salutis portum appellere, sequentia totius animi viribus obseruare cōtendit: nihil tenaci corde possideas, nulli creaturæ mente inhæreas, nullius viri quātumvis sancti amicitiam, & familiaritatem humanitas expetas, nam non solum, que mala sunt, sed etiam bona huic sapientia efficiunt, si inordinatē diliguntur, vel queruntur; nam lamina aurea oculis obiecta non minus quam lamina ferrea impediti solet visum: Priuatum amorem ex toto corde extirpato, & propriam voluntatem deponens, Deo te ipsum tradituro, & te in ipsum perfectē transfundituro: Nunquam ore, vel corde, habita tui ipsius, & proprii commouit ratione, diuis, hoc volo hoc nolo, hoc eligo, illud respicio, nec vnquam aliquid tunc quaras, sed omni prorsus proprietate reiecta spolia te ipso, & tibi, ac omnibus huius mundi rebus ita moriaris, ac si nunquam viueres, aut omnino mortuus esses, in omnibus honorem Dei quarito, & id emittor, vt eius voluntas in omnibus impleatur, &c.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

128

Testimonijs S. M. nostræ THERESIÆ huius pro-
positionis elucidatio absolvitur.

20. Tandem, ut plura alia testimonia, prolixitatis evitandæ gratia, omittamus, cor-
nidem huic capiti apponere placuit testimonijs sanctissimæ Mar. nostræ THE-
RESIÆ: ipsa namque sæpissimè hanc rerum omnium creatarum abdicationem,
tanquam necessariam ad perfectionem assequendam, suadet; specialiter vero c. 8. v. 2.
perfectionis sic loquitur. *Iam de abnegatione, quæ habere nos oportet, etiã nonnihil dicamus, quia
ea namque omnia facta sunt, siquidem perfectè, & prout oportet, fiat. In hac inquam sita sunt omnia,
cum enim cum solo Creatore disticiamur, & deliciamur, omnia vero creata negligimus, ita nobis
Maurus ipsius infundit virtutes &c. Et statim subiungit: *Anno parvum esse putatio bonum, ca-
risima hocce bonum procurare, nos inquam totas, non autem in partes & frustra divisas illi tradere,
cum in eo (vri iam dixi) omnia bona inveniuntur. Ad quam omnino integrâ rerum omni-
tam naturalium, quàm supernaturalium, præter ipsum Deum, abdicationem, THE-
RESIAM nostram Dei gratia pervenire, inter maxima Dei beneficia sibi collata, ip-
samet numeravit in quadam relatione sui spiritualis profectus, quam suo confessor
scripsit. quamque Reverendis, Episcopus Titafonensis Frater Didacus de Yepes, p.
sua vitæ in fine refert, vbi habet hæc notanda verba, *Hoc quam optime novit Dominus, quod
ipsa in gravissimam cæcitatem incidit, quod nec honor, nec vita, nec gloria, nec bonum aliquod, in
corpore nec in anima sit quod me retineat, & quod nec velim, nec desiderem, nec aliud creandum
quam gloriam eius, &c. Quæ etiam de causa ipsamet ca. 39. (sua vitæ, sic de se
ipsa testatur. Verba autè quæ eisdem dicere & quidem verissime (prout mihi quidem videtur)
soleo sunt hæc: Quid de me ipsa sollicita sum, præterquam de te Domine:***

21. Eandem veritatem, & locutionem circa rerum omnium creatarum abdica-
tionem, ac negationem plures alij SS. Patres, ac Doctores tradunt: de quo videri potest
liber, qui inscribitur. *Ascensus montis Sion*, jornada 3. c. 1. & 8. Antonius Sueret. in opere
vitæ æternæ c. 11. & 16. Dionys. Richellus lib. de laudibus vitæ solitariae c. 6. An-
tom. 2. de imitat. Christi tract. 4. c. 2. Alvarez de Paz, to. 2. lib. 2. p. 3. de mortificatione
hominis interioris per multa capita, specialiter vero c. 2. Fonseca in tra. de amore Dei
c. 9. Alphons. Rodrig. tract. de mortific. per multa capita, Suar. to. 2. de Relig. c. 12.
19. N. Didacus à Ies v. in annotationibus ad libros Venerab. N. Thom. à Ies v. in tra.
de orat. c. 9. noster Venerab. Ioan. à Ies v. Maria, lib. de prudentia Iustorum p. 3. c. 1.
noster Ildephonfus à Ies v. Maria, in lib. de periculis & remedijs perfectionis, & paucis religio-
par. 2. disc. 2. §. 9. & alij plures.

22. Ex quibus omnib. manifestè cõstat, quod cõ propositio hæc Mystici N. Docteri
non solû quoad rem, sed etiã quoad loquendi modum, habeatur cõmuniter apud Ec-
clesiæ Patres, & Doct. Catholicos, non potest, siue quoad r. siue quoad loquendi mo-
dum rationabiliter reprobari, aut suspecta haberi, nisi pars modo reproberetur, aut sus-
pecta habeatur doctrina, & locutio omnium Ecclesiæ Patrum, & Doct. in Ca-
tholica Ecclesia recepta, & approbata, valde; cõmendatæ nec ullus hæreticorû error
potest in prædicta propositione patrociniû quætere, nisi etiã eodè modo in cõmentis
SS. Patrum, & Doct. Illustriû doctrina illud querat, quam notam nemo, nisi valde
temere, & cum magna earum omnium iniuria, illis apponere poterit.

CAPVT II.

*Secunda Venerabilis nostri IO ANNIS propositio elu-
cidatur, eamque, tam quoad rem, quã quoad mo-
dum loquendi, apud Ecclesia Patres, & Do-
ctores Catholicos frequentem esse,
ostenditur.*

SECUNDA propositio, quæ ab aliquibus notata est, habetur in lib. 2. o-
Speris, quod inscribitur, *Ascensus Montis Carmeli*. cap. 2. circa finem; vbi
sublimis noster Docteur, agens de nocte fidei, perquam transire debet anima, ad
hoc, ut ad perfectam, qualis in hac vita haberi potest, cum Deo vnionem perueniat,
sic loquitur. *Hæc secunda fidei Nox, ad superiorem hominis portionem, quæ est rationalis per-
tinet, & consequenter intimior est magisque obscura. (spoliat quippe illam rationali luce, vel vt ve-
rus dicam, illam exæcet.*

Circa Elucidationem huius propositionis, stylum iam propositum seruabimus,
vt scilicet prius verum eius sensum explicemus, deinde veritatem illius, & etiam lo-
quendi modum communi Sanctorum Patrum, & Doctorum Catholicorum calcu-
lo comprobemus.

S. I.

*Legitimus huius propositionis sensus declaratur,
& ex sacra Scriptura, ac Theologia
comprobat.*

SENSVS igitur legitimus, qui ex contextu aperi-
tè deducitur, est verissimus, Ca-
tholicus, ac sacrae Theologiæ omnino conformis; non enim intendit, fidem, vel
supernaturalia bona destruere naturam, vel illi aduersa esse, aut naturale ratio-
nis lumen extinguere; id namque falsissimum est, vt docet D. Thom. 1. part. quæst. 1
artic. 8. & in 3. dist. 23. q. 2. artic. 4. quæstiunc. 1. ad 3. & dist. 24. artic. 3. quæst. 2. ad 2. &
alibi sæpè; sed solum vult fidei cognitionem, ac Mysticæ Theologiæ supernatu-
ralem contemplationem excludere proprium, & connaturalem modum cognoscendi
luminis naturalis; atque ad eodè quoad hunc modum connaturalem priuare ani-
mam, in ipso fidei, & contemplationis Mysticæ actu, rationali lumine, eamque relin-
quere velut cæcam, vt ad superiorem, & longè diuersum cognoscendi, & intelligendi
modum eam eleuet, atque ita rationale lumen nequaquam re vera destruat, aut ex-
tinguat, sed perficiat.

Explicatur hoc; etenim proportionatum, & connaturale obiectum intellectus
nostri, pro hoc statu, sunt res sensibiles, materiales, & corporeæ. Vt docet D. Thom.
1. parte q. 12. artic. 4. & 11. & quæst. 84. art. 7. & q. 85. art. 1. & 5. & alibi sæpè, & in eis-
dem

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
129

34.

dem locis eius Expositores, imò & omnes Philosophi communiter tenent. Habent modum autem res connaturaliter appetit homo cognoscere per scientiam, quæ importat claritatem, & evidentiam: ut ex Aristot. docet idem D. Thom. 1. Methaph. le. 2. & in 2. dist. 22. q. 2. art. 1. ad 5. Ex quo fit, ut proprius, & connaturalis modus cognoscendi, pro hoc statu, duo habeat; unum, scilicet terminari ad res corporeas, & sensibiles, & non nisi ad instar earum cætera cognoscere; aliud verò est, claritatem, & evidentiam, quantum fieri possit, in sua cognitione quaerere. Cæterum fidei cognitio, & Mystica contemplatio duas has condiciones excludit, ut alias duas longe dixeris, & superiores statim explicandas inducat; hinc ergo fit, ut merito dici possit, ac debeat fidei lumen, Mysticamque cognitionem, animam privare rationali luce, non quidem quo ad habitum, aut quasi habitum; aut potentiam, sed quo ad connaturalem eam in contemplatione usum, eamque que ad huiusmodi connaturalem vitam, veluti cæcare, ut ad aliã longe superiorẽ, ac diuersam lucem, ac intelligendi modum eam eleuet.

4.

Hic autem superior, & diuersus intelligendi modus, duas, ut iam diximus, habet condiciones, illis duabus, quas in connaturali cognoscendi modo luminis rationis pro hoc statu, reperiri diximus, contrarias. Prima est, ut nequaquam cum claritate, & evidentia, sed potius cum obscuritate, & caligine ad Deum tendat. Hanc namque obscuritas & caligo propria est luminis fidei; quod taliter illustrat, ut simul oblectationem, caliginem, & cæcitatem inducat; iuxta illud 2. Petri 1. num. 19. *Et habemus sermonem propheticum sermonem, cui bene facitis attendentes, quasi lucerna lucentis in caligine loco, quod etiam docet D. Thom. 2. 2. q. 1. art. 4. & 5; ibidem quo omnes eius Expositores, imò & omnes Theologi, id accipientes ex D. Paulo ad Hebr. 11. n. 1. *Fides est sperandarum substantiarum rerum, argumentum non apparentium.* Secunda verò conditio eiusdem Mystici, & superioris cognoscendi modi est, ut nequaquam anima Deum, ad instar rerum sensibilium, imò nec aliarum rerum creaturarum, per affirmationem cognoscatur, sed potius per huiusmodi omnium rerum negationem, ac remotionem, cognoscendo utique non, quid sit, sed quid non sit atque adeò potius ignorantia, seu ignorantia, aut cæcitate, & caligine, quàm scientia.*

5.

De quo cognoscendi modo loquebatur D. Dionys. c. 7. de diuin. nominibus, cum dicebat: *Ad id quod omnia transcendit, via & ordine pro viribus scandimus in omnium eorum summa priuatione, atque in omnium causa, idcirco, & in omnibus Deus agnoscitur, & scorsum de omnibus, & per scientiam & per ignorantiam noscitur Deus, & paucis interiectis subiungit: *Et inter augustissima Dei scientia, qua per ignorantiam scitur in coniunctione illa, que superat sensum, quando mens omnia transiens, & seipsam deum relinquens, coniuncta fuerit lucidissimum aliquid, inde, atque illic in scrutabili sapientia profundo illustrata, &c.* Et lib. de Cælesti Hierarchia sic inquit: *Excedit illa (nempe diuina substantia) substantiam omnium, ritamque transgredit; nulla hanc exprimit lux, omnisque sermo, omnis mens, atque ratio absque vlla comparatione eius similitudine inferior est; &c.* Et paucis interiectis subiungit: *eamque inaccessibilem, infinitam, & incomprehensibilem predicant; his eam appellantes hominibus, quibus non quid sit, sed quid non sit dicitur; hic enim verius, ut arbitror, in opus est, & de illa proprie magis asseritur. Nam sicuti secretior illa Sacerdotalique traditio docuit, de illa esse aliquid negamus ex his que sunt, verum profectò loquimur, & si modum que illa infinita est; quippe qua super substantialis, & incomprehensibilis, atque ineffabilis**

lis est prorsus ignoramus. Si ergo in diuinis rebus negationes quidem vera sunt, affirmationes verò nequaquam tantis arcanorum latebris congruunt, illa sanè convenientior in rebus inuisibilibus erit expressio, quæ per dissimilia signa monstratur. & c. Idemque docet in lib. de Mystica Theologia cap. 1. 4. & 5. necnon epist. 1. ad Caium Monachum, & epist. ad Titum.

Quam etiam doctrinam ex D. Dionysio his in locis desumptam tradit, & expli-
D. Thom. 1. part. quæst. 1. artic. 9. ad 2. 2. quæst. 8. artic. 7. in 3. distinct. 34. quæst. 1. ar-
tic. 4. in corpore, & distinct. 35. quæst. 2. artic. 2. quæstiuncula 2. & super cap. 7. D.
Dionys. de diuin. nomin. lect. 4. & alibi sæpè. Idemque D. Damascen. lib. 1. de Fide
cap. 4. præclare docuit his verbis: *In Deo autem impossibile est, quidnam essentia sua, ac natu-
ra ipse sit, dicere, aptiusque est ex omnium rerum sublatione, atque insensatione operationem habere;
neque enim eorum, quæ sunt, quidquam est; quod quidem non ita accipiendum est quasi non sit, sed
quia supra omnia, quæ sunt ipse sit, atque aded supra ipsum esse, & c.* Quam similiter doctrinam
communiter Sancti Patres, & Doctores, vt D. Basilius contra Eunomium, D. Cy-
prianus de Cardinalibus operibus Christi in prologo, Clémens Alexandrinus lib. 5.
Stromatam, D. Augustinus, tract. 23. in Ioannem, D. Bonauentura lib. de paruo bo-
no part. 1. prope finem, Picus Mirandulanus lib. de ente, & vno cap. 5. noster Ioannes
à Les v Maria de Mystica Theologia cap. 7. noster Thomas à Les v, lib. 5. de Diuina
Contemplatione cap. 7. & sequentibus, pluresque alij docent, & bene expli-
cant.

His igitur de causis, dum anima vtitur in contemplatione superiori hæc cognitio-
ne Mystica, quæ per fidem habetur, quæque duas explicatas conditiones connatu-
rali cognoscendi modo luminis naturalis contrarias obtinet, merito ab Ecclesiæ Pa-
tribus, & Doctoribus Catholicis, quorum testimonia statim referemus, dicitur esse
in tenebris, & in caligine, & cum ignorantia, atque sine oculis, atque aded cum cæci-
tate, & priuata rationali lumine: non quidem quoad eius habitum, vel quasi habi-
tum, aut potètam, sed quoad eius connaturalem vsum, vt explicatum est; nihil enim
aliud omnes huiusmodi locutiones denotant, in quo sensu, vt ex dictis constat, ve-
rissimam, ac sublimem doctrinam in Theologia Mystica valde necessariam conti-
nent: & in eodem sensu eisdem locutionibus ab Ecclesiæ Patribus communiter re-
ceptis, & approbatis vsus fuit Mysticus noster Doctor, tam in hac propositione,
quam elucidamus, quam in alijs, in quibus eandem doctrinam tradit.

Desumiturque huius doctrinæ, & locutionis fundamentum ex Scriptura sacra, in
qua, ad declarandum quomodo Deus sublimem hanc, & obscuram sui cognitionem
amicis suis communicet, dicitur habitare in caligine, seu in tenebris Psal. 17. *Caligo
sub pedibus eius, Psal. 96. & posuit tenebras latibulum suum, Psal. 22. Nubes, & caligo in circui-
tu eius. Quare, postquam intulerunt Sacerdotes arcam fœderis Domini in Sanctum
Sanctorum, nebula impleuit domum Domini, nec poterant Sacerdotes stare, & mi-
nistrare propter nebulam: impleuerat enim gloria Domini domum Domini, dixit-
que tunc Salomon: Dominus dixit, vt habitaret in nebula, seu (vt alij legunt) Dominus polli-
citus est, vt habitaret in caligine 3. Regum 5. num. 12. quod etiam denotauit illud, quod re-
fèrit Exod. 20. num. 21. scilicet: Moysen, dum accederet in montem ad loquendum
cum Deo, accessisse ad caliginem, in qua erat Deus, & cap. 24. num. 15. vbi dicitur:*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

129

cumque ascendisset Moyses, operuit nubes montem, & habitavit gloria Domini super Sinay, regem illum nube sex diebus, septimo autem die vocavit eum de medio caliginis, &c. Quem locum de caliginosa, & obscura Dei cognitione, communicata Moyli, explicavit D. Dionysius, c. de Myst. Theolog. D. Thom. in 3. dist. 35. q. 2. art. 2. quaestiuicula 2. D. Bonavent. de Mystica Theologia c. 3. articul. 1. & itinere 3. dist. 6. Dionys. Carthusianos in Exod. art. 4. pluresque alij Doctores.

9. Quod etiam denotatum fuit in eo, quod refertur 3. Regum 19. numer. 13. scilicet, Parentem nostrum Eliam, ad Dei transitum in monte operuisse vultum suum pallio; ad significandam scilicet obscuram hanc, & caliginosam Dei cognitionem, quae in sublimi illa visione ipsi communicata fuit, quod re & sublimis noster Doctor IOANNES in lib. 2. operis, quod inscribitur, *Ascensus montis Carmeli*, &c. cap. 8. his verbis ad propositum explicuit: *De sanctissimo quoque Elia Propheta Patre nostro legimus, quod cum in monte Horeb moraretur, Deusque praesens adesset, faciem suam obtulerit. Quo facto significavit, intellectum obtacuisse, nec fuisse ausum vti instrumento a deo abiecto in re tam sublimi attingente, manifeste agnoscendo, quod quidquid considerasset, ac in particulari intellexisset, plurimum ad Deum dissimile, ac ab eo diversum futurum &c.*

10. Habet ergo locutio haec, eiusque doctrina maximum in sacra Scriptura fundamentum, cui innitentes Sancti Patres, & Doctores Mystici, Venerabilisque noster IOANNES praedictam propositionem, & locutionem saepe protulerunt, & scripturae, cuius sensum verissimum, Catholicum, sacraeque Theologiae omnino conformem esse, satis ostendimus. Vnde modo tantum superest, ut Sanctorum Patrum, ac illustrium Doctorum testimonia adducamus, in quibus eandem, qua Mysticus noster Doctor in praedicta propositione usus fuit, locutionem saepe repetunt, ut ita manifestum relinquatur, propositionem hanc, non solum quoad rem, sed etiam quoad loquendi modum, ab Ecclesia receptam, approbatam, & commendatam fuisse.

5. II.

Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonijs eadem doctrina, & locutio corroboratur.

11. **O**BTINEAT igitur primum locum inter Ecclesiae Patres primus ille Theologiae Mysticae Magister Dionysius, qui multis in locis huiusmodi locutione utitur, ex quibus pauca aliqua seligimus, is igitur primo Theologiae Mysticae capite sic ad Timotheum scribit: *Tu vero Timothee charissime intensissima contuendū spectaculo Mysticae exercitatione, & sensus lingue, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia omnia, & quae non sunt, & quae sunt omnia, & ut illi iungaris, qui super omnem substantiam, omnique scientiam est, ignotè pro viribus te ipsum intene, &c.* Vbi ad propositum particula illa ignote perpendenda est. Sed adhuc strictius eandem doctrinam, & locutionem repetit in fine eiusdem capituli, his verbis, tum vero, ipsa quoque, visibilia, atque intellectibilia contemplator lingue, ingreditur ignorantiae Mysticae profecto caliginem, in qua omnia scientia, & cognitio praesidia terminans, totus in ea fit, qui tactum penitus, visumque refugit, transcenditque, omnia, penitus autè ignoto scientia omnia, & cognitionis vacatione, & praestantiori modo coniungitur, & eo quoque

ipso, quod nihil cognoscit, supra sensum mentemque cognoscens, &c. in quibus verbis particula, illa, ignorantia Mysticam caliginem, nec non & illa, penitus ignoto, scientia omnis, & cognitionis vacante, adhuc strictiorem locutionem continent, quam sit ea, quæ in Doctore nostro Mystici propositione continetur, & triusque vero idem est sensus, ut iam explicuimus.

Quam doctrinam habet etiam idem Dionys. c. 7. de diuin. nominib. his verbis: Ad id quod omnia transcendit via, & ordine pro viribus scandimus, in omnium eminentissima priuatione, atque in omnium causa; idcirco, & in omnibus Deus agnoscitur, & seorsum ab omnibus, & per scientiam, & per ignorantiam noscitur Deus, &c. paucisque interiectis subiungit: Et est idem augustissima Dei scientia, quæ per ignorantiam scitur, in coniunctione illa, quæ superat sensum, quando mens omnia alia transfiliens, & se ipsam demum linquens, coniuncta fuerit lucidissimæ radijs, inde, atque illic inscrutabili sapientia profundo illustrata, &c. Vnde idem Dionysius ad Titum scribens inquit: Vertere te ad radium tenebrarum, satis exprimens qualiter hæc Mystica Dei notitia in tenebris, seu naturalis luminis cæcitate, sicut Venerabilis noster IOANNES docet, fiat, eo modo, quem iam explicuimus. Alia loca eiusdem Dionysij omitimus, in quibus eadem locutio continetur, quia ea, quæ iam retulimus, satis superque intentum conuincunt.

Deinde D. Bonauent. itin. 5. æternit. distinct. 6. sic ex Lincolniensi inquit: Surge, & restitue te incognitæ, ut possibile est, ad vñionem Dei, id est, eius, qui super omnem cognitionem est, quæ quidem restitutio, vel resurrectio fit per ipsius solius forte desiderium, & amorem superferendum, quæ nulla rationatiua inuestigatione potest esse cognita, &c. Et infra adiungit: Cessans enim in ista caligine ab operatione cognitionis, sed astuans desiderio solius Dei perfecti è ab ipso incogniti, ipsi soli vnitur, & cognoscens videt in ista caligine super intellectum, quia ad hoc cognoscendum non posset intellectus humanus, & inoculatus attingere, non quod intellectus dicatur inoculatus à priuatione potentie visiva, sed à priuatione omnis actus visivi dum oritur in illa caligine, &c. Quibus in verbis Seraphicus hic Doctor, quoniam pacto in hac caligine & tenebris intellectus maneat inoculatus, atque ad eò cæcus (sicut Venerabilis noster IOANNES asserit) rectè explicat, & iuxta hanc doctrinam statim subiungit: Gradus igitur ascensionis istius sunt, primo derelinquere omnia sensibilia, secundo omnia intelligibilia, tertio ingredi caliginem ubi apparet Deus, &c. Et paucis interiectis, id ipsum ex Vercellensi sic explicat: Sed adhuc restat principalior Dei cognitio, quæ figuratur in eo, quod Moyses, post prædicta separatur, ab ijs, qui prædicta secum viderant, & subtrahitur illi visis, & intrat in caliginem ignorantie, &c. Et paucis interiectis, subiungit: Quasi à se ipso segregatur, & per vnitatem dilectionis, quæ est effectiua vera cognitionis, vnitur Deo intellectualiter ignoro, & cum cognitione multo meliori, quam sit cognitio, in eo quod intellectualis est, quia in eo quod cognitionem intellectualem derelinquit super intellectum, & mentem Deum cognoscit, &c. Quod etiam optimè explicuit in lib. de lumine Ecclesie serm. 2. de ingressu ad sapientiam ibi: In anima sunt multa virtutes apprehensivæ, sensitiua, imaginatiua, intellectiua, omnes has oportet relinquere, &c. Et post pauca, ex D. Dionysio subiungit: Debemus habere mentes non habentes oculos, quia siens oculis intellectualibus diuinam essentiam aspicere non potest, & id eò amouendi sunt, iuxta illud, quod scriptum est, in Cant. Auerte oculos tuos, quia ipsi me auolare fecerunt; runc Christus recedit, quando mens oculis intellectualibus nititur supernæ sapientiæ aspicere, &c. Et inferius addit: Quod auferendo spiritus creaturarum debet intrare caliginem, & radium tenebrarum, &c.

Præter-

B.
Joannis
a Cruce

Opera
mystica
NVI
128

14. Præterea Dionysius Carthusianus sæpè eandem doctrinam, & locutionem addit, sed præcipuè in lib. de Mystica Theolog. ubi sic loquitur. Veruntamen in contemplatione ferretur apex mentis, & intelligentie vertex Deo vniri tanquam omnino ignota manumoda quoque caligine fieri, nihilque penitus de illo cognoscere &c.
- Eadem doctrina, & locutio habetur apud Henricum Arphium lib. 3. Mystice Theologie partit. 3. cap. 23. his verbis: Quia propter per vicidam cognitionem suam non potest intrare in illam diuinam caliginem, ubi nimirum in quadam perfecta Deum ignorantia consistit, velut inter duas mensas quasi præ fame moritura ponitur, &c. Et paucis interiectis, subiungit: Sic igitur manet sedens in nuda caligine, & immediate coram ignota gloria Diuinitatis præsentia suam ibi constituens habitationem, &c.
15. Quam similiter doctrinam, & locutionem satis indicauit Gilbertus Abbas sermone 1. in Cant. ubi explicans illa verba: Per noctem quasi quem diligit anima mea, loquitur: Quod si ad inuentionem dilecti, & nox operatur cooperatur planè, & accommodatur ei, dilectio ipsa hanc noctem inducit, &c.
- Uterius Gerson tractatu de Mystica Theologia eadem locutione vixit dicens: Per abnegatis omnibus, qua vel sentiri possunt, vel imaginari, siue intelligi, ferat se spiritus per amorem in diuinam caliginem, ubi ineffabiliter, & supereminentialiter Deo coniungitur &c.
16. Accedit illuminatus ille Doctor Mysticus Ioannes Thaulerus, qui multis in locis hanc eandem doctrinam, & locutionem habet, sed præcipuè sermone in Dominica infra octauam Epiphaniæ, ubi sic optime ad propositum nostrum loquitur. Nam Deus Diuino quodam modo inter nos lucere debeat, ad hoc, non solum nihil confert lumen nostrum naturale, sed ipsum etiam ad merum quoddam nihilum oportet redigi, nosque simul ex toto esse nos ipsos, &c. Et paucis interiectis subiungit, Nam si hoc pacto Deum scire debeat, ipsam scientiam suam ad meram quandam ignorantiam, & tam sui, quam creaturarum omnium ignorantiam deduci oportet, &c. Et post pauca addit: Nihil enim homini consultus, nihil vitium, quam ut in obscuritate quadam, & ignorantia se constituat, hic enim scire omne penitus desinitur, vel potius homo ab omni cognitione desinitur, &c.
17. Et sermone 1. Dominica 4. Quadragesimæ sic inquit: Itaque vnicuique fidelis, sicut Christus ait. Renuntia propter me lumini tuo, quod meæ collatum luci verissima caligo est, & lumen meo contrarium, & ego cum sim lux vera, pro tenebris tuis aternam tibi lucem meam, & gentem beatitudinem, essentiam, & vitam restituam, &c. Et sermone primo in festo Sanctissimæ Trinitatis inquit: In hac namque conuersione spiritus purgatus in diuinam caliginem, & quantum silentium, ac ineffabilem Diuinitatis vniionem immergitur, & absorbetur: hic vero, in ipsa scilicet immersione, omnis aequalitas, & inequalitas perditur. Enim vero in hac Diuinitatis vniionem spiritus purgatus se ipsum amittit, nihil iam, vel de Deo, vel de se ipso, vel de aequalitate, vel inequalitate, nec de vlla alia re sciens, &c. Quam doctrinam & locutionem sæpè in suis operibus Extraticus hic Doctor repetit, in prædictis verò locutionibus plura verba, que naturalis luminis, quoad vsum, priuationem, ac cæcitatem pro hac sublimi Dei contemplatione Mystica exigunt, inueniuntur, ut intuenti constabit, atque adeo prædictæ locutiones omnino, cum locutione Mystici nostri Doctoris consonant, immo & strictiores sunt, eundem vero sensum quem iam explicauimus habent.
18. Eadem verò doctrina, & locutione vsus fuit sublimis ille Mysticus Doctor locutionibus Rusbroch. lib. 2. de ornatu spiritualium nuptiarum cap. 71. his verbis: Perid, quando

intro, vt dictum est, reuertimur siue rursum intra nos recipimus, fructus Dei vnitas, cæci caligo quædam, & velut qui dum modis experit, ac omnino incomprehensibile se habet. Et paulo inferius huius rationem reddens, sic subiungit: Nam quemadmodum, licet aër solis splendore persusus sit, & oculorum acies bene firma, & perspicax, si quis tamen radios splendorem efficietes oculis insequi, & in ipsam solis aciem intendere velit, non possunt non oculi, in sua actione deficere, & radiorum splendorem patiendò suscipere, ita planè lucis incomprehensibilis Dei corusca irradiatio in supremarum virium nostrarum vnitate, tam vehemens, tamque ingens occurrit, vt actionem omnem quatenus creaturæ est, & cum discretione, siue discretione comuncta est, deficere, & Dei hic operationem perperit oportet, & capit. 73. sequenti addit: Ex ipsa autem Dei vnitate simplex quædam lux in ipsam radiat, exhibens se velut caliginem, nuditatem, ac nihilum, in caligine quidem homo istiusmodi circundatur, vel circumplenditur, omnemque amittens modum, quasi errabundus vagatur, in nuditate verò omni consideratione, & discretione rerum omnium destitutus, &c. Quibus in locis, & in alijs similibus non minus, sed magis stantè, quam Mysticus noster DOCTOR IOANNES de hac re loquitur.

Accedit Richardus V. Aorinus tractatu de gradu violentæ charitatis, vbi sic loquitur: Suauitas itaque eius sentitur, sed species non cernitur, adhuc nubes, & caligo in circuitu eius, adhuc thronus eius in columna nubis, & post pauca subiungit: In hoc itaque statu anima dilectum suum sentire potest, sed sicut dictum est, videre non potest, & si videt quidem, videt quasi nocte, videt velut sub nube, &c.

Consonat Albertus Magnus de adhærendo Deo cap. 7. vbi hæc habet verba: Non in super est figurabilis, sed in eimo affectu perfectissime appetibilis, non asimabilis, sed mundo corde totus affectibilis; quia super omnia amabilis & delectabilis, infinitaque bonitatis & perfectionis; & tunc fertur in mentis caliginem, & altius intra se elucatur, & profundius ingreditur.

Insuper Ambrosius Florentinus Camaldulensis, in Mystica Theologia sic loquitur: Tunc, quando contemplator ad Mysticam Dei cognitionem aspirat, creaturarum omnium tum corporearum, tum incorporearum imagines relinquens, secretam quandam in nebulam abdit se, vbi mira est igneatio, ibi enim amittit omnia scientia, cognitionisque adminicula; hoc est simulacra, quibus hominis inuititur cognitio.

Pæterea Beata Angela de Fulgino diuina contemplatrix, agens cap. 25. de septima consolatione, & visione, sic scribit: Et post istud, vidi Deum in tenebra vna, & ideo in tenebra, quia est magis bonum, quod possit cogitari, nec intelligi, & paucis interiectis, & quia illud bonum est cum tenebra, id est magis certissimum, & magis superans omnia, quanto magis videtur in tenebra, & est secretissimum, quem loquendi modum in eodem loco sæpissime repetit.

Accedit etiam pijsimus ille, ac simul sapientissimus Archiepiscopus Bracharensis Frater Bartholomæus à Martyribus, qui 2. part. compendij spiritualis cap. 11. sic loquitur: Sic denique sit idonea ad contemplandum diuinitatis abyssum sereno simplici, & iocundo intuitu, & calig. ante rationis oculo ad tantæ lucis conspectum ipse simplex mentis oculus viget, ac perspicit transcendens corporeas, atque incorporeas imagines, in sola caligine quiescens, quæ maxima lux est in hoc exilio &c. Vbi particula, caligante rationis oculo in sola caligine quiescens, perpendenda est, æquiuale enim omnino illi, quam Mysticus noster IOANNES in

19.

20.

21.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

124

90
sua habet propositione, dicēs in sublimi hac contemplatione manere animam cæcā, ac priuatam sua rationali luce, quoad eius connaturalem actum, vt iam explicuimus, quam doctrinam, & locutionem citatus Frater Bartholomæus à Martyribus in eodem loco latè ex doctrina D. Dionysij explicat, & confirmat.

22. Et, vt ex alijs Doctoribus scholasticis præter Sanctos Patres iam recensitos alium referamus, sufficit pro omnibus præclatus ille Doctor Pius Mirandulanus lib. de ente, & vno cap. 5. vbi sic loquitur: *ad quartum igitur gradum ascendentes, intramus ignorantia lucem, & diuini splendoris caligine exoculati clamemus cum Prophetâ: Disiuis aris tuis Domine, &c.* Vbi particula illa, *Caligine exoculati*, valde ad propositionem perpendenda est.

S. III.

Illustri Sanctæ Matris nostræ THERESIÆ testimonio eadem doctrina, & locutio corroboratur.

23. Sed vt plura alia Sanctorum Patrum, & Doctorum testimonia omitamus, coronidem huic capiti apponemus, præclaro quodam testimonio celestis illius Magistræ, THERESIÆ inquam nostræ, quæ c. 18. suæ vitæ de hac sublimi contemplatione sic sermonē instituit: *Iam ad internum illud quod anima hic sentit, venimus; quod, qui nouit, dicere potest, nam intelligi id nequit, nedum dici. Cogitanti mihi apud me: me ipsam, cui iam hæc scribere volebam (cum scilicet iam à sacra communione, & ab ea oratione, qualem hæc describo, surgerem) quidnam anima hoc tempore ageret; responsum à Domino fuit: Totam sese à Filia, destituit, quo se profundius intra me abscondat: & iam non est ipsa quæ videt, sed ego; & quia, quæ intelligit, nequit comprehendere, hinc petinde est, atque si intelligendo, non intelligeret. Qui quidem hoc experius fuerit aliquid horum intelligit, quia si clarus exponi non potest, eo quod per obscurum fit, id quod illic peragitur. Et paucis intericæ subiungit: Intellectus, si quid intelligat, non intelligit, quomodo intelligat; saltem nihil eorum quæ intelligit potest comprehendere, equidem non puto ipsum quidquam intelligere, nam si cuiusdam dixi, hoc non intelligitur, & quomodo id fiat, plane ego intelligere non valeo, &c.* Quibus in verbis, tam ex Dei oraculo, quam sui mei testimonio, & experientia egregie docet quoniam pacto in hac sublimi contemplatione, & si intellectus reuera intelligat, tamen non intelligit modo sibi connaturali, atque ad eod, quoad hunc connaturalem modum, & usum, amittitur tunc rationale lumen, manetque, vt sic anima cæca, vt ad altiore, & secretiore intelligendi modum eleuetur, quod optimè explicatur per illud Christi Domini responsum: *Est non intelligere, intelligendo.*

24. Vnde tam doctrina, quam locutio Mystici nostri Doctoris IOANNIS, ipsiusmet Christi Domini testimonio, præter tot alia sanctorum Patrum, ac Doctorum Catholicorum iam recensita, omninò illustrata, & confirmata manet; ad eod, vt nemo possit rationabiliter hanc propositionem suspectam habere, quin pariformiter suspectas habeat locutiones, & doctrinam tot, tantorumque Ecclesiæ Patrum, ac Doctorum, imò & ipsiusmet Christi Domini oraculum suæ amantissimæ sponsæ THERESIÆ datum.

Hanc

Hanc eandem doctrinam, & locutionem ex professo tractant, & approbant Doctores alij moderni, cuiusmodi sunt Venerabilis noster IOANNES à LESV Maria cap. 6. de Mystica Theologia, noster etiam Thomas à LESV lib. 5. de divina contemplatione cap. 3. & sequentibus, Suarez tom. 2. de Religione lib. 2. de oratione c. 12. & 13. & plures alij.

In fine tandem huius elucidationis observamus, quod præter dicta, alio etiam modo posset prædicta locutio, & doctrina Venerabilis nostri IOANNIS, asserentis fidem excæcare (quo ad actualem usum) rationalem lucem, intelligi, & explicari. Cum enim fidei sit proprium captivare intellectum, iuxta illud 2. Corinth. 10. *Captivantes intellectum in obsequium fidei*, atque ad eundem intellectum ad obedientiam cæcam adducere: qua de causa actus credendi solet obedientiæ nomine significari, iuxta illud ad Rom. 1. *ad obediendum fidei*, & ad Hebr. 11. num. 8. *fide obediuit Abraham*, &c. Hinc fit, ut merito fides prædictam cæcitate inducere dicatur, eò quòd de ratione perfectæ obedientiæ est, quod sit cæca. Hanc enim conditionem ei tribuunt communiter Sancti Patres, & Doctores, ut D. Bernardus sermone de conversione Sancti Pauli, Sanctus Ioannes Climacus gradu 4. de obedientia, Rosignolus lib. 4. de disciplina Christiana cap. 2. 4. Ildephonfus Rodriguez tractatu 5. de obedientia capite 6. Lessius lib. 2. de iustitia caput. 46. dub. 5. num. 29. pluraque ad hoc propositum testimonia Sanctorum Patrum, & exempla referunt Alvarez de Paz tomo 2. de exterminatione mali, tractatu de obedientia capite 11. & Suarez tom. 4. de Religione tractatu 10. lib. 4. cap. 15. Iuxta hunc ergo ad eò communem, & approbatum sensum, & locutionem verissimè dici potuit, si dem inducere in rationali lumine cæcitate, illam utique, quam perfecta obedientia inducit. Unde, tam in hoc, quam in præcedenti sensu, quem latius profecuti sumus, Catholica est, & verissima communique Sanctorum Patrum, & Doctorum calculo approbata hæc secunda propositio Mystici nostri Doctoris, non solum quoad rem, sed etiam quoad modum loquendi.

25.

CAPVT III.

TERTIA ELUCIDATUR PROPOSITIO, eiusque doctrina, & loquendi modus pluribus Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonijs confirmatur, & illustratur.

SEQUITUR iam elucidanda tertia Mystici nostri Doctoris propositio, quæ ab aliquibus notata est, habeturque lib. 2. operis, quod inscribitur:

3.

m 2

Ascen-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica

NVT

124

Ascensus Montis Carmeli, cap. 12, ubi assignans indicia, quæ habere debet is, qui intellectum à formis imaginarijs, actibusq; discursiuis nudare debet, ut ad contemplationis sublimitatem ascendat, sic loquitur.

Primum est, cognoscere, se iam non posse amplius meditari, neque in imaginationis opera uti, nec hac in re gustum ac refectionem mentis si, uti antea percipere; quin potius ariditatem quandam in ipsis reperire, in quibus solebat sensum desigere & succum ac pastum elicere.

2. In huius propositionis elucidatione consuetum stylum seruantes, prius legitimum eius sensum proponemus; deinde tam doctrinam, quam locutionem pleribus Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonijs elucidabimus. Ut autem in hoc clarius, & distinctius procedamus; propositionem hanc in tres partes scabimus. In priori namque parte asserit, eum, qui ad contemplationis sublimitatem iam peruenturus est, debere intellectum in ipsa contemplatione nudare à formis seu speciebus imaginarijs. In secunda verò parte docet, debere etiam tunc nudare intellectum ab actibus discursiuis, qui in meditatione reperiuntur. In tertia tandem parte asserit, signum huius status, in quo scilicet debeat quis iam ad hanc contemplationis sublimitatem ascendere, in eo consistere, quod neque etiam imaginationis operatione, actibusque discursiuis uti, nec in hoc voluptatem aliquam, aut deuotionem, sicuti antea, inueniet. Has ergo tres propositionis huius partis sigillatim suo ordine elucidabimus, quod, ut rectius, & clarius fiat,

§. I.

Pramittuntur quadam notatu digna.

3. **P**RAMITTENDUM est primum, ex D. Thoma in 3. distinctione 34. quæst. 1. art. 2. & dist. 35. q. 2. art. 2. quæstiuicula 1. duplex cognitionis, & contemplationis supernaturalis genus reperiri posse: aliud scilicet secundum humanum modum, quatenus, & si fiat cum auxilio ordinis gratiæ, adaptatum tamen nostro connaturali operandi modo, utique medio discursu præuio, necnon, & cooperatione phantasiæ: aliud verò, supra humanum modum, quatenus nimirum, ex specialissimo auxilio gratiæ correspondente dono intellectus, mens eleuatur ad hoc, ut sine prædictis imperfectioribus pro hoc statu connaturalibus, veritatem quasi nudam contempletur, quod plerumque contingere, ex testimonijs eiusdem Angelici Doctoris, & aliorum Patrum infra adducendis, manifestè constabit.
4. Secundo prænotandum est, diuersimodè Sanctos Patres, ac Doctores Mysticos ad vnum quodque ex his duobus generibus supernaturalis contemplationis nos dirigere: cum enim primum illud genus sit in nostra potestate simul cum auxilio gratiæ (quod ut docet idem D. Thom. 2. 2. q. 45. art. 2. nemini ad hoc denegatur) ad eum utique modum, quo alij actus supernaturales, verbi gratia, fidei, spei, & charitatis in potestate nostra esse dicuntur, hinc fit, ut huiusmodi contemplationis genus, vt potè utilissimum, meritò hominibus suadeant, & ad illud quærendum, & assequendum valdè eos alliciant.
5. At verò cum aliud supernaturalis eleuationis, & contemplationis, quæ est supra humanum modum, genus eo ipso, quod supra humanum modum sit nullatenus huma-

humana diligentia, etiam cum communi auxilio gratiæ acquiri possit, sed solum misericorditer à Deo infundatur, hinc fit, ut nullatenus Sancti Patres, ad illud quaerendum, aut intendendum, homines inuitent, id namque præsumptuosum proculdubio esset, ut cõmuniter docent idem Sancti Patres, & Doctores Mystici, cuiusmodi sunt D. Dionysius c. 1. de diuin. nominib. §. 11. Ricard. de Sancto Viçt. lib. 4. de contempl. c. 2. D. Laurentius Iustin. de perfectione monastica c. 18. & S. Mater nostra THERESIA c. 12. suæ Vitæ, vbi idem adnotauit in marginali nota Magister Luysius Legionensis; nec non, & in Viâ perfectionis cap. 2. Beatus Thomas de Villanueua in Cantica, super illa verba. *Introduxit me Rex in cellam vinariam*, Suarez tomo 2. de Religione lib. 2. de oratione c. 14. nũm. 5. Molina Carthusianus tractatu 2. de oratione cap. 6. §. 2. Ludouicus à Ponte in introductione ad orationem mentale §. 11. circa finem, Magister Basilius Legionensis in Defensorio sæpè citato propositione 3. & plures alij.

Cæterum quamuis hoc secundum genus contemplationis, quæ est supra humanũ modum, veluti possitiue quaerere, & intendere nequaquam prædicti Doctores suadeant, sed potius damnent, in alio tamen sensu, nos ad illud erigunt, quatenus, scilicet, docet remouere impedimenta, quæ talis contemplationis à Deo infusionem impedire, nosque ad eam indisponere possent; hoc enim nullatenus præsumptuosum, sed conuenientissimum est, ut ex se latè est manifestum.

Tertiò deinde animaduertendum est, in utroque ex prædictis duobus generibus contemplationis denudationem à formis imaginarijs, & à modo operandi discursiuo reperiri posse, licet diuersimodè. Nam in contemplatione, quæ est supra humanum modum, dari potest omnimoda denudatio à prædictis formis rerum sensibilem, & à cooperatione phantasiæ, nec non & à discursu, tam præuio, quàm concomitanti; ut ex testimonijs infra adducendis manifestè constabit. At verò in contemplatione illa supernaturali, quæ est secundum humanum modum, hæc quidem omnimoda denudatio, ac depuratio reperiri nequit, eo quod humanus modus operandi tantam perfectionem sortiri non potest, sed exigit semper tum discursum saltim antecedentem, & præuio ad ipsum contemplationis actum, ut docet D. Thomas 1. p. quæst. 85. art. 5. consentiuntque omnes Philosophi, ac Theologi: tum etiam cooperationem, seu associationem phantasiæ, ut statuit idem S. Doctor 1. p. q. 84. art. 7. iuxta illud Aristot. 3. de anima: *Necessè est intelligenti phantasmata speculari*, quod non solum in operatione circa obiecta naturalia, sed etiam circa supernaturalia, quãdo humano modo fit, necessarium esse docet D. Thomas 1. p. q. 48. art. 7. & quæst. 94. art. 2. & 2. 2. quæst. 173. art. 4. & quæst. 174. art. 2. ad 4. Cum quo Doctores alij consentiunt, sumiturque ex illo Dionysij cap. 1. de cœlesti Hierarch. *Impossibile est lucere nobis diuinum radium, nisi varietate sacrorum velammum circumuelatum*, & ex D. Gregorio Nazianzeno oratione 2. de Theologia, vbi id expressè docet.

Cæterum in alio sensu prædicta denudatio potest in hac eadem contemplatione reperiri, à discursu quidem, quatenus & si illum supponat, cessat tamen cum ad hanc contemplationem peruenitur, & loco eius succedit simplex quædam veritatis æternæ intuitio, quietaque, & conformis operatio, ut ex D. Dionysio expressè docet, & declarat D. Thom. 2. 2. q. 180. art. 6. beneque tractat Suarez citato lib. 2. de oratione cap. 10.

6.

7.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
124

Deinde etiam potest reperiri denudatio à formis imaginarijs, ad hunc sensum, ut scilicet intellectus concipiat Deum, & res spirituales per modum remotionis, ut docet D. Thomas 1. parte quæst. 84. art. 7. ad 3. & alibi sæpe, de quo cognoscendi modo præcedenti capite latè differuimus. Tunc enim licet necesse sit dari operationem, & associationem phantasie circa objecta illa, quæ à Deo remouentur, tamen cognitio ipsa non concipit in objecto aliquid corporeum, & ideo non dantur phantasmata, aut formæ imaginariæ talis objecti sic cogniti: ut ex prælo docet Diuus Thomas loco proxime citato his verbis: *Deum, ut Dionysius dicit, cognoscimus, ut causam, & per excessum, & per remotionem; alias etiam incorporeas substantias in statu presentis vite cognoscere non possumus, nisi per remotiones, vel aliquam comparationem ad corporalia, & ideo cum de huiusmodi aliquid intelligimus, necesse habemus, conuerti ad phantasmata corporum, licet ipsorum non sint phantasmata.*

8. Hæc igitur cognitio ex parte quidem objecti cogniti nihil corporeum importat, ex parte tamen modi cognoscendi, dici potest, importare aliquid materialitatis, non quia modum aliquem materialitatis in objecto concipiatur; illum enim potius remouet, sed quia postulat per se coniungi cum operatione phantasie circa propria phantasmata corpora iam dicta: & in hoc consistit conuersio illa phantasmatica, quam docet D. Thom. esse necessariam, & de qua loquebatur Aristoteles, cum 3. de anima dixit: *Oportet intelligentem phantasmata speculari.*

9. Vnde hæc cognitio rerum spiritualium, potiorique titulo cognitio Dei, nullatenus est quid dicitur, & perfecta, sed potius valde imperfecta, & confusa, quatenus concipit Deum esse aliquid supra omnia alia, quæ potest attingere; atque adeo est cognitio valde adaptata caliginosæ illi cognitioni Mysticæ, de qua cap. præcedenti latè differuimus; quam imperfectam rerum spiritualium cognitionem à rebus corporeis, modo dicto, abstrahentem, ac supra illas se eleuantem, concedit expressè D. Thom. 1. parte, quæst. 88. art. 2. in corpore, & ad 1. & 3. contra sentent. cap. 45. quibus in locis Caietanus, & Ferrara aduertunt sententiam D. Thomæ re ipsa nullatenus discordare à sententia Scoti in 1. dist. 3. q. 2. conclusione 1. 3. & 4. assertentis, posse nos peruenire in statu viæ, ad conceptus de Deo proprios, qui creaturis non conueniant, licet non possimus aliquem conceptum proprium de Deo in particulari, hoc est perfectum, usque ad ultimam Dei differentiam, aut quasi differentiam habere: & ita dicunt prædicti Auctores solum esse diuersitatem inter D. Thomam, & Scotum in modo loquendi; quatenus D. Thom. huiusmodi cognitionem imperfectam rerum spiritualium, & si earum propriam, quia tamen non pertingit usque ad ultimam earum differentiam in particulari, appellat cognitionem dumtaxat, quoad *an est, ita quia est?* Scotus verò eandem appellat cognitionem, quoad *quid est?* quia per eam saltim in communi, & imperfectè quid prædictæ res spirituales sint cognoscimus.

10. Conueniunt tamen, uterque Doctor, Angelicus, & subtilis, & cum eis ceteri Theologi, & Philosophi, in eo quod iam diximus, & ad propositum nostram pertinet, scilicet posse dari in via cognitionem propriam de rebus spiritualibus, & de Deo, per quam imperfectè, & veluti in confuso tales res, ut ab omnibus rebus corporeis separata, & eleuata, per viam remotionis cognoscantur. Et ad hunc sensum potest in contemplatione supernaturali, quæ secundum humanum modum fit, dari den-

datio à formis imaginarijs, quatenus scilicet per talem cognitionē omnia materialia, & corporea, imperfectionesq; creatæ à Deo, modo dicto, remouētur, formaturq; proprius, licet imperfectus, & confusus conceptus Dei, vt ab illis omnibus distincti, quāuis detur semper in hac contemplatione associatio phantasiae circa propria ipsius phantasmata corporea, quæ tamen associatio, & adumbratio multoties fere imperceptibilis est, vt re & docet noster Thom. à Iesu lib. 5. de diuina contempl. c. 1. circa finē, qui etiā in eodē lib. c. 10. optime explicat ex SS. Patrū doctrina, quomodo hæc notitia secludens ex parte obiecti oēs imperfectiones, possit in hac vita, modo dicto reperiri, §. 11.

Ex dictis elucidatur prior pars huius propositionis.

O Vibus suppositis, quod attinet ad primam partē huius propositionis, duplex illius sensus, & vterq; verissimus esse potest. Primus est, eū qui ad supernaturalis contemplationis, etiā illius, quæ secundum humanum modū fit, sublimitatem perueniturus est, debere non quidē habitualiter, sed actualiter, hoc est in ipso contemplationis actu, intellectu à formis, seu speciebus imaginarijs nudare ad hunc sensum, vt & si reuera cum phantasia associatione, atq; ad eō per conuersionē ad phantasmata operetur, tamen ex parte obiecti, nihil tale concipiat, sed in sola illa Dei cognitione confusa, & caliginosa sistat, in qua ipsam phantasiae associationē, seu adumbrationē, vt pote fere imperceptibile, non sentiat; quod quonā pacto connaturaliter fieri possit, paragrapho præcedenti explicuimus. Et ad huiusmodi denudationē sic explicatam positiuē (vt sic dicamus) debito tēpore querendam, Mysticus noster Doctor virum cōtēplatiuū instruit, quia (vt sup. n. 4. dicebamus) re vera est in nostra potestate, cū auxilio gratiæ, quod consonē ad connaturale hominis operandi modū à Deo tribuitur.

Secundus vero sensus eiusdē partis est, eum qui ad illius contemplationis supernaturalis, quæ supra humanū modū fit, sublimitatē perueniturus est, debere tunc intellectum à formis, seu speciebus, imaginarijs omnino nudatū habere, taliter, vt etiā phantasiae associationem, conuersionemq; proinde ad phantasmata excludat: quamuis, n. id secundum connaturale operandi modum contingere nequeat, quod tantum voluit D. Thom. & alij PP. ac Doctores supra nu. 6. citati, bene tamen secundum alium superiorem, & supra humanum modum; quod aperte docent SS. Patres, imo & Angelicus ipse Doctor, pluresq; alij illustres Doctores, præsertim Mystici, quorum testimonia statim referemus; tenentq; plures alij; cuiusmodi sunt noster Thom. à Iesu c. 1. de cōt. c. 1. & 2. noster Ioan. à Iesu Maria in Theol. Myst. c. 6. noster Hier. à Matre Deit. de Theol. Myst. in via vnit. c. 2. 3. 4. & 5. Ant. Sucq. in 1. Viæ vitæ æternæ lib. 3. c. 16. Greg. de Valer. to. 1. disp. 6. p. 1. punct. 3. Ragusa in 3. p. disp. 26. Molin. Carthusian. tr. 2. de or. c. 6. §. 1. liber qui inscribitur, *Ascensus Montis Sion, diæta 3. c. 4.* Aluarado to. 1. Artis bene viuendi lib. 2. c. 42. Luisius Legionensis in quadam nota marginali, quæ habetur in cap. 1. Mansionis septimæ S. Matris nostræ THERESIÆ, Basil. Legionens. in Defensorio cit. propositione 3. & in quibusdam annotationibus ad confessiones Beati Ildephonsi de Orozco n. 21. & 23. pluresq; alij Doctores.

Vnde quamuis hæc prima pars propositionis Mystici nostri Doctoris in hoc secundo sensu, qui strictior & rigorosior est, intelligatur, insignem hanc tot Sanctorū Patrū, illustriumque Doctorum approbationē, tam quoad rem, quam quoad loquendū

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
124

quendi modum obtinet. Cæterum ad hanc contemplationem supernaturalem hoc secundo modo sumptam, atque adeò ad hanc omnimodam denudationem sic acceptam positionem querendam, nequaquam inuitat Mysticus noster Doctor, propter eas, quæ supra n. 5. diximus, sed solum docet, eam non impedire, seu remouere ea, quæ eius à Deo infusionem impedire possent. Superest autem modo, ut Sanctorum Patrum, ac illustrium Doctorum testimonia, in quibus eadem doctrina, & locutio Venerabilis N. IOANNIS de prædicta denudatione non solum in primo, sed etiam in secundo sensu iam explicato continetur, referamus.

§. III.

*Testimonijs Sanctorum Patrum prædicta doctrina,
& locutio comprobatur.*

14. **O**btineatque primum locum Ecclesiæ lumen D. Augustinus lib. 12. de Genesi ad litteram c. 12. & 26. ubi de eleuatissima contemplatione, quæ in hac vita haberi potest, loquens, sic habet: *ibi sine vlla corporis similitudine perspicua veritas cernitur, nulli opinionum falsarum nebulis offuscatur, ibi virtutes animæ non sunt oppressæ ac laboriosæ, & infra subiungit: Vna ibi, & tota virtus est, amare quod videtur, & summa felicitas est, habere quod amatur, quod etiam docuit tract. 102. in Ioannem his verbis: Cùm verò spiritualis experit omnia iudicare, ipse autem à nemine diudicari, etiam si in hac vita adhuc velut per speculum ex parte respicit, tamen non nullo corporis sensu, non nulla imaginaria cogitatione, qua caput, aut fingit qualiscumque similitudines corporum, sed mentis certissima intelligentia Deum intelligit, non corpus ipsi, sed spiritum, &c.*

Sed latius, & expressius id ipsum docet lib. 9. confes. cap. 10. his verbis. *Dichæmum, si cui fileat tumultus carnis, fileant phantasia terra, & aquarum, & aëris; fileant & poli, & ipsi sibi anima fileat, & transeat se non se cogitando: fileant somnia & imaginaria reuelationes, omnia lingua, & omne signum, & quidquid transeundo fit, si cui fileat omnino. Quoniam si quis audiat, dicunt hac omnia: Non ipsa nos fecimus, sed fecit nos qui manet in æternum. His dictis si iam tacent, qui exierunt aurem in eum qui fecit ea, & loquatur ipse solus, non per ea, sed per se ipsas, ut audiamus verbum eius, non per linguam carnis, neque per vocem Angelis, nec per sonitum nubis, nec per ænigma similitudinum, sed ipsum, quem in his amamus, ipsum sine his audiamus: sicut nunc extremum nos, & rapida cogitatione attingimus æternam sapientiam super omnia manentem; si contentur hoc, & subtrahantur alia visiones longè imparis generis, & hac vna rapiat, & absorbeat, & recondat in interiora gaudia spectatorem suum, ut talis sit sempiterna vita, quale fecit hoc momentum intelligentia, cui suspiramus, nonne hoc est: in gaudium Domini tui?*

15. **C**ontinuat Augustino eius perpetuus discipulus, & illustrator Angelicus Doctor D. Thomas in 3. dist. 34. q. 1. art. 4. his verbis: *In statu viæ Deum magis videmus cognoscendo quid non est, quam apprehendendo quid est; & ideo quantum ad statum viæ, ponitur cor in munditia, non solum à passionum illecebris, sed etiam ab erroribus, & phantasmatibus, & spiritualium formis, à quibus omnibus docet abscedere, Dionys. cap. 1. de Mystica Theologia, tendentes in diuinam contemplationem, & in eadem quaestione art. 2. sic inquit: In his autem, quæ supra rationem sunt, perficit fides, quæ est inspectio diuinorum in speculo, & in anagnate, quod autem spiritualium quæ*

quasi nuda veritate capiuntur, supra humanū est modum: & hoc facit donum intellectus &c. quasi diceret, quod d. & si intellectus cum humano modo, tam in ordine naturali, quā in ordine supernaturali operatur, nequit spiritualia, quasi nuda veritate capere, sed in speculo, & ænigmate medijs phantasmatis, & formis sensibilibus, ut ipsemet S. Doct. locis supra n. 6. citatis, & alijs docet; at tamē quando intellectus supra humanum modum operatur, tunc phantasmatum, ac specierum sensibilibum vsu nequaquā indiget; idēque docet dist. 35. quæ. 2. articulo 2. quæstiuncula 2. in corpore, & ad secundam vbi auctoritatem illam Dionysij 1. cap. de cœlesti Hierarch, quod scilicet, *Impossibile est nobis aliter lucere diuinum radium, nisi varietate sacrorum velaminum circumuelatum*, sic explicat Sanct. Doctor, quod Dionys. loquitur quantum ad principium reuelationis diuinorum, in qua, quasi per sermonem quendam, nobis in signis, & figuris proponuntur, sed vterius de auditis sic per donum intellectus mens illustratur. Quam etiā doctrinam docuit de verit. q. 13. artic. 2. ad 9. vbi expressē asserit, species intelligibiles à Deo aliquando infundi sine villo phantasmatum aut imaginationis consortio: agit enim ibi de duplici raptu, quorum vnus est, quo mens rapitur, id est, alienatur, & omninō abstrahitur à sensibus externis ad imaginariam visionem; alter, quo abstrahitur, & rapitur à sensu, & imaginatione simul ad intellectualem visionem: Et hoc (inquit D. Thom.) dupliciter, vno modo secundum quod intellectus intelligit Deum per aliquas intelligibiles immisiones, quod est propriè Angelorum, & sic fuit extasis Ada. ut dicitur Genes. 2. in Glossa; qua extasis rectè intelligitur ad hoc immissa, ut mens Ade participet Angelicæ Curie, & intrans in Sanctuarium Dei nouissimè intelligeret, &c. Vbi apertè docet Adam, modo Angelorum, sine vlla imaginationis cooperatione per species intelligibiles à Deo infusas, Deum fuisse contemplatum.

Eandem doctrinam habet D. Bernardus serm. 52. in Cantic. vbi sic inquit: *Moriatur anima mes morte etiam si diu potest, Angelorum, ut presentium memoria excedens rerum se inferiorum corporearumque non modo cupiditatibus, sed & similitudinibus exuat, sitque pura cum eis conuersatio, cum quibus est puritatis similitudo talis, ut opinor, excessus aut tantum, aut maxime contemplatio dicitur, rerum enim cupiditatibus viuendo non teneri, humana virtutis est, corporum vero similitudinibus specularando non inuolui, Angelica puritatis est. Vtrumque tamen diuini muneris est, vtrumque excedere, vtrumque seipsum transcendere est, sed longe vnum: alterum non longe. Beatus qui dicere potest: Ecce elongaui fugiens, & mansi solitudine, &c. Id ipsum docet sermone 35. in Cantic. his verbis: *Transiisti carnis oblectamenta, ut minime iam obediās concupiscentijs eius, nec tenearis illecebris, perfecisti, & superasti te, sed nondum elongasti, nisi, & irruentia vndique phantasmata corporearum similitudinum transfolare mentis puritate preualcas, &c.**

Accedit D. Bonaventura itinere 3. æternit. distinct. 4. vbi sic loquitur: *Secundò modo fit hæc reuelatio æternorum siue visio intellectualis, ut dicit Ricardus, quando spiritus humanus per internam inspirationem suauiter factus, nullis mediantibus rebus visibilibus ad cœlestium cogitationem erigitur, sicut vidit Propheta, qui vidit in spiritu, & Aimo super Apoc. concordat vbi dicit: *Intellectualis visio siue reuelatio fit quandoque non per corporales res, nec per similes, sed ipsa veritas immediate manifestatur videntibus, &c.* Et itinere 3. æternit. distinct. 4. ar. 2. sic ait: *Quartus gradus secundum Ricardum est, qui in ratione, & secundum rationem formatur, quod vtiq; fit, cum semoto omni officio imaginationis solum alijs animus intendit,**

16.

17.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

128

qua imaginatio nō nouit, &c. Et inferius subiungit: Hic gradus contemplationū perfectior est precedentibus, eo quod tam à corporalibus, quam à temporalibus magis elongatur. Vnde Ricardus dicit, quod in hac contemplatione animus humanus, primum pura intelligentia vititur, quia inuenit omnium imaginationis officio ipsa intelligentia nostra in hoc primo negotio se ipsa, & per seipsum in genere videtur, &c. Ad quod propositum ibidem, & ar. 4. multa subiungit, & de Theologia Mystica circa finem ait: Quod si etiam per amorem, & illuminationem diuinitus informam ab intellectu admixtio phantasia separaretur, semper tamen intellectus Deum modo finis, & limitato apprehendit, &c. Et de luminatibus Ecclesie serm. 2. de ingressu ad sapientiam sic ait: Ad istum saporem uuat superferri omnibus sensibilibus, omnibus occupationibus intellectibilibus, quæ sunt cum phantasmatibus, transire etiam angelicas intelligentias, ut possit cum Spiritu dicere: Inuenerunt me vigiles, &c.

18. Huic etiam sententiæ subscribit Hugo de Sancto Victore lib. 2. de anima cap. 20. his verbis: Redeat ad se mens rationalis, & colligat se in se, ut sine imaginibus corporum seipsum, & Omnipotentis Dei inuisibilem naturam considerare valeat, terrenarum phantasmatum imaginum, & quidquid terrenum cogitationi eius occurrat, respiciat, &c. Et clarius in eodem loco huiusmodi contemplationem explicat dicens: Cum enim caperit mens per puram intelligentiam semetipsam excedere, & illam incorporea lucis claritatem tota intrare, in actum inordinamenti excessu illa, quæ exsuperat omnem sensum, inuenitur, atque obtinetur, ut fiat filium in celo quasi hora dimidia, ita ut contemplantis animus nulla alterantium cogitationum turbatione turbetur, nihil sensualitatis, nihil illic agit imaginatio, sed omnis interior vis animi proprio interitū videtur officio.

19. Præterea Ricardus de Sancto Victore lib. 3. de contemplatione cap. 1. sic inquit: Quid hic facit phantasmatum corporalium creatrix, moderatrix, & reparatrix imaginatio, procedat procul ab hoc negotio tot phantasiarum formatrix imaginatio, quæ tot corporum formarum quotidie nouas creat, &c. Subiungitque, nihil hic profunt, imo multum obstant suorum formachrorum tam copiosa multitudo, &c.

20. Insuper Albertus Magnus lib. de adhaerendo Deo cap. 4. sic ad propositum proferunt loquitur: Felix ergo, qui per abstersionem continuam phantasmatum, & imaginum ac per introversionem, & sursumductionem mentis in Deum, tandem aliquando eccitatur phantasmatum, &c. Et paulò inferius subiungit: Omnia igitur phantasmata, species, imagines, & formas rerum omnium citra Deum, à mente reijcias, ut in solo nudo intellectu, & affertur ac voluntate tuam pendeat exercitium circa Deum intrate, &c. Et paucis inceptis, sic concludit: Summopere igitur necessarium est, ut audita, visa, facta, & dicta, & similia sine phantasmatibus, imaginibus, & occupationibus recipiantur, nec etiam ex consequenti, vel antea, vel postea super hoc phantasmata, & implicationes formentur, aut nutriantur, &c. Quam etiam doctrinam c. 8. & 10. repetit.

21. Consonat Sanctus Nilus cap. 63. de oratione, ubi sic inquit: Cum oras, ut sepe Deum in reipso, imò accede sine materia ad expertem materia, & intelligis, &c. c. 64. ait: Cum non potest inuidus Damon memoriam in oratione excitare, tunc temperationi corporis vim recipit, ut faciat aliquod inusitatum simulachrum apparere ad figurandum Deum, quomodo rem suam in stodia tua, mensura, tuam à nouissis istis inter orandum custodi, &c.

22. Doctrinam hanc sapissimè docet, probat, ac defendit Dion. Cartusianus, necnon opuscul. de Vita in claustrum cap. vitime, ubi loquens de contemplatione per se dicitur inquit

inquit: Interdum autem fit hoc sublimius, purius, atq; diuinius per species & radios intellectuales, hoc est per solam intellectualem illuminationē, & spirituales species, aut lumina infusionē, sicq; contingere solet per sonos perfectiss, heroicis, ac diuini, &c. Quod adhuc clarius docet in cōmentarijs Mysticæ Theologiæ art. 2. id ex Dionysio probans, & inter alia, sic inquit: Si sine phantasia nequit mens humana quidquam cognoscere, quomodo vera sunt, quæ de anagogica, ac pure mentali contemplatione, & superna illustratione Sancti locuti sunt, & scripserunt, &c. Nec minus clare idem statuit in commentario cœlestis Hierarchiæ art. 5. q. 6. nec nō, & in 1. sententiarum dist. 2. alijsq; in locis.

Docet etiam id ipsum Doctor Ioannes Taulerus sæpissimè in suis operibus Mysti- 23.
cis, ut sermone vnico Dom. 1. post Natiuitatem, his verbis: *Vbi enim vires anima à cunctis operibus, & imaginibus abstrahuntur, ibi verbum istud profertur, &c.* Vbi ad hoc propositum multa subiungit, & clarissimè cap. 25. institutionum, nec non cap. 35. eiusdem libri, vbi sic ait: *Quod si querat aliquis, cur omnibus imaginibus renuntiandum sit? Respondetur eam ob causam, quod non nisi via quadam sine ad nudam, & simplicem veritatem, si ergo ad veritatem ipsam pertingere velint, paulatim abdicanda via est, &c.* Et inferius sic subiungit: *Ceterum tria sunt, ex quibus aduerri potest, quando prædictæ imagines abdicandæ sunt, &c.* Vbi de hoc latè, & eruditè tractat, signaque ad hoc cognoscendum, sicuti Venerabilis noster IO-ANNES constituit.

Accedit Rusbrochius de perfectione Filiorum Dei cap. 2. vbi agens de rebus, quæ 24.
reddunt hominem interitum, inquit: *Primum est, cor imaginibus vacuum, &c.* Et paulo inferius: *Est interna libertas, id est, vt absq; imaginibus, vel simulacris & impedimentis se se quis possit erigere in Deum in cunctis exercitijs internis, &c.* cap. 3. sequenti, homo contemplator sit liber, & expeditus ab omnib; semper in intima spiritus sui penetralia nudus, & imaginib; vacuus, &c.

Consentit sapientissimus ille Antistes Frater Bartholomæus à Martyribus 2. part. 25.
Compendij spiritualis cap. 11. vbi sic loquitur: *Imo tempore vnionis inter Deum, & animã quacung; licet bonæ imagines sunt, procul expellendæ, quia sunt media inter verumq;, idèd athleta huic peruenire cupiens (Deo ipsum trahente, atq; vocante) cum primum senserit se diuino amore vehementer inflammati ac sursum trahi, prope re scindat quaslibet imagines, festinetque ad Sancta Sanctorum, & ad internum illud silentium, in quo non humana, sed diuina dumtaxat est operatio, ibi enim Deus ipse est agens, homo verò patiens: nam dum vires anima silent, & à propria actione quiescunt, atq; ab omni deniq; externa imaginatione libera sunt, Deus ipse loquitur, easque mentis vires pro libito disponit, & afficit, nobilissimum opus in ea peragens, &c.* Et paulo antea dixerat: *O verè beata anima, quæ propria omni operatione seposita, in rememoratiua nudatur omnibus imaginibus, &c.* Id ipsum docet 2. part. compendij cap. 12. §. 1. vbi sic loquitur: *Evenit enim sæpissimè vt is qui rapitur, non solum cesset ab operationibus sensuum externorum, ita vt omnino ignoret quid extra fiat, sed etiam virtuti phantasticæ, ac imaginariæ actio sua penitus denegetur, adeo vt phantasia nullum irruere valeat, aut si irruat, non rationis, voluntatisq; superioris virtute prematur.*

Correspondet etiam huic testimoniorum catenæ apponat testimonium cœlestis 26.
nostræ Magistræ THERESIÆ, quæ capit. 27. suæ vitæ de hac altissima contemplatione loquens, sic inquit: *Deus quippe in intimo anima penetralibus id imprimit, quod eam vult intelligere, ac sine ulla imagine, aut verborum forma id representat: hic modus*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

quo Deus animam intelligere facit id quod vult, nec non magis, ac veritates & mysteria, imprimi
setur: nam scpe, hoc est, tum cum mihi Dominus aliquam visionem, quam Maestas eius mihi repre
sentare dignatur exponit, tali modo id fieri solet: & hic modus esse videtur, in quem se eadem
minus potest ingerere. Hac quippe visionis & locutionis species, est quidam ita spiritalis, ut nulla, nec
iudicio, in potentijs aut sensibus sit concitatio, & qua aliquid ad rem suam spectans demon possit
cere. Ex quibus omnibus prima pars huius propositionis Mystici nostri Doctores,
quæ de imaginum, ac phantasmatum denudatione agit, satis superque, tam quoad
rem, quàm quoad loquendi modum tot Sanctorum Patrum illustrium; Doctorem
testimonijs comprobata manet.

276. Nec ex huiusmodi doctrina sacrarum imaginum extenarum vsus, ac debita re
verentia etiam perfectis, & contemplatiuis interdicitur, imò potius debum earum
sum, & cultum Mysticus noster Doctor tuadet, ut infra ostendemus, sed solum cum
prædictis Sanctis Patribus, & Doctoribus intendit Ven. noster IOANNES, imago
nes internas rerum corporearum, & has non semper, sed in ipso contem plationis per
fectæ actu, denudandas esse; quomodo autem vir perfectus circa extenarum imagi
num vsum se gerere debeat, infra, in propositione citata ex professo declarabitur.

§. IV.

*Animaduersio circa statutam doctrinam val
de notanda.*

283. Cæterum adhuc circa internarum imaginum denudationem, valde oblectan
dum est, in earum numero nequaquam computari voluisse Mysticum nostrum
Doctorem, Christi domini eiusque humanitatis imagines, ita ut etiam in sublimi hac
contemplatione semper denudandæ sint, quamuis etiam aliquando eas dimitteudas
esse asserat, quoties scilicet ipsemet Deus ad puræ diuinitatis sublimem contem plationem
mentem eleuat: quam doctrinam expresse tradidit lib. 3. operis quod intitu
bitur, *Ascensus Montis Carmeli*, cap. 1. his verbis: Hoc autem studium obliuiscendi ac reliquias
notitias & figuras, nunquam de Christo eiusque sacratissima humanitate intelligi debet. Licit
nim interdum in contemplationis culmine, & simplici diuinitatis intuitu sacratissima huius hu
manitatis non recordeatur anima, eo quod propria sua manu subleuauerit Deus spiritum ad eam
quasi confusam, & valde supernaturalem notitiam; verum & industria data que operatur
uisi nullo pacto, ac nulla ratione expedit, siquidem eius intuitus, amor & que meditatio ad om
bonum promouebit, illiusque ad inuicula facilius vnionis fastigium conscendet. Clarum est enim
quod quæuis aliæ visibiles & corporeæ res obliuione sepeliri debeant, eo quod vnionem præpediant, ne
quaquam tamē in hoc numero reponendus est ille, qui ob remedium nostrum homo factus est, qui
veritas, osium, via, & dux ad omnia bona. Quibus verbis nihil clarius, nec conuenientius
pro hac re dici potest.

290. Vnde eandē prorsus doctrinam docet S. Mat. N. THERESIA, quæ & si valde re
prober eorū opinionē, qui humanitatis Christi Dñi imagines data opera ab his, qui
ad sublimis contemplationis statum iam accedunt, vel peruenerunt, relegandas esse
sentiant; tamen non propterea negat, imò potius expresse concedit aliquando in
sublimi contemplatione huius sanctissimæ humanitatis præsentiam dimitteudas esse
se; vel, ut melius dicam, vi huius sublimis contemplationis diuinæ omnes fecerunt.

me, & imagines etiam Domini, & Saluatoris nostri Iesu Christi à Deo remouentur, vt manifestè constat ex eius expresso testimonio in eodemmet loco, vbi de hac re expresso agit; & prædictam opinionem reprobatur, nempe c. 22. suæ vitæ, vbi post eius longam reprobationem, vt plenius suam mentem explicaret, sic subiungit: Hoc autem punctum bene velim intelligi, & vnam me commode possem declarare. Cum enim omnes potentias Deus suspendere vult (sicut ex orandi modis, quos hactenus declarauimus, perspicue videre fuit eas suspendi) tunc certum est, etiam nobis inuitis & reluctantibus, corpoream hanc præsentiam humanitatis Christi tolli, sed tollatur parum refert: salix & optanda est huiusmodi iactura, cum per eam magis fruamur eo, quod videbatur amitti; tunc quippe anima totam se impendit, amando, quem intellectus cognoscere tam operose studuit, & amat id quod minime potuit comprehendere, & fruitur eo quo tam bene frui non posset, nisi se ipsam perderet, vt se (vt dixi) magis lucrifaceret. Sed vt data opera & studio assuesceremus, ex omnibus nostris viribus non conari sanctissimam hanc humanitatem semper præ oculis habere (& faxit Deus semper eam præ oculis haberemus) hoc inquam, mihi prorsus non placet; atque hoc est animam velut in aëre suspensam (vt vulgo dicitur) tenere: videtur quippe omni fulcimine & adminiculo carere, quantumuis Deo seputet plenam esse, &c. Idemque docet Mansiones 6. cap. 7. vbi de hac eadem præsentia Christi Domini loquens, sic subiungit: Si forte Dominus eam exinde suspendat, per me licet, suspendat; nam, quamlibet ipse nolit, faciet is eam relinquere eidem, in quo iam de factò erat.

Id ipsum cum eodem temperamento docuit sæpè iam citatus Antistes Frater Bartholomæus à Martyribus 2. parte compendij cap. 11. §. 2. pagin. 97. his verbis: Multorum sententia fuit hanc vniõnem quamuis esset, à quibuscumque imaginibus posse impediri, licet essent imagines ipsæ vtilis, quæ animam ipsam disposuerant, vt imagines mysteriorum humanitatis Christi, & etiam diuinorum attributorum: hoc tamen caute intelligendum est, ne erroris existat occasio, si enim intelligamus has imagines, dum se offerunt intellectui animam iam in mediâ quiete quiescentis, ac fluentis vniõne diuina pura, non esse tenaciter recipiendas, nec morose eo temporis articulo illis vacandam, aut rebus quas illa representant, sed reuera claudendos esse ad eas mentis oculos regulariter loquendo, verum hoc fatemur necesse est: diuertere enim ad eas morose impedit progressum immediatè vniõnis cum Deo. Si autem intelligamus has imagines quotiescumque occurrunt purè contemplanti, atque amanti Deum, impedire, hebetereque vigorem, ac perfectionem vniõnis, credo falsum esse: experientia enim constat hoc sæpè euenire, cum homo in solum Deum toto mentis actu fertur; sit enim, vt eo tempore raptim occurrat intellectus hac imago, videlicet hic Deus pro mihi homo factus est, ac crucifixus, hæc namque imagines non solum non impediunt, verum etiam promouere, & augere solent vniõnem amoris, atque admirationis suspensivam, imò nec imago peccatorum raptim transiens offendet, videlicet, hic Deus tot crimina pro sua benignitate condonauit, nam hæc imago non perturbare, sed quietem mentis occasionaliter adaugere solet, dum modo homo tunc non descendat ad specialem ipsorum considerationem, sed mox resiliat in fontem aque viue, &c. Quibus in verbis Apostolicus hic vir rem hanc optimè explicat, ita vt nihil addendum super sit, cum prædicto namque temperamento omnia euitantur inconuenientia, sicut etiam ex doctrina Mystici nostri Doctoris, quæ cum hac, & cum ea, quam ex HERESIA nostra retulimus, omninò coincidit, vt ex eius adducto testimonio manifestè constat. Id ipsum docuit D. Bonaventura de Theologia Mystica part. 3. Talerus cap. 25. institutionum, Molina Carthusianus tractatu 2. de oratione capite 6. §. 4. alijque Doctores.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
129

32.

102

Ex dictis deducitur, doctrinam hanc longissimè abesse ab octavo illo errore Be-
guardorum, & Beguinarum, quem damnat Concilium Viennense, & Clemens V.
in Clementina ad nostrum de hæreticis, ubi prædictum errorem talem fuisse dicitur,
quod scilicet in elevatione corporis Iesu Christi non debent alii gere, neque
eidem reuerentiam exhibere, asserentes, quod esset imperfectæ unitatis, si à pa-
ritate, & altitudine suæ contemplationis tantum descendere, quod circa mini-
sterium, seu Sacramentum Eucharistiæ, aut circa passionem humanitatis Christi
aliqua cogitarent.

Hunc ergo errorem à doctrina tradita longissimè abesse satis constat: prædicti
namque hæretici exteriorem cultum, & reuerentiam sanctissimo Eucharistiæ Sacra-
mento debitam, necnon & omnem memoriam humanitatis Christi Domini, ad huc
qui ad contemplationis statum peruenissent, volebant habitualiter excludere, hoc
autem nullatenus prædicti Doctores Mystici, & cum eis Venerabilis noster IOAN-
NES supra, nu. 28. adducto, tum etiam ex multis alijs, quæ in eius operibus frequen-
ter inueniuntur, cuiusmodi est illud, quod habetur in lib. .1. Alcenius Montis Car-
meli cap. 32. ubi loquens de ipso tempore contemplationis, sic inquit: Tunc enim tem-
poris semper conandum & laborandum est, ut in quiete intellectus permaneat, nullas alias formas,
figuras notitiasque particulares intermiscendo, nisi fortè hoc cursim admodum fiat, & cum valde
exiguò studio; nam hoc faciendum est cum quadam amoris suavitate ad se amplius inflamma-
ndum. Cæterum extra hoc tempus in omnibus suis exercitijs & operibus uti debet memoriam, &
bonarum meditationū adminicula, idque eo modo & modo, quo maiorem deuotionem & ritua-
tem senserit: singularissimè vero uti debet memoria & meditatione vitæ, passionis & mortis Domini
nostri Iesu Christi, ut actiones suas, exercitia & vitam illi valeat conformare, &c. Et cap. 7. eiu-
dem libri loquens de exercitio imitationis Christi, sic inquit: Quod si in hoc exercitio
fuerit defectus & negligentia (quod est summa omnium radiceque virtutum) omnes isti alij modus
nihil aliud sunt, quam radice prætermissa ramusculos consecrari, ac proinde in hac via non pro-
ficere, licet huiusmodi sublimes habeant considerationes & communicationes. Verus enim in via
spirituali progressus, non reperitur, nisi in Christi imitatione, qui est via, veritas & vita, & non
venit ad Patrem, nisi per ipsum, Ego sum via, veritas, & vita, nemo venit ad Patrem nisi per
me. Et in alio loco dicitur, Ego sum ostium: per me si quis inire oierit, saluabitur. Quod
omnem spiritum, qui ad Deum ire cupit per dulcedines, commoditatesque & Christum imita-
ri recusat, minimè bonum iudicarem.

33.

Quæ testimonia valdè notanda, & perpendenda sunt, quia ex eis euidenter appa-
ret quantum aduerferet doctrina Mystici nostri Doctores erroribus prædictorum
hæreticorum, cæterorumque, qui Illuminati dicuntur. Solum ergo IOANNES noster
alijque Doctores Catholici asserunt, in illo tēpore perfectæ contemplationis, quando
scilicet Deus mentem ad solius diuinitatis cognitionem eleuat, formas rerum co-
poeatū relinquendas esse, internas verò imagines humanitatis Christi, siue sine eorum
cooperatione, & ministerio phantasmatum, siue purè intellectuales (ut reuera esse
possunt) solum cum temperamento iam explicato admitti debere. Et hæc de
prima parte huius propositionis.

(*)

S. V. 2.

s. V.

Secunda propositionis pars declaratur, & elucidatur.

34
QUOD verò attinet ad secundam eiusdem propositionis partem, in qua Myrticus noster Doctor asserit eum, qui ad sublimem hanc contemplationem iam perueniturus est, debere intellectum ab actibus discursivis denudare, & in simplici quodam veritatis æternæ intuitu permanere, duplicem etiam sensum, & utrumque verum potest habere.

Primus est, quod loquendo de contemplatione supernaturali, quæ fit secundum humanum modum, debet dari denudatio ab actibus discursivis ad hunc sensum, quod scilicet, & si iam præcesserint tales actus, tum tamen iam non remaneant, sed sola simplex, & uniformis veritatis æternæ intuitio; quam doctrinam expressè docet D. Thom. ex D. Dionys. 2. 2. quæst. 180. art. 6. ad 2. his verbis: *Oportet, quod in anima, antequam ad istam uniformitatem perveniatur, remoueatur secunda difformitas, quæ est per discursum rationis. & hoc idem contingit, secundum quod omnes operationes anima reducuntur ad simplicem contemplationem intelligibilis veritatis. & hoc est, quod secundo dicit, quod necessaria est uniformis conuolutio intellectus alium virtutum ipsius ut scilicet cessante discursu, figatur eius intuitus in contemplatione vnius simplicis veritatis, &c.* Quam etiam doctrinam expressè tenet in 3. dist. 35. q. 1. artic. 2. quæst. iuncula 2. in corpore, vbi contemplationem ab inquisitione rationis, seu discursu, tanquam terminum illius distinguit, & deinde in solutione ad primum asserit, hominem, quoad hunc actum contemplationis modum cognoscendi Angelorum per simplicem intuitum attingere, sic enim habet, *ad primum dicendum, quod homo in quantum est contemplativus est aliquid supra hominem, quia in intellectu simplici visione, continuatur homo superioribus substantijs, quæ intelligentia, vel Angeli dicuntur, &c.* Similiaque docet in 2. dist. 10. q. 1. artic. 4. ad 2. & 2. 2. quæst. 9. art. 1. ad 1. & super cap. 7. & 11. de diuinis nominibus.

35
 Consonat D. Augustinus lib. de quantitate animæ cap. 33. vbi contemplationem vocat *Mansionem quandam serenitatis, & æternitatis afflatum.* Quod etiam docuit D. Bernardus lib. de scala claustrali, contemplationem sic diffiniens: *Contemplatio, est mentis in Deum suspensa eleuatio.* Et libro 2. de consideratione ad Eugenium: *Est (inquit) vnus certus intuitus animæ, de quacumque re, siue apprehenso veri non dubia.* Quem contemplationis actum D. Dionysius capite 4. de diuinis nominibus appellauit motum circula-rem, iuxta expositionem D. Thom. dicta quaest. 180. artic. 6. eundemque actum comparat Ricardus de Sancto Victore citatus à Suarez tom. 2. de Relig. lib. 2. de oratione cap. 10. quieti quam nonnullæ aues interdum in alta regione æris retinent, vbi postquam ascenderunt, quasi suspensæ immobiliter in vno loco manent; ac randem doctrinam hanc docent communiter omnes Theologi, vt videre est in Suarez libro 2. iam citato capite 9. & 10. & idè sumpta hac parte propositionis in hoc sensu, ad eò vera est, vt nullatenus possit ab aliquo viro mediocriter docto de ea dubitari.

36
 Secundus verò eiusdem secundæ partis huius propositionis sensus est, quod in contemplatione illa supernaturali, quæ fit supra humanum modum, quæque ad donum intellectus valde eleuatè operantem pertinet, iuxta ea, quæ diximus supra numero

13.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

129

numero 3, non datur discursus aliquis, sed sola simplex, & nuda veritatis æternæ intuitio, & idèò debere eum, qui hunc contemplationis sublimem gradum impedit non vult, sed se ad illud debito modo disponere, debere, inquam, actus ratiocinatorios, seu discursiuos relinquere, vt sic simplicem hanc veritatis æternæ intuitionem à Deo infusam sine impedimento recipere possit.

37. Quam doctrinam verissimam esse in dubium verti non potest: si enim contemplatio illa supernaturalis, quæ secundum humanum modum fit, cum sit longè hæc inferior, discursus imperfectionem secum conuoluntanter non admittit, quanto magis supernaturalis hæc contemplatio, quæ supra humanum modum est, atque adeò longè eleuatur imperfectionem hanc omnino excludet, ita scilicet, vt nullo modo ex vi sua discursiuos actus siue antecedenter, siue concomitanter exigat, sed modum operandi supra humanum modum, atque adeò non per discursum, sed ad modum Angelorum per modum simplicis intuitionis importer.

38. Vnde doctrinam hanc expressè docet D. Thom. in 3. dist. 34. quæst. 1. art. 2. in corpore his verbis: *Quod autem spiritualia quasi nuda veritate capiuntur, supra humanum modum est, & hoc facit donum intellectus, qui de auditis per fidem mentem illustrat, vt dicit Gregorius, vbi particula illa quasi nuda veritate, ad propositum perpendenda est, sed clarius id ipsum expressit Sanctus Doctor in eodem 3. distinct. 35. quæst. 2. art. 2. quæstionculâ 1. in corpore, vbi sic loquitur: Si aliqua sunt, quæ statim sine discursu rationis apprehenduntur, horum non dicitur esse ratio, sed intellectus, sicut principia prima, quæ quisque statim probat audita, sicut autem mens humana in essentiâ rei non ingreditur nisi per accidentia, ita etiâ in spiritualia non ingreditur nisi per corporalia, & sensibilibus similitudines, vt Dionysius dicit. Vnde fides, quæ spiritualia in speculo, & anigmate quasi inuoluta tenere facit, humano modo mentem perficit, & idèò virtus est, sed si supernaturali lumine mens in tantum eleuatur, vt ad ipsa spiritualia aspicienda introducatur, hoc supra humanum modum est, & hoc facit intellectus donum, quod de auditis mentem illustrat, vt ad modum primorum principiorum statim audita probentur, & idèò intellectus donum est. Quibus verbis nihil ad propositum nostrum expressius, & efficacius dici potuit, quod etiâ à fortiori conuincitur, ex his, quæ numero præcedenti circa contemplationem, quæ secundum humanum modum fit, diximus.*

39. Vnde in quouis sensu intelligatur prædicta propositio Mystici N. Doctoris, nempe siue intelligatur de contemplatione supernaturali, quæ fit secundum humanum modum, siue de alia eleuatione, quæ humanum modum excedit, verissimam, & indubitaram doctrinam de denudatione actuum discursus, siue ratiocinationis continet, vt mirum sit potuisse aliquem Theologum hoc in dubium reuocare. Et quoniam ex testimonijs adductis satis superque id ipsum probatum maneat, aliqua ratiomen alia subiungemus, in quibus eadem doctrina, & loquendi modus expressè continetur.

§. VI.

Pluribus Sanctæ Matris nostræ THERESIÆ, & aliorum Doctorum testimonijs eadem doctrina comprobatur.

Hanc

Hanc ergo doctrinam, sapissimè docet S. Mater nostra THERESIA, præcipuè
 verò cap. 10. suæ vitæ, ubi de hac contemplatione sic loquitur: *Voluntas quippe
 amat, memoria propè amissa esse videtur, intellectus (quantum mihi videtur) non discurrit, non ta-
 men amittitur: sed ut dico non operatur, ac est velut consternatus præ multitudine eorum que in-
 telligit: vult enim Deus eum nosse se nihil eorum, que Maiestas ipsius ei representat, intelligere, circa
 quem locum marginalem quandam notam sapientissimus Magister Luitius Legio-
 nensis apponit his verbis: Dicit intellectum non operari, quia ut dixit, non discurrit ab vna re
 ad aliam, nec aliquas considerationes elicit; quod boni ei obiecti magnitudo, tunc eum totum occupet:
 respicit tamen & realiter operatur quod oculos in id, quod ei representatur coniiciat, & cognoscat
 se id, quomodo sit intelligere non posse. Cum ergo ait intellectum non operari, significare vult,
 eum non discurrere, sed velut consternatum manere, præ multitudine eorū que intelligit, id est, præ
 magnitudine obiecti quod videt: non quod multa de eo intelligat, sed tantum quia id tam magnum
 in se esse videt, ut penitus id intelligere non possit.*

Idem expressè docet eadem Sancta THERESIA Mansione 4. cap. 3. ubi sic loqui-
 tur: *Quod autem conuenientius ac potius facere possit ac debere putem animam illam, quam in
 hanc mansionem Dominus introducere est dignatus, est hoc quod dixi, adhuc: ut sine vlla violentia
 ac strepitu discursum intellectus constringere, ac velut colligare procurat, non tamen eum suspendere,
 vti nec cogitationem: quanquam bonum est, meminerit se in Dei presentia & conspectu agere,
 & quis sit iste Deus, si vero illud ipsam quod in se sentit, ipsam absorbeat & inebriet, per me licet;
 sed intelligere ei nolit quid sit, quia id voluntati datum est finat ergo eam frui eo quod habet, sine eo
 quod ad hoc vllam adhibuerit industriam, sed tantum verba aliquo amorosa proferat &c. Et in
 libro vitæ perfectionis cap. 27. sic loquitur: in contemplatione perfecta, magnitudo quoque
 illius loquitur, ei intellectum eius eleuando, cogitationem velut colligando & verbum ei de ore (ut
 vulgo dicitur) rapiendo ita ut tamen si hic velit loqui plane non valeat nisi summa cum difficultate,
 sentit itaque se à diuino hoc Magistro, sine vlllo verborum strepitu tum edoceri, potentias animæ ele-
 uando, tunc quippe si operarentur, plus obissent quam prodissent, &c. Et statim subiungit: Hac
 perfecta contemplatio est, carissimam vero intelligetis, et qua sit inter eam & mentalem ora-
 tionem differentia: hac namque in eo sita est, (sicut iam supra dixi) ut cogitemus & intelligamus
 quid & quocum loquamur, & quinam ipsi simus, qui cum tam magno & potenti Domino loqui
 audeamus. Hoc & alia id genus cogitare oratio mentalis est; orationem vero Dominicam, & Salu-
 tationem Anglicam, aut aliud quodcumque legere oratio vocalis est. In duabus huius rebus aliquid
 quidem cum Dei gratia, ipsa per nos possumus: sed in contemplatione, de qua modo loquebar, nihil
 omnino. Maiestas illius est, qua omnia peragit, & illius hoc est opus, naturam nostram longe tran-
 scendens, &c.*

Vnde capite 15. suæ vitæ reprobat pro tempore huius contemplationis actus dis-
 cursiuos sic asserens: *Sciat, nihil tunc apud Deum per violentiam & magnam corporis conten-
 tionem obtineri: hac quippe sunt velut vasta quadam signa temere congesta ad scintillam hanc ex-
 stinguentiam. Ipsa igitur hoc intelligat & cum humilitate dicat: Domine quid ego hic facere possum?
 & de intellectu non magno opere labores, quod ut vexator sit & importunus, &c. & cap. 12. suæ
 vitæ sic de hac contemplatione loquitur: In Theologia Mystica, de qua ante loqui coeperam,
 suam intellectus operationem amittit, quia Deus ipsum suspendit, vti postea latius ostendam. Præ-
 sumere porro, aut cogitare, posse nos per nos intellectum nostrum suspendere, plane nos, ut dico, non
 oportet; vti nec operationem eius omittere, hoc quippe si fecerimus, instar statuarum insensibiles,
 stupi-*

13.
Iohannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
124

Stupidi, & frigidi manebimus, & nec vnum, nec alterum faciemus. At cum Deus Opt. Max. intellectum suspendit & sistit, ei admirandi, & in qua se interim occupet materiam dat; & efficit ut, etiam sine mentis discursu brevissimo tempore, plus intelligat, quam nos omni nostra terrena diligentia & studio adhibito, plurimum annis possumus comprehendere, &c.

43.

Circa quem locum citatus Magister Luiscus Legionensis in Marginali nota, sic inquit: Verum Deū suspendere cogitationē vel intellectum, de quo loquitur Sancta Mater, quodque mysticam Theologiam vocat, nihil est aliud quam simul illi representare plures res supernaturales, & diuinas, magnamque luminis copiam ei infundere, vt simplici quodam intuitu & sine ulla discursu, sine consideratione & labore eas videat: idque tanta vehementia, vt alij rei cupiam attendere aut inde diuertere se nequeat. Nec in solo visu & admiratione res hac terminatur, sed lumen etiam quoddam ad voluntatem deriuatur, & ignis quidam in ea nascitur, qui eam amore succendit: alij, vt qui hoc patitur, eo quo patitur tempore, intellectum habeat fixum in eo, quod videt, & hoc ipse obstupentem voluntatem amore eiusdem aestuantem, & memoriam penitus otiosam: Anima namque presenti fruitione occupata, aliam memoriam nō admittit. Hanc ergo eleuationem, vel suspensionem, ait esse supernaturalem, scilicet animam nostram in ea magis proprie pati, quam egredieturque neminem presumere debere, vt animam eo modo suffollat, antequam à Deo suffollatur: primo, quod id nostram omnem industriam excedat, vnde incassum erit. Secūdo quia id ex humilitatis defectu fiet. Plura alia testimonia celestis nostræ Magistræ euidenter possemus, in quibus eandem tradit doctrinam, quæ tamen prolixitatis cauitate grauior, & quia ea, quæ retulimus satis superque intentum nostrum probant, omittimus.

44.

Id ipsum optima comparatione explicuit sæpe citatus Antistes Frater Bartholomæus à Martyribus 2. parte compendij cap. 13. §. 3. his verbis: Cū ergo ardenter amantes, Deum intimè sentiant, vt dictum est, merito Deum videre dicendi sunt, similes namque sunt paruulo matrem amplexanti, vbera sugenti, qui plerumque nil videt, aut audit, aut saltem se videre, & audire non iudicat, experimentaliter solum delectatione, & letitia occupatus: par est affectualis cognitio Theologorum Mysticorum delitijs affluentium super dilectum suum, &c. cap. 12. circa finem, sic inquit: Oratio est eleuatio mentis in Deum, ergo perfecta oratio perfecta est eleuatio, hac autem non fit nisi amoris, ac desiderij vehementia, licet orans non intelligat se vni quid postulare. Vnde Beatus Antonius dicebat eum, qui perfecte orat non intelligere se aliquid petere, non enim orans supra se reflectitur, non componit, aut diuidit, sed puro simplici que amoris actu soporatur cum Propheta dices, in pace in id ipsum dormiam, & requiescam. Et hac est plena pars summa huius vite felicitatis, qua omnem sensum excuperat, &c. Et cap. 12. eiusdem compendij discursiuos actus à contemplatione excludit, eam ex hoc à meditatione distinguens, his verbis: Meditatio, cum sit certa veritatis inquisitiua, laborat cum fructu, contemplatio circumuolat sine labore, cum fructu tamē maximo: non enim moratur in inquisitione, sed in admiratione, meditatio si debite fit, transit in cōtemplationem, facta namque secula veritatis inquisitione, denudatū in super vehementi studio rerū quidditatibus ab omnibus accidentibus, & circumstantijs generatur ex ea assiduitate quidam habitus, purificatur lumen intelligentiæ, tantoque fit acutius diuinis spectaculis inspicendis, quāto à sensibilibus est liberius: contemplan enim, vt dicit Augustinus de Trinitate, similis sit homini in excelsi montis cacumine residenti, quo nec nebes, nec venti attingunt, ideo ibi liberius oculos potest circumagere, & ad serenum solis iubar extenderet, ob celi puritatem, & tranquillitatem Religionis, ita quādiu menti licitum est in arce intelligentiæ suæ

de lapsu ad inferiora morari, libero intuitu poterit diuinas perfectiones contemplari. &c. Et paucis interpositis subiungit: Contemplatores ergo viri habitant in regione aeternitatis, & perspicuitatis, positi namque sunt extra omnem fluctuationem, & desideriorum confusionem infinitam, & in auram quandam libertatis serenam euolantes assurgunt, quorum vita non minus differat à reliquorum hominum vita, quam ipsi homines à pecoribus, &c.

Eandem doctrinam tradit noster Hieronymus à Matre Dei, alias Gratianus, in annotationibus ad cap. 6. libri S. Matris nostræ THERESIAE, qui inscribitur Conceptus amoris diuini, super Cantica, in illo ergo loco, sic inquit prædictus auctor. Quamuis videatur animam non operari, dum in ista diuina inebriatione constituta est, nunquam sanè in rebus maioris momenti occupatur quam eo tempore. Tamen enim sensus exteriores, imaginatio, & appetitus sint velus somno oppressi, & otiosi; at intellectus & voluntas sunt in eminenti operatione detenti. Intellectus siquidem occupatur in intelligendo Deum, & attente auscultat quid ibidem ei Deus loquatur, & diuinum lumen recipit, ac intelligit ordinem charitatis, quem ei eo puncto temporis ostendit. Verum quidem est, non operatur cum discursu, nec meditatione, inquirendo seu deducendo vnam rationem ex altera, sed persistit cum attentione intelligendo. Et hæc est ratio cur nonnunquam B. Mater Theresia, & alia persona spirituales asserant, intellectum velut colligari, nec eum tunc temporis operari dicere volunt, non discurrere, nec meditari nec operari vti alia operari consuevit, non secus ac quando quis ingrediens cubiculum alicuius Pictoris, in quo sunt diuersa, ac præstantes pictura, de vna vadit ad aliam, suum profert sensum de vnaquaque illarum; at vbi in excellentem aliquam incidit imaginem, hæret animo si spensus contemplando eandem, nec vltra os aperire valet ad eam extollendâ licet eam aspiciendo demiretur: voluntas amat quidem at in solo Dei amore hærens, &c. Et statim subiungit: Aptius sane exemplum pro hac re non inuenitur quam infantuli obdormientis, cui Mater imponit vber in os: vere enim iugit, trahit & deglutit lac, tamen si ex eo quod dormiat, nescit quoniam il modo fiat, &c.

Denique cæteri omnes Sancti Patres, & Doctores, quorum testimonia supra adduximus asserentium debere reperiri in hac sublimi contemplatione corporearum imaginum denudationem, eisdem in locis asserunt, debere etiam reperiri denudationem ratiocinationis, seu actuum discurrendi, & in sola, & quieta veritatis æternæ intuitione, & contemplatione debere mentem permanere, vnde ab alijs testimonijs pro hac referendis prolixitatis euitandæ gratia abstinēbimus.

§. VII.

Tacita quadam obiectio præcluditur.

NEQUE ex hoc quod ab huiusmodi contemplatione actus discursiui excludantur, excluditur memoria, & attenta consideratio humanitatis Christi aliorumque mysteriorum eius, vt passionis, mortis &c. Hæc namque memoria sine discursu potest in sublimi contemplatione optimè haberi, vt expressè docet Sancta Mater nostra THERESIA cap. 7. Mansionis sextæ, vbi sic loquitur. Iam nouistis, aliud est per intellectum discurrere, aliud vero, memoriam intellectui quid representare. Meditationem esse censeo, per intellectum circa rem aliquam discurrere hoc modo. Incepimus cogitare gratiam, quam Deus OPT. MAX. nobis tum fecit, cum Filium suum vnigenitum nobis dedit, neque in hac sistimus, sed vltius pertransimus. Et est hoc mirabile & valde meritorium

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

124

orationis genus. Et est hac oratio quam dico merito illas dicituras se tenere non posse, quas ad res supernaturales Dominus exegerit & ad perfectam contemplationem, ac sine causa dicit se in hisse mysterijs adu manere, eaque sapius ob oculos & in memoria habere non posse, ac praesertim cum Ecclesia Catholica eadem recolat. Neque vllatenus fieri potest, vt anima, quae tam multa à Deo accepit tam praecleara amoris indicia memoria sua excidere patiatur: sunt quippe velut vna quaedam sensilla ad amorem, quo Dominum suum prosequitur, magis in ipsa accendendum: nisi quod seipsum non intelligat. Hec namque mysteria modo quodam perfectiore intelligit, cum intellectus eadem ipse vultu praesentet, itaque hac eius memoria insculpta maneat, vt vel vnica Domini in horto prostrati, & sanguineum sudorem exsudantis aspectus & consideratio, nimis quam satis sit ad illam, non ad vnam solum horam, sed ad multos quoque dies, absorptam detinendam. Illico voluntas huc accurrat, licet non cum illa sensibili teneritudine, vt pro tam singulari benignitate ei, vel in aliquo seruire, & pro eo vicissim per nossum quid pati desideret, qui tam multa, tamque atrociter pro ipsa pertulit, & alia eiusmodi, in quibus & memoria, & intellectus occupatur. Et hoc in causa esse credo cur vltimius insuper passione discurrendo progredi nequeat, hoc quoque eam credere facit, quod de illa cogitare & meditari prorsus nequeat. Et si quidem de ea non cogitet, certe bonum est cogitare pro occurrente namque, id per quantumcumque, sublimem orationis modum, inuicem impediendum, nec possum dicere, bene eni agere, quod frequenter in ea recolenda sese non exerceat. Si forte Dominus eam exciderit, suspendat, per me licet suspendat, nam quamlibet ipsa noluit, faciet in eam relinquere id in quo de subleu erat. Et huc procedendi modum, nullatenus aliquid impedimentum, verum in signe ad omnia bona generalia adiumentum esse, mihi certissime persuadeo. Quod sane non esset, si se in disturrendo, (vix inuiso dicitur) multum fatigaret, at quisquam iam ad maiora peruenit, penitus id faceret, vt quidem pato non poterit, &c. Quibus in verbis expressè docet, quoniam pacto sine actibus discursibus, memoria, & consideratio Mysteriorum humanitatis Christi Domini in contemplatione perfecta reperiri possit. Vnde ex eo, quod Mysticus noster Doctor de meditationem discursuum pro tempore huius contemplationis suadeat, nequaquam hanc memoriam reiiciendam esse docet, vt potè cum hac sublimi contemplatione compatibilem, sed circa hoc regula supra num. 28, 29, & 30, ex ipsomet, & ex alijs Doctoribus Mysticis relata, seruanda est.

§. VIII.

Animaduersio notata digna pro debita tradita doctrina intelligentia.

48. **I**LLUD solum obseruare in praesenti oportet, doctrinam hanc de denudatione actuum discurrendi, ac meditandi, sicuti & illam, quae de denudatione imaginum agit, debere intelligi solum pro tempore huius contemplationis, nam pro alijs temporibus semper debet quis quantumuis perfectus sit in bonis, & sanctis cogitationibus, ac meditationibus actibusque virtutum, praecipue verò in Christi Domini meditatione exerceri, vt expressè docet Mysticus noster Doctor in testimonijs supra num. 32. adductis, & in alijs multis, quae adducere possemus.

49. Vnde fit, vt praedicta denudatio pro paruo tempore reperiri debeat, eo quod praedicta sublimis contemplatio non multum, sed parum possit connaturaliter, & de lege.

lege ordinaria durare, vt doctri Cassianus collat. 1. quæ est Abbatis Moysis cap. 13. ibi: *Inherere Deo quidem iugiter, & contemplationi eius, quemadmodum dicitis, inseparabiliter copulari, impossibile est homini istius carnis fragilitate circumdato, &c.* Et collatione 23. quæ est Abbatis Theone cap. 5. sic inquit: *Quis enim vnquam, quamvis precipuus omnium uisitorum, atq; Sanctorum huius corporis vinculis colligatus, summum hoc bonum, ita possidere potuisse credendus est, vt nunquam à diuina contemplatione discedens, nec paruo quidem tempore ab eo, qui solus bonus est, terrenis cogitationibus putetur abstractus, qui nunquam vllam cibi, vllam indumentis aliarumue carnalium rerum gesserit curam, numquam de fratrum susceptione, de loci commutatione, de cellula structione sollicitus, aut operam aliquam humani concupierit aduementi, aut in pietate vexatus illam sententiam Dominica increpationis incurrerit: ne solliciti sitis anime vestra, quid manducetis, nec corpori vestro quid induamini. Deniq; ipsum illum Apostolum Paulum, qui omnium Sanctorum laborem, passionum numerositate transcendit, nequaquam hoc impleri potuisse confidenter adstruimus, ipso in Actibus Apostolorum discipulis arcescente: ipsi scitis, quoniam ad ea, quæ mihi opus erant, & his qui mecum sunt, ministrauerunt manus istæ, vel cum Thessalonicensibus scribens in labore, & fatigatione, nocte, & die operatum se fuisse testatur, quibus laboribus licet magna eidem meritorum stipendia pararentur, tamen mens eius quamuis sancta, atque sublimis, non poterat non ad illa celestis Theoria intentissime terreni operis alquando diuelli, &c.*

Quod etiam docuit Diuus Gregorius lib. 5. mor. cap. 27. dicens: *Nec enim in suauitate contemplationis intus diu mens figitur, quia ad semetipsum immensitate lucis reuerberata reuocatur. Cumque internam dulcedinem degustat amore astuat, ire super semetipsum nititur, sed ad infirmitatem suam tenebras si acta relabitur, & magna virtute proficiens, videt quia videre non potest hoc, quod ardentius diligit, nec tam ardentius diligeret, nisi aliquatenus videret, non ergo stat, sed transi spiritus, quia supernam lucem nostra nobis contemplatio, & inhiantibus aperit, & mox infirmantibus abscondit. Qua de causa Diuus Augustinus lib. 7. conf. lllion. cap. 17. sic cum Deo loquens inquit: *Rapiebar à te decore tuo, moxque diripiebar abs te pondere meo, & ruebam in ista cum gemitu, & pondus hoc consuetudo carnalis, &c.* Idemque lib. 10. confessio. c. 40. reperit, de qua etiã sublimi contemplatione loquens D. Bernard. libro de amore Dei. c. 4. inquit: *Hic est finis, hæc est consummatio, hæc est perfectio, hæc est pax, hoc est gaudiũ diuinum, hoc est gaudiũ in Spiritu Sancto, hoc est silentium in celo, quamdiu quippe sumus in hac vita, hoc felicissimæ pacis silentio in celo, id est, in animatiusti, quæ sedes est sapientia, aliquando fruatur affectu, sed hora est dimidia, vel quasi dimidia, intentio vero de reliquis cogitationibus diem festum ages tibi perpetuum, &c.* Egregie etiam Ricardus de præparatione ad contemplationem cap. 76. explicans illud Psalm. *Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto eius?* ita ait: *Rarum valde in hunc montem ascendere, sed multo rarius in eius vertice stare, & ibi moram facere, rarissimum autem ibi habitare, & in monte requiescere.* Consonat Sancta Mater Nostra THERESIA cap. 18. suæ vitæ, vbi sic inquit: *Notandum autem est, quantumlibet diu anima in hac omnium potentiarum suspensione agat, illud tamen tempus, meo iudicio, nimis quam breue esse, & si hæc suspensio ad semihoram duret, multum id esse; imo vt mihi videtur, non tam diu quidem vnquam illa mihi durauit, &c.* Sed circa hoc videri potest noster Thomas à Iesu lib. 1. de contemplatione cap. 10. vbi de eo ex professo agit.*

Cæterum quomodo hæc breuis mora contemplationis intelligenda sit, optime explicuit D. Thom. 2. 2. quæst. 181. art. 8; vbi postquam in corpore articuli docuerat,

50.

51.

B.
Ioannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
124

vitam contemplatiuam non solum secundum suam naturam, sed etiam quoad nos diuturnam esse. eò quod competit nobis secundum actionem incorruptibilis per se animæ, scilicet secundum intellectum, & etiam quia in operibus contemplatiuis corporaliter non laboramus, postea in solutione ad secundum argumentum, in quo authoritates Augustini, & Gregorij supra à nobis adductas breuitatem contemplationis statuentes sibi obiecerat, sic respondet: *Ad secundum dicendum, quod nulla alius potest diu durare in sui summo, summum autem contemplationis est, ut attingat ad vniformitatem diuina contemplationis, ut dicit Dionysius, sicut supra positum est, vnde & si quantum ad hoc contemplatio diu durare non possit, tamen quantum ad alios contemplationis actus potest diu durare.* In quo testimonio optimè quomodo hæc diuturnitas vitæ contemplatiue secundum alios minùs perfectos actus simul cum breuitate ipsius contemplationis, secundum eius perfectissimum, & vniformem actum, coherere possit explicat, de quo etiam agit noster Ioannes à Iesu Maria in schola orationis tractatu, 8. dub. 27. Suarez lib. 2. de Relig. cap. 10. & alij.

52. Ex hac ergo doctrina demonstratum manet, denudationem illam, tam à formis imaginarijs, quam ab actibus discursiuis, de qua Mysticus noster Doctor agit eò stans, non esse intelligendam pro omni tempore, imò nec pro longo tempore etiam in his, qui ad sublimis contemplationis statum deueniunt, sed solum pro illo breui tempore, pro quo talis contemplatio vniformis, & perfecta durat; in alijs verò temporibus debet e vnumquemque quantumuis perfectum formis imaginarijs rerum velli, necnon & actibus discursiuis circa illas vti, ut satis ex ipsiusmet IOANNIS nostri testimonij supra n. 32. ostendimus, & infra etiã c. 4. sequenti n. 8. & 9. ostendimus, & id eò quoad hanc etiã partem huius propositionis doctrina omnino vera, & Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonio conformis est, & ita nullus Illuminatorum error ei adscribi potest, nisi etiam cõmuni Sanctorum Patrum doctrinæ adscribare, quin potius prædictis erroribus manifestè, & expresse Mysticus noster Doctor testimonij eius iam citatis contradicit. Et hæc de secunda parte huius propositionis.

S. IX.

Tertia propositionis pars elucidatur, & Sanctorum Patrum testimonij corroboratur.

53. Tertia denique pars eiusdem propositionis statuens signum, quod contemplationis studiosus debet in se agnoscere ad hoc, ut prædictam denudationem, de qua huc vsq; locuti sumus, faciat, quòd scilicet in actibus discursiuis, & in operatione imaginationis, in quibus antea se exercebat, nequaquam voluptatem iam sicut antea, sed potius tridium, & fastidium capiat, imò nec iam huiusmodi actus exercere possit sed solum simplicem quandam, & quietam ad Deum attentionem associari diuino associatam appetat, hæc inquam pars verissima, & vtilissima est, ita vt rationabiliter de ea dubitari non posse videatur.

54. Vnde eandem profus doctrinam, & eadem omnino signa ad idem propositum assignat sublimis ille Mysticus Doctor Ioannes Taulerus cap. 35. Inlicitur, his verbis

Ceterum tria sunt ex quibus aduertere potest, quando iam dicta imagines abdicando sint, ne, vel citius, quam oportet, repudientur, vel nimis diu eidem inhaereatur. Primum est quando quidquid auditu percepimus, vel intellectu cum te dicto respicimus. Secundum, quando quidquid audimus, vel intelligimus nulla nos delectatione afficit. Tertium, cum intra nos esuriem desideriamque summi boni illius, quod tamen apprehendere non valeamus, magis, ac magis crescere sentimus, ita vt dicamus: Domine Deus meus, vltra iam procedere nequeo, orare meum est, annuere tuum. Hac tria quisquã in se ipso deprehenderit, non solum poterit, sed & debet eas de quibus praximus imagines sanctas, & operari rationabiliter abdicare. Sed dicat aliquis, cui ergo spiritus inhaeret, cunctis repudiatis imaginibus? Plane nulli omnino inhaeret, sed totus ab omnibus nudus est. si enim alicui inmitteretur, hoc ipsum imago foret: sponte ergo, amoris elegit suspendium, à quo nec absolui vnquam desideras, nisi suus eum conditor absoluat. sicut & Iob sanctus ait, suspendium elegit anima mea, &c.

Eandem doctrinam expresse habet Sancta Mater nostra THERESIA cap. 7. Mansion. 6. vbi sic loquitur: Sunt & quadam anima (imo earum non pauca) mecum de hoc ipso egerunt, quae cum Domino dante semel ad perfectam Contemplationem pertigere, semper in ea manere vellent, quod tamen omnino non potest esse. Per hanc ergo diuinam gratiam ita affecta manent, vt quemadmodum antea solebant, deinceps nequeant de Passione, ac vita D. Nostri Iesu Christi mysterijs meditari. Cuius rei causa non video; hoc tamen ordinario causa est, quod videlicet intellectus exinde minus ad meditationem habilis & idoneus maneat. Cuius inhabilitas hanc esse causam mihi verisimile sit, quod, cum meditationis obiectum & finis alius non sit, quam vt Deus inuestigetur & quaratur, vbi is ergo iam semel inuentus erit, & anima per operationem voluntatis ad eundem denuo querendum iam assuetudinem quandam parauit, vltius se per intellectum defatigare nolit. &c. Quibus verbis nihil clarius dici potuit ad propositum, idemque reperit saepe toto illo capite, & cap. 25. viae perfectionis, de hac eadem contemplatione perfecta loquens, inquit, quod dum anima est in illa: Tamen si hic velit, loqui plane non valeat, nisi summa cum difficultate: sentit itaque se à diuino hoc Magistro, sine vno verborum strepitu tum edoceri, potentias anima eleuando; tunc quippe si operarentur, plus obessent quam prodesse &c.

Hanc eandem doctrinam docent plures alij Doctores, cuiusmodi sunt Beatus Thomas de Villanueva in Cant. fol. 124. Magister Luisius Legionensis in marginali nota supra relato numero ad cap. 12. vitae Sanctae matris nostrae THERESIAE, Frater Basilius Legionensis in Defensorio saepe citato, propositione 3. Aluarado tom. 1. artis bene viuendi lib. 2. cap. 41. art. 3. & plures alij.

Tandem circa hanc etiam partem aduertimus, id ipsum intelligendum esse solum pro tempore contemplationis, non autem pro alijs temporibus, vt ex testimonijs Mystici nostri Doctoris supra num. 32. adductis manifestè constat, per quod omnes errores haereticorum, qui Illuminati dicuntur, manifestè exclusi, & damnati manent, nulloque pacto possunt etiam per leuem suspicionem huic doctrinae Venerabilis nostri IOANNIS tales errores adscribi, nisi eodem modo communi Sanctorum

Patrum, & aliorum illustrium Doctorum, quorum testimonia retulimus, doctrinae (quod absit) adscribantur.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
129

CAPVT IV.

QVARTA, ET PRÆCIPVA PROPO-
silio elucidatur, Sanctorumque Patrum, ac illu-
strum Doctorum testimonijs comprobatur.

1. ACCEDAMVS iam ad quartam, & præcipuam propositionem, quam non in
vno dumtaxat loco, sed in multis docet Mysticus noster Doctor, & ideo eius
verba formalia non referemus, sed solum doctrinam, quam sæpè repetit, quæque in
ipso præcipuè notata est, proponemus. Asserit igitur sæpè Venerabilis noster IO-
ANNES, quod in sublimi contemplatione, *anima non operatur ex se, cum suis poten-
tijs, sed quod in illa Deus intelligentiam, & spiritualem saporem operatur, & quod ipsa passiva se
habet ad hanc intelligentiam à Deo recipiendam, ita enim habet lib. 2. Ascensus Montis
Carmeli cap. 15. & in eodem lib. cap. 31. & in lib. qui inscribitur, Flamma Amoris, in
Cant. 3. v. 3. §. 6. & 7. & alibi sæpè, qua etiam de causa huiusmodi contemplationem
appellat, otium, & rerum obliuionem, vt videre est lib. 2. citato Ascens. Montis Carmeli
cap. 14. & citato §. 6. & 7. in quo etiam loco asserit tunc spiritum annihilari, ac tandem
eandem contemplationem appellat, somnum, & ignorationem, vt cernere licet citato
capit. 14. libri secundi Ascensus Montis Carmeli, quibus & similibus locutionibus
alijs etiam in locis vitur.*

Circa huius propositionis, & locutionum quæ in ea continentur elucidationem,
vt consuetum ordinem seruemus prius verum, & legitimum earum sensum doctrinæ
Catholicæ, ac Sacræ Theologiæ, in omnibus conformem, ex ipsiusmet Mystici
nostri Doctoris, doctrina & testimonijs euidenter ostendemus, postea vero eandem
propositionem, & locutiones non solum, quoad earum sensum, sed etiam quoad in-
tentionem verborum, & quoad loquendi modum communi Sanctorum Patrum illu-
strumque Doctorum calculo comprobabimus.

§. 1.

*Erroneus Illuminatorum sensus à prædictis Mystici no-
stri Doctoris locutionibus, pluribus, & manifestis eius-
dem testimonijs euidenter excluditur, & Catholicus
eius sensus comprobatur.*

2. IN primis igitur nullatenus in prædictis locutionibus intendit Mysticus noster
Doctor in illa sublimi contemplatione dari cessationem ab omni actu intelle-
ctus, & voluntatis, nec ipsum intellectum & voluntatem taliter passiuè se habere, vt
nihil vitaliter operetur, si enim ipsa met loca, quæ in hac propositione referuntur, &
plura alia inspiciantur, euidenter constabit nunquam ipsum hæc assertisse, sed potius
omnino oppositum expressè docuisse.

Vide

Vnde, vt ex eisdem locis, quæ in oppositum notantur, id manifestè demonstramus, in loco illo citato ex cap. 14. lib. 2. Ascens. Mont. Carm. sic loquitur: *Quamobrem hac oratio breuissima apparet anima, quia perfecta est in intelligentia pura.* Et post pauca subiungit: *Quia Anima in quadam celesti intelligentia unita est, & paucis interpolatis iterum dicit: Vnde licet videatur anima in hac notitia constituta, nihil se prorsus facere, neq; se re aliqua esse occupatam, eo quod sensuum operatione non viatur: credit tamen, nequaquam se tempus otiose transigere; quamuis enim potentiarum anima harmonia cesset, ipsius tamen intelligentia ad eum se modum habet, sicuti exposuimus. Et idcirco sapiens sponsa, tacite sua hac de re obiectiõni respondet dicens: Quamuis dormiam ego secundum id quod naturaliter mihi competit, ab operatione desistendo; meum tamen cor vigilat supernaturaliter, ad nouum supernaturalem eleuatam, &c.* Ecce qualiter sæpè in hoc loco expressè repetit dari in hac sublimi contemplatione actum intelligendi supernaturalem; deinde in alio loco etiam in oppositum adducto, videlicet in capite decimo quinto, eiusdem libri secundi, id ipsum expressè declarat, sic inquit: *In istis principijs, quando ex allatis indicijs, iam cognouerimus animam minimè quiete illa seu notitia occupatam esse, omnino discursu vti oportebit eam, donec acquirat habitum (de quo iam locuti sumus) aliquo modo perfectum: tunc autem erit habitus iste acquisitus, quando quouiescunt, meditari voluerint, confessim se sentiant in ista pacis notitia constitutos, absq; eo quod meditari possint, neq; voluntatem ad meditandum flectere.* Et post pauca subiungit: *Ita vt pluries sese inueniat anima in ista amorosa vel pacifica assistentia, nihil (vt declaratum est) potentis operando: qua pacifica notitia obtenta non discurret, nec laborat iam potentis anima, tunc enim verius dici poterit, intelligentiam & suauitatem in ea quasi passiuè se habente, fieri seu produci, quam quod ipsamet aliquid operetur, sed solummodo vt attentam cum amore habeat ad Deum animam &c.* Et paulo inferius iterum sic subiungit: *Discat spiritalis cum amorosa ad Deum aduertentia, cum intellectus pace permanere dum meditari nequit, licet illi se otiosum esse videatur; hoc quippe modo sensim, & valde cito anima sua diuina requies & pax, cum admirandis & sublimibus Dei notitijs amoris diuino inuolutis, infundetur, &c.* In quibus testimonijs expressè docet dari in hac sublimi contemplatione notitiam, quæ actum intellectus potentis denotat; quo actu deficiente ad alios discursus recurrentem esse statuit; atque adeo vitiosum illud otium, & quietem absque vilo potentiarum actu, prout ab hæreticis, qui Illuminati dicuntur statuitur, & exercetur, euidenter excludit. Quod etiam apertè declarat, dum asserit in prædicta contemplatione, in qua potentiarum operationes videtur excludere, dari amorosam assistentiam, necnon & attentionem ad Deum cum amore coniunctam, hæc enim omnia actus potentiarum, attentio videlicet actum intellectus, amor vero actum voluntatis manifestè constituunt: & ideo nec apparenter prædictum vitiosum otium adhuc ex vi eiusdem testimonijs quod in oppositum adducitur, potest Mystico Doctõri nostro imputari, cum potius ex eo euidenter excludatur & reprobetur.

Deinde in alio etiam loco in oppositum adducto, scilicet capite trigésimo primo libri secundi Ascensus Montis Carmeli, id ipsum euidenter etiam docet, sic enim habet: *Quantum ad hæc verba attinet, nihil est quod agat anima, aut ex seipsa tunc velit, nec conetur, sed humilem se duntaxat, & resignatam illi exhibeat, liberum suum assensum Deo præbendo &c.* Ecce qualiter expressè statuit actum liberi consensu ab ipsa anima elicitem, atque adeo falsum illud Illuminatorum otium manifestè excludit.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica
NVI
124

6. Præterea in alio loco in oppositum etiam adducto, nempe libri inscripti, *Flamma amoris viua*, Cantic. tertio, §. sexto, & septimo, hanc eandem doctrinam expresse statuit, sic inquit de statu sublimis, & quietæ, atque otiosæ contemplationis, in quo anima à Deo constitui solet. Tunc autem debet etiam anima solius amorosæ ad eum aduertentia seu attentioni intenta esse, nullos alios distinctos exprimendo producendoque actus, præter eos, ad quos se sentit ab eo stimulari & inclinari, veluti passivè se duntaxat reverendo, nullamque ex se adhibendo industriam; sed cum amorosæ, simplici, sinceraque manendo aduertentia, illius instigatum aduertentia & attentione amoris aperit oculos. Nam cum Deus tunc tractet cum anima quantum ad dandis modum spectat per notitiam sinceram & amorosam; debet etiam anima agere cum eo, quantum ad receptionis modum attinet, per notitiam sinceram & amorosam; ut hoc pacto notitia cum notitia, & amor cum amore connectatur &c.

6. Ecce qualiter in illo otio notitiam ab intellectu contemplantis elicitam, necnon, & attentionem, seu aduertentiam, quæ in actu intellectus consistit, insuperque effectum amoris à voluntate elicitem expresse statuit, eoque ipso falsam illam otiositatem, & actuumque omnium suspensionem, quam hæretici docent, expresse excludit.

6. Insuper in eodem lib. Cant. 1. vers. 1. loquens de sublimi illo statu transformationis in Deum, sic inquit: *Vnde in hoc actuali statu nequit anima istos producere actus, nisi à Spiritu sancto peculiarissime moveatur; quamobrem etiam cuncti ipsius actus, in quantum hoc singulari modo à Deo excitantur, sunt divini. Vnde etiam quotiescumque flammescit ista flamma; faciendo illam cum suavitate ac temperamento divino amare; vitam sibi sempiternam, quæ eam ad divinam eleuat operationem, conferri arbitratur.*

7. In quo testimonio evidenter constituit actus elicitos ab ipsa anima in illo sublimi statu actualis contemplationis, & transformationis in Deum, eosdemque etiam asserit esse summè meritorios, quæ omnia Illuminatorum erroribus directè aduersantur, & ideò tantum abest, ut cum eis doctrina hæc aliquatenus consentiat, ut potius sit eis omnino opposita.

8. Sed ibi de hac re optimè, & clarissimè, ac simul tanquam Mysticus, & Scholasticus Doctor locutus fuit & in eodem Cant. 1. vers. 3. sic inquit: *Et quoniam anima naturaliter industriaque sua nihil absque corporei sensus interuentu & ope valet operari, à quo tamen in presenti casu liberrima est & remotissima; hinc est, ut vniuersa ipsius occupatio nihil aliud sit, quam à Deo duntaxat recipere, qui solus in fundo seu centro anima, absque sensuum adiumento eam mouere, in eaque operari potest; quare vniuersi huiusmodi animæ motus diuini sunt; & quæcumque à Deo proueniant, etiam ipsius animæ sunt; efficit siquidem eos Deus in illa cum illa ascensum voluntatis quo suam præbente &c.*

8. Tandem aliud testimonium ex lib. 2. Ascens. Montis Carmeli cap. 13. vbi id ipsum expresse explicuit adducemus, ibi enim constitutus signa, quæ quis in se ipso reperire debet, ut actus discursiuo stelinquat, & ad hanc sublimem contemplationem perueniat, sic inquit: *Tertium signum, idque magis certum est, quando liber anime solam manens, cum attentione ad Deum amorosa absque alia particulari consideratione, in quadam interiori pace, quiete, ac requie, absque actibus & exercitatione saltem discursiua (quæ ex vno in aliud fertur) potest*

tiarum, Memoria, scilicet Intellectus & Voluntas: sed solum quod maneat cum notitia & aduertentia generali, & amorosa de qua locuti sumus, absque particulari intelligentia &c. Huius signi necessitatem post pauca assignans, sic subiungit: Nec etiam satis est, primum & secundum indicium in se animadvertere, nisi simul videat & tertium. Quamuis enim cernat, non posse se discurre, neque de rebus diuinis meditari, neque etiam libeat illi de alijs diuersis rebus cogitare, posset hoc ex Melancholia promanare, vel aliquo deprauato humore, qui cerebrum corque occupat, quique solet produere in sensu suspensionem, & impletionem quandam, qua efficiunt, vt nihil cogitet, nihil velit, nec libeat illi aliquid meditari, sed solum in illa sapida abalienatione cupiat permanere: Contra qua omnia debet tertium habere indicium, videlicet notitiam & attentionem amorosam in pace & tranquillitate interna, sicuti diximus &c.

Et postea cap. 14. sequenti eiusdem signi necessitatem iterum assignans sic ait: Veruntamen adducemus nunc vnam solum rationem, qua manifeste demonstramus, quo modo in euentu quo Contemplatiuo praeferenda sit meditationis via, necessarium illi sit, hoc aduertentiae amorosa, ac generalis Dei notitia indicium. Est autem haec ratio, quia si anima tunc temporis, ista notitia vel in Deum absentia destitueretur, sequeretur nihil illam tunc agere aut habere, & necessario illi vniuersum circa Deum exercitium deesset, cum anima nulla ratione possit operari, nec aliquid in se recipere, nec in eo ad quod operando deuenit, perseverare, nisi per ista duo potentiarum genera sensitiuarum nempe, & spiritualium; nam medij sensitiui potentij, vt diximus potest illa discurre, inuestigare, & notitias obiecto iam producere; medij autem spiritualibus potentij, potest frui notis arum, in istis potentij iam receptarum, obiecto, sine eo quod amplius ipsa laborando inuestigando, vel discurrendo operentur. Et sic discrimen quod inter anima exercitium per potentias sensitiuas, & eiusdem exercitium per potentias intellectiuas intercedit, idem est, quod inter operantem & fruentem opere iam perfecto; vel certe illud, quod est inter aliquid recipientem, vel fruentem rebus iam receptis; vel illud, quod est inter via laborem & quietem, qua in via termino reperitur; denique veluti illud quod inter cibos preparantem, vel iam preparatos edentem & gustantem. Quod si anima in nullo istorum exercitiorum detineatur, hoc est, nec in meditatione, & discursu, potentiarum sensitiuarum operatione vtatur; nec in Contemplatione & notitia simplici, de qua iam dictum est, rebus iam receptis & operatione acquisitis fruatur, sed in veris que otaretur & vacaret, non esset vnde vel quomodo posset duci occupata. Est ergo haec notitia necessaria ad discursum & meditationem relinquendam &c.

Quod testimonium ideo sic ad longum retulimus, quia in eo non solum saepe, & expressè docet reperiri in illa contemplatione sublimi actus ab ipsa anima elicitos, sed etiam, quia expressè damnat suspensionem omnium actuum, & vitiosam illam otiositatem, quam haereticis constituunt, docetque, quod cessante huiusmodi actu simplicis, & amorosae notitiae, statim recurrendum est ad alios actus discursiuos, ne anima suspensa, & vitiose otiosa remaneat, ac tandem declarat optimè, in quonam sensu tunc anima ex se non operari dicatur.

Plura alia testimonia ex libris Mystici nostri Doctoris desumere possemus ad id ipsum ostendendum, sed ea, quae adduximus, satis superque ostendunt nullatenus eius do-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica
NVI
128

doctrinam aliquo modo suffragari erroribus Illuminatorum potentiarum omnimodam suspensionem, & omnium actuum carentiam, vitiosamque proinde otiositatem in contemplatione statuentes, imò potius errores hos evidenter excludere, & damnare in eisdem locis in quibus orium, & quietem contemplationis statuit. Unde hæcenus dumtaxat possent prædicti Illuminati Mystici nostri Doctores aliquo testimonio in suorum errorum patrocinium adducere, quatenus eo modo quo scripturæ testimonijs malè citatis abutuntur, possunt etiam eius testimonijs abuti, captando, scilicet, aliqua verba hinc inde diuisa, & ab antecedentibus, & subsequenibus separata, nullaque significationis, sed soni dumtaxat verbalis ratione habita, quod hereticorum ingenium, & morem esse in referendis, tam Scripturis sacris, quam alijs testimonijs Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum, supra in prima parte huius Elucidationis capite tertio, fuisse ostendimus, & ideò ex huiusmodi hæreticorum abusu nihil amplius contra hanc doctrinam, quam contra Scripturam sacram, Sanctorumque Patrum libros argui potest.

Cum igitur ostensum sit, nullatenus Mysticum nostrum Doctorem in prædictis locutionibus favere erroribus iam relatis Illuminatorum, sed potius illis aduersari, atque adeò in longe diverso sensu orium, quietem, somnum, annihilationem, silentium, obliuionem, operationem cessationem, seu suspensionem, passivum se habendi modum, simileque locutiones protulisse, superest modo, ut ex eiusdem doctrina, verum hunc, ac legitimum earum sensum declaremus, Sanctorumque Patrum, ac illustrium Doctorum auctoritate muniamus.

§. II.

Verus sensus prædictarum locutionum multipliciter declaratur.

12. **E**Xmultiplici itaque causa merito Mysticus noster Doctor, & alij Sancti Patres, & Doctores Catholici (quorum testimonia infra referemus) asserunt in hac actuali contemplatione operationes potentiarum cessare, atque eadè dari iunctio, somnum, silentium, rerum obliuionem, quietem, spiritus annihilationem, à proprio utriusque operandi modo, ac tandem animam tunc passivè se habere. Primitus scilicet, quia tunc intellectus, & voluntas non operantur modo sibi connaturali, nequè medijs actibus discursivis, & imaginibus rerum corporearum, nec ex propria veluti industria, arte, & inquisitione, sed supernaturali modo, & spiritali Spiritus Sancti motione respectu cuius passivè se habent, cum eam recipiunt. Quem sensum evidenter expressit Mysticus noster Doctor in testimonijs iam citatis, & alijs similibus in quibus dum asserit potentias non operari, sæpè addit particulam illam: *De suo, vel tanquam suum, vel de sua industria.* subiungitque operari, modo diuino, quod verissimum esse dubitari non potest, & hanc causam sufficientem esse ad hoc, ut prædictæ locutiones proferantur, docent (præter Sanctos Patres, quorum testimonia infra referemus) plures alij Doctores, qui hac de causa eas locutiones approbant. Unde citatus Antistes Frater Bartholomæus à Martyribus 2. parte compendij cap. 17, §. 2. hanc causam assignans, sic inquit: *Et quamvis hac seruens dilectio elicitur à voluntate,*

dicunt.

dicitur tamen passiva, quia ad illam non excitat voluntas se ipsam, velut ad primam, sed immediate excitatur à Deo fortiter, &c. Et cap. 13. §. 3. de ijs, qui huiusmodi contemplatione afficiuntur, sermonem instruens sic habet: Similes namque sunt paruulo matrem amplectanti, vbera sugenti, qui plerumq; nihil videt, aut audit, aut saltem se videre, & audire non iudicat, experimentali solum delectatione, & latitibus occupatus, par est affectualis cognitio Theologorum Mysticorum delitijs affluentium super dilectum suum, &c.

Eandem causam assignant, & approbant, pro vsu prædictarum locutionum Gerson tractatu de Dilucidatione Mysticæ Theologiæ, consideratione 11. Suarez tomo 2. de Religion. lib. 2. de oratione cap. 12. specialiter num. 18. ibi: Est ergo vitalis illa passio, vnde non est sine intellectu, vel voluntatis efficientia, denominatur autem potius passio, quam actio, quia principalis motor, ibi est Spiritus Sanctus, qui animam tuam agit per specialissimum auxilium internum, per dona sua, & non tantum per ordinariū modum operandi virtutibus accommodatum. Docent etiam Venerabilis ille vir Pater Balthasar Aluarez, vt in eius vita refert Pater Ludouicus de la Puente cap. 14. §. 1. noster Ioannes à Iesu Maria de Mystica Theolog. cap. 7. noster Thomas à IESV lib. 5. de contemplatione cap. 13. noster Hieronymus à Matre Dei in annotationibus ad cap. 6. libri Sanctæ Matris nostræ THERESIÆ, qui inscribitur Conceptus amoris diuini, quem super Cantic. scripsit. Pater Antonius Suequet de via vitæ æternæ lib. 3. cap. 16. de contemplatione. Arias in lib. de profectu spiritali tractatu 5. de oratione mentali cap. 19. Molina Cathuf. tractatu 2. de oratione cap. 7. Magister Ludouicus Legion. in annotatione marginali ad cap. 12. vitæ Sanctæ Matris nostræ THERESIÆ, noster Didacus à IESV, in annotationibus ad librum Mystici nostri Doctoris, discursu primo, phrasi secunda & quarta, Magister Basilius Legionensis in Defensorio iam citato, propositione tertia, Albarado tomo primo, artis bene viuendi libro secundo, capit. 39. num. 14. & plures alij.

Secunda vero ratio ob quam Venerabilis noster IOANNES, aliq; Doctores Mystici, necnon & Sancti Patres infra referendi, merito prædictis locutionibus vsi fuerit, est quia illud solum operari videtur anima, quod operatur cum difficultate, vel labore, & quia in sublimi hac contemplatione sine labore, & difficultate, sed potius cum summa suauitate & delectatione mens operatur: ideo merito tunc nihil agere dicitur, sed potius à Deo suauitatem illam, ac dulcedinem recipere & pati.

Sensum hunc declarauit D. Augustinus libr. de quantitate animæ cap. 33. ibi. Fieri potest vt hæc omnia simul agat anima, sed id solum sibi agere videtur, quod agit cum difficultate, aut agit cum timore, &c. Quod etiam optime explicuit noster Ioannes à IESV Maria c. 6. Mysticæ Theologiæ sic inquit. Ascendendum, non profus deficere potentiarum actus in ea caligine diuina, sed esse actus adeo tranquillos, & suaves, vt cū alijs incitatis actibus, quos paulo antea hæc potentia proferebant comparati, eandem proportionem habere videantur, quam elatus sermo habet, cum voce valde summissa, qua si quis vtatur iuxta cænobiticam disciplinam, silentium dicitur obseruare, quæ sanè responsio capti facilis est, quippe tunc Deus animæ amantissimè blandiens; tam cælesti suauitate eam ad intelligendum, & amandum permouet, vt ipsa non se agere, sed suauissimè duci, & quasi erumpentes vltro à potentij actus nō tam

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica
LVI
128

producere, quam pati videatur, & hæc fortasse est illa insignium Heroum passio, quam Hieroteus sustinebat: qui doctus fuisse asseritur non solum dicens, siue scire, verum & patiens diuina, & iuxta hunc dicendi modum responderi debet eas potentias diuinam caliginem ingressas, non ita silere, vt nihil omnino agant, sed intellegendum altissima, & tranquillissima contemplatione, voluntatem suauissima fructione pasci, at hæc in vnione Mystica tam sedate tranquilleque fieri, vt potentia silere, hæc est tam suauis Dei intus agentis actione fieri videantur, ac si profusus nihil agerent, sed ab alio productos actus tantummodo reciperent.

16. Eundem sensum declarauit noster Thomas à 1es v, lib. 5. de contemplatione capite 13. ibi: *Stabilendum est in hac Mystica, ac supereminentiſſima anima cum Deo vnione ueniri simul Dei altissimam cognitionem siue contemplationem, qua licet non ab omnibus, qui diuina patiuntur, sentiantur, tum propter vehementem amorem, & declarationem, qua illam supereminentem anima cum Deo vnionem, & amplexum comitantur, quibus ita anima intus absorbetur, & ab alijs abstrahitur operationibus, vt nulla ratione supra se ipsam, vel supra eas potentiarum actus valeat reflecti.* Iuxta quem etiam sensum prædictas locutiones explicat, & approbat Magister Basilius Legionensis in Defensorio cit. proposit. num. 16.

17. Quod autem in hac sublimi contemplatione, mens sine labore, sed cum magna delectatione operetur, docent D. Thomas 2. 2. quæst. 180. artic. 7. D. Augustinus lib. 12. de Genes. ad literam serm. 27. de verbis Domini, lib. de correctione, & gratia cap. 2. & lib. 10. confes. cap. 40. D. Hieronymus in regula Monastica cap. 26. Remedus tractatu de gradu violentæ charitatis, Gregorius lib. 24. moral. cap. 5. & homil. 14. in Ezech. D. Bonauent. itiner. 6. æternitatis, distinctione 1. Sancta Mater nostra THERESIA cap. 17. suæ vitæ, ibi: *In tam sublimi orationis gradu in quo consistit, intelligi hoc se sine vlla intellectu defatigatione facere, nisi quod hic meo iudicio vult cogitatus hereat, apud se considerans quam bene Dominus hortulani partes expleat, dum non vult in hoc laborem vllum subeat, sed dumtaxat florum, iam redolere incipit: tum odore sese oblectat.* Mysticus noster Doctor lib. 2. Ascens. Mont. Carmel. cap. 14. ibi: *Quamotrem statim ac se in oratione constituerit (instar illius, qui aquam ad bibendum in promptu habet) suauissimè bibat absque labore: nec indiget amplius præteritarem considerationum, formarum, & figurarum aquaductibus &c.* Et capit. 15. sequenti ibi: *Qua pacifica notitia obienta, non discunt, nec laborat iam potentis anima; tunc enim verius dici poterit, intelligentiam & suauitatem in ea quæ pascitur se habente fieri, seu produlsi, quam quod ipsamet aliquid operetur, sed solummodo istud incumbit, vt attentam cum amore habeat ad Deum animam, &c.* Et citato cap. 14. id opinionis comparationibus explicuit, inquit, quod inter actus discursiuos, & actum huius quietis contemplationis: *Est idem discrimen quod est inter operantem & fruentem operam perfectam, vel quod est inter via laborem & requiem, quæ in via termina reperitur, vel illud quod est inter cibos preparantem, vel iam preparatos edentem, & gustantem.* Taulerius cap. 21. instit. Gerlon cap. 8. de Monte contemplationis, ac denique communiter coenones, qui de contemplatione differunt.

Hæc ergo de causa merito tunc anima nihil operari dicitur, quamuis reuera operationem naturalem, tam intellectuam, quam voluntatis, ac valde eleuatam imaginem

voluptate, & delectatione eliciat, imo adhuc in communi nostro loquendi modo, cum aliquid sine labore, sed cum magna voluptate efficitur, dicere solemus, *Ego nihil ego hac in re.*

Tertia deinde ratio, propter quam Mysticus noster Doctor, alijque Sancti Patres, ac Doctores Mystici prædictis locutionibus vtuntur, est, quia in hac sublimi contemplatione mens supra suas operationes non reflectitur, nec intelligit se operari: quoties enim sine hac reflectione operamur, facildè operationis nostræ obliuiscimur, imò, & videtur nobis nihil nos operari, vt docuit Phil. lib. 1. de memoria capite 1. & D. Thomas 3. part. quæst. 83. art. vltimo ad 5.

18.

Quod autem mens in hac sublimi contemplatione sine huiusmodi reflexione operetur, docet S. Mater nostra THERESIA cap. 16. suæ vitæ ibi. *Vult Dominus, ita hic hortulanum adiuuare, vt ipse quodammodo hortulanus sit, & quid quid faciendum est, faciat. Est quidam potentiarum animæ somnus, vt quæ nec penitus perduntur, nec, quid agant, intelligant, &c.* Et in lib. qui inscribitur, *Conceptus amoris Dei &c.* cap. 6 explicans illa verba Cant. 2. *introduxit me Rex in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem,* sic inquit: *Verum quoque est, quod ne ad amandum quidem sese excitaram innemat. Sed obratum somnum, ter felicem ebrietatem, qua sponsum eo supplere agit, quod anima per se ipsa præstare non potest; dum scilicet mirabili quodammodo ordinat, vt omnibus potentijs mortuus aut dormitantibus, amor maneat viuus, & ipso met non intelligente quomodo operetur Dominus ordinet, vt tam mirabiliter operetur, vt cum ipso amoris Domino, Deo inquam, vnum quid factus sit &c.* Quod in eodem cap. sæpè repetit.

Id ipsum docet Venerabilis noster IOANNES citato cap. 14. lib. secundi Ascens. Montis Carm. ibi: *illud tamen alta mente hoc loco perpendendum est, notitiam hanc de qua loquimur, generalem, esse aliquando adeo subtilem, ac delicatam; (præsertim quando ipsa in se est purior, simplicior, perfectior, spiritualior & intimior) vt anima, quam occupat, minimè illam animaduertat, neque percipiat &c.* Quod in eodem cap. & alibi sæpè repetit, specialiter verò in lib. qui inscribitur, *Flamma amoris viuæ &c.* Cant. tertio, versiculo 3. §. 6. ibi: *Quod cum ita contigerit, vt nimium sentiat se anima in silentio & auditione collocari; amorosa etiam de qua locutus sum aduerentia simplici summa esse debet, absque sollicitudine seu reflexione aliqua: ita vt quasi obliuiscatur illius, vt tota auditioni inhiat: vt hac ratione libera remaneat ad id, quod tunc ab ea requiritur.*

19.

Consonat citatus Bartholomæus à Martyribus c. 13. compendij spiritualis §. 3. ibi: *Similes sunt paruulo matrem amplexanti, vbera sugenti, qui plerumque nihil videt, aut audit, aut saltem se videre, & audire non iudicat.* Id ipsum docet Suarez tom. 2. de Religion. lib. 1. de oratione capite 4. numer. 7. & lib. 2. cap. 13. numero 24. ibi: *Cogitatio de ipso met Deo melius coniungitur cum ipso amore, quam cogitatio, vel cognitio ipsius amoris, nam hac est cogitatio rei creatæ, qua per se non conducit ad talom amorem, imò contingit, vt cum anima fertur in Deum per amorem, si occupatur circa se ipsam, & circa suos actus, quasi reflectendo supra illos, & cogitando quid agat, distrabatur, & tepescat in amore Dei, &c.*

20.

Idemque docent Basilius Legionensis, & noster Thomas à Iesv locis citatis, Aluarado tom. 1. lib. 2. cap. 43. & numer. 6. Magister Luisius Legionensis in Apologia pro libris S. Matris nostræ THERESIÆ, vbi eiusdem sanctæ locis id ipsum

21.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
.128

ipsum ostendit. Pro quo etiam facit illud, quod refertur de Sancto Abbate Isaac, quod scilicet sæpe perpendere solebat illam magni Antonij sententiam asserentis, non esse perfectam orationem illam, in qua Monachus suam cognoscit orationem.

Propter hunc ergo reflexionis defectum sæpè asserunt Doctores Mystici, & cum eis Venerabilis noster IOANNES, eum, qui hac perfecta contemplatione afficitur, non operari, id est, nequaquam scire, aut aduertere se operari, suæque operationis obliuisci, imò illam prorsus ignorare, sibi que videri esse sine operatione, quod etiam sæpè in nobismetipsis, quoties sine hac reflexione operamur, experimur.

22.

Quarta tandem ratio, propter quam merito Mysticus noster Doctor, alique Sancti Patres, & illustres Doctores prædictis locutionibus vti soere, est, quia in sublimi illa contemplatione, quamuis anima actum cognitionis, nec non, & amoris ad illum sublecuti verè eliciat, quia tamen per viam negationis, seu remotionis procedit, cognoscendo, scilicet, non *Quid Deus sit*, sed *quid non sit*, quæ est illa altissima caliginosa cognitio, de qua supra in Elucidatione secundæ propositionis differimus, quamque Diuus Dionysius, & alij Mystici Doctores præcipue sua dent, idè potius ignorare, & operationibus cognoscitiuis carere, quàm aliquid cognoscere dicuntur.

23.

Hac enim ratione D. Dionysius in lib. de Mystica Theologia cap. 1. sic Timotheum alloquitur: *Tu verò Timothee charissime intensissima concuendo spectaculo Mysticae exercitatione, & sensus lingue, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia omnia, & quæ non sunt, & quæ sunt omnia, ut illi iungaris, qui super omnem substantiam, omnemque substantiam est, ignotè pro viribus te ipsum intende, &c.* Vbi verba illa: *Lingue intellectuales operationes, nec non & illa, super omnem scientiam ignotè, perpendenda sunt, in quibus hæc operationum intellectualium carentia rigorosius, quàm in locutionibus Venerabilis nostri IOANNIS stabilitur, quod etiam in eodem c. 1. circa finem idem D. Dionysius repetit, sic inquit: Tum verò ipsa quoque visibilia, atque intellectualia contemplator interior, ingreditur ignorantie Mysticae profecto caliginem, in qua omnia scientia, & cognitionis prædicta terminans, totus in ea sit, qui tactum penitus, visumque refugit, transcenditque omnia, perit autem ignoto scientia omnis, & cognitionis vacante, præstantiori modo coniunctus, & in quoque ipso, quod nihil cognoscit, supra sensum mentemque cognoscens, &c.* Quibus etiam locutionibus vtitur c. 7. de diuinis nominibus. sic Theologiam Mysticam describit: *Est igitur augustissima Dei scientia, quæ per ignorantem scitur in coniunctione illa, quæ supra sensum, quando mens omnia entia transfiliens, & se ipsam demum linquens, coniuncta fuerit lucidissimis radiis inde, atque illic inscrutabili sapientie profundo illustrata &c.*

24.

Eccè qualiter sæpè D. Dionysius ignorantem, carentiam cognitionis & scientie, derelictionem omnium intelligibiliù, in hac sublimi contemplatione statuit, non quodè, quia omnem actum cognoscitiuù ab intellectu elicitu excludere voluerit, sed in sensu iam dicto, quia scilicet tunc cognoscitur per remotionem, *quid Deus non sit*, nequaquam autem affirmatur, *quid positiue sit*, qui cognoscendi modus potius ignorantia, cognitionisque defectus, quàm cognitio merito appellatur.

Vnde iuxta hunc sensum interpretatur Diuus Thomas, D. Dionysium supra cit. cap. 7. de diuinis nominibus sic inquit: *Rursus autem est alia perfectissima Dei cognitio,*

per remotionem, scilicet quod cognoscimus Deum per ignorantiam, per quandam vnitionem ad diuinam supra naturam mentis, quando scilicet mens nostra recedens ab omnibus alijs, & postea etiam dimittens se ipsam vnitur supersplendentibus radijs Deitatis, in quantum scilicet cognoscit Deum esse non solum supra omnia, quæ sunt infra ipsam, sed etiam supra ipsam, & supra omnia, quæ ab ipsa comprehendi possunt, &c.

In quo etiam sensu adducta verba Dionysij ex fine capitis primi de Mystica Theologia explicat Ambrosius Florentinus Abbas, Generalis ordinis Camaldulita inquit: Tunc quando contemplator ad Mysticam Dei cognitionem adspirat creaturarum omnium, tum corporearum, tum incorporearum imagines relinquens, secretam quandam in nebulam abdit se, vbi mira est ignorantio: ibi enim amittit omnia scientia, cognitionisque admicula, hoc est, simulachra, quibus hominis nititur cognitio, iamque omni obstaculo expeditus totus voluntatem, siue affectum fit, hoc est, transformatur in eum, qui tangi, viderique nequit à viatoribus, & qui cum sit Dominus vniuersorum, nec se ipso aliorum esse queat, nullius est, nec sui quidem ipsius: modus autem transformationis hic est, vt Deo penitus per assertiones ignoto, scientie omnino, & cognitionis assertivæ vacatione, præstantiori modo, id est, per ablationem seu negationem cognoscens, affectu intimo coniungatur, & eo ipso, quod nihil asserendo, sed omnes expositiones auferendo, cognoscit altius multo Deum supra sensum mentemque, hoc est, mentis conceptum assertiuum cognoscit, &c.

In quo etiam sensu interpretatus est Sanctum Dionysium Dionysius Carthusianus in commentarijs capite 1. Mysticæ Theologiæ, & alibi sæpè, quod etiam optimè explicuit Suarez tom. 2. de Religion. lib. 2. de oratione cap. 12. numer. 20. ibi: Quocirca ignorantia Dei de qua loquitur Dionys. non est ignorantia priuationis, aut praua dispositionis, sed enim ignorantia Dei summa est imperfectio, per ignorantiam ergo intelligit quandam Dei cognitionem, per quam potius cognoscitur, quid Deus non sit, quam quid sit, & idè ignorantia esse dicitur, &c.

Quod confirmari potest ex illa reuelatione facta Sanctæ Matri nostræ THERESIÆ, vt ipsa refert in lib. suæ vitæ cap. 10. cum enim illa scire desideraret, quid in Mystica vnione intellectus operaretur, respondit ei Dominus, vt ipsa refert dicto capite suæ vitæ: Cum nequeat comprehendere hoc quod intelligit, est non intelligendo intelligere, &c. Hac ergo ratione optimo iure Mysticus noster Doctor, alijque Sancti Patres prædictis locutionibus supra in hac propositione relatis, quæ in hoc sensu verissimæ sunt, vsu fuere, de quo videri potest noster Thomas à Iesu lib. 5. de diuina contemplatione cap. 13. & hanc explicationem ipsemet Venerabilis noster IOANNES adhibuit lib. 3. Ascens. Mont. Carmeli capite 1. ibi: Cum autem verum sit, (vt est verissimum) debere animam potius cognoscere Deum per id, quod non est, quam per id quod est; vt ad illud pergere possit, nec statuum omnino est nullo admittere modo, sed abnegare quidquid ex omnibus suis apprehensionibus, siue naturalibus, siue supernaturalibus abnegari potest. Quam ob causam idem nunc cum memoria faciemus, ex proprijs naturalibus limitibus eam educendo, & supra seipsam (hoc est) super omnem distinctam notitiam possessionemque apprehensibilem, ad sublimem spem incomprehensibilis Dei, illam subleuando, &c.

Propter has ergo rationes, quarum quælibet, & multo magis omnes illæ simul sumptæ, de se sufficientissimæ sunt, meritò Mysticus noster Doctor prædictis locutionibus, quæ in hac propositione referuntur, vsus fuit, communem Sanctorum

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

Patrum Doctorumque Mysticorum usum sequens, qui prædicitur etiam locutionibus, imo & strictioribus, ac difficilioribus frequenter vti fuere, ut ex eorumdem Doctorum testimonijs, quæ iam subiungimus, manifestè constabit.

§. III.

Plura Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonia, in quibus eadem doctrina, & locutio continetur referuntur.

28. **I**N primis igitur his locutionibus usus fuit Mysticæ Theologiæ princeps D. Dionysius locis supra num. 23. citatis ex cap. 1. de Mystica Theologia, & ex cap. 7. de diuin. nomin. quas locutiones cæteri Doctores Mystici approbantes ab eodem delinunt, unde D. Bonauen. de itineribus æternitatis itiner. 5. dist. 6. sic inquit: *Cessant in ista caligine ab operatione cognitionis intellectus dicitur inoculatus à priuatione omni actus rationis, &c.* Quo etiam loquendi modo usus fuit de Mystica Theologia part. 4. & de litteraribus Ecclesiæ serm. 2. de ingressu ad sapientiam. Consonat Dionys. Carthuf. de Theologia Mystica cap. 2. ibi: *Non sufficit ista relinquere, nisi relinquatur omnia intelligibilia, operationesque propriae.* Consentit Hugo Victor. lib. 2. de anima cap. 20. ibi: *Omnia interior vi anima proprio viduatur officio, & Ricardus lib. 4. de contemplatione cap. 22. ibi: In medio nebula Moyses ingreditur, quando humana mēs ab illa diuini luminis immensitate absorpta summa sui obliuione sopitur.* Eodem modo loquitur Rusbroch. lib. 2. de ornat. spirituum nuptiarum cap. 71. ibi: *Vbi vero Deo occurrimus, tam ingens, & immensa illius claritas, & astus est, ut spiritus omnes sua actione destituantur, &c.* Et infra subiungit: *Cuncta virtutes nostre actione vacant, &c.* Et cap. 73. subdit. *In nihilo autem ab actione omni deficit.*
29. Nec minus strictè locutus fuit Ioannes Taulerus cap. 12. instituit. sic inquit: *Ibi planè spiritus præ lumine absque luce, præ cognitione, absque cognitione, & præ amore, absque affectione efficitur, &c.* Et paulò inferius subiungit: *Hic iam internum quoddam, mutumque silentium fit, nec vllum hic verbum eloqui licet, sed nec intus, nec foris quidquam huc operari permittitur, sed ipse spiritus patitur dulcem quandam insensibilem, & ineffabilem passionem, insuper miraculo miraculo lucidissime supersplendentis abyssalis Deitatis.*
- Consonat Bloisus cap. 12. spiritualis institutionis, ibi: *Hinc præ cognitione facta sine cognitione in solo amabili nudo simplici, & ignoto Deo quiescit, lux quippe diuina propter nimiam suam claritatem inaccessibilis est; unde, & caligo appellatur.* Accedit citatus Bartholomæus à Martyribus supra relatus, ibi: *Non humana, sed diuina à amplexat est operatio.*
30. Unde locutionem hanc, constituentem otium, quietem, & potentiarum suspensionem in contemplatione, præter Doctores, & Sanctos Patres recensitos habent D. Augustin. sermone 27. de verb. Domini, & lib. 19. de Ciuitate Dei cap. 2. & 19. D. Thomas 2. 2. quæst. 179. artic. 2. D. Bernardus sermon. 46. in Cant. citatus Diu. Bonaventura itinere 5. æternit. dist. 6. Gilbertus Abbas serm. 1. in Cant. Rosignolius de disciplina

ciplina Christianæ perfectionis lib. 5. cap. 11. Alvarez de Paz tom. 1. de vita spirituali lib. 2. part. 5. cap. 41. & lib. 4. part. 2. cap. 23. noster Ioannes à I. s. v. Maria de Mystica Theologia cap. 6. & plures alij.

Sed oprime, vt solet, locutione hac vsa fuit, eamque explicuit Sancta Mater nostra THERESIA cap. 18. suæ vitæ referens reuelationem illam sibi à Deo circa hoc factam, in qua tale à Deo accipit responsum. Et quia quæ intelligit nequit comprehendere, hinc perinde est, at que si intelligendo non intelligeret, statimque ipsa subiungit: Hic omnes potentia deficiunt, & taliter suspenduntur, vt nullo modo percipi possit, sicut dictum est, illas operari. Si alicuius mysterij meditatione iam occupabatur, ita mox ipsum de memoria elabatur, ac si nunquam eius meminisset aut de eo cogitasset, si in libro legat, mox lectorum non recordatur, aut quousque perueniat; idē quoq; in oratione vocali vsu venit. Adeo vt importuni huius papilionis (memoria in quā) ala hic aduertantur. & se ipsa iam monere amplius non possit. Voluntas quidē amando maxime occupetur oportet, sed tamē, quomodo amet, non intelligit. Intellectus deniq; si quid intelligat, nō intelligit, quomodo intelligat, salte nihil eorū quæ intelligit potest cōprehendere: equidē non puto ipsum quidquam intelligere; nam sicuti tā dixi, hoc non intelligitur, & quomodo id fiat, plane ego intelligere non valeo. Et c. 10. eisdē libri sic inquit: Intellectus (quamū mibi videtur) non discurrit, non tamen amittitur: sed vt dico non operatur &c. Et cap. 12. Et admirandi & in quo se interim occupet materiam dat; & efficit, vt etiam sine mentis discursu breuissimo tempore plus intelligat, quam nos omni nostra diligentia plus imō annis possemus comprehendere &c. Et cap. 23. suæ vitæ ait, quod in illa oratione, quam ipsa vocat quietis: nihil cogitabam, nec cogitare quid poteram. Quā doctrinam reperit cap. 17. 18. & 26. suæ vitæ, & Mansionē quinta cap. 1. & in lib. vitæ perfectionis cap. 30. & alijs in locis relatis à Magistro Luitio Legionensi in apologia supra citata;

§. IV.

Ex Theologorum doctrina, & locutione amplius eadem locutio confirmatur.

SEd, vt plura alia testimonia, in quibus eadem continetur locutio, omitramus, sufficiat pro huius locutionis euidenti approbatione, quod prædicta contemplatio communiter à Sanctis Patribus otium appellatur, imō & Philos. 10. ethicorum naturalem contemplationem, quæ longè inferior est, vacationē appellauit, non quia in illa detur cessatio ab operatione, sed quia huiusmodi operatio, propter rationes supra adductas, prædicta nomina, sicuti, & nomen quietis, & alia similia promeretur. Quæ omnia coniunxit D. Tho. in 3. dist. 35. q. 1. ar. 2. quæstione. 1. vbi in secundo argumento sic habet. Vita contemplatiua à sanctis otium dicitur, & Philosophus etiam 11. ethicorum dicit ipsam vacationem, sed voluntas est vis motiua, cum ergo motus otio, & vacationi repugnet, videtur, quod vita contemplatiua non consistat in actu affectiue, sed solum in actu cognitiue.

Cui argumento sic respondet: Ad secundum dicendum, quod voluntas non solum est motiua quantum ad exteriores motus, qui vacationi repugnans, sed etiam motuum interiorum etiam ipsius intellectus, qui quidem motus æquiuoce dicuntur, vt patet in tertio de anima sunt enim actus perfecti, & ideo magis assimilantur quieti, quam motui, &c. Ecce qualiter huiusmodi locutio non solū apud Mysticos, sed etiā apud Scholasticos, & Philosophos

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NIVT

.124

communis sit, quæ confirmatur ex illo Psalm. 45. *Vacate, & videte quoniam factus est Dominus, Vbi vacatio, seu otium simul cum visione constituitur, ad denotandum huiusmodi otium, seu vacationem non excludere actus à potentijs elicitos, sed eorum modo quodam superiori, & valde quieto secum afferre, iuxta quem etiam sententiam referens D. Stephanus sublimem illam Moyli visionem de rubo ardenti dixit, *Tromfactus Moyses non audebat considerare.* Actorum 7. n. 32. quamvis reuera actum sublimis contemplationis tunc Moyses exercebat.*

33. Id ipsum optimè confirmatur ex eo, quod docent Theologi cum D. Thom. 1. 1. quæst. 111. artic. 2. scilicet, *Gratiam operantem esse illam, quam Deus in nobis sine nobis operatur, seu quæ datur ad effectum, in quo mens nostra est mota, & non mouens, Quæ tamen doctrina nullatenus excludit, quod mens nostra eliciat illos actus, respectu quorum datur gratia operans: cum enim sint actus vitales, non possunt non à potentijs vitalibus elicitiuè procedere, hætenus tamen verificatur prædicta locutio, quatenus prædicti actus, vt exeunt à gratia operante, non eliciuntur liberè ab ipsis potentijs, atque ad eò in hoc sensu dicitur mens nostra non se mouere ad illos. Simili ergo modo, iuxta phrasim Mysticam, quamuis in sublimi hac contemplatione reperiantur actus eliciti à potentijs vitalibus, tamen meritò dicitur, tunc ipsas potentias non se mouere ad illos, quatenus, etsi elicitiuè, & liberè eos producant, non tamen mouent se ad illos modo proprio, seu ex propria industria, nec cum inquisitione, vel labore, nec per modum motus, sed per modum quietis, propter ea, quæ iam explicuimus.*

§. V.

Alia locutio contemplationem potius in passione, quam in actione constituens testimonijs Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum comprobatur.

34. **E**T ex hoc à fortiori comprobata, & explicata manet locutio illa apud eosdem Patres, & Doctores Mysticos valde communis, quod scilicet illa sublimis contemplatio potius se habet per modum passionis, quàm per modum actionis, seu quod tunc mens potius se habet passiuè, quam actiuè, quamuis re vera operationes vitales, & liberæ, atque ad eò actiuè ab illa procedentes eliciat, eo quod respectu talium actionum speciali modo à Deo mouetur, & excitatur, eiusque ductum, non autem propriam industriam, & excitationem sequitur, iuxta quem etiam sententiam D. Dionysii cap. 2. de diuin. nomin. §. 4. de diuino Hierotheo dicere solebat, quod erat patiens diuina: quem modum loquendi ibidem sequitur D. Thomas, nec non, & Theodor. Act. 1. super illud, *Factum est in mentis excessu.* Rusbruch, lib. de ornatu spiritualium nuptiarum cap. 71. vbi de hac contemplatione loquens ait: *Quod in ea diuinam operationem tanquam mera creatura patiantur oportet, & inferius, Operatio diuina horis omnibus mouens, vrgens, incitans, introrsum trahens, &c.* Qua etiam phrasi vsus fuit D. Paulus ad Rom. 8. dicens *Quicumque spiritu Dei aguntur, hæ sunt Filij Dei.* Ecce qualiter Filios Dei agi spiritu Dei (quod passionem denotat) non autem semetipsos agere, docet, quamuis re vera eliant operationes, ad quas ex spiritu Dei mouentur. Quod

Quod optimè explicuit D. Tho. super hunc Pauli locum lect. 13. inquit: *Homo autem spiritualis non tantum instruitur à Spiritu sancto, quid agere debeat, sed etiam cor eius à Spiritu sancto mouetur, ideo plus intelligendum est in hoc, quod dicitur: Quicumque supiritu Dei aguntur. Illa enim agi dicuntur, quæ quodam superiori instinctu mouentur. Vnde de brutis dicimus, quod non agunt, sed aguntur, quia à natura mouentur, & non ex proprio motu, ad suas actiones agendas, similiter autem homo spiritualis non ex motu propria voluntatis principaliter, sed in instinctu Spiritus sancti inclinatur ad aliquid agendum secundum illud Isai. 56. Cum venerit quasi fluvius violentus, quem spiritus Dei cogit. Et Luca 4. quod Iesus agebatur à spiritu in deserto, non tamen per hoc excluditur, quin viri spirituales per voluntatem, & liberum arbitrium operentur, quia ipsum motum voluntatis, & liberi arbitrii Spiritus sanctus in eis causat, secundum illud ad Phil. 2. Deus est qui operatur in vobis velle, & perficere, &c. Hucusque Doctor Angelicus.*

35.

Cuius rei philosophicam rationem assignauit idem D. Tho. quæst. vnica de vniõne Verbi artic. 6. ibi. *Considerandum tamen, quod si virtus, quæ est actionis principium ab alia superiori virtute moueatur, operatio ab ipsa procedens non solum est actio, sed etiam passio, in quantum scilicet procedit à virtute, quæ à superiori mouetur.*

Consonat D. Prosperus lib. sententiarum Augustini num. 30. ibi. *Plus est procul dubio agi, quam regi, qui enim regitur aliquid agit, ideo regitur, vt recte agat, qui autem agitur, agere ipse aliquid vix intelligitur, & tantum prestat voluntatibus nostris gratia Saluatoris, vt non dubitet apostolus dicere, quot quot spiritu Dei aguntur, hi filij Dei sunt, nec aliquid in nobis libera voluntas melius agere potest, quam vt illi se commendet, qui male agere non potest, &c. Super quem etiam Apostoli locum sic ad propositum nostrum loquitur Caietan. Cum audiu: Spiritu Dei aguntur, caue ne furorem intelligas, ne velut amenes agi homines spiritu Dei intelligas, sed obedientiam talem, ac tantam spiritus nostri exhiberi Spiritu sancto habitanti in viru perfectis, vt parendo agantur obsequentissimi à Spiritu sancto habitante in eis, agitur autem non solum inuitus, aut nefcius, sed etiam promptissime obsequens, &c.*

36.

Quod etiam ibi explicuit Toletus sic inquit. *Agere spiritu Dei est opera facere secundum spiritum, quorum motor, & autor primus est spiritus Dei inhabitans in iustis per gratiam, virtutes, & dona &c. Vnde merito Beda ibi sic disserit: Dicit mihi aliquis, ergo agimur non agimus, respondeo, imò, & agis, & ageris, & tunc bene agis si à bono ageris spiritus enim Dei, qui te agit, a genti adiutor est tibi. Quæ verba desumpsit ex D. Augustino term. 3. de verbis Apostoli, & Benedictus Iustinianus super eundem locum sic inquit: Ducimur igitur, atque agimur, sed nobis consentientibus, & libere diuina motioni respondentibus, ita tamen maluit loqui Apostolus, vt vim atque efficaciam diuina gratia ostenderet. Tandem D. August. lib. de correct. & gratia cap. 2. sic ait: Intelligent si filij Dei sunt, se spiritu Dei agi, vt quod agendum est, agant, & cum egerint, illi à quo aguntur gratias agent, aguntur enim, vt agant, non vt ipsi nihil agant.*

37.

Nec huius locutionis oblita fuit Sancta Mater nostra THERESIA, eam namque habet cap. 17. suæ vitæ ibi. *Hic orationis modus iam vtrumque sufficienter expressus est, nec non quid animam, quæ eum habet, facere oporteat, aut potius, quid Deus in ea faciat: ipse enim est, qui hortulani partes iam subit, illam autem vult requiescere & letari; ita vt voluntas in gratias illas, quibus fruatur, dumtaxat consentiat, seque resignare debeat ad omnia, quacumque vera sapientia in ipsa operari vult, &c. Id ipsumque docet in omnibus locis supra num. 31. citatis, in quibus potentiarum suspensionem, cessationem, otiumque, & quietem in hac contemplatione constituit.*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
129

39.

Vnde hunc loquendi modum, passionem potius quam actionem in hac sublimi contemplatione statuentem approbant, & sequuntur, præter recensitos Patres, & Doctores, plures alij, vt sæpè relatus Antistes Bartholomæus à Martyribus 2. parte compendij cap. 11. parum ante §. 1. sic inquit: *Non humana, sed diuina dumtaxat est operatio, ibi enim Deus ipse est agens, homo vero patiens, & §. 2. ibi. Et quamuis hæc feruens dilectio eliciatur à voluntate, dicitur tamen passiva, quia ad illam non excitat voluntas se ipsam vel ad primam, sed immediatè excitatur à Deo, &c.* Noster Thomas à 1. s. v. lib. 5. de contemplatione cap. 13. noster Ioannes à 1. s. v. Maria de Mystica Theologia in principio num. 4. Venerabilis Pater Balthasar Aluarez, relatus à Patre Ludouico de la Puente in eius vita cap. 13. & 41. Suarez lib. de oratione cap. 12. numer. 18. & cap. 19. numer. 7. noster Didacus à 1. s. v. in annotationibus ad libros Mystici nostri Doctoris discursu secundo, phrasî secunda, Molina Carthusianus in titulo de oratione capite septimo, §. primo, Pater Basilius Legionensis in Defensorio sæpè citato, propositione tertia, & plures alij.

S. VI.

Locutio silentium contemplationi tribuens, testimonijs Sac. Scriptura, & Patrum stabilitur.

40.

EX dictis satis etiam, & à fortiori comprobata manet illa locutio, in qua huiusmodi contemplatio silentium appellatur, non quidem quia mens in illa nullum actum exercent (in hoc enim sensu, tunc etiam internè loquitur) sed quia prædictum actum non exercet modo proprio, neque ex propria industria, & inquisitione atque ad eò quoad sibi propria silet, solumque exercet actum modo quodam superiori & ex speciali motione diuina, absque reflexione propria, per quem actum diuinæ veritati loquenti attendit, ac propterea potius auditio, quam locutio appellatur, vnde hoc nomen silentij contemplationi tribuit D. Dionysius de Mystica Theologia cap. 1. statim in principio & D. Thomas super illa verba Apocalypsis §. *Factum est silentium in Cælo quasi dimidia hora.* Super quæ verba idem docet Diu. Gregorius lib. 2. Moral. cap. 29. in fine, & lib. 5. cap. 26. & lib. 30. cap. 12. & super Ezech. homil. 14. circa illa verba Ezech. 40. *Et in manu viri calamus mensura sex cubitorum, & palmo.* Idem quoque docent D. Bernardus serm. 52. in Cant. & ser. 13. ad sororem, & sermone de 7. spiritibus. Augustinus in Psalm. 94. & epist. 119. D. Basilius serm. de Natiuitate Domini, Ambros. lib. 1. de fide ad Gratianum, Sancta Mater nostra THERESIA in lib. qui inscribitur, *Conceptus amoris Dei*, super Cant. cap. 5. & 6. Diu. Ioannes Climacus gradus 17. Hugo l. 2. de anima c. 20. & de claustro animæ l. 4. c. 36. super citata verba Apoc. Albertus Mag. de adherendo Deo cap. 20. Bartholomæus à Martyr. 2. par. compendij c. 11. ibi: *Festinetq; ad Sancta Sanctorum, & ad internum illud silentium, in quo non humana, sed diuina dumtaxat est operatio, ibi enim Deus ipse est agens, homo vero patiens.* P. Balthas. Aluarez relatus à Ludou. de la Puente in eius vita c. 13. P. Thom. de Villanueva in Cant. supra illa

illa verba: *Capite nobis vulpes paruulas.* Noster Hieronymus à Matre Dei in annotationibus ad cap. illud 6. modò citatum Sanctæ Matris nostræ THERESIÆ, noster Didacus à I E S V vbi supra, & communiter S. Patres, ac Doctores Mystici.

Quæ etiam locutio non parum fundamentum habet in Scriptura Sacra: etenim Psal. 36. vbi vulgata nostra habet: *Subditus esto Domino, & oratum,* est in Hebræo, *tace Domino, & expecta eum.* Vbi id, quod per verbum tacendi significatur, nequaquam repugnat à cœli orandi, imò vtrumque coniungitur, quia taciturnitas illa, seu silentium in sensu supra explicato sumitur, quod adhuc clarius exprimitur Eccles. 32. vbi dicitur: *Audi tacens: & pro reuerentia accedet tibi bona gratia.* Et in eodem sensu dicebat Samuel ad Deum. *Loquere Domine, quia audit seruus tuus.* 1. Reg. 3. num. 10. quæ locù ad hoc propositù bene explicuit Mysticus N. D. l. 3. Ascen. Mont. Carm. c. 2. §. VII.

Nomen somni, & mortis Scriptura, & Patrum testimonij confirmatur.

IMO non solum silentium, sed etiam somnù appellatur à Patribus, & Doctores Mysticis huiusmodi contemplatio, vt sic eius quies magis denotetur, quam locutionem ex ipsamet Scriptura Sacra de promptu Mysticus noster Doctor cap. 14. Ascen. Mont. Carmel. explicans illud Cant. 5. num. 2. *Ego dormio, & cor meum vigilat.* His verbis: *Quamuis enim potentiarum Anima harmonia & concentus cesset, ipsius tamen intelligentia ad eum se modum habet, sicuti exposuimus: & idcirco sapiens sponsa tacita sua hac de re obiectioni respondit dicens: Quamuis dormiam ego secundum id quod naturaliter mihi competit ab operatione desistendo, meum tamen cor vigilat supernaturaliter ad noticiam supernaturalem eleuatum &c.*

Quæ etiam locutio somnij habetur in eodem Cantico. lib. cap. 3. nu. 5. vbi sponsus eternam animam sibi dilectam in hac quieta contemplatione positam, ac veluti dormientem sic loquitur: *Adiuo vos filie Hierusalem per capreas ceruosque camporum ne suscitatis, nec euigilare faciatis dilectam donec ipsa velit.* Quem locum ad hoc propositum optime explicat Mysticus noster Doctor in lib. qui inscribitur, *Flamma Amoris viua,* Cant. 3. vers. 7. §. 11. his verbis: *Quanti Deus faciat tranquillitatem istam, vel consopitionem seu annihilationem sensus, optime ex illa tam notabili efficacique aduratione, quam fecit in Cantico apparet, dum ait: Adiuo vos filie Hierusalem per capreas ceruosque camporum, ne suscitatis neque euigilare faciatis dilectam, donec ipsa velit. Quibus verbis significatur quantum obdormitionem solitariamque obliuionem amet, quandoquidem solitaria hac, & recessui dedit animalia interponit &c.*

Ex quo statim inferit, quam reprehensione, digni sint illi, qui animam in hoc somno contemplationis relinquere nolunt, quasi in illo inuiciliter tempus consumat, & eam ad alios actus discursiuos minusq; perfectos excitant. Vnde cõtra hos spirituales Magistros sic subiungit. *at spirituales isti Magistri nolunt quiescere animam; sed laborare semper, taliterque operari, vt non præbeat locum operationi diuina.* Et post pauca iterum addit. *Verum fortassis homines isti bono ducti celo in errorem labuntur, eo quod eorum scientia non se amplius extendat. non tamen propterea excusati sunt dum consilia temeraria dant, non intellecta prius via spirituales quo anima diuinitur: quod si illius noticiam non habent, cur rudem suam manum res*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
129

quam ignorant, adhibere non verentur, nec tales animas ad eos, qui melius eas intelligant, & dirigant, transmittunt? Nec enim exigui res est oneris & culpe in causa esse, ut inasstimabilem bonorum iacturam faciat anima ob inepta consilia, imo & tota pessum eat &c.

44. Eundem sensum tribuit eisdem Cantorum verbis Venerabilis ille Pater Balthasar Aluarez in relatione suis superioribus facta, circa suum orationis modum, quam refert citatus Pat. Ludouicus de la Puente cap. 13. suæ vitæ, ubi de hac quietâ contemplatione loquens sic ait. *Ista quies videtur esse somnus ille, quem Deus præcipit habere animas in Canticis: Adiuro vos filiæ Hierusalem ne suscitatis, neque euigilare faciatis dilectam quoad usque ipsa velit. Respondet Sponsa: vox ista, dilecti mei est: talis buccella, tam secera, ac dulcis ab ipsius solummodo manu provenire potest, &c.* Quam explicationem prius tradiderant D. Bernard. ferm. 52. in Cant. Anselmus, Rupertus, & D. Thom. super eundem locum, qui omnes Patres eadem somni locutione ad hoc propositum vsi fuerunt.

45. Eadem somni locutione vitur San. Mat. nostra THERESIA cap. 19. suæ vitæ in principio, & cap. 5. & 6. libri, *Conceptus amoris Divini &c.* in Cant. & in annotationibus ad illud cap. 6. noster Hieronymus à Matre Dei. Præterea Ricardus in Psalm. 4. pluresque alij Doctores, quæ etiam locutio fundamentum habet in eo, quod dicitur Gen. 2. *Misit Deus soporem in Adam*, ubi alij legunt, *Misit Deus extasim in Adam*, intelligentes per illum soporem, seu somnum, sublimem quandam contemplationem, sic namque interpretantur illum locum D. Ambrosius lib. 2. de Jacob. D. Gregorius lib. 4. moral. cap. 30. Chrysostomus homil. 17. in Genes. Isidorus lib. 7. ethimologiarum cap. 8. & alij expositores, quibus quoad prædictam locutionem consentiunt B. Thomas de Villanueva in Cant. fol. 123. pag. 1. col. 1. relatus à Magist. Basilio Legionensi in Defensorio citato, propositione sexta, & Suarez lib. secundo de oratione cap. 12. num. 3.

46. Imo D. Bernardus ferm. 55. in Cant. non solum nomen somni huic contemplationi tribuit, sed etiam nomen mortis, quo etiam loquendi modo vsus fuit D. Gregorius lib. 6. moral. cap. 17. Sancta Mater nostra THERESIA cit. cap. 6. in Cant. & ex Dico Dionysio idem asserit Divus Bonavent. itiner. mentis in Deum, cap. 7.

§. VIII.

*Annihilationis nomen, & locutio ex Sacra Scriptura,
& Sanctis Patribus confirmatur.*

47. **T**ANDEM propter easdem rationes nomine annihilationis ad ipsam explicandum frequenter vtuntur sancti Patres, & Doctores Mystici, non quidem, quia existiment animam suam esse naturale amittere. & quoad illud in nihilum redigi, sed quia suum naturalem, & ex propria inquisitione operandi modum amittit, ut in Deum per amorem transformetur, modumque valde superiorem, & diuinum operandi habeat, ad eum modum quo de semetipso dicebat Paulus, *Vtuo ego, iam non ego: sed verò in me Christus.*

Accedit etiam, alia ratio desumpta ex eo, quod dum anima in contemplatione, id quod

quod ex se habet in conspectu diuinæ maiestatis cognoscit, ac semetipsum Deo comparat, statim se tanquam nihilum ante Deum reputat, iuxta illud: *Omnes gentes, quasi non sint, sic sunt coram eo. & quasi nihilum, & inane reputatae sunt ei.* Isai. 40. n. 17. suamque vilitatem cognoscens, ita se Deo submittit, ac semetipsum humiliat, vt se annihilare videatur, iuxta illud Pauli ad Philip. 2. *Semetipsum exanimauit formam serui accipiens.*

Iuxta hos ergo sensus verissima est hæc locutio, qua frequenter vtuntur S. Patres, vt Nazianzen. orat. 17. Tertul. lib. 3. contra Marcionē, Bernard. ser. 71. in Cant. Rusbrochius de vera contempl. c. 64. S. Vicentius Ferrer in libello de vita spirituali, vbi inter duodecim res, quas pro vita spirituali assequēda assignat, quarto loco numerat sui ipsius annihilationem, Dionys. Carthus. de fonte lucis, art. 17. vbi ad hoc propositum explicat illud Ps. 72. n. 22. *ad nihilum redactus sum, & nesciui.* Henricus Arphiusli. 3. Mysticæ Theologiæ par. 3. c. 23. Rosignolius l. 5. disciplinæ Christianæ perfectionis c. 24. Alvarez de Paz to. 2. de vita spirituali l. 4. de effectibus humilitatis p. 4. c. 6. in fine, noster Didacus à Ies v loco sæpè citato, discursu 1. pluresque alij Doctores.

48.

§. IX.

Conclusio totius capituli.

EX quibus omnibus satis superq; constat sensum harum locutionum, prout à Mystico N. Doctore, alijsq; Sanctis PP. Doctoribusq; Catholicis iam citatis habentur, esse longè diuersum ab eo, quem in similibus locutionibus intēdunt hæretici, qui Illuminati dicuntur, imò & illis contrarium, vt manifestè constabit conferendo has locutiones, iuxta earundē sensum à prædictis Doctoribus intentum, & à nobis declaratum, cum similibus locutionibus, iuxta sensum prædictorum Illuminatorum, quem supra in 1. parte, huius Elucidationis cap. 8. ex Rusbrochio, & alijs proposuimus, quem etiam erroneum sensum Illuminati huius ætatis sequuntur.

49.

Vnde ad iudicandum de his locutionibus, nequaquam ad externum dumtaxat earum sonum attendendum est, nec ex eo, quod aliquibus ex his vocibus, v. g. otij, quietis, annihilationis &c. prædicti hæretici ad suos explicandos errores abutantur, statim huiusmodi locutiones tanquam suspectæ, vel erroneæ reijciendæ, ac damnandæ sunt in alijs Doctoribus Catholicis, in quibus ex ipsomet eorum contextu, & declaratione antecedentibusque, & subsequētib; constat longè diuersum, imò & contrarium sensum habere; siquidem multoties contingere solet, vt eadem locutio quoad externum sonum, quæ ab hæreticis frequenter vsurpatur, in Doctoribus Catholicis, imò & in ipsamet Scriptura S. habeatur, propter diuersam tamen cōtextus seriem Catholicum, & verissimum sensum obtineat, vt supra 1. parte Elucidationis cap. 3. per totum, & cap. 9. à num. 10. fufe ostendimus.

Vnde cum euidenter ostensum sit prædictas locutiones apud Mysticum nostrum Doctorem esse omnino liberas ab erroneo hæreticorum sensu, imò illis aduersari, eundemque obtinere sensum, quem apud Ecclesiæ Patres, & Doctores Catholicos obtinet, nulla ratione possunt in illo damnari, vel tanquam suspectæ haberi, nisi eodem prorsus modo apud Sanctos Ecclesiæ Patres reliquosque Doctores Catholicos damnentur, vel suspectæ habeantur, quæ tamen suspicio de tot Ecclesiæ Patribus proculdubio impia esset.

I

CAP. V.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
124

CAPVT V.

*QVINTA PROPOSITIO ELVCIDA-
tur, eiusque doctrina simul, & loquendi modus
Sanctorum Patrum testimonijs illu-
stratur.*

1. **Q**Vinta deinde propositio, quæ in Venerabili Parente nostro ab aliquibus notata fuit, habetur lib. 2. Ascens. Mont. Carmeli cap. 31. vbi sermonem instruens de locutionibus substantialibus, quibus Deus ad animam loquitur, sic habet. *Quantum ad hæc verba attinet, nihil est quod agat anima, aut ex seipsa tunc velit nec conetur, sed humiliter dimittat, & resignat am illi exhibeat, liberum suum a se sensum Deo præbendo: Nec est cur respiciat, aut vereatur, aut in exequendis ijs, quæ præscribunt labores; Deus enim ipse istis substantialibus verbis idipsum in ea & cum ea operatur, quod secus in formalibus & successivis accidit. Nec est, (vt dixi) quod hic rejicere conetur: effectus quippe eorum substantialis, vt sic dicam, divini que verbi referuntur in anima manet: quem quoniam passivè recipit, universus eius conatus minor est: nec est quod aliquam deceptionem vereatur, nam neque intellectus, neque cacodamon sese immiscere huic rei queunt &c.*

Vt clarius circa huius propositionis Elucidationem procedamus, eam in quatuor partes secabimus. Prima est, in qua asserit Mysticus noster Doctor dari huiusmodi locutiones internas substantiales. Secunda est in qua docet, quod tunc non oportet animam laborare in exequendo eo, quod per huiusmodi locutiones significatur, quia medijs his locutionibus substantialibus id Deus in ipsa, & cum ipsa operatur. Tertia est, non oportet quod tunc anima aliquid agat, sed solum quod habeat se in illis com resignatione, & humilitate, præbendo liberum suum consensum Deo. Quarta tandem est, quod tunc non debet timere aliquam deceptionem, eo quod nec malignus spiritus, nec proprius possunt se se in hoc immiscere.

Quoad omnes igitur has partes verissimam esse hanc propositionem, eiusque doctrinam, & locutionem frequenter apud Sanctos Patres, & Catholicos Doctores haberi, manifestè ostendemus, per singulas enumeratas partes suo ordine discutendo.

§. I.

*Prior pars propositionis illustratur, & Sanctorum
Patrum testimonijs corroboratur.*

2. **Q**UOAD primam igitur partem, dubitari non potest huiusmodi locutiones substantiales, distinctas ab his quas Mysticus noster Doctor formales tantum appellat.

pellat, reperiri; huiusmodique distinctionem in eo consistere, quod locutiones substantiales semper operantur, & imprimunt in anima id, quod significant, ita scilicet, ut si diceret Deus ipsi animæ: *Esto iusta*, statim esset iusta, vel si diceret illi, *prosequere me amore*, statim hunc amorem in se ipsa sentiret, vel si illi diceret: *Ne timeas*, statim magnam tranquillitatem, & fortitudinem in semetipsa experiretur; hanc autem infallibilem operationem, & effectum aliarum locutiones formales tantum, omnimodè verò substantiales, non obtinent: sed solum intellectum de agendis illustrant: etenim doctrinam, & distinctionem hanc, quamvis ad aliud propositum expresse docet Divus Thomas secunda secundæ quæstione 76. articulo 1. ubi sic inquit: *Dicere autem, tripliciter se habet ad id quod dicitur: vno modo per modum enunciationis, sicut aliquid exprimitur modo indicatio, alio modo dicere se habet ad id quod dicitur per modum causæ, & hoc idem primum, & principaliter competit Deo, qui omnia verbo suo fecit, secundum illum Psalm. 32. dixit, & facta sunt. Sed clarius, & expressius ad propositum nostrum docet in proprijs terminis doctrinam hanc Div. Bernardus serm. 45. in Cant. sic inquit: *Verbi lingua sautor dignitatis est, anima verò, deuotionis seruer; cum huiusmodi linguam suam verbum mouet, volens ad animam loqui, non potest anima non sentire, &c.* Et infra subiungit: *Verbo ergo dicere anima pulchra est, & appellare amicam, insindere est, vnde amet, & se presumat amari. Vnde concludit: Itaque locutio Verbi infusio doni, responsio anime cum gratiarum actione, admiratio, &c. Quid clarius, & ad rem nostram expressius?**

Id ipsam expresse docet Sancta Mater nostra THERESIA, Mansionem 6. cap. 3. ubi de his locutionibus sermonem instituens, inquit: *Certiores porro qua hic haberi possunt nota meo iudicio, sunt ista. Prima ac præ cæteris vera est, dominium & potestas illa, quam ipse secum fert, quod scilicet loquatur simul & operetur. Clarius me explicabo. Versatur, verbis gratia, anima quadam in omni tribulationis, angustia & pressura interioris, quam dixi genere: intellectus adhuc illi penitus obscuratus est, magnaque eam occupat auiditas; & ecce vel vnica harum allocutione exempli gratia solum dicendo: *Noli affligi*, mox omnis pressura disciuitur, summaque vnde quaque luce perfunditur: adeo ut omnis illa pœna, quam ei (ut quidem videbatur) non mundus vniuersus, neque quidquid doctorum hominum est, si ad rationes, ob quas non deberet, ei proponendas conuenissent, excimere ac dimouere, quantumcumque denique ad id contenderent potuissent, id momento euanescat & afflictio illa prorsus cesser. Multum deinde affligitur, quod Confessorius & alij nonnulli ei dixerint spiritum satana esse, à quo ipsa dirigitur, vnde ipsa penitus conseruata, ingenti timore percellitur, & ecce, vel vnico verbo quod ei dicitur, *Ego sum, noli timere*, in momento fugit omnis afflictio & ingenti consolatione in animo persuasa, prorsus serenatur, adeo ut nullus tanta sibi futurus videatur eloquentia, qui, ut aliud id esse credat, sibi persuadere possit. Denique ob gratia quadam negotia valde anxiosa, & afflictiva est, quod quæ eorum sit futurus euentus ignoret, audit sibi dicentem ut quiescat & tranquilla sit, etenim felicem vniuersa successum habiitura, vnde valde certa ac secura redditur, nullamque exinde anxietatem sentit. Atque ita de alijs plurimis id generis rebus &c. Et cap. 25. suæ vitæ sic etiam de hac re loquitur: *Cum ergo in magna illa anxietate constituta essem, hæc sola verba nimis quam sufficientia fuere ad illam asserendam, mentemque meam omni nubilo discussa, serenandam: Filia noli timere; ego enim sum, & non deferam te, noli timere. Putabam sane (ut quidem me diffosam vidi) vel de longo tempore opus esse, ad mihi persuadendum, ut menssem ego meam ad quietem imponerem, & neminè sufficientè ad hoc eloquentiæ & ingenium afferre posse: ecce sola verba hæc,**

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica
NVI
128

is a me sermians, corroborans, animans, securum reddunt, quietant & illuminant, vt animam meam in momento plane immutatam viderem, & aliam, & contra vniversum mundum distantem, rationibus euicissem Deum esse, qui in me operaretur. O quam bonus Deus est: verba eius sunt opera, vnde ita mecum ipsa dicebam, quis est hic, cui omnes potentie mee ita obediunt, & qui vnico momento, tam spissis in tenebris lucem serenitatemque adfert &c. Idemque repetit cap. 26. & 30. huius vitæ.

4. Id ipsum docet D. Bonauentura itiner. secundo æternitatis dist. 7. vbi ex D. Bernardi doctrina sic loquitur: Vide quoniam Verbum Dei, quod egreditur de ore Dei, non trahitur ad Deum vacuum, sed prosperatur & facit omnia ad qua misit illud, vt dicere populo & gratia Dei in me vacua non fuit. Consonat Beatus Thomas de Villanueva in Cant. fol. 124. colum. 1. in fine sic inquit: Quod etiam in hac vita in Sanctis impleri existimo, quando non iam per Scripturas, sed per seipsum loquitur os, & impletur, quod scriptum est, erunt omnes docibiles Dei, Cum sic Spiritus loquitur omnis litera fastiditur. Quam etiam doctrinam de locutione Dei operatiua, & effectiua, seu infusiva docet Diuus Gregorius lib. 2. Moralium cap. 4. ibi: Respondere ergo Dei, est eorum mentibus libenter expectandi moras infundere. Noster Ioannes à Ies v Maria de Mystica Theologia cap. 8. Suarez libro secundo de oratione, cap. duodecimo, numero 21. Antonius Fernandez de visionibus Prophetarum, præludio 3. numero 3. Venerabilis Doctor Ildephonus de Oros. o. in lib. de meditatione & contemplatione, folio 138. pagina 1. columna secunda, Magister Basilius Pontius Legionensis in Defensorio citato, propositione. 5. & plura alij.

5. Quod autem attinet ad terminum illam, substantiali locutio, satis vtitur, & communis est huiusmodi terminus, ad significandas res, quæ & si physicè loquendo, substantiam physicam non importent, tamen sunt magni ponderis, & momenti, desumpta similitudine à substantia physica, quæ respectu accidentium quid firmum, & solidum importat, rationemque entis simpliciter obtinet; accidentia vero comparatione illius debilia, & multò minoris momenti, ac non nisi entia secundum quid sunt, & idèò quoties volumus significare aliquid valde solidum, & magni momenti, dicere solemus, illud esse valde substantiale; e contra vero ad significandam rem minime momenti, parumque solidam solemus eam accidentale appellare: quia ergo huiusmodi locutiones sunt magni momenti, & perfectissimæ, eo quod effectum magni ponderis, quem significant, re ipsa in anima, siue immediatè siue mediatè operentur, idèò meritò ad id significandum substantiales locutiones appellantur, quamuis in eis accidentibus, cuiusmodi sunt species intelligibiles, actusque vitales potentiarum ete-
reantur.

6. Quem sensum ipsemet IOANNES noster satis explicuit, dum in eodem capite 30. apponens exemplum huiusmodi locutionum substantialium, & in quo hæc ratio substantialitatis, vt sic dicamus, consistat, explicans, sic inquit: Itaque licet certum sit omne substantiale verbum esse etiam formale: non tamen propterea omne formale verbum substantiale est, sed solummodo illud, quod (sicuti superius diximus) vere realiterque illud imprimat in anima quod significat. Vt si Dominus noster formaliter diceret anima, Sis bona, illud substantiale foret bona; vel si diceret. Dilige me, confestim in se amoris substantiam haberet; & sciret, qui est verus Dei amor, &c. Ecce qualiter substantiam amoris, non pro substantia phy-

fica, sed pro vero amore sumit, quamvis alias, physicè loquendo, amor accidens sit, iuxta quem etiam sensum, alius terminus huic similis, nempe, essentialis, sumi solet.

Iuxta hunc ergo sensum valde vsitata est hæc locutio. Sanctus namque Dionysius cap. 2. de diuinis nominibus, & ibidem D. Thomas lect. 4. virtutes substantificas appellat, D. etiam Bonauent. in soliloquijs cap. 4. vocat contemplationem, *Gaudium substantiale*, plures etiam alij, vt Suarez tom. 2. de Relig. lib. 2. cap. 6. & 8. veram deuotionem, substantialem appellant, Thaulerus quoque sermone 2. Dominicæ 18. post festum Sanctissimæ Trinitatis, amorem valdè perfectum, essentialem nominat, & in hunc modum plures aliæ locutiones frequenter reperiuntur, & in communi vsu loquendi vsurpantur.

Alia etiam de causa locutiones istæ, substantiales dici possunt, quamvis non in ipsa animæ substantia, sed in eius potentijs exerceantur, quia scilicet fiunt valdè intimè, & cum minori dependentia ab externis sensibus: quia ergo substantia, seu essentia rei est maximè intima in vnaquaque re, idè ad explicandam hanc intimitatem huiusmodi locutionum, independentiamque ab externis sensibus, meritò locutiones istæ substantiales dicuntur.

Accedit deniq; alia ratio, quia sc. huiusmodi locutiones, propter suam perfectionem, participant aliquando modum illum, quo substantijs immaterialibus Deus loquitur, necnon, & assimilantur magis visioni beatificæ, vt docet D. Thom. 2. 2. q. 174. art. 2. & Suarez tractat. de fide disp. 8. sect. 5. num. 6. cumque per visionem beatificam Dei substantia & essentia cognoscatur, idè ad perfectionem huiusmodi locutionum, quæ magis prædictæ visioni assimilantur, explicandam, terminus ille, substantialis locutio meritò eis applicatur. Vnde modum hunc loquendi approbauit citatus Magister Basilius Legionensis loco citato, & re vera iuxta prædictos sensus, qui latis vsitati sunt, maxime verò primus, non potest non approbari.

§. II.

Secunda propositionis pars elucidatur, & ex communi doctrina confirmatur.

QVO ad secundam verò partem, quæ asserit non oportere tunc animam laborare in exequenda re, quæ per talem locutionem significatur, eo quod ipse Deus tem illam in ipsa anima, & cum ipsa operatur.

Verissima est hæc propositio, constatque ex dictis circa infallibilem efficaciam, & operationem huiusmodi locutionum, hac enim stante certum est, quod sine villo labore animæ, accipiet ipsa effectum huiusmodi locutionum.

Per hoc autem quod excludatur labor, nequaquam excluditur operatio, vt constat ex dictis circa propositionem præcedentem à num. 14. & etiam ex ipsismet verbis Mystici nostri Doctoris, in hoc eodem loco siquidem asserit: *Habeat se cum resignatione & humilitate in illis, dando suum liberum assensum Deo &c.* Resignatio enim, humilitas, & liber consensus, operationes ipsius animæ manifestè exprimunt, & statim sub-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica

NVI

129

subiungit rationem, quare ipsa non debet laborare. Cum istis siquidem verbis substanti-
libus operatur Deus in illa & cum illa &c. Vbi cum illa. &c. cooperationem ipsius animæ
videnter ostendit.

Imò etiam tunc dari operationes meritorias docuit Mysticus noster Doctor loco
supra c. præcedenti citato num. 6. ex li. *Flamma amoris viua*, Cant. 1. vers. 2. necnon, &
in præfenti testimonio, dum liberum consensum admittit, libertate namque con-
cessa statim meritum subsequitur.

9. Vnde, generaliter loquendo, huiusmodi locutiones Dei ad animam non fieri
sine perceptione, & operatione vitali ipsius animæ, eo quod in quadam illuminati-
one, & inspiratione consistant, docent optimè D. Gregor. lib. 28. Moral. c. 2. & sequen-
tibus. D. Bonauen. itinere 5. æternitatis dist. 2. D. Thomas 2. 2. quæst. 172. artic. 3. Cal-
siodorus in prologo super Psalmos cap. 1. Curiel controvertia vnica, super illud ad
Hebræos multifariam multisque modis, &c. art. 2. difficultate 3. num. 48. Antonius
Fernandez de visionibus præludio 1. & 3. Suarez lib. 2. de oratione cap. 12. num. 21.
vbi rem hanc bene explicat pluresque alij.

§. III.

*Elucidatur & confirmatur tertia propositio
pars.*

18. DEINDE quoad tertiam partem, quæ assertit tunc non oportere animam aliquid
agere, sed solū habere se cum resignatione, & humilitate præbendo suum libe-
rū consensum Deo, verissima est etiā hæc propositio, cuius sensus patet etiam ex di-
ctis eodem modo sicuti, & sensus præcedentis, siquidem nequaquam omnem animæ
operationem vult excludere, cum expressè in hoc eodem loco eam constituat, ut
modo perpendimus, & in alijs etiam locis in elucidatione præcedentis propositio-
nis citatis, eam etiam multoties statuat, sed solum vult excludere operationem pro-
priam in sensu, quem ex communi SS. Patrum & Theologorum Mysticorum do-
ctrina, & testimonijs, circa propositiōnem præcedentem explicuimus.

22. Vnde locutiones hæc in silentio ipsius animæ in sensu dicto fieri optimè docuit
Venerabilis ille Antistes Bartholomæus à Martyribus in 2. parte compendij cap. 1.
inquiens: Nam dum vires anima silent, & à propria actione quiescunt, Deus ipse loquitur, & ipse
mentis vires pro libero disponit, & afficit, nobilissimum opus in ea peragens, &c. Quod etiam in-
dicare voluit Samuel 1. Reg. 3. n. 10. dicens ad Dominum: Loquere Domine quia auditus
seruus tuus Exprimiturque in illo Ecclesiast. 32. Audi tacens, & pro reuerentia accedes tibi bona
gratia, ut supra p. opol. 4. n. 41. explicuimus: & idè huiusmodi cessatio ab operatione
simul appellatur silentium, & clamor, seu clamor silentij, ut bene notauit citatus
Antonius Fernandez præludio illo 3. num. 1.

Ex quibus satis superque constat quantum distet, imò expressè aduertitur hæc
doctrina & locutio ab errore hæreticorum asserentium, nos absq; cooperatione nos-
tra iustificari: in quo tanquam in re manifestissimè ex dictis, tam circa hanc, quam
circa præcedentem propositiōnem demonstrata, amplius immorari non oportet.

§. IV.

*Vltima propositionis pars elucidatur, & ex communi
Theologorum doctrina confirmatur.*

DENIQUE quoad vltimam partem, quæ afferit, quod in his locutionibus non habet quis aliquam deceptionem timere, eo quod nec malignus spiritus, nec proprius possunt sese in illis immiscere, verissima est etiam hæc propositio, & cõformis communi Theologorum doctrinæ, tum quia iuxta illam certum est, non posse Diabolum intellectum immediatè illuminare, aut illi in illo, sed solum per aliquam imaginariam visionem, aut etiam sensibiliter loquendo, & idè in visionibus seu locutionibus merè intellectualibus non potest sese immiscere, vt expressè docent D. August. lib. 2. de Genes. ad literam cap. 13. in fine, & cap. 14. in principio D. Thom. 2. 2. quæst. 172. artic. 5. ad 2. & ibi Caietan. Curiel controuert. 1. super illud ad Hebræos multifariam multisque modis artic. 2. numer. 63. Tyreus de Apparitionibus lib. 4. capite 15. & 16. Suarez libro secundo de Angelis cap. 25. num. 9. & lib. 6. cap. 16. & in tract. de fide disp. 8. sect. 7. Antonius Fernandez de visionibus præludio 3. Magister Basilius Legionensis loco citato propositione 7. & plures alij.

Vnde quoties si si animæ manifestatur, prædictas locutiones esse mere intellectuales, & spirituales, statim etiam cognoscit esse omnino liberam ab illusione Dæmonum, & idè prædictas illusiones non potest tunc timere, vt ex modo dictis euidenter deducitur, optimeque docet Sancta Mater nostra THERESIA Mansionè 6. cap. 3. ibi: *Quod in minima anima parte fiat, tam clarè anima sua auribus ista verba, & ipsum me Dominum in secreto sibi loquentem se audire putat, vt hic ipse est audiendi modus, accedentibus etiam operationibus, quas hæc ipsa visio operatur, securam, ac certam eam faciat, nullum diabolo hic posse locum esse &c.*

Cum quo tamen optimè cohæret, quod aliquando quamuis Deus ad animam loquatur, ipsa tamen non omninò certo, & euidenter id cognoscat, nec plenè discernat, an sit spiritus Dei, vel spiritus malignus, vel etiam spiritus proprius, sed id ex quibusdam signis, & coniecturis colligere debeat, vt docent, & exemplis confirmant D. Gregorius homilia 1. in Ezech. D. Bonavent. de processu Relig. cap. 18. D. Thom. 2. 2. q. 171. art. 5. & q. 173. art. 4. afferens, quod tunc non reperitur vera prophetia, sed solum instinctus propheticus, qui est quid imperfectum in genere prophetiæ. Docent etiam Suarez tract. de fide disp. 8. sect. 4. Curiel vbi supra art. 2. Santius in lib. 2. Reg. cap. 7. versiculo 4. num. 6. Cornelius in Isai. in proemio fol. 9. Aluarez in cap. 1. Isaiæ à num. 6. & plures alij.

Cæterum quamuis hoc aliquando contingat, tamen quando locutio, aut visio est perfecta, hanc incertitudinem non relinquit, sed affert secum omnimodam certitudinem, imò, & euidentiam, quoad *an* est de Deo reuelante, vel loquente, & de veritate rei reuelatæ, vt reuelata est, quæ excludit omne dubium, vel suspensionem, an aliunde scilicet, vel ex spiritu maligno, vel ex proprio procedat, vt docet Augustinus lib. 2. super Genes. ad literam cap. 17. & lib. 2. cap. 19. D. Athanasius de passione Domini, D. Hieronymus Isa. 1. D. Basilius præfatione in Isaiam, & Isai. 1. & homil. 1. in Palm. 28. & D. Thomas 2. 2. quæst. 171. artic. 5. in corp. & quæstio. 12. de verit.

12.

13.

14.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
.128

verit. art. 1. ad 4. & quæst. 173. art. 4. & in eisdem locis, Caietanus, necnon & Curiel vbi supra artic. 2. difficultate 2. Suarez tract. de fide disp. 8. sect. 5. & tituli. de gratia prolog. 3. capite 5. num. 22. Cornelius in proæmio in Isaiam, estque communis Theologorum sententia.

16. Quæ locutiones sic perfecte non solum personis publicis, sed etiam particularibus valde familiaribus, & amicis Dei fieri solent, vt constat ex communi doctrina Theologorum, qui id tanquam certum supponentes, vertunt in dubium, an fides diuina, per quam persona particularis assentitur huiusmodi reuelationibus, sit eadem cum fide communi, & Catholica, per quam datur assensus reuelationibus communibus pertinentibus ad mysterium nostræ fidei. Quam quæstionem tractant Caietanus, Cano, Soto, Bannez, Valencia, Zumel, Belarm. Aragon, Salmeron, quos refert Suarez disp. 3. de fide sect. 10. & Aluarez in Isaiam capite 1. versiculo 1. num. 8. & in ea quæstione vtraque pars est satis probabilis, & vtraque supponit id, quod modo dicebamus, scilicet eura, cui fit prædicta reuelatio, aut locutio, siue sit persona particularis, siue publica, & siue res reuelata pertineat ad commune bonum Ecclesiæ, siue ad aliquid aliud particulare bonum posse habere omnimodam certitudinem, atque ad eodè euidentiam quo ad assensum de reuelatione diuina, seu de Deo vt reuelante, quæ excludat omne dubium, vel suspicionem an aliunde, vel scilicet ex maligno spiritu, vel ex proprio talis reuelatio proveniat contra quod nulla ratio alicuius momenti reperiri potest, vt bene, & late probat Curiel controuers. citata art. 2.

Vnde plures ex huiusmodi reuelationibus fuerunt factæ aliquibus personis particularibus valde familiaribus, & amicis Dei, vt de D. Benedicto, de B. Catharina Senensi, de B. Brigitta, & alijs docet Curiel vbi supra art. 2. num. 44. & de S. Matre nostra THERESIA constat ex his, quæ ipsamet refert cap. 25. suæ vitæ, & Mansionis 6. cap. 3.

16. Et idem id ipsum, etiam pro personis particularibus, docent D. Gregorius lib. 28. Moral. cap. 2. & lib. 8. capite 13. & lib. 4. dialog. cap. 48. D. Augustinus lib. 3. confes. capite 11. quem ad hoc propositum refert Cornelius vbi supra fol. 5. D. Bonauent. de process. Relig. c. 20. Hugo Victorinus, quem refert, & sequitur Medina 1. 2. q. 22. in fine, B. Thomas de Villanueva in Cant. fol. 123. pag. 11. Venerabilis Antistes Bartholomæus à Martyribus 2. par. compendij § 1. Petier. li. 1. in Daniel. super illa verba: Fuit autem Daniel vsque ad annum primum. Cyrillus disp. de somnijs quæst. 3. Fernandez de visionibus, præludio 3. Tyreus de apparitionibus cap. 15. numer. 8. & cap. 1. & 10. late probans, & confirmans, & Aluarez tom. 1. Artis seruendi Deo lib. 2. cap. 58. num. 18. latissimeque id docuit, & explicuit S. Mater nostra THERESIA locis super citatis. Vnde propter hanc omnimodam certitudinem plures, & graues Theologi docent huiusmodi particulares reuelationes, & locutiones esse sufficientem rationem pro his, ad quos fiunt, ad assensum illis ex fide supernaturali, & diuina. Sic notantque sentiunt Bellarm. lib. 3. de iustificat. c. 3. & plures alij quos refert, & sequitur Suarez disp. 3. de fide sect. 10. num. 2.

17. Quæ tandem omnia confirmantur, quia ex eo colligitur reuelationem, & cognitionem propheticam esse omnino certam, & infallibilem, quia visionis nomine indiget

insignitur, ad denotandam, non minus esse certam illam cognitionem, quam visionem oculorum circa proprium, & proportionatum obiectum, vt constat ex multis Scripturæ testimonijs, in quibus huiusmodi reuelationes, visiones appellantur, & Prophetæ appellabantur communi vocabulo Videntes, vt bene notarunt Curiel citato art. 2. n. 5. Fernandez de visionibus præludio 1. Aluarez in c. 1. Iſaiæ versiculo 1. à num. 1. & alij: at aliquando personæ particulares, quibus huiusmodi reuelationes, & locutiones diuinæ fiunt, dicuntur propter summam certitudinem videre id, quod Deus ad ipsas loquitur, vt optimè docuit D. Greg. lib. 28. Moral. c. 2. S. Mater nostra THERESIA Manf. 6. c. 3. Rusbrochius de ornatu spiritali nuptiarum c. 25. Dionysius Carthusianus epist. ad Christianos Principes art. 13. D. Bonaueutura itinere 5. æternit. dist. 4. & itinere 2. dist. 5. noster Ioannes à IESV Maria de Mystica Theologia cap. 8. & plures alij: ergo ex simili locutione potest pariformiter colligi omnimoda certitudo harum reuelationum, & locutionum.

Vnde manifeste constat, doctrinam Myſtici nostri Doctoris in hac vltima parte huius propositionis, quæ assertit in huiusmodi locutionibus, non debere animam timere deceptionem aliquam, vel maligni spiritus, vel proprii, esse conformem communi doctrinæ Sanctorum Patrum, ac Theologorum, de qua proinde nullus mediocriter peritus potest rationabiliter dubitare. Quomodo autem, & per quam speciem hæc certitudo, & euidentiæ de Deo reuelante habeatur, quæstio est Theologica, quam latè, & optimè discutit Curiel citata controuers. 1. artic. 2. modum huius certitudinis & euidentiæ optimè assignans.

CAPVT VI.

ELVCIDATUR PROPOSITIO SEXTA,
Sanctorumque Patrum testimonijs illustratur.

SEQUITVR iam elucidanda sexta propositio ab aliquibus notata, quæ habetur in Libro secundo Ascens. Montis Carmeli capite 32. vbi loquens de quibusdam affectionibus, vel perceptionibus spiritualibus perfectissimis, & valde arcanis, sic loquitur.

Quorum originem & causam, à qua promanant, bonaque opera, propter qua Deus sublimis ad eos fauores tribuit, nec anima ipsa, nec qui illius curam gerit cognoscere, & intelligere queunt: non enim à quibuscumque operibus, qua anima peragere possit, nec à considerationibus meditationibusq; ipsius dependent; licet huiusmodi res sint bona dispositiones ad illa obrinenda: largitur illa Deus cui vult, & ob quam causam illi placet. &c. Pro cuius propositionis elucidatione eam in duas partes diuidemus,

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
.128

Declaratur, & confirmatur prior propositionis
pars.

2: **I**N priori igitur parte asserit huiusmodi affectiones, seu perceptiones spirituales, valde reconditas, & perfectas non posse perfectè cognosci, vel ab ipsa anima, quæ eis afficitur, nec à spiritali Magistro animam gubernante; & hoc verissimum est, huiusmodi namque affectionibus propiissimè convenit nomen Theologicæ Mysticæ, quod, vi sæpè in præcedentibus admonuimus, rem valde secretam, & occultam significat. Vnde doctrinam hanc docent communiter SS. Patres D. Bernardus serm. 74. in Cant. ubi sermonem instituens de introitu Dei in animam, sic inquit: *Fateor, & mihi aduentasse Verbum, & pluries, cumque sapius intraverit ad me, non sensi aliquoties cum intraverit, adesse, sensi adfuisse recordor, interdum, & presentire potui introitum eius, sentire nunquam, sed ne exitum quidem, nam vnde in animam meam venerit, quoque abierit, deus eam dimittens, sed & qua, vel introierit, vel exierit etiam ignorare me fateor, secundum illud: Nesci vnde veniat, aut quo vadat, nec mirum tamen, quia ipse est, cui dictum est, & vestigia tua non cognoscuntur, &c. Et paucis interpositis subiungit: Ita igitur intrans ad me aliquoties Verbum sponsus, nullus unquam introitum suum indicijs innatescere fecit, non voce, non specu, non incessu, &c. Quam etiam doctrinam repetit idem Bernardus citatus à D. Bonavent. in lib. de quatuor mentalibus exercitijs, qui soliloquium appellatur cap. 2. inquit: Nonnunquam quasi clausis oculis benè tesu ad te inhiam, mitto mihi in os cordis, quod non licet mihi scire quid sis, &c. Consonat Hugo Victorinus ibi ab eodem D. Bonavent. citatus, sic de hac re loquens: tam nesciunt ubi se esse conspiciunt, & quasi amplexibus amoris aliquid intus tenent, & nesciunt quid sit, & tamen totis viribus tenere concupiscunt. Accedit D. Gregor. ibidem citatus inquit: tubilus dicitur ineffabile mentis gaudium, quod non abscondi, non sermonibus aperiri potest, sed tamen quibusdam motibus aperitur, licet nullis propriis exprimatur &c. Quam doctrinam approbant D. Bonavent. loco citato, Rosignol. de disciplina Christianæ perfectionis lib. 3. c. 14. Auctor traç. de via salutis apud Dionysium Carthusianum, &c.*

§. II.

Elucidatur, & testimonijs Sanctorum Patrum corroboratur secunda pars propositionis.

3: **D**EINDE in 2. part. huius propositionis, in qua asserit Mysticus noster Doctor huiusmodi affectiones, & perceptiones spirituales valde sublimes, & reconditas non debere ex operibus, aut considerationibus nostris, vel diligentijs, non excludit huiusmodi dependentiam, seu potius coaptationem, & convenientiam cum illis, tanquam cum dispositionibus, seu meritis de congruo, cum potius ibi expressè asserat: Licet huiusmodi res sint bona dispositiones ad illa &c. sed solum excludit dependentiam ab illis, tanquam à meritis de condigno, seu infallibilibus, & in hoc sensu, quem ipsemet Mysticus noster Doctor explicuit, verissima est hæc propositio: etenim, 128

communem SS. Patrum sententiam, & quotidianam experientiam huiusmodi spirituales affectiones ad eò sublimes, Deique spirituales fauores, non cadunt sub meritis de condigno, nec dependent ex nostris diligentijs, ita vt cum eis infallibilem habeat connexionem, quamuis negari non possit, quod merita nostra, virtutumque exercitia sint optima pro illis dispositio. Cæterum independenter ab his dispositionibus misericorditer aliquando imperfectis conferuntur, aliquando verò perfectis denegantur, quod optimè notauit D. Gregor. homil. 17. in Ezech. his verbis, non enim contemplationis gratia summis datur, & minimis non datur, sed sæpè hanc summi, sæpè minimi, sæpè remoti, aliquando etiam coniugati percipiunt.

Vnde doctrinam hanc de independentia à meritis condignis docent communiter S. Patres, & alij doctores D. Bernard. ad Fratres de Monte Dei, D. Bonauent. de septem gradibus contemplationis, & in soliloquio supra citato cap. 2. ibi: *O anima magnum est, quod desideras, inestimabile donum est, quod exoptas. Vnde (vt aſtino) humano studio non potest obtineri, humano merito vix potest promereri, sed ad eò humilibus precibus, & à dignè dispositis ex sola diuina pietatis concordia vix potest impetrari.* Ricard. in Cant. cap. 8. & lib. 4. contemplat. c. 23. Cassianus collat. 4. cap. 5. D. Laurentius Iustinian. de perfectione monastica cap. 18. S. Mater nostra THERESIA cap. 12. suæ vitæ, vt ibidem adnotauit in marginali nota sapientissimus Magister Luſius Legionens. necnon, & in via perfect. c. 25. Beat. Thom. de Villanueva in Cant. super illa verba: *Introduxit me Rex in cellam vinariam.* Frater Bartholomæus à Martyr. 2. p. compendij ca. 13. §. 4. ibi: *Ad tantam gloria machinam pertinere non valet mens propria industria, Dei enim donum est, non hominis meritum, &c.* Et cap. 13. §. 1. vbi propter hanc rationem comparat contemplationem gratijs gratis datis, quæ non cadunt sub merito, sic inquit: *Habes ergo pro certo in sola charitate esse regnum Dei, gratiam autem contemplationis inter ceteras gratias gratis datas computato, &c.*

Id ipsum docuit S. Pater Ignatius relatus à Rosignolio de disciplina Christianæ perfectionis lib. 3. capite 14 sic inquit: *Solus est Dei consolari animam nulla precedente consolationis causa, cum sit hoc proprium Creatoris suam ingredi creaturam, & illam in amorem sui totam conuertere, trahere, & mutare, causam vero precedere nullam tunc dicimus, quando nec sensibus, nec intellectui, nec voluntati nostræ quidquam obiectum est, quod eiusmodi consolationem causare ex se possit, &c.* Quæ verba fere eodem modo reperiuntur apud citatum Bartholomæum à Martyr. 2. 1. part. compend. c. 7. pag. 54. ac tandem id docent Blossius in epistol. quadam sub finem, Suarez titul. 2. de Relig. lib. 2. de orat. c. 14. num. 5. Molina Carthuf. tract. 2. de orat. cap. 6. §. 2. Luduicus de la Puente in introductione ad orationem mentalem §. 11. circa finem, Basilius Legion. in Defensorio sæpè cit. proposit. 3. & 7. noster Thom. à Iesu lib. 1. de contemplat. capite 9. Rosignolius vbi supra, Alphonsus Rodrig. tom. 1. tract. 5. de orat. cap. 18. & plures alij.

Ex quibus omnibus constat, quantum distet, imò potius aduertetur doctrina hæc errori hæreticorum asserentiam eum, qui contemplationi vacat, debere ab operibus bonis, etiam si cadant sub præcepto, cessare. De hoc namque, nec verbum fecit Mysticus noster Doctor, sed solum asseruit huiusmodi spirituales affectiones valde sublimes specialeque Dei fauores non dependere ab operibus nostris, tanquam ex

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

meritis de condigno, quamvis bona opera sint pro illis optima dispositio, quod communi Sanctorum Patrum Doctorumque Catholicorum consensu comprobatum est, experientiaque ipsa satis comprobatur.

C. A. P. V. T. VII.

ELUCIDATUR SEPTIMA PROPOSITIO,
Sanctorumque Patrum testimonijs comprobatur.

E. ACCEDAMVS ad septimam propositionem ab aliquibus notatam, quae habetur lib. 1. qui inscribitur *Nox obscura* &c. cap. 1. ubi sic loquitur.

Amantissima Mater gratia diuina, statim ac noua Deo inseruendi calore feruoreque, replet animam, vniuersa etiam haec illi exhibet officia. Facit enim eam dulce sapidumque spirituale lac in rebus omnibus diuinis absque vlllo suo labore reperire; in vniuersis quoque spiritualibus exercitijs, magnam consolationem & gustum: his enim praebeat illi Deus suum teneri amoris vber quae admodum tenello infanti. Hinc huiusmodi anima delicia sunt, orationi multum temporis, vel fortassis nullae etiam integras insumere, ipsius oblectamenta sunt penitentijs, recreationes ieiunia, vnicuique solae, sacramentis frui, de quibus diuinis sermones miscere. Quibus rebus omnibus quauquam magis ad efficaciam & intentionem incumbant & vacent, magnamque in his adhibeant diligentiam spirituales viri, spiritualiter solum loquendo, vtpurimum, debilitate admodum, & imperfecte sese in illa gerunt. Cum enim ad huiusmodi res, exercitiaque spiritualia moueantur suauitate illa, & consolatione quam in ipsis reperiunt, &c.

§. I.

Verus propositionis sensus declaratur.

2. CIRCA huius propositionis elucidationem sciendum est, nequaquam sensum esse, quod incumbere spiritualibus exercitijs propter deletionem, vel consolationem spirituales in eis tepetam, sit vitiosum, vel peccaminosum. Etenim, vt dicitur D. Bonauent. tom. 1. opuscul. lib. 4. pharetrae c. 29. & 30. multis Sanctorum Patrum testimonijs ostendit, saepe vitiosus est spiritualis consolatio ad hoc, vt homines vitiosam viam ingrediantur, & in ea perseuerent. Sensus igitur huius propositionis est, quod huiusmodi voluptates, & consolationes spirituales in bonis operibus, & exercitijs appetere, & si vitiosum non sit, est tamen debilis, & imperfectus, seu minus perfectus operandi modus, quam solam Dei gloriam, & voluntatem in illis quaerere, & propter solum Deum operari, hunc autem vltimum operandi modum esse omnium perfectissimum, qui sensus ex ipsiusmet verbis Mystici nostri Doctoris satis constat.

3. Ad hunc igitur sensum, quem ipsa met exprimit, intelligenda haec propositio verissima proculdubio est, eamque communiter Sancti Patres, & Doctores, qui de rebus spiritualibus tractant, vnanimiter docent, constatque manifeste ex dictis supra cap. 1. 2. part. huius Elucidat. circa elucidationem 1. propositionis vbi plura Sanctorum Patrum testimonia adduximus ad ostendendum, quod is, qui perfecte vult operari, debet

debet excludere quæcumlibet rerum quantumuis spirituum, quatenus ad ipsum, per proprium amorem etiam spirituales pertinere possunt, appetitum, soliusque Dei gloriam intendere, quæ testimonia ibidem videnda sunt. Et ideo D. Tho. 2. 2. quæst. 23. artic. 6. in corpore excellentiam charitatis explicans inquit: *Charitas attingit ipsum Deum, ut in ipso sistat, non ut ex eo aliquid nobis proveniat. Quod bene nouerat Sancta Mater nostra THERESIA, quando loco supra c. 1. n. 20. citato dicebat. Hoc quam optime nouit Dominus, vel ipsa in grauissimam cecitatem incidit, quod nec honor, nec gloria, nec bonum aliquid in corpore, nec in anima sit, quod me retineat, & quod nec velim nec desiderem, nec aliud e-molumentum queram præter gloriam eius, &c. & c. 39. suæ vitæ id ipsum testatur inquit: Verba autem quæ identidem discere, & quidem verissime (prouis mihi quidem videtur) soleo, sunt hæc; Quid de me ipsa sollicita sum, præterquam de te Domine?*

§. II.

Alia ad idem propositum Sanctorum Patrum testimonia subiunguntur.

SED præter illa adhuc alia, ad hoc propositum placuit subiungere, & in primis D. Bernard. explicans illud Cantic. 7. *Tenui eum, nec dimittam*, comparat amorem quem in his verbis sponsa ostendit ad sponsum cum amore, quem ostendit Patriarcha Iacob, dum postquam tota nocte cum Deo, seu Angelo Dei personam representante luctatus fuerat, dixit ei, non dimittam te, nisi prius benedixeris mihi Genesis 32. quibus in verbis Iacob amorem quendam veluti mercenarium respectu Dei demonstrasse videtur, siquidem saltem pro benedictione ipsum Deum dimittere volebat; secus vero sponsa, quæ ad eum ardentem sponsum diligebat, ut adhuc pro benedictione ipsius Dei nollet ipsam dimittere, sed tenere, ipsum solum præter se ipsum, & non propter eius benedictionem, seu consolationem amans, & querens. Qui modus operandi, & amandi perfecteior est, vnde Bernardus loco citato, sic inquit: *Sponsa non vult sponsum dimittere, & forte magis, quam Patriarcha id non vult, quia nec pro benedictione quidem, siquidem ille benedictione accepta dimisit eum, hæc autem non; sed nolo inquit benedictionem tuam, sed te, quid mihi est in Cælo, & à te quid volui super terram, &c.*

Eandem doctrinam expresse docet Sancta Mater nostra THERESIA, cap. 11. suæ vitæ, sic inquit: *In primis notandum est, vnde etiam ipsa id discere audeo (longa quippe experientia id didici) animam, quæ in hac orationis mentalis via firmo cum perseverandi proposito ambulare incipit, & iam eo peruenit, ut parum curet, ac non multum propter ea exultet, aut deiciatur, quod has spiritus consolationes, & animi tenebitudinem ei Dominus vel subtrahat, vel concedat; hæc, inquit animam non paruum via partem iam confecisse, & metuere non debere, ne retro respicias, esto subinde labatur, & cesset, quod adificium super firmo fundamento strui incipiat. Et certum est, amorem Dei non in effusione lacrymarum, non in his dulcedinibus, & tenebitudine (esto hæc plerumque confectemur, & in hac consolationem nostram ponamus) situm esse, sed in eo, ut illi cum iustitia, animi robore, & humilitate seruiamus. In illis quippe, meo iudicio, potius quid accipimus, quam demus. Mulierculis quidem infirmis & paruorum virium, qualis ego sum, arbitror expedire, ut cum suauitate quadam, & blande conducantur, sicut me Deus modo conducit, ut aliquibus laboribus, quos*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

128

Maiestas eius mihi imponere voluit ferendus par sim, sed dum illius tres seruos Dei, viros magnae & achoritatis, & doctrinae & ingenij magnificere video, quod nullam à Domino sensualem deuotionem accipiunt, graue mihi id est audire. Non dico autem, vt eam non accipiant, si quando illam Dominus largitur, aut non magnifaciant (tunc quippe Maiestas eius videbit illis eam expedere) sed ne, cum ea carent, sese discerent, aut ideo eam minime sibi necessariam esse existiment, quod eius Maiestatē non det, discant vero sui ipsorum Domini & Victores esse. Credant oportet insignem hanc artem esse (experta hoc ego sum & vsu obseruaui) nec non quandam imperfectionis speciem deniq; nec cum libertate spiritus, sed cum pusillanimitate in certando procedere. Id ipsum docet eadem S. Mater c. 39. l. vi. & l. mansionum mansione 2. c. 1. Quod etsi adhuc alias dicit, huiusmodi iterum repeto: nimirum vt qui primum incipit, hic non nisi delicias & consolationes esse putet, aut sibi fingat, hoc namque nimis humile & infirmum tam pretiosi, & magni edificij fundamentum feret, &c. Hoc idem mansione 4. cap. 2. repetit.

6. Accedit D. Bonauentura de 7. processu Relig. cap. 20. vbi sic habet: Sunt etiam quaedam sensibiles dulcedines, & suauitates experientia, qua deuotis quandoque infunduntur, quae non vera sint, & à Deo, possimus existimare, quod dentur quibusdam nouis, & rudibus, qui spiritualia nondum lucide intelligunt, vt saltem per sensibilia consolentur in Domino, qui veritatem patre spiritualium non cognoscunt, in quibus maior vis est, & certior veritas, & fructuosior profectus, & prior perfectio, & post pauca subiungit: Sciendum quod aliqui seducuntur in eis, & putant esse aliquid magnum, quod in se nullius est meriti, &c.

7. Consonat Ioan. Rusbroch. quili. de vera contemplatione c. 69. hanc habet verbum. Praecipit etiam nobis, vt absque vlla mercedis contemplatione ipsum supra nosmet ipsos, & omnia, intentione, ac amore prosequamur: charitas enim primum est, & vita aeterna, in aequo sine aliquo respectu, vel reflexione amare debemus, amare enim ea de causa, vt vicissim amemur, natura est, & amoris inordinati, Et inferius subiungit: Multoque gratius nobis esse debet credere, sperare, atque considerare illi, quam de vita aeterna esse certos, atque securos, praecipit quidem nobis, vt se aeterni deligamus, non autem praecipit, vt mercedem eligamus (& post pauca addit) qui boni sunt, hoc in eis est voluntas Dei, quam sui ipsorum, malentque esse apud inferos cum voluntate Dei, quam in talis volente Deo. Et lib. 2. de ornatu spirituali, nuptiarum c. 30. eandem habet doctrinam huiusmodi verbis. Christus in homine istiusmodi desolato libra aequamentū, vel aequilibrium obinet: sine cuius dulcedine eum afficiat, vel amarum, siue lucem infundat, vel premet tenebrū: siue quidquid dixerim illi imponat, semper libra seruat aequabilitatem, & omnia aequaliter accipit, semper tamen peccato exempto, quod penitus oportet esse profligatum (& postea subiungit) consolatione omni vnquam à Deo praeserta, quatenus eidem honorificum esse potest, libenter carendum. Hanc omnia elegantia Rusbrochius.

8. Sed strictissime in eadem doctrina tradenda loquutus fuit Tauler. ser. Dominice 25. post Trinit. vbi sic ait: Sed nec pro se ipso, vel sui causa, vero amatori in spirituali materia dulcedine voluptatem, aut oblectationem querere licet, tamen si imperfectus, ac incipientibus Christi seruis id videatur esse permissum, perfectis vero minime. Idem docet ser. S. Matthei fol. 114. col. 1. ibi: Certe inueniuntur, quos externa exercitia mirum in modum delectent, multaque cum alacritate illis incumbant, tantumque in eis capiant voluptatem, & gloriam, propterea multo minus grati sunt Deo: & tanta possit eiusmodi esse delectatio, vt prorsus ingrati forent Deo, seseque ab illis auerteret, quando in illis se ipsos potius, quam Deum quarent. Et inferius inquit: Itaque hoc vobis significatur, delectationem omnem, quae in virtutum exercitijs, & actibus haberi possit, auertere

concremandam, & immolendam rursus Deo. Et hoc idem prosequens, inferius asserit hanc doctrinam intelligi ab his, qui obscura itinera, & angustas semitas ingredi habeant, quod utique non est omnium, &c.

Similiter Dionysius Carthusianus id ipsum ex parte docet, dialogo in institutione nouitiorum art. 5. his verbis: Tu & similes tui in spiritualibus exercitijs non dum satis exercitati, ac triti, putatis veram deuotionem in sensibili quodam sapore interno perceptibilique seruore consistere: non pensantes, quod heretici quoque Iudaei, & Sarraceni in sacrificijs, & orationibus suis frequenter Lachrymantur, feruent, ac dulci afficiuntur sapore. Et inferius subdit: Sed scito, quod quamuis interna consolationis seruores frequenter à Deo praesentur, & vera sint charitatis effectus, non tamen (vt tactum est) semper, nec ad veram deuotionem necessario requiruntur. Porro vera, ac secreta deuotio est promptitudo superioris appetitus, seu voluntatis ad ea, quae Dei sunt, cum cordiali detestatione, ac debita fuga omnis mortalis peccati, siue hoc sit cum seruore sensibili, siue non (& inferius addit inferius se aliquando in hoc errore fuisse.) Magna est (inquit) ignorantia, & inexperientia mea, & erraui huc vsque, tunc solum, ac verè putans me esse deuotum, dum consolationem, seruorem, & gustum sensi internum.

Suffragatur etiam Albertus Magn. lib. de adhaerendo Deo cap. 10. dicens. Præterea non multum cures actiua deuotionem, ac sensibilem dulcedinem, vel lacrymas, sed tantum per bonam voluntatem in intellectu sis mente, cum Deo, intra te vnitus.

Sed his omnibus tandem modernos aliquos Doctores graues tamen & pios addere placuit; in primis insignem Antistitem sæpè sæpius citatum Bartholomæum à Martyribus 1. part. cõpendij c. 7. pag. 53. qui ideo asserit, Deum aliquando huiusmodi consolationes denegare, vt probemur, an stipendio consolationum spiritualium solum ducti Domino inferuiamus, &c. Ergo sensit non esse opus perfectum Deo propter huiusmodi consolationes inferuire, spiritualibusque exercitijs incumbere. Quam doctrinam repetit idem Antistes 2. parte, eiusdem cõpendij cap. 13. pag. 124. ibi. Perfecti vero viuunt non serui, aut mercenario, sed verè filiali amore in Deum tendunt dicentes: Quid mihi est in caelo, & à te quid volui super terram? &c. Non potest ergo negari esse imperfectum operandi modum, prædictis exercitijs, ex amore spiritualium consolationum incumbere.

Accedat singularis ille contemplatiuus Venerabilis Thomas à Iesv, Augustinianus, in libro perutilissimo, qui inscribitur labores Iesv, labore quadragesimo octauo, ad principium, vbi sic inquit: Deus denegat diuinas consolationes, vt amor erga ipsum perfectius depuretur, & ne homines querant, aut ament suam diuinam Maiestatem ob gratias, quas ab ipso expectant, sed propter id quod est in se, & quia amari merentur, sicque illi ex puro amore subdantur, vt aequè libenter ab eo se tractari permittant derelictionibus, ac fauoribus. Et hic est perfectissimus status eorum, qui perfecte amant, & seruiunt Deo, à multis ignoratus, & à paucis expetitus, quemque paucissimi attingunt, &c. Huc vsque Venerabilis hic vir.

Hanc eandem doctrinam, ab Augustino accipiens, docuit Aluarado in Arte bene viuendi lib. 2. c. 44. num. 11. Sucquet lib. viæ vitæ æternæ cap. 18. Aluarez de Paz tom. 1. de vita spirituali l. 3. p. 1. c. 12. & to. 2. l. 2. p. 3. c. 8. Rosignolius de disciplina Christianæ perfectione l. 5. c. 6. Arias de mortificatione tract. 5. orationis mentalis c. 3. & 4. nofter Ioan. à Iesv Maria in schola orationis tra. 3. dub. 51. Ludovic. de la Puente in meditat. 3. p. in introduct. 9. 3. & in meditatione 26 punct. Molin. Carthuf. in doctrina orationis tract. 1. c. 6. Pater Ildephonsus Rodericus tit. 1. tract. 5. c. 18. & tra. 8. c. 24. 25. 26. & in 27. ad hoc propositum refert D. Aug. de orando Deum epist. 121. S. Hierony.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
LVI
129

num super illud Threnorum 3. *Sed cum clamauero, & rogauero, exclusit orationem meam.* Sanctum Gregor. lib. 20. moral. c. 21. & 24. & Magistrum Auilam tom. 2. epit. ac denique hanc doctrinam approbat Magister Basilius Legionensis in Defensorio septuaginta propositione 17. ubi ad hoc propositum explicat, quod dicitur de quibusdam Lucæ 8. *Qui cum gaudio suscipiunt Verbum Dei, & in tempore tentationis recedunt.* Tales namque asserit esse illos, qui opera bona ex intuitu prædictarum consolationum exerceant, ex quo fit, ut deficientibus prædictis consolationibus, earumque loco aduentibus tentationibus, ipsi quoque deficient, & à perfectionis via recedant.

Ex quibus omnibus satis constat, doctrinam Mystici nostri Doctoris in hac propositione esse communem apud S. Patres, & Doctores Catholicos, de cuius proinde veritate, & securitate nulla rationabilis suspicio suboriri potest, sed quicquid contra illam obijceretur, eodem modo aduersus communem Sanctorum Patrum, & Doctorum Catholicorum consensum deberet obijci.

CAPUT VIII.

*Octaua propositio elucidatur, Sanctorumque Patrum,
& illustrium Doctorum testimonijs
illustratur.*

Pergimus vterius ad elucidandam octauam propositionem, quam habet Mysticus noster Doct. lib. 3. Ascens. Mont. Carm. cap. 17. ubi sic inquit, *Vanum est optare liberos, vt nonnulli faciunt, qui ob filiorum desiderium mundum vniuersum inuenerunt & perierunt, non enim illis per speculum est, an prohi futuri sint, Deoque famulari, & vtrum gaudium quod ex ijs præstolantur, fortassis verendum sit in merorem: requies & solatium in afflictionibus & tribulationibus: honores in ignominias, præbeantque occasionem Deum magis offendendi: quem modum multis contingere solet &c.* (Et paulo inferius subiungit) *Vanitas quoque esset de vxore vel marito latari, quando euidenter non constat, melius se in suo matrimonij statu Deo obsequi, quam doct. suam confirmat ex illo Apostoli Corinth. 7. num. 27. Qui habent vxorem, tanquam non habentes sint, &c.*

Quamuis huius propositionis veritas ad eam aperta sit, vt mirum videatur potest aliis illam offendere, & quamuis etiam legitimus, & Catholicus eius sensus ex illis circa elucidationem primæ propositionis, & ex testimonijs Sanctorum Patrum ibidem adductis euidentissimè pateat, tamen pro maiori huius rei declaratione, aliqua, quæ ad elucidationem huius propositionis magis in particulari pertineant, subiungemus.

*Legitimus propositionis sensus declaratur, &
Sanctorum Patrum testimonijs cor-
roboratur.*

Legitimus igitur, & apertus huius propositionis sensus est, vanum, ac reprobandum esse nimium aliquotum desiderium, & affectum erga filios, uxorem, vel maritum, sine attentione, & respectu ad maiorem Dei gloriam, spiritualemque eorum utilitatem, & profectum, sed solum propter aliquod temporale commodum, lætiti- am, vel iucunditatem, vel propter similes respectus, quibus plerumq; homines ad ta- lem affectum, & amorem moveri solent. Et ideo intendit Mysticus noster Doctor- ralem amorem, & affectum iuxta hunc sensum relegare, spiritualesque personas per- fectionis cupidas, taliter circa hanc rem instruere, ut nec filios, nec maritum, nec ux- orem, præcise propter memoratos respectus diligant, aut illis, ut sic complacent, sed eatenus dumtaxat suum affectum in eis constituent, quatenus prædicta omnia fue- rint medium ad maiorem Dei gloriam, spiritualemque utilitatem assequendam. Vn- de quando huiusmodi conducentia incerta fuerit, consequenter, & rectè asserit, nul- latenus in eorum amore, vel complacentia affectum firmandum esse, sed huiusmodi desiderium, & voluntatem, omnino cum diuina voluntate, & beneplacito circa prædicta omnia conformari debere.

Et meritò sanè filiorum, & cognatorum affectum, nisi modo dicto diuinæ voluntati conformetur, & ad Deum omnino dirigatur, speciali cura amputandum esse Vener. IOANNES docuit, quia vix vlli præui affectus periculosus homines tentare solent, quam inordinati filiorum, & cognatorum affectus, adeò, ut aliquando homines im- probò filiorum amore adducti à vero numine ad falsa idola defecerint, ita insani- entes, ut mortuos filios immortales Deos consecrarent. Sic olim Syrophanes Egyptius mortuo filio, simulachrum eius posuit loco numinis adorandum. Sic & Ninus Assy- riorum Rex filium suum Belum vitæ functum noluit intra mortuorū vñas delitescere, sed supra Deorū aras erectis simulachris fulgurare, sic Thare filium suum Aram mor- te sublatum, immortalitate donare voluit, dum eius imaginem cōsecrauit. Sed quid- quid sit de his exemplis, de quibus longior esse potest disputatio, certum est id, quod diximus ex Script. Sacre testimonio Sapient. 14. n. 15. ibi: *Acerbo luctu dolens pater citò sibi rapti filij fecit imaginem, & illum qui tunc quasi homo mortuus fuerat, nunc tanquam Deum colere cepit, & construxit inter seruos suos, sacra, & sacrificia, &c.* Cui consonat illud, quod refertur Numeror. 32. n. 4. scilicet Egyptios videntes, tum filios suos mortuos, tum etiam Deos suos percussos, magis curasse de sepeliendis, ac deplorandis filiis, quam de Dijs re- staurandis. Plura alia ad hoc propositum adducere possemus, ex quibus manifestissi- mè constaret, quantum nocere soleat nimius filiorum, & propinquorum amor: in- numeramque sunt Scripturæ, & Sanctorum Patrum testimonia, in quibus id notatur, & perpenditur, sed in re tam aperta non est necesse amplius immorari, ex di-
ctis

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

124

Etis enim satis superque constat, quam necessarium sit huic amori, & affectus modum præscribere, ne plura, & grauia damna generet: quem modum optime præscripsit Mysticus noster Doctor hunc effectum relegandum esse docens, nisi quatenus ad maiorem Dei gloriam ordinatur, cumque hæc maior Dei gloria fere semper incerta sit, eò quòd nescitur an filij, propinqui, & cognati grati Deo existant, vel futuri sint, merito affectum illum, quo nimis anxie amatur, præscisso prædicto respectu maioris Dei gloriæ, inabitaque attentione ad commodum aliquod, vel iucunditatem temporalem, Venerabilis noster IOANNES tanquam imperfectum, & vnionis cum Deo impeditiuum damnat.

Hanc autem doctrinam sæpè Script. sacra, & SS. Patres docent, cum propinquitum, & cognatorum amorem in sensu dicto amputare, & omnino relegare strictissimis verbis suadent, cuiusmodi sunt verba illa Christi Domini Luca 14. Si quis uenit ad me, & non odit patrem suum, & matrem, & filios, & agros, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus. Et Luca 9. cum quidam diceret ad Iesum: Domine permittite mihi primum ire, & sepelire patrem meum, respondit ei Iesus: Sine ut mortui sepeliant mortuos suos, tu autem uade, & annuntia regnum Dei, &c. Super quæ verba Diuus Ambrosius sic inquit: His paterni quoque funeris sepultura prohibetur, ut intelligas humana posthabenda diuinis, hoc est studium, sed minus impedimentum, nam qui paritur studium, deriuat affectum, qui diuidit cor, esse, differt profectum, &c. Et D. Chryl. hom. 28. in Mattheum circa finem eundem explicans locum inquit: Quid igitur hinc præcipue discimus, nisi quod nonullo momento temporis cadenda hæc, etiam si necessaria videantur, spiritualibus anteferenda sunt, &c.

Nec minus stricta sunt verba illa Christi Domini Matth. 10. ibi: Non uenipacem misere, sed gladium, ueni enim separare hominem aduersus patrem suum, & filiam aduersus matrem suam, & nurum aduersus sororem suam, & inimici hominis domestici eius. Unde rectè D. Basil. in constitutionibus Monasticis ca. 21. inquit: A propinquis autem amicis, & parentibus, quæ amicitia affectionibus nos tam longe oportet esse disiunctos, quam longe eos, qui iam sunt uita disuncti, à uita uideamus distare.

Quam etiam doctrinam exemplo nos suo docuit idemmet Christus Dñs, dum Matrem suam, quantumuis sanctissimam, aliquando durè alloquutus fuit, dicens: Quid mihi, & tibi mulier? Quod pro nostra instructione fecit, ut benè notauit D. Bern. ser. 2. de mutatione aquæ in uinum his uerbis: Ut quid ergo fratres utique propter nos, ut non sollicitet carnalium cura parentum, & necessitudines illa impediunt exercitium spirituale, &c.

Sed adhuc strictius de hac re exemplum præbuit cum cuidam dicenti illi: Ecce mater tua, & fratres tui foris stant querentes te, respondit Iesus, quæ est mater mea, & qui sum fratres mei, & extendens manus in Discipulos suos, dixit: ecce mater mea, & fratres mei, &c. Matth. 12. m. 47. quod exemplum rectè perpendens D. Ambr. li. 6. in Lucam c. 8. sic inquit: Moraliter Magister, qui de se cateris præbet exemplum, ipse suorum executor est præceptorum: præscripturæ enim carteris, quoniam qui non reliquerit patrem, aut matrem suam, non est filio Dei dignus, sententia huius primus ipse se subiecit, non quo materna refuset pietatis obsequia, sed quia paternis se mysteris amplius, quam maternis affectibus debere cognoscat, neque tamen iniuriose resutatur parentem, sed religiosiores copula mentium docentur esse, quam corporum, &c. Quod etiam super eundem Matthei locum adnotauit Tertul. lib. 4. contra Marcionem c. 19. & li. de carne Christi c. 6. pluresque alij Sancti Patres.

Id ipsum strictissimis etiam verbis statuitur Exod. 32. num. 27. vbi tale præceptum habetur: *Occidas vnusquisque fratrem, & amicum, & proximum suum.* Quod explicans D. Ambr. epist. 56. sic inquit: *Quod occidi fecit à proximo proximos: filios à parentibus, à fratribus fratres, præceptum eiusdems, quia præferenda est religio necessitudini, pietas propinquitati, ea est enim vera pietas, que præponit diuina humanis, perpetua temporalibus, vt contemplatione, ac amore reuoluentia diuina perimeretur omnis affectus necessitudinis.*

Plura alia his similia Scripturæ, & S. Patrum testimonia adducere possemus, in quibus filiorum, parentum, & propinquorum affectus in sensu dicto resecari strictissimè iubetur, ea tamen consulto amittimus, quia ex dictis satis superque constat, quam utilis, & necessaria ac Scripturæ sacræ, & SS. Patrum doctrinæ conformis sit propositio nostri Mystici Doctores, in qua id ipsum edocetur, nimiusque affectus erga filios, maritum, & vxorem damnatur, eo quod incertum est, an ipsi Deo grati exsistant, vel futuri sint, nec ne.

§. II.

Egregio S. Mat. nostræ THERESIÆ testimonio alijsque etiam SS. Patrum dictis eadem doctrina confirmatur.

Ceterum non possumus non pro huius doctrinæ maiori confirmatione celebre quoddam testimonium S. Matris nostræ THERESIÆ adducere, quod habetur l. 3. suarum foundationum c. 7. vbi foundationem Monasterij oppidi Alba describens refert, quod cum fundatrix eiusdè monasterij, quæ appellabatur Theresia de Laiz summopere desideraret filios sibi à Deo concedi, nihilominus tale accipit à Deo responsum: *Noli velle prolem, nam condemnaberis.*

Et vt testimonium hoc melius perpendatur ipsamet THERESIÆ nostræ verba referre placuit: *Sobolem vt à Domino obtineret, per magnis id deuotionibus & precibus ipsa cõtendebat; hanc autem vt desideraret, non alia eam impellibat ratio, quam vt se vita defuncta, heres superspiceret, qui suo nomine Maiestatem illius continenter laudaret, & mihi quoque retulit, nunquam se in prole petenda aliud quid, quam dixi spectasse. Est namque mulier veritatis amantissima, christianis virtutibus & religione insignis. Hoc ergo desiderium cum multis annis haberet, & illud B. Andrea Apostolo commendaret, quem secundare steriles vreros didicerat, post multas preces & deuota exercitia in hunc finem assumpta quadam nocte cum in lecto iaceret, talis ad eam vox facta est: *Noli velle prolem; nam condemnaberis, &c.**

Hoc ergo testimonio iustificè comprobatur Ven. N. IOANNIS doctrina, si enim hæc mulier, quantum vis solius Dei gloriã intenderet, tamen desiderans filios, re vera desiderabat id quod suæ damnationis causa futurum erat, quis non videat, quam utilis, & necessaria sit Mystici nostri Doctores doctrina, nimium desiderium filiorum, complacentiamque in marito, & vxore damnans, eo quod fere temper incertum sit, an exinde maior Dei gloria, animarumque utilitas prouentura sit, nec ne.

Vnde D. Hieron. lib. 1. contra Iouinianum postquam retulerat paruum vtilitatem, quam exceperat Samuel ex filijs suis, qui nequaquam eius virtutis hæredes fuerunt,

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
129

merito reprobatur desiderium, quo plures optant sibi filios à Deo concedi, cum desolantur prohi futuri sint, & ita sic eleganter loquitur. Heredem desideravit hominem, coheres Christi? & optabit liberos, nepotumque serio delectabitur, quos forsitan sit occupaturus. Amicus filius? Cum legamus Moysen, & Samuelem filijs suis alios proutulisse, nec putasse liberos, quos valde de Domino displicere. Et in c. i. epist. ad Titum sic de eadem re loquitur: Samueli quocumque talis fuit, ut inuocaret Dominum, & Dominus exaudiret eum, & in tempore in his plurius hymis impetraret, habuit filios, qui declinauerunt post auariciam.

Quod etiam rectè notauit D. Chrysostomus himil. 9. in Matth. sic inquit: Quid filios Samuelis necessitudo inuit parentis, cuius non fuerunt virtutis heredes? Quid Moysi liberum aeterna profuit cura iustitia, cuius eis non successit imitatio? & Optime de hac eadem re dixerunt Ambros. in epist. ad Rom. c. i. & Philo. Hebraeus lib. de temulentia, pluresque alij Sancti Patres, quorum testimonia, prolixitatis euitandæ gratia, omittimus, solumque addimus ipsiusmet Spiritus sancti testimonium Ecclesiast. c. n. 4. ibi. Pater est mori sine filijs, quam relinquere filios impios, &c.

10.

Ex dictis ergo rectè concluditur, merito Mysticum nostrum Doctorem docuisse non esse multum desiderandos filios propter prædictam incertitudinē, & idèò nequaquam matrimonium eiusque fructum damnat, sed solum nimitatem affectus erga filios, uxorem, aut maritum. Cui consonat doctrina S. Mat. nostræ THERESIE in lib. viz perfectionis c. i. vbi de desiderio huiusmodi rerum temporalium loquens, sic inquit: Non sic charissime, non sic, non est iam tempus ad parui momenti negotia cum Domino pertractanda. Sane, nisi ad humanam infirmitatem, qua libenter in omnibus iuuari gaudet (& bene quidem si modo ipse aliquid hic possumus) respectum haberem, quam vellem ipsi persuadere possem, non esse hæc huiusmodi, qua tam sollicitè & affectuose in hoc S. Iosephi monasterio commendati Deo debeant, &c. Vbi sapientissimus Magister Luisus Legionensis hanc apponit Marginalem notam: Dicere vult, eos qui paupertatem profitentur, sollicitè & anxie aliorum viciatates sibi lucrari non debere, ut elemosinas ipsis conferant. Ex quibus omnibus doctrina huius propositionis satis superque elucidata, & confirmata manet.

CAPVT IX.

Elucidatur nona propositio, Sanctorumque Patrum,
ac illustrium Doctorum testimonijs cor-
roboratur.

11.

SEquitur nona propositio, quæ habetur in lib. 3. Ascensus Montis Carmeli cap. 34. vbi agens Mysticus noster Doctor de cultu imaginum sic loquitur.

Spiritualis ac deuota persona, in inuisibili præcipuum suam reponit deuotionem, paucisq; imaginibus & virtutibus, utiq; præsertim, qua plus diuini quàm humani presertim: vestitudo & ornatus eas, seque ipsam eam iuxta alterius potius sæculi schema, & formam, & iuxta Sanctorum

nec vllō pacto huius seculi figura, modoque sese accommodat: vt non solum appetitum ipsius, vestis seculi huius, schemaque non permeat: sed vt ne recorderetur quidem eius per illud, aliquid illi, vel ipsius rebus simile præ oculis habendo, &c.

Tota doctrina, & locutio huius propositionis, maximè si sumatur coniuncta cum toto contextu illius capituli, aded Catholica, & aperte vera est, vt non appareat quoniam pacto potuerit quispiam in ea offendere, vel rationabilem aliquam suspicionem de illa concipere, etenim nequaquam vult negare, aut impedire vltim sacrum, cultumque debitum sacrarum imaginum, quem Ecclesia sæpè approbavit propter ingentes vtilitates, quæ ex huiusmodi cultu, & veneratione sequuntur, vt constat ex decretis Sextæ Synodi generalis Can. 83. & Concilij Nizeni 2. actione 3. necnon Septimæ Synodi generalis, Concilij etiam Senonens. & Maguntini, ac denique Tridentini sess. 25. relatis ab expositioribus Diui Thomæ 3. parte quæst. 25. vbi præcipuè Suarez, & Vazquez, per multas disputationes de hoc tractant, necnon, & plures alij Doctores Catholici, quos congregauit Augustinus Barbosa in remissionibus ad Concilium Tridentinum loco citato.

§. I.

*Verus propositionis sensus ex doctrina Venerabilis nostri
IOANNIS manifestè demonstratur.*

HVnc ergo vltim, & cultum sacrarum imaginum nequaquam reprobare voluit Myticus noster Doctor, imò potius illum sæpissimè, aded expressè commendat, vt non appareat quomodo quispiam, qui doctrinam eius legerit, poterit, etiam per modum leuis suspicionis, prædictum errorem in illo notare, etenim capite 14. lib. 3. Ascensus Montis Carmeli, sic loquitur: *Verum animaduertere se hoc loco oporteret (charissime Lector) quod nequaquam assentimur, neque conspiramus, sed neque assentiri & conspirare in hac nostra doctrina volumus, cum illa pestiferorum hominum doctrina, qui à Satânica superbia inuidiaque persuasi, eliminare & extirpare ab oculis fidelium sanctum & necessarium vltim, inclamque Dei, ac Sanctorum Imaginum adorationem, & venerationem voluerunt. Quin potius nostra hæc doctrina plurimum ab illa discrepat: non enim hoc loco docemus, vt non habeantur imagines, neque vt illis adoratio debita non impendatur, sicut ipsi docent; sed solummodo explicamus discrimen quod inter illas Deumque reperitur: & vt taliter picturæ intuantur, vt non impediantur ad id, quod imagines representant rendere plus illis, quam ad peragendum ad spiritualia (ad ritum sit, in habendo. Quemadmodum enim bonum necessariumque est medium ad consequendum finem (cuiusmodi medium sunt imagines ad reuocandum in memoriam Deum ac Sanctos) ita etiam quando plus assumitur ex medio, plusque in eo consistitur, quam solius mediij necessitas postulet, ipsum medium assensionem finis impedit & retardat, &c. Quod idem optimè vltim ad finem capituli profequitur.*

Et cap. 34. eiusdem prædicti libri; Ascensus Montis Carmeli sic iterum imagines commendat: *Cum imagines tanti sint ad cultum diuinum momenti, tamque ad permouendam & excitandam ad deuotionem voluntatem necessaria: quemadmodum approbatio vsusque earum, qui in sancta Ecclesia Matre nostra viget perspicuè demonstrant; (vnde etiam semper illis ad excitandum teporem nostrum vti expedit) multa tamen reperiuntur persone, quæ gaudium suum in*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVT

129

pictura potius ornataque earum reponunt, quam in eo quod representant. Ob duos primarios scilicet sacra: um imaginum usum instituit S. Ecclesia: primo ob debitum in illis honorem, & reuerentiam sanctis exhibendam: secundo ad permouendam voluntatem, atque deuotionem erga eos per illu excitandam. Et quatenus ad hac conferunt ac deseruiunt, summam adserunt vtilitatem, vbi que earum efficacius est, ad quem finem consequendum imagines illae, quae magis proprie ad viuum representant, magisque voluntatem ad deuotionem excitant, eligi debent, ad ista potius, quam ad aliarum valorem, curiosum artificium & ornatum, oculos collimando. Et cap. 36. sequenti sic ait. Quemadmodum imagines non mediocriter conferunt ad excitandam Dei sanctorumque memoriam, & voluntatem ad deuotionem permouendam, via ordinaria, sicuti aquum est, illa vnde: ita etiam non leuis erunt occasio erroris, si cum res supernaturales circa eas contingunt, nesciat anima qualiter ad Deum tendere debeat, &c.

Ex quibus omnibus testimonijs euidenter constat, Mysticum nostrum Doctorem nequaquam debitum cultum, & venerationem sacrarum imaginum, prout ab Ecclesia sancta approbatus est, reprobare, sed potius valde commendasse. Vnde solui vult reprobare imperfectiones, quae in praedicto vtu immisceri solent, vel ratione nimiae curiositatis, vel ratione affectus ad figuram ipsam, seu speciem externam imaginis, qui affectus motum cordis, & deuotionem ad prototypum, seu Sanctos per imagines representatos impedit, aut retardat, vel ratione vanae fiduciae, quae in vna imagine potius quam in alia eiusdem Sancti, vel Sanctae ratione maioris ornatus, vel pulchritudinis figurae, aut alia simili de causa ab aliquibus apponi solet: has inquam, & alias similes imperfectiones solum vult in praedictis locis, vbi de hac materia agit, relegare: quia re vera ordinato, & vtili sacrarum imaginum vsui, prout ab Ecclesia Catholica approbatur, aduersantur, ac proinde Catholicam doctrinam, quae has omnes imperfectiones relegandas esse docet, adstruit, docetque ipsum, quod docuit Concilium Tridentinum loco citato his verbis: Imagines porro Christi, Mariae Virginis, & aliorum Sanctorum in templis praesertim habendas, & reuendendas, eiusque diuini honoris, & venerationis impediendam, non quod credatur in se aliqua in ipsis diuinitas, vel veritas propter quam sint colenda, vel quod ab eis sit aliquid petendum; vel quod fiducia in imaginibus sit figenda, veluti olim fiebat à Gentibus, quae in idolis spem suam collocabant, sed quoniam bonos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quae illae representant, vt per imagines, quae osculamur, & oram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus, & Sanctos, quorum illa similitudinem gerunt, veneremur, id quod conciliorum praesertim, vero secunda Nizena Synodi decretum contra imaginum oppugnatores est sanctum.

Quod autem haec sit aperta mens Mystici nostri Doctoris in eisdem locis, constat ex manifestis eiusdem testimonijs. In enim cap. 34. citato: vnde haec propositio, quam elucidamus, desumpta est, sic loquitur. Sunt nonnulli qui imaginum potius artem valoremque intuentur & considerant, quam illud quod representant: & internam deuotionem quam ad inuisibilem sanctum spiritualiter dirigere deberent, in exteriori affectu & curiositate ita reppunt, vt sibi in ea complacet ac oblectetur sensus, amorque & voluntatis gaudium in ea reuineat, quae res totaliter verum spiritum impedit, qui affectus annihilationem in omnibus rebus particularibus requirit. Hoc clare animaduertere licet, ex quadam abominanda consuetudine, quae temporibus istis apud plerosque inuasit, qui cum vanum mundanorum vestiendi modum mentibus abhorruerint, sacras imagines illo vestimentorum schemate, quod homines vani ad tractandum,

at leuitatum suarum satisfactionem indies adinueniant, exornant, eaque vestium forma, qua in ipsis reprehensione digna est, sanctorum induunt imagines, qua res profecto sanctis, quos representant, semper ingrata fuit & inuisa adhuc est; hocque modo conatur demon, & ipsi cum eo, auctoritatem vanitatis suis, in Sanctos eos conferendo, non sine graui ipsorum iniuria conuolare.

Quamuis laudabile sit huiusmodi imagines & instrumenta habere, qua anima deuotionem excitent, (ad quem etiam finem semper huiusmodi seligenda sunt, qua tam magis excitent) verum non est perfectionis, adeo illis adherere, vt eas cum proprietate possideat, ita vt si ab ea tollerentur, contristerentur. Quamobrem id sibi persuadeat anima, quod quo maiori cum proprietate imagini vel motiuo sensibili adhaerit, eo minus orationem ac deuotionem suam ad Deum ascensuram. Licet enim extra controuersiam sit, quod imagines qua magis ad amissim rem representant, magisque quam alia deuotionem excitant, ob id, eamque solam ob causam maiori ceteris amore digna sint; minimè tamen id fieri debet cum ea proprietate & adhesionem, de qua nuper sum locutus, ne videlicet eo, quod spiritum celeri quodam volatu in Deum subleuare debebat, obliuioni dato, totum absorbeat sensus, delectationi instrumentorum immersus, qua cum spiritum solummodo promouere deberent, ad huncque dumtaxat deferuire finem; iam ob istius hominis imperfectionem, potius obstaculo sint, & impedimento, & aliquando non minus, quam cuiusuis alterius rei adhesio & proprietas. Et cap. 35. sic ait: Multa de ruditate & stupiditate qua circa imaginum vsum multa laborant persona, essent dicenda; nam eoque soliditas hac peruenit, vt nonnulli plus fiducia in quibusdam reponant imaginibus, quam alyis, a solo affectu, amoreque, quo in vnam magis quam in aliam seruntur figuram, inducunt: qua in re insignis quadam ruditatis & rerum ad diuinum cultum ac honorem illi debitum attinentium, ignorantia laetetur: qui orantis fidem, ac cordis puritatem maxime iniuratur. Quos abusus & alios similes inordinatos affectus, & imperfectiones, circa imagines, rosarios, oratorios, peregrinationes, deuotionisque superstitiones ab aliquibus rudibus inuentas, & vilitas in reliquo huius capitis, & sublequentibus late reprobat, & condemnat.

Vnde his imperfectionibus relegatis, & damnatis, docet debitum modum, qui in vfu sacrarum imaginum seruari debet, nempe, vt illae dumtaxat tanquam mediū in quo nullatenus sistere, aut detineri, sed per illum ad representationem, nempe ad verū prototypum, cordis affectu, transire debeamus. Vnde c. 35. eiusdem libri sic inquit. Quare nullo modo facienda est reflexio in artificij artisque, cum qua imago est efficta, differentiam, vt plus spū in vna reponatur, quam in alia: sset enim hoc insignis stupiditatis; sed illa plura fiant, qua magis acciunt deuotionem. Et cap. 36. sic ait. Quapropter ad vniuersa damna, qua in hoc euentu anima pati posset euadenda: (qua sunt à celeri in Deum volatu praecepti & retardari, vel vili modo & insipienter imaginibus vti, vel certe per illas decipi, qua omnia superius adnotauimus) ad repurgandam praeerea voluntatis delectationem & gaudium, & dirigendam per eas ad Deum animam, (qui est scopus quem in ipsarum vfu proponit Ecclesia) vnicum dumtaxat monitum & documentum quod pro omnibus satis est, praescribere volo; & est huiusmodi. Quod quandoquidem imagines sacra ad nil deferuiunt aliud, nisi vt sint nobis motiua inuisibilium rerum, nihil etiā aliud requiramus in eis, praeter motiuum, affectum, voluntatisque, delectationem in re viuā, quam referunt & representant. Propterea vtatur fidelium quilibet hac circumspectione, vt statim ac aliquam fuerit intuitus imaginem, nolit illi sensum immergere & alligare, siue fuerit corpora imago, siue imaginaria, siue sit pulchre & eleganter efficta, siue pretiose ornata, siue illi sensitiuam, siue etiam spiritualē conciliet deuotionem: omnibus istis accedētibz speris nō amplius sese ad eā reflectat: sed praestita

Ima-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVT

128

Imagini ea, quam Ecclesia præcipit adoratione, confestim inde erigas mentem ad rem quam representat, succum & voluntatis oblectamentum in Deo, vel sancto, cuius opem implorat, cum devotione ac spiritus sui oratione reponat: ne id quod visio prototypo & spiritui debetur, à pictura & sensu vsurpetur.

§. II.

Sanctorum Patrum & illustrium Doctorum testimonijs eadem doctrina confirmatur.

7. **V**NDE constat doctrinam Venerabilis nostri IOANNIS circa hunc cultum omnino coincidere cum ea, quam ex Concilio Tridentino supra retulimus, quamque omnes Doctores Catholici tradunt. Et idem Adrianus I. in epist. ad Constantinum & Irenem, quæ in 2. act. 7. Synodi refertur, loquens de Iacob, qui adoravit summitatem virgæ Ioseph, sic inquit. Non quod virgam, sed reventem eam adoravit, quid hoc sibi vult: nimirum, quod nos iuxta desiderium, & amorem quo erga Deum sancti quoque ipsius affecti sumus, figuras imaginibus representamus, non inquam in coloribus, & tabulis honorem constituentibus, &c. Id ipsum docent Chrysostomus, Damascenus, Stephanus Episcopus Bostrensis citati ab Adriano loco supra citato.
8. Hanc eandem doctrinam tradidit Gregorius Nissenus citatus ab Adriano ep. ad Imperatorem, quæ habetur in 7. Synodo act. 2. his verbis: Nam qui imaginem alij, quæ ex arte per diversos colores in tabula est expressa, non ex pictura, & colorum similitudinem accipit, sed ad contemplationem primi exemplaris animam reducit, &c. Accedit Germanus Patriarcha Constantinopolitanus in epistola ad Ioannem Episcopum, quæ habetur in 7. Synodo act. 4. in super, & Epiphanius Diaconus act. 6. eiusdem Synodi cuius hæc sunt verba, ibi. Nec salutis spem in illis (scilicet imaginibus) constituunt, nec ab his iudicium aliquod futurum expectant, &c.
9. Consentit noster Thomas Waldensis tomo 2. de Sacramentalibus capite 156. num. 6. inquit: Sicut enim qui viderit imaginem alicuius, videt eum cuius est imago, ac scilicet intuitu, ita quod plene obliuiscitur imaginis, dum prima contemplationis instantia apertè signatum, & sic vident multi quosdam vestitos, qui interrogati de colore vestis ignorant, quia tati ferbantur in hominem: ita qui adorant imaginem, eum adorant cuius est imago. Alia quam plurima, tam Sanctorum Patrum, quam Conciliorum, Pontificum, & Theologorum testimonia in fauoré huius veræ, & Catholicæ doctrinæ adducit Vasquez tomo primo, in tertia parte, disputatione 108. capite tertio, quarto, quinto, & sexto, quibus consentit reuelatio, quam habuit Sancta Mater nostra THERESA de hac re, cum enim (vt ipsa refert in additionibus ad suam vitam) ipsa legisset in quodam libro imperfectionem esse possidere imagines curiosè ornatas, & ita relinquere vellent quamdam imaginem, quam in cella habebat, taliter à Divino oraculo edocta fuit. Librum illum non imaginem, sed nimium artificium & curiositates in imaginibus improbare, &c.
10. Consonat etiam Venerabilis Antistes Frater Bartholomæus à Martyribus i. p. compendij spiritualis cap. 3. pag. 32. vbi sic inquit: Non habeas superflua, & curiosa, quæ

distrahunt, & occupant cor, quare nolim affectus habere imagines, tabulas curiose depictas, &c. Cui consonat illud, quod in 2. parte compendij, cap. 10. pag. 74. sic inquit. Nihil tenaci corde possideas, nullius viri quantumuis sancti amicitiam, & familiaritatem humanitus expectas, nam non solum, quae mala sunt, sed etiam bona huic sapientia officiant, si inordinate diliguntur, vel quaruntur, &c. Et cap. 11. fol. 90. ita ait: Imò tempore vnicuius inter Deum, & animam quae cumque, licet bona imagines sunt procul expellenda, quia sunt media inter vtrumque. Ideo athleta huc peruenire cupiens (Deo ipsum trahente, atque vocante) cum primum senserit se diuino amore vehementer inflamari, ac sursum trahi, propter rescindat quaslibet imagines, fistinetque ad Sancta Sanctorum, & internum illud silentium, in quo non humana, sed diuina dumtaxat est operatio. Vnde constat, quam conformis ad Sanctorum Patrum mentem, sanctaeque Ecclesiae fidem sit doctrina Mystici nostri Doctoris, qui prope qui cum eis constanter asserat imagines ad deuotionem excitandam peritiles, ac necessarias, venerationeque, & honore propter prototypum dumtaxat dignas esse.

§. III.

Doctrina Mystici nostri Doctoris amplius declaratur.

TANDEM circa id quod Mysticus noster Doctor in hac eadem propositione asserit, scilicet personam spirituales, & deuotam paucis imaginibus indigere, & uti, eo quod principaliter in visibilibus deuotionem suam constituat, obseruandum est, nequaquam illum denegare velle personis spiritualibus, & deuotis debitum sacrarum imaginum vsum, ut ex adductis ipsius testimonijs euidenter constat, sed solum vult assignare differentiam inter personas spirituales, ac deuotas comparatione earum, quae valde sensibiles sunt, deuotioneque vera carent, ac rebus spiritualibus non adeo intendunt. Hi namque imperfecti, cum rebus sensibilibus valde attendunt, & in illis sunt immersi, spiritualia autem aegre percipiunt, magis indigent medijs sensibilibus, & visibilibus, cuiusmodi sunt imagines, quibus ad spiritualia, & inuisibilia ducantur; at verò personae spirituales, & verè deuotae cum à rebus visibilibus, & sensibilibus mentem iam abduxerint, ac spiritualibus, & inuisibilibus magis intendunt, non adeo indigent praedictis medijs visibilibus, ac sensibilibus, cuiusmodi sunt imagines, ad hoc, ut in earum prototypa fersantur, sed facillime sine illis possunt orationi ac Dei, & Sanctorum inuocationi intendere, cumque id ad quod ipsae imagines ordinantur, nempe ad eleuandam mentem in Deum, & Sanctos, orationisq; studium promouendum, assequantur, & obtineant, iam propter rationem dictam praedictae personae sine his medijs, merito non a deo illis indigent, & vtuntur, sicut aliae personae non spirituales, quaeque non nisi per sensibilia, & visibilia ad inuisibilem cognitionem peruenire solent: Ceterum adhuc praedictis personis spiritualibus, & verè deuotis nequaquam sacrarum imaginum vsum omnino denegat, sed solum asserit paucis indigere, eo quod ipso aliquibus indigere, & uti concedit, quoties scilicet ad excitandum in Deum, & Sanctos affectum, & deuotionem necessariae, vel utiles illis fuerint.

Quae

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

128

Quæ doctrina sic explicata verissima est, eamque approbat Magister Basilius Legionensis in Defensorio læpè citato, propositione 12. colligiturque ex eo quod docet Gerson, opusc. de Mystica Theologia practica, consideratione quarta, refert, & sequitur Frater Bartholomæus à Martyribus in secunda parte compendij capite 11. cui coniungenda est doctrina Tauleri cap. 35. institutionum, vbi sic inquit: *Quid queratur, cur omnibus imaginibus renuntiandum sit? Respondetur eam ob causam, quod non alia via quadam sint ad nudam, & simplicem veritatem, &c.*

33. Quod hoc exemplo potest optimè declarari, si enim habuerit quis ante conspectum suum imaginem Regis, ac simul ipsam personam Regis, ineptum esset non omittere pro tunc reuerentiam, & intuitionem imaginis, eo quod illi videretur indecorum esse, prædictam reuerentiam imagini regie non exhibere, id inquam tunc stultum esset, siquidem maior irreuerentia esset, debitum honorem, & reuerentiam ipsi personæ Regis, quam in conspectu haberet, immediatè non exhibere, ut se in reuerenda, & honoranda imagine regia occuparet; ita ergo in præsentem, cum persona spiritualis, & perfectæ internè attendat, ac veluti præsentem habeat Deum, & Sanctos, si vellet pro tunc se diuertere ab interna adoratione ipsius Dei, & Sanctorum, ut ad eorum imagines externas se conuerteret, proculdubio imprudenter, ac inordinatè se geret: cum igitur personæ spirituales, & perfectæ huic internæ attentioni ad Deum frequenter incumbant, excitatumque habeant affectum ad Dei, & Sanctorum cultum, & veneratorem, quidquid medijs imaginibus externis querere possent, frequenter sine illis obtinere solent, & idè non adèdè indigent, neque viuunt externarum imaginum usu, sicut illi, qui propter defectum internæ attentionis ad Deum, & ad res spirituales, prædictis medijs sensibilibus frequenter indigent, iuxta hunc ergo sensum, quæ ipsa verba propositionis Mystici nostri Doctoris satis exprimunt, verissima est hæc doctrina, & ab omni sinistra suspitione libera, ut ex dictis satis superque constat.

34. Tandem in fine huius elucidationis animaduertimus id ipsum, quod circa usum, & cultum imaginum ex doctrina Mystici nostri Doctoris diximus, & explicuimus, ad usum etiam, & deuotionem locorum Sanctorum, cuiusmodi sunt oratorij, & alia similia deuotionis prouocatiua, seu excitatiua applicandum esse, ut bene notauit Basilius Legionensis loco citato, constatque manifestè ex Mystica nostri Doctoris doctrina, quæ proinde verissima, & vtilissima est.

CAPVT X.
PROPOSITIO DECIMA ELVCIDATUR,
& Sanctorum Patrum, illustriumque Doctorum
testimonijs illustratur.

24. PERGIMVS vterius ad elucidandam decimam propositionem, quam habet Mysticus noster Doctor lib. 1. *Obscura Notis*. cap. 4. vbi sic loquitur,

Cerebro siquidem euenit vt in ipsismet spiritualibus exercitijs, absque eo quod hoc in eorum situm sit potestate impuri sensualitatis motus exurgant & sentiantur: hoc interdum tunc fit, cum spiritus sublimem exercet orationem, vel certe poenitentiam ac Eucharistia Sacramentis vitur. Qui motus cum non sint (vt dixi) in illorum potestate, ex vna è tribus causis oriuntur. Primo loco huiusmodi commotiones (quanquam raro, & in hominibus debilis complexionis) à suauitate, qua in rebus spiritualibus demulcerur natura, interdum promanare solent: cum enim spiritus sensusque suauitate illa fruatur, refectione seu recreatione illa qualibet etiam hominis pars, secundum proportionem & proprietatem suam, ad delectationem prouocatur; Tunc enim spiritus, qui est superior pars, ad oblectandum & se Deo recreandam excitatur; sensualitas vero, qua inferior est portio, ad sensibilem suauitatem & delectationem permouetur: non enim nouit illa alio delectationis modo frui, vnde accidere potest, animam secundum spiritum in oratione Deo esse intentam; ex alia vero parte secundum sensum, rebelliones ac commotiones sensuales passiuè, non absque graui sua reuoluntia & nauisga, experiri.

§. 1.

Verus, & legitimus propositionis sensus ex ipsa Mystici N. IO ANNIS doctrina aperte demonstratur.

PRO elucidatione, & vera intelligentia huius propositionis, & vt manifestè constet quantum à turpibus erroribus hæreticorum, qui Illuminati dicuntur, re vera distet, solum est necessarium ipsa propositionis verba attendere, ac perpendere. Et enim nequaquam in eis asserit Mysticus, ac purissimus noster Doctor id, quod prædicti hæretici turpiter assererant, scilicet motus, ac delectationes turpes; & inhonestas pollicitè, & cum libero consensu voluntatis à personis spiritualibus amplecti, & desiderari, ac intendi, eo quod ex redundantia spiritus eas dimanare assererant. Huius namque pestiferi, & turpissimi erroris oppositum expressè docet in hac propositione Venerabilis noster IOANNES, siquidem asserit huiusmodi sensualitatis motus, quos aliquando personæ spirituales orationi incumbentes patiuntur, non esse in eorum libera potestate, atque adeò nequaquam liberos, sed merè naturales; illi vero hæretici asserunt esse liberos, & cum consensu voluntatis: præterea docet IOANNES noster huiusmodi motus contingere, Non absque graui animæ reuoluntia, ipsi vero asserunt ab ipsa anima libenter amplecti, imò & desiderari, ac intendi: tandem Mysticus noster Doctor asserit huiusmodi motus oriri ex naturæ debilitate, & infirmitate; prædicti vero hæretici ex ipso spiritu oriri asserunt, & ideò manifestè constat non minus distare IOANNIS nostri doctrinam à prædicto errore, quam lucem à tenebris, nulloque, vel apparenti prætextu posse, sine manifesta calumnia, tam turpem errorem Angelico tuic viro tribui.

Vnde legitimus, & securissimus huius propositionis sensus est, què ipsa verba fati expriment, scilicet quod aliquando cum mens circa rerum spiritualium contemplationem, & delectationem est occupata, simul inferior hominis pars, non quidem per se ex vi spiritus, seu affectionis spiritualis, sed merè concomitanter, & per accidens occasione aliqua ex delectatione circa res spirituales per accidens & remote

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

129

desumpta, patitur motus aliquos turpes, & inhonestos provenientes ex ipsius natura, seu partis inferioris debilitate, absq; vlllo consensu voluntatis, in cuius potestate non est tunc prædictos motus evitare, imò potius ipsa voluntate renuente, & cum magna eius displicentia eos patitur, quod ad evitandam molestiã anxietatem & afflictionem sanctarum mentium, quæ huiusmodi res intuitè patiuntur, & ad earum salutem, ne scilicet propter hæc ab orationis, & contemplationis saluberrimis exercitijs auertantur, adnotare, & docere convenientissimum fuit.

§. II.

Ratione, & experientia propositionis doctrinæ comprobatur.

4. **A**D hunc ergo sensum, quem ipsa clarè exprimit, intellecta hæc propositio verissima proculdubio est, constatq; tum experientia, sæpe enim audiuimus personas aliquas spirituales vitam perfectissimam, atque purissimam agentes fateri non sine magna verecundia se in oratione, vel contemplatione, ac rerum spiritualium delectatione huiusmodi turpibus motibus, ac delectationibus sensuualibus, reluctante voluntate, imò, & cum magna animi molestiã, & dolore in inferiori parte affici. Tum etiam ratione philosophica, quam indicat sapientissimus Magister Basilus Legionensis in Defensorio supra citato propositione 18. Etenim certum est, quod magna aliqua læticia, vel tristitia ipsius animæ propter cõiunctionem eius ad corpus est etiã occasionaliter causa transmutationis corporalis secundum calorem, vel frigus, quæ transmutatio per accidens se habet ad prædictum animæ affectum, per se tamen ordinatur ad aliquem actum appetitus sensitivi, quæ doctrinam expressè docet D. Thom. q. 26. de verit. art. 10. in corpore, vbi sic habet: *Secundum naturam propter colligentiam virium anima in vna essentia, & anima, & corpus in vno esse compositis, virtus superiora, & inferiores, & etiam corpus, & anima inuicem in se influunt, quod in aliquo eorum superabundat, & inde est, quod ex apprehensione anime transmutatur corpus secundum calorem, & frigus, & quandoque vsque ad sanitatem, & aegritudinem, & vsque ad mortem, & 1. 2. q. 22. art. 2. ad 3. iniquiens. Est autem, & alia naturalis transmutatio organi prout organum transmutatur, quantum ad suam naturalem dispositionem; puta, quod calefit, aut in frigidatur, & alio simili modo transmutatur, & huius transmutatio per accidens se habet ad actum apprehensivum, sed ad actum appetitus sensitivi per se ordinatur huiusmodi transmutatio. Vnde in definitione motuum appetitivum partim materialiter ponitur aliqua naturalis transmutatio organi, sicut dicitur, quod ira est accensio sanguinis circa cor, &c. Vltèrius supponendum est huiusmodi transmutationem corporalem debere proportionari affectioni animæ à qua occasionaliter, & per accidens dimanat, vnde sicuti ex timore, vel tristitia oritur frige factio, & contractio per quam pori corporis constringuntur, vt docet D. Thom. citata q. 26. de veritate art. 3. in corpore, ita è contra ex amore, delectatione, & gaudio ipsius animæ, oritur etiam modo dicto calor, liquefactio, & dilatatio organi corporalis, per quam pori corporis dilatantur, vt docet idem D. Thom. 1. 2. q. 28. art. 5. experientiaque ipsa comprobatur.*

5. 5. Ex dictis ergo deducitur ratio eius, quod dicebamus, cum enim ex amore, & delectatione,

Statione, gaudioque animæ circa spirituales res, oriri possit saltem per accidens transmutatio in organo corporali, secundum calorem, liquefactionem, & dilatationem, inde est quod semel supposito hoc calore, & dilatatione in corporali organo, maximeque adiuncta naturæ debilitate, possint aliquando, etiam nulla præcedente, vel præsentis imaginatione turpi, in ipso corporali organo insurgere, etiam renuente voluntate, motus sensuales, & turpes, imo & in aliquibus, in quibus virtus retentiva feminis fuerit debilis, poterunt tales motus vsque ad eius effusionem omnino inuoluntariam, imo & ipsis incognitam peruenire, vt citatus Magister Basilius Legionensis, vbi supra bene adnotauit, docuitque expresse Abulensis in Mathæi 4. quæst. 68. ad 5. his verbis: *Calefacto corpore insurgit in homine motus libidinis, etiam sine aliqua imaginatione præcedenti, vel præsentis, & iste motus est purus naturalis, nec habet rationem peccati.* In similibus ergo casibus loquitur Mysticus noster Doctor, cuius proinde doctrina securissima, & verissima est.

Potest que id ipsum amplius confirmari ex eo, quod iuxta communem Doctorum consensum, huiusmodi feminis effusio ex corporis debilitate, nulla alia præcedenti causa oritur, quod adeo verum est, vt asserat Abulensis in cap. 15. Leuiti. quæstione 2. & paradox. 1. capite 45. quod ieiunantes potius nocturnam patiuntur pollutionem diebus quibus ieiunant, quam diebus quibus comedunt abundanter, & potissimum, cum ante accubitum aquam solum biberint, non quidem, quia ex hoc materia seminalis multiplicatur, sed quia ex inde virtus retentiva feminis laxatur, & debilitatur. Illi ergo in quibus similis naturæ debilitas reperitur, (de quibus in hac propositione expresse loquitur Mysticus N. Doctor) nihil mirum, quod propter qualis immutationes corporales, etiam si ex læticia, vel delectatione spirituali accidentaliter modo dicto proueniant, patiantur prædictos motus, ipsismet secundum superiorem partem illos respicientibus, imò & aliquando nescientibus, & absque vlla imaginatione turpi præcedente, vel præsentis.

Accedit alia ratio id ipsum suadens, quia scilicet proprius vnus cuiusque naturalis amor in quauis re quantumuis sancta aliquid suum requirere solet, quod optime notauit Taulerus serm. vnico Dominicæ 16. post Trinit. vbi sic habet: *Hic enim noxius amor semper aliquid suum requirit, hacque de causa, & concionibus interest, & Venerabile percipit Sacramentum, vt videlicet aliquid suum accipiat. qui aures habet audiendi audiam, &c.* Quod adeo verum est, vt Rosignolius lib. 3. de disciplin. Christian. perfe&. cap. 6. loquens in proprijs terminis ad rem nostram dixerit: *Voluptas quæ ex spiritu dulcedine fluit, quæ nobis ipsis maxime placere solemus, magis nutrit amorem nostris, quam illecebræ rerum mundanarum, &c.*

Hinc ergo fit, vt cum anima gaudium, & spiritualem delectationem, ac voluptatem in diuinarum rerum contemplatione percipit, ibi etiam naturalis amor quasi insensibiliter, ipsaque anima, vel nesciente, vel repugnante, aliquid sibi proprium requirat, & ideo facile ex tali naturæ desiderio, & appetitu labitur imaginatio ad representandum taliter aliquod obiectum, etiam si aliàs in se ipso sanctum sit, vt delectationem libidinofam excitare possit, vnde turpis motus in inferiori parte, reluctante, vel nesciente ipsa anima insurgunt, nam is qui gaudio, & læticia afficitur, vicinam quandam dispositionem habet ad hoc, vt obiecta libidinosa, vel modo libidinosa

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica

NVI

128

ei proponatur, sic attestante D. Gregorio lib. 29. Moral. cap. 12. ibi: *Quia etenim latius voluptas iuxta est, letis moribus luxuriam proponit.*

3. Consulto autem omittimus rationem aliam, quae defumitur ex malignitate, & arte, ac impugnatione Dæmonis, immitentis in phantasia orationis tempore representationes turpes, ut inde turpes motus excitentur, qui animam ab ipsa contemplatione auertant: hanc ergo rationem consulto omittimus, quia & si verissima sit, communique Sanctorum Patrum, & Doctorum Catholicorum consensu comprobata, quorum testimonia passim occurrentia modo referre non oportet, eandemque rationem secundo loco assignet Mysticus noster Doctor, inter tres rationes, quas initio illius c. 4. ubi hæc doctrina continetur, proposuerat, tamen de hoc nullus unquam dubitavit, nec id ab aliquo notatum est, sed solum difficultas aliqua esse potuit in prima illa ratione, quam in principio eiusdem capituli assignat IOANNES noster, nosque in principio huius præfiximus, quam proinde dumtaxat elucidandam, & explicandam suscepimus, eiusque legitimum sensum verissimum esse, & ab omni sinistra suspitione omnino liberum optimæque doctrinæ, tam à Theologis, quam à Philosophis communiter receptæ, nec non, & experientiæ omnino conformem esse constat, quod pro eius securitate, & elucidatione satis superque erat: sed pro maiori abundantia, & ut consuetum ordinem seruemus, plura Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonia, in quibus hæc eadem doctrina Venerab. nostri IOANNIS expresse continetur, subiungemus.

§. III.

Testimonijs SS. Patrum, & illustrium Doctorum eadem doctrina corroboratur.

7. ET in primis habemus de hac re illustre, & expressum testimonium in D. Gregorio lib. 10. Moralium c. 8. ubi sic loquitur: *Sæpe contingit, ut ad summa iam mens spiritus eleuet, sed tamen hanc importunis carotens actionibus impugnet, cumque ad contemplanda caelestia animus ducitur, obiectu actionis illicitæ imaginibus reuerberatur, nam carnis reperit hæc stimulus sauciat, quem extra carnem contemplatio sancta rapiet, celum ergo simul infernusque sociatur, cum vnam eandemque mentem, & subleuatio contemplationu illuminat, & impunitas tentationis obscurat, ut & videat intendendo, quod appetat, & succumbendo in cogitatione trahit, quod erubescat. De caelo quippe lux oritur, infernus autem tenebris possidetur, in vno ergo caelum infernusque redigitur, cum mens, quæ iam lucem patriæ superna considerat, etiam de carnis bello tenebras occultæ tentationis portat, &c. Idemque docet li. eiusdem operis c. 19. ubi sic in ipso orationis sacrificio importuna se cogitationes ingerunt, quæ hoc rapere, volunt colere velle, quod in nobis Deo stantes immolamus. Vnde abraham cum ad occasum solis sacrificium offerret, resistens aues pertulit, quas studiosè ne oblatum sacrificium raperent, abegit; sic nos cum in ara nostræ holocaustum Deo offerimus, ab immundis hoc volucris custodiamus, ne maligni spiritus, & per se cogitationes rapiant, quod mens nostra offerre se Domino vtiliter sperat, &c.*

10.

Id ipsum fatetur ex propria experientia D. Hieronymus in dialogo ad uictoriam Lucif.

Luciferianos, sic inquit: *Creberrimè in oratione mea, aut per porticus de ambulo, aut de fune-
re computo, aut abductus turpi cogitatione etiam que dictu erubescenda sunt, gero, &c.*

Consentit D. Bernardus tractatu de interiori domo ca. 40. sic inquit: *Cum ad cor-
mentum redire volo, desideriorum carnalium turba, & multitudine vitiorum tentationibus suis cogi-
tationem meam dissipant, & intentionem cordis in oratione perturbant, & dum conuertitur ad Deum
post perpetrata vitia studeo, & contra hæc eadem vitia, qua perpetravi illum exorare conor, occur-
runt cordi phantasmata peccatorum, qua feci, & mentis meæ aciem reueberant, confundunt ani-
mum, & deprecationis meæ vocem premunt, ita mala, qua feci cogitationi meæ suis imaginibus im-
pressa in ipsa meâ oratione me conturbant. Caterum quanto grauiore tumultu cogitationum car-
nalsium premor, tanto ardentius orationi insistere debeo, &c.*

Accedit D. Bonauentura de 5. processu Religion. ca. 5. vbi tale præbet documentum: *Sicut Abraham Deo iubenti sacrificia offerens, descendentes supra ea volucres ad lacerandum,
vel fœdandum solite abigebat, ita & nos ne aliquando in conuentu Dei appareamus vacui, quan-
do cumque sacrificia ei offerentes bona voluntatis, bona actionis, bona locutionis, sacre meditationis,
& pia affectionis volucres, ad est, malarum cognitionum, & afflictionum statim abigere debemus, ne
ea nobis dissimulantibus aliquatenus maculent, & Deo ingrata efficiantur, & nobis inefficacia ad
meritum, & spirituales profectum, &c.*

Hoc idem documentum præbuit S. Mater nostra THERESIA Mansioni 2. cap. vnico, vbi sermonem instituit de oratione illius Mansionis propria, sic inquit: *Pro-
curemus, quam possumus accuratissime, agere quod in nobis est, & ab animalibus illis venenatis
caueamus: sæpe namque nos Dominus à malis cogitationibus & ariditatibus impugnari vexarique
sinit, vt eas à nobis ipsi displicere non possimus.*

Id ipsam adnotauit D. Ioan. Climacus gradu 11. qui est de incorruptibili castita-
te, sic inquit: *Persecutemur, & diligenter metiamur atque obseruemus, qua nobis, dum psallimus
inunditas ac suauitas ex fornicationis spiritu, quenem vero ex spiritualibus eoloquijs atque ex eo-
rum virtute & gratia obueniat: noli diueneris tibi ipsi occultus & ignotus esse. Vidi enim quosdam
dum ex animo pro suis charis & dilectis orarent, ex huiusmodi memoria in concupiscentiam præcipi-
tatos, charitatis legem se implere putasse, &c.*

Accedit S. Diadochus Episcopus, cuius opera habentur tom. 5. Veterum Patrum
cap. 88. de perfectione spirituali, sic inquit: *Sic igitur accidit, vt anima honesta, & non
honestæ eodem puncto temporis cogitet, sicut homo cuius exemplum supra posuimus, eodem temporis
spatio friget, & tepescit, ex quo enim mens nostra in duplicem cognitionem delapsa est, necesse habet,
vt eodem momento quamuis nolens honesta, & turpia cogitata ferat, & præsertim, qui ad subtili-
tatem discernendi veniunt. Semper enim, vt mens properat aliquid honesti considerare, continuo
subit recordatio mali.*

Confirmatur id ipsum exemplis S. Cathar. Senensis, & S. Brigittæ, de quibus refert
Blosius cap. 4. monialis spiritualis, plures motus, & cogitationes inhonestos, & turpes
etiam tempore lacæ communionis, & spiritualium exercitiorum passas fuisse, ex
quibus non paruum dolorem, & molestiam capiebant; ac proinde non in earum de-
meritum, aut culpam, sed potius meritum cedebant, & idè ipse Deus prædictæ S.
Catharinæ dolenti, & afflictæ dixit: *Cur te ipsam crucias, si tibi molesti sunt, ecce ipse præsens
adsto. Idemque refert ex se ipso Palladius in historia Lausiaca, & in lib. qui Vitæ Pa-
trum dicitur, plura ad hoc propositum exempla passim reperiuntur.*

Tan-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

14.

Tandem doctrinam hanc in sensu explicato docent plures Theologi, videlicet Ioannes à Iesu Maria tract. 2. de schola orationis dub. 46. Thomas Sanchez lib. de Matrimonio disp. 45. num. 4. vbi ex communi Doctorum sententia, inter occasiones, ex quibus sine culpa nostra oriri solent motus inhonesti, & turpes, numerat occasionem, sic inquit: *Constat inter omnes Doctores, quoties pollutio sequitur prater intentionem ex aliqua causa necessaria, vel conuenienti corpori, vt est cibus, vel potus moderatus, aut animi, vt orare, studere, &c. nullam esse culpam non desistere à causa illa, &c.* Quod idem alij Doctores asserunt, ac denique id ipsum docet, approbans hanc propositionem Mystici nostri Doctores, Magister Basilius Legionensis in Defensorio sæpè citato, propositione 18. & ideo nulla potest rationabilis suspicio suboriri de huius doctrinæ veritate, & feceritate, neque turpis error Illuminatorum potest ex vi huius propositionis Mystico nostro Doctore imputari cum potius, vt demonstratum est, huic errori in hac eadem propositione omninò aduersetur, eundemque in suis libris passim damnet, quatenus frequentissimè rigidam mortificationem internam, & externam, bellumque continuum contra carnem, & sanguinem, efficaciter suadet.

CAPVT XI.

ELVCIDATUR PROPOSITIO VNDECIMA,
Sanctorumque Patrum & illustrium Doctorum
testimonijs corroboratur.

1. **D**EVENIAMVS iam ad vndecimam propositionem, quæ notata fuit in Mystico nostro Doctore, habeturque lib. 2. operis inscripti *Nox Obscura*, c. 16. in principio, vbi sic inquit.

Obscuritas, de qua hoc loco loquitur anima, circa appetitus & potentias sensiuas interiores & spirituales (sicuti iam diximus) versatur, qua omnes in Doctrina ista in suo lumine naturali obscuratur: vt hoc lumine repurgato, possint supernaturali lumine illustrari. Appetitus siquidem sensiuus & spirituales consopiti sunt & mortificati, nec valent rem aliquam siue diuinam, siue humanam dulciter degustare, affectus animæ oppressi & coarctati, nec sese mouere aut aliquid rei inuiti possunt imaginatio ligata, nec aliquem discursum aptum formare potest: memoria exstincta: intellectus obtenebratus, & quod hinc sequitur voluntas etiam arida & angustiata, vniuersa potentia euacuata, & super omnia densa quadam & onerosa nube animam premit, qua illam coarctat, & quasi à Deo alienat.

§. I.

Doctrina huius propositionis Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonijs confirmatur.

2. **P**ROPOSITIONEM hanc ideo aliqui difficilem & duram, minusque veram existimauerunt, quia censent animas iustas ad Dei vnionem media oratione, & contra-

platione tendentes, nequaquam in tot tantisque spiritus angustijs, amaritudinibus, anxietatibusque à Deo constitui, sed potius faciliori, ac suauiori via duci, prædicta; angustias non nisi peccatoribus in suorum vitiorum pœnam euenire.

Cæterum hæc existimatio experientia defectum manifestè indicat, cum potius ij, qui huiusmodi animas iustas, & ad summam perfectionem aspirantes, spiritualiter tractant, plerumque veritatem huius doctrinæ in eis experimento comperiant, quia re vera confusus Dei stylus est medijs his amaritudinibus, internisque angustijs, & afflictionibus animas sibi charas purificare, sicut in igne purgatur aurum, & argentum, vt sic iam purificatæ, & mundatæ, atque à semetipsis omnino quasi deficientes, cum Deo, qui summa puritas est, perfectius coniungi, atque in ipsum transformari valeant, & ita adimpleatur illud Prouerb. 17. num. 3. Sicut igne probatur argentum, & aurum camino, ita corda probat Dominus.

Vnde doctrinam hanc communiter docent SS. Patres, inter quos Diu. Bernardus lectm. 3. de Resurrectione, loquens de personis, spiritualibus exercitijs pœnitentiæ deditis, sic inquit. Sunt quibus nondum surrexit Christus, qui in laborum anxietate, & afflictione pœnitentiæ morte afficiuntur tota die, nondum spirituali consolatione recepta, sed nisi breuitati fuissent dies illi, quis posset sustinere, &c.

Consonat D. Gregorius lib. 3. moral. cap. 15. explicans illum Psalm. 40. Vniuersum stratum eius verasti in infirmitate eius. Super quem locum sic inquit: Cum enim quisque curis secularibus fatigatus, deserere per diuinam gratiam huiusmodi itinera laboriosa compungitur, cogitare solet quomodo præsens vita desideria fugiat, & ab eius laboribus requiescat, sibi que mox desiderata quietis ordinem quarit, & velut quoddam stratum, sicut à cunctis laboribus cessationis lucem inuenire concupiscit, sed quia in hac vita adhuc homo positus in cuiusvis ordinis loco, in cuiuslibet secreti secessu, viuere sine tentationibus nullatenus potest, plerumque in id, quod ad requiem constituitur, maior dolor tentationis inuenitur. Vnde, & rectè per Prophetam dicitur: vniuersum stratum eius verasti in infirmitate eius, ac si diceret: omne quod quis sibi parauit ad requiem, hoc ei inuasti occulto iudicio ad perturbationem: Quod pio quidem Dei consilio agitur, vt huius peregrinationis tempore electorum vita turbetur, &c. Et post pauca concludit: Vnde electis suis ad se pergentibus Dominus huiusmodi iter asperum facit, &c. Has autem afflictiones, & tribulationes specialiter personis contemplatiuis euenire docuit idem Gregorius lib. 2. in Ezechiel. homilia 14. ibi: Hinc est, quod plerumque qui plus in contemplationem rapitur, contingit, vt amplius intentione fatigetur, sicut quibusdam sapè contingere bene proficientibus solet, quorum mentem, dum aut compunctio afficit, aut contemplatio super semetipsum rapit, statim etiam tentatio sequitur ne de his, ad quæ rapta est extollatur, nam compunctio, vel contemplatione ad Deum erigitur, sed tentationis sua pondere verberatur ad semetipsum, quatenus tentatio aggrauet, ne contemplatio in se, &c. Et lib. 20. Moral. cap. 19. explicans illud Iob 30. Non fuit qui ferret auxilium, sic de hac re loquitur: Qua itaque ratione nunc dicitur non fuit qui ferret auxilium, nisi quia Omnipotens Deus eos quos in æternum diligit, aliquando ad tempus relinquit, sanctos eorum suos Dominus inueniendo adiuuat, relinquendo probat, donis firmat, tribulationibus tentat, vnde rectè quoque per quendam sapientem dicitur, in primis elegit eum, timorem, & metum, & probationem inducet super illum, & excruciat illum in tribulatione doctrina sua, donec tentet illum in cogitationibus illius, &c.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica

NVI

128

4.

Accedit D. Bonauentura de 4. processu Religionis, qui postquam in 3. processu & in 1. cap. processus 4. ostenderit qualiter Deus consolationes spirituales incipientibus infundat; statim à c. 2. incipit enarrare graues tentationes, & angustias, quibus proficientes premit, vt ad perfectionem secure pergant, & ideo plures tentationum species enumerat, inter quas Prima est (inquit) subtractio, & inopia deuotionis, subtractio ergo singulari refugio homo quodammodo inermis expositus est hostibus tentationum, & ideo pauca efficitur, & pusillanimis. Deinde verò ad 3. tentationum speciem accedens, sic inquit c. 4. Ex hoc sequitur alia tentatio, scilicet fastidij, qua fastidit homini omne bonum, & ad eum orare, legere, meditari, & ad eum audire bona, vel loqui, vel operari, vel interesse diuinis etiam, qua sine graui labore possit facere. Et post pauca subiungit: Hæc tentatio fastidij, dum non habet in spiritualibus delationem, & in carnalibus consolari renuit, sic nunquam inueniens refugium malo maiore confirmatur. Et ulterius progrediens in cap. 5. grauiorem aliam tentationis speciem assignat his verbis: Sequitur alia tentatio grauis impatientia contra Deum, quare tam durus, & inmeritorius sit tribulatio, quare tam parcus in dando gratiam egeno, & tam anxie petenti, & tam importune pulsanti? Et hæc tentatio quandoque tam valida est, quod quasi insanit homo, & palpat ex vehementi mœre, quia ibi non inuenit solatium, quod deberet esse vnicum refugium in oratione, & in tanta suppositione. Et in eodem capite sic concludit: Calum quasi æneam sentitur, &c. Ac tandem in cap. 7. de alijs acerbissimis tentationibus mentionem faciens, sic inquit: Acerbissima tentationes videntur, hæc in fide catholica, & desperatio de Dei misericordia, & spiritus blasphemia contra Deum, & Sanctos, & tentatio inferendi sibi manus, & se perimendi, & quadam perplexitas querulosa conscientie medicinale consilium non admittendi, &c.

5.

Id ipsum optime ostendit exemplum, & doctrina S. Mat. nostra THERESIE, de qua Reuerendissimus Fr. Didacus de Yepes Episcopus Tiraconensis eius Confessarius in eius vita lib. 1. cap. 12. sic refert: In his etiam tenebris se abdebat demon, & eius poenitentia multo maiores addebat, mille impietas ei representando, vt persuaderet eam à Deo separatam, & improbatam esse, idque tam sensibili atque intolerabili spiritus angustia, vt nulli rei apertius comparari posset, quam poenitentia & supplicij damnatorum in inferno: nulli enim in impetuosa hæc tempestate consolationibus reficiebatur, gratia quoque adeo latebat & abscondita erat; vt ne minimam illius scintillam cerneret, imo nec vnquam habuisse arbitraretur, quin imo bona qua alim egerat, & fauores, quos à Domino ante hæc receperat, vt somnium & phantasma videbantur: solum cernens multitudinem suorum peccatorum & defectuum, & reducebat nonnunquam Deus animam eius ad tales angustias, vt è cælo ei præter afflictiones nihil accideret, perimide ac si Deus ei terga vertisset, & à se recedisset, aut illi inimica foret, &c. Et post pauca subiungit: Si quid solatiij causa recitabat, erat ac si non recitaret: imo nec quod recitabat, intelligebat, nec se ipsam quidem, quod etiam in vocalibus precibus accidebat, nam ad mentalem insistentiam oratione, tempus erat importunum, vtpote potentis tunc penitus ad eam indispotus: imò maioris damni, & nocenti occurrat solitudo, quod aliud peculiare tormenti genus erat; ex alia vero parte nullius presentiam uocabat, & laqueum admittebat: & ita, etsi magnam sibi vim inferret, aded tamen graue tedium præsequebat, & amaricationem, vt facile poenam & promereri illum afflictionem quis aduertere posset &c.

(†)

Insigni Sanctæ Matris nostræ THERESIÆ
testimonio id ipsum demonstratur.

SED melius erit id ipsum eiusdem S. Matris nostræ THERESIÆ verbis ostende-
re, ipsa namque cap. 25. lux vitæ, sic inquit: *Sed cum sola essem, nullum amicum habens,*
cuius alloquio me ipsam solaret, non poteram vel orare, vel in libro legere; sed ob tantam tribulatio-
nem & timorem, ne forte mihi cacodæmon illuderet, tota inquietæ & afflictæ, plane nesciens quid
tandem de me factura essem (& hanc quidem angustiam aliquoties, imò sæpè sensi, sed nunquam meo
iudicio ita gravem & excessivam ac tunc) quatuor aut quinque horas in hoc statu manebam, ut ne à
terra mihi villum; nec è cælo veniret solatium aut affligeret refrigerium; nisi quod Dominus me mil-
le inter periculorum timores consilium pati cerneret. Et cap. 1. Manl. 6. de hac re sermonem
etiam instituens, sic habet: *Quando vero insuper sequantur ariditates, aded quidem, ut nunquam
Dei recordata esse aut recordatur a deinceps vnquam videatur. & quando de illius maiestate aliquē
loquentem audis, perinde se habeat, ac si de aliquo qui adhuc procul inde abest, aliquid dici audiret;*
nihil vero sunt hæc omnia, nisi insuper illud accedat, quod se se non satis Confessarijs aperire ac decla-
rare, sed in errorem illos trahere ac decipere putet: & quantumvis quo ad hoc serio reflectat & vi-
deat ne quidem motum primo primum, quem non ijs aperiat, & esto ut quæta sit ei dicatur, nihil ta-
men inde iuuatur: etenim ita obsecratus est intellectus ut ad veritatem videndam potens non sit; sed
ad credendum dumtaxat, quod imaginatio ei representat & oggerit, tum quippe hæc ipsa domina-
tur, nec non ineptia, quas ei diabolus representare vult. Huic enim Dominus tunc proculdubio facul-
tatem concedit, ad eam probandum, eique persuadendum ipsam à Deo esse reprobatam. Multa quip-
pe sunt à quibus tunc impugnatur accedente tam sensibili acque intollerabili spiritus angustia, ut cui
ea à stimulari possit nesciam, nisi forte in inferno damnatorum pœnis & supplicijs: nullus enim hæc
tempestate durante consolationibus admittendis est locus. Deinde si librum aliquem esto vernacula
lingua scriptum ad legendum in manus acciperet, non magis illum intelligere poterat, quam si legere
nesciret, eo quod intellectus ad hoc tunc minimè dispositus erat, sed planè ineptus. At quid tandem a-
get misera hæc anima si quando ad multos dies in hac afflictione & miseria agere oportebit? nam si
horas recitet, perinde est ac si non recitaret (videlicet quantum ad ipsius solatium ac leuamen faciat,
quia id ad interiora eius non penetrat) nec quid recitet intelligitur, ut nec ipsa se, esto vocale sit, quod
recitat, nam ut mentalem instituat, tempus hoc opportunum & conueniens non est, quod facultates
anime ad eam neutiquam dispositio sint, porro ut quis quod tunc patitur, verbis exprimat (ut verum
fateri) est proorsus impossibile: sunt namque angustia & pœna spirituales, qua quo dicantur nomine,
vix quiquam sciat &c. Quibus in verbis spirituales hæc tempestatem, amarissimamq;
afflictiones optimè depingit, ac fere coincidunt eius verba cum verbis Mystici nostri
Doctores in hac propositione.

Hæc autè et ferens citat. Episc. Tirasiensis vbi supra, sic subiungit: *Hi labores & an-
gustia duobus annis durarunt, et si nō semper in eadē intensione & eodē modo. Est ordinaria via hæc a-
riditatis & obscuritatis in magis sanctitatis viris; nec non maxime laboriosa ac terribilis huius con-
uersantur cum Deo: cum n. in intimo anima se abscondat, & quasi in nube quædam & tenebris obscuris
lateat, ex altera autē parte omnē di. cursum intellectus & gustū, nec nō delectationē seu affectū volun-
tatis ab eis auferat, vnde sibi in deserto seu solitudine & obscuritate maxima sine Deo morari: et si
ve. um sit Deū tunc maxime presentem esse, licet magis lateat, per hæc tenebras in quibus anima iacet*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica

NVI

124

operando, & expurgando eam ab imperfectionibus, ut sese dignam reddat. Beatus ille S. Franciscus adeo per duos annos afflictus fuit (ut eius refert historia) & quandoque ita fatigatum, & desolatum se sensit, ut nec cuiusquam fratris colloquium pateretur. Res sane certum est hanc solitudinem, tenebras, & derelictionem à Deo, maximam esse crucem, quam sancti experiri vniquam possint.

8. Id ipsum testatur sublimis ille Doctor Mysticus Taulerus sermone vnicoin fecho plurimorum Martyrum, sic inquit : Ad verum Dei amorem duplici via pervenitur, prima est delectatio affluentis gratia Dei ; altera via resignationis, & crucis, seu afflictionis est, in omni homo spirituali solatio privatur, estque hac via ariditatis, & siccitatis devotio, &c. (& infra) habent autem curas, & angustias multas in hac vita, adeo ut saepe ignorent, quo se, pra huiusmodi mororibus, vertere debeant, & nuda dumtaxat fidei, spei, charitatis, in obscura quadam caligine innitentur. (Et infra) Cumque manus ad hanc studium, & conatum adhibent, multo adhuc intus aridiores, & lapide duriores efficiuntur, ita ut nonnunquam vix ferant patienter, & magis magisque animo desiciantur, exerceanturque. (Et infra) Videtur autem illis non posse se non offendere Deum, vel per impatientiam, vel per desperationem, v. l. animi gravitatem, seu mororem, id vero dolent ex animo, cum odio habeant omnem iniquitatem, &c. Et post pauca de eisdem, sic subiungit : Vellent etiam, & perciperent ex animo vitia sua exstipare, ac vincere, & exercere virtutes, sed non possunt, quod ipsum, & huiusmodi tantos interdum dolores, curas, angustias intus eis parit, ut sibi infernales penas pati videantur, id vero ex ingenti cordis ipsorum erga Deum amore, & fidelitate eis accidit, tamen si id ipsi de se ignorent. Vnde omnium, quos mundus habet se felicitissimos reputant, cum tamen coram Deo purissimi sint. Aliaque ad hoc propositum, tam ibi quam serm. 3. Dominicae post Trinit. & ser. vnicoin Dominicae quinquagesimae subiungit.

9. Eandem doctrinam tradit Rusbrochius de ornatu spiritualium nuptiarum ca. 20. dum sic ait : Exiens igitur homo iste, miserum ac desolatum sese conficit. Hic iam omnis avaritia astus imperius, & impatientia interit, & refrigescit, & feruens aestus transit in autumnum : & opes omnes in ingentem inopiam commutantur. Tum vero ex quadam erga se ipsam commiseratione, querulas reddit voces, quoniam amoris astus compunctio, laus, & gratiarum actio iucunda abscesserunt, ubi nam consolatione interna, intimo gaudio, & gustu sensibili delectatus sit, & qui tandem validus amoris astus, & dona omnia vniquam precepta, ita penetraverint, nec secus iam cum illo agitur, quam cum homine tridito, sed qui postea scientiam, & operam omnem perdidit. Interim saepe numero ob huiusmodi iacturam natura perturbatur, & dollet, quandoque etiam Dei permissu homo sic desolatus insuper terrenis spoliatur rebus, aut amicis, & cognatis, & à creaturis omnibus derelinquitur ; & quidquid habet sanctitatis in oblationem abis, ac nihil penditur totamque vitam, & omnes eius actus in peiorem partem hominis interpretantur, contemnitur item, & despicitur ab ijs omnibus, quibuscumque vivit, interdum quoque diversorum generum morbis corripitur, aut tentationibus corporalibus, vel quod omnino gravissimum est, spiritualibus saigatur. Sub hac igitur tanta paupertate constitutus iam casum ventis incipit, & quadam pulsatur dissidentia, qui est extremus, & ultimus terminus, in quo, extra desperationem, in gratia persistere quis possit.

10. Accedit Dionysius Carthusianus de remedijs tentationum lib. vnicoin ar. 35. ubi sic ait : Videns Satan nequissimus quosdam se non posse vincere per tentamenta, & peccata carnalia, nec per ea quibus naturalis ratio contradicit, talibus solet tentationes ingerere de quadam infidelitate, aut hastitatione circa veritatem fidei Christiana, quosdam incitat ad imaginandum

surpiter

turpiter de Christo, & Virgine gloriosa, vel ad cogitandum indecenter, ac indignè de Deo, siue ad blasphemandum, aliquos verò tentat, vt sibi ipsis manus injiciant violentas, ex animi merore, desperatione, aut radio vita; aliqui demum tentantur mira quadam mentis ariditate, ita quod celum aneum eis videtur terraque ferrea, & apparet eis quod sunt presens, &c. Idemque docet dialog. de instruct. nouitior. art. 4. & 5.

Consentit Venerabilis Frater Ildephonsus de Orozco libro secundo suarum confessionum, sic inquit: *Labores corporis se habent ad instar scituum in muris ciuitatis, qui quasi ab extra feriunt, at tentationes spiritus feriunt & vulnerant intima, & sentiuntur viuacius.*

Quod etiam optimè docuit noster Ioannes à Iesv Maria in schola orationis tractatu 2. dub. 45. vbi sic querit: *Quomodo ea se anima in oratione geret, qua summam quandam difficultatem sentit, vt vel vnum cum Deo loquatur verbum, idque propter odij, impietatis, blasphemiam & dissidentiam & alias multas, quibus eo tempore exagitur, tentationes, vel etiam scrupulorum, aliaque id genus, qua impediunt, quo minus sese Domino Deo applicare queat.* Et tractatu 4. num. 10. sic subiungit: *Circa tentationes autem blasphemiam notandum est furiosus diaboli conatus & contentio, ipsos Dei seruos in magnas impatientias contra sua instigatione precipitare solentis. Tentatio hæc, quantum quidem intelligere potui, sola venire non solet, sed etiam vt plurimum comitantur ingens quedam mœstitia interior, tentatio ad desperationem, Dei odium diuine gratie contra castitatem vexationes cuius rei causa est, quia cum inferior hominis portio se grauius essetam, omnique consolatione & voluptate carentem cernit; aduersus rationem, & consequenter aduersus Deum, instar furens canis, eo immanius & atrocius insurgit, quo à diabolo magis instigatur &c. Et infra, Vnde tunc horrenda quedam cogitationes oboriuntur, quin etiam subinde in verba intemperantia ac dura homo prorumpit, sed solent hæc esse inuoluntaria & ineliberate effundi, propter tentationis impetum ac vehementiam, &c.*

Tandem hanc eandem doctrinam tradunt, & approbant communiter spirituales Magistri, vt Magister Auila tractatu 3. epist. spiritual. fol. nobis 154. Balthasar Aluarez, cuius circa hanc rem doctrinam refert, & approbat in eius vita Ludouicus à Ponte cap. 50. Aluarado in arte Bene Viuendi, lib. 2. cap. 52. Gerson lib. 3. de imitatione Christi cap. 55. ac tandem approbat in proprijs terminis propositionem hanc Magister Basilius Legionensis in Defensorio citato propositione 24.

Ex quibus omnibus satis constat id, quod initio huius cap. diximus, scilicet propositionem hanc, solum posse videri difficilem, aut minus veram ijs, qui & experientia, & Sanctorum Patrum spiritualiumque Doctorum lectione caruerint, cum ostensum sit, eandem prorsus apud ipsos reperiri, sapissimèque eam in personis iustis, & sanctis verificari.

C A P V T XII.

ELUCIDATVR DVODECIMA PROPOSITIONE, & Sanctorum Patrum testimonio corroboratur.

SEQUITVR iam elucidanda duodecima propositio, quam habet Mysticus noster Doctor in lib. 2. operis, quod inscribitur Nox Obscura cap. 24. vbi loquens de dispositionibus ad diuinam vnionem requisitis, sic inquit.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

129

Ut ista duae portiones animae (spiritualis scilicet & sensitiva) ad divinam unionem amari
venire possint, necessarium est ut prius reformentur, ordinentur, & quantum ad sensus actus
& spiritualia, quietentur, ad normam status innocentiae, quae in Adamo reperiebatur; quantum
non vndequaque à tentationibus inferioris partis sit immunis.

§. 1.

*Verus, & legitimus propositionis sensus ex verbis My-
stici nostri Doctoris manifestè osten-
ditur.*

2. PRO elucidatione huius propositionis observanda sunt ultima illa verba: *Quam
non vndequaque à tentationibus inferioris partis sit immunis.* Ex quibus manifestè con-
stat, nequaquam Mysticum nostrum Doctorem asseruisse, debere vitum contem-
plativum ad hoc, ut ad statum unionis, qualis in hac vita haberi potest, perveniat,
obtinere perfectionem iustitiae originalis, quam Adamus initio suae conditionis ha-
buit, quamque per peccatum, tam pro se, quam pro omnibus posteris perdidit, ut
constat ex Concilio Milevitano, & Arausico 2. & Tridentino sess. 5. decreto de
peccato originali num. 1. & 2. demonstrantque scholastici cum Magistro in 2. dist.
18. & 30. & D. Thom. 1. 2. q. 81.

Ex praedictis igitur verbis Venerabilis nostri IOANNIS constat, nequaquam
ipsum perfectionem hanc iustitiae originalis vitis contemplativis tribuisse, siquidem
in praedicto statu iustitiae originalis erat contradictio partis inferioris ad superiorē,
ex qua contradictione tentationes suboriri possent, ut colligitur ex Concilio Tri-
dentino loco citato, ubi asserit huiusmodi contradictionem, & rebellionem expec-
tato, ortam fuisse, docentque D. Aug. lib. 14. de Civitate Dei, c. 10. & 17. & lib. 4. con-
tra Iulianum c. 13. D. Thom. 1. p. q. 95. art. 2. quem sequuntur Caietanus, Sorus, Me-
dina, Conrad. pluresque alij Theologi, quos refert, & sequitur Curiel 1. 2. q. 89. art. 3.
§. 3. & Suarez tom. 1. de gratia prologo. 4. c. 2. an. 3.

3. Et ex eisdem etiam verbis manifestè colligitur nequaquam Mysticum nostrum
Doctorem voluisse tantam perfectionem praedictis vitis contemplativis concede-
re, ut omnino impeccabiles redderentur, sicut haeretici Illuminati assererent, (ut con-
stat ex eorum erroribus relatis supra in prima Elucidationis parte cap. 8. num. 10.)
cum enim Venerabilis noster IOANNES admittat in illo sublimi statu contempla-
tivis tentationes aliquas ex rebellionē inferioris partis provenientes, consequenter
etiam potentiam ad peccandum relinquit, maximè cum hanc potentiam habuerit
Adamus in statu iustitiae originalis, ut docet D. Augustinus lib. de correctione & gra-
tia cap. 11. experientiaque ipsa compertum fuit, cum de facto peccaverit, sicut
peccato iustitiam originalem amiserit, & quamvis aliquibus ex speciali privilegio
confirmationis in gratia, potentia ad peccandum mortaliter in sensu composito, sicut
& Beatae Virgini ad peccandum venialiter ablata fuerit, hoc tamen privilegium ne-
quaquam pro vitis contemplativis exigit, siquidem nullum verbum ex quo id colligatur

gitur apponit, & ideo nullo modo fauet erroribus Illuminatorum tale priuilegium
 sibi inuenerit, & temere adferentibus.

Vinde verus, & legitimus sensus huius propositionis, quem ipsa verba satis exprimunt, est, viros contemplatiuos, qui ad illum sublimem statum vnionis cum Deo, qualis in hac vita haberi potest, perueniunt, obtinere quãdam similitudinem in subiectione partis inferioris ad superiorem, cum perfectione status innocentie, similitudinem, inquam, non omnimodam propter ea, quã dicta sunt, sed aliqualem, quatenus rebellio, seu cõtradiçtio partis inferioris ad superiorem aded minuitur per assuefactionem subiectionis, ac debitæ obedientie virium inferiorum ad superiores, & per continuum mortificationis ac negationis exercitium, vt iam raro, & debilitate talem cõtradiçtionem sentiant, & ita maxima quadam quiete, & rectitudine gaudeant.

§. II.

Eadem doctrina testimonijs SS. Patrum, & illustrium Doctorum comprobatur.

QVAM doctrinam communiter docent SS. Patres & Doctores Catholici, & ideo D. Thomasi. 2. quæstione 59. art. 5. & quæst. 61. art. 6. loquens de virtutibus quas vocat purgati animi, sic inquit: *Quædam verò sunt virtutes, iam assequendum diuinam similitudinem, quæ vocantur virtutes purgati animi; scilicet quod prudentia sola diuina intueatur, temperantia terrenas cupiditates necias, fortitudo passionem ignoret, iustitia cum diuina mente perpetuo sedere societetur, eam scilicet imitando, quas quidem virtutes diximus esse Beatorum, vel aliquorum in hac vita perfectissimorum.* Et quæstione vnica de virtutibus artic. 4. ad 7. sic inquit: *Tota rebellio irascibilis, & concupiscibilis ad rationem tolli non potest per virtutem, cum ex ipsa natura irascibilis, & concupiscibilis in id, quod est bonum secundum sensum, quandoq; rationi repugnat, licet hoc possit fieri diuina virtute, quæ potens est etiam naturas immutare, nihilominus tamen per virtutem minuitur illa rebellio in quantum prædictæ vires assuescunt, vt rationi subdantur.* Et artic. 10. ad 14. sic inquit: *Passiones ad malum inclinantes non totaliter tolluntur, nec per virtutem acquisitam, nec per virtutem infusam, &c. Sed tam per virtutem acquisitam, quam infusam huiusmodi passiones modificantur, vt ab his homo non effrenatè moueatur.*

Id ipsum docuit Bonavent. deluminar. Ecclesie serm. 1. *Prudentia purgati animi est diuina, non quasi in electione præferre, sed sola nosse, & hac tanquam nihil aliud sit, intueri. Hæc prudentia fuit præcipue in Apostolo Paulo, & Beato Francisco (& inferius) Fortitudo purgati animi est passiones per impassibilitatem ignorare, non vincere, vt necias irasci, cupiasque nihil, hæc fortitudo fuit præcipue in Virgine gloriosa, & Virginitibus, Martyribusq; sacris Agnetæ, Agathæ, Lucia, Cecilia, Catharina, Prisca, Christina, (& inferius) Temperantia purgati animi est terrenas cupiditates nõ reprimere, sed penitus obliuisci, id est, non sentire, vt patet in cõtemplatiuo Fr. Aegidio (inferius) Iustitia purgati animi est, ita cum supera diuina mente superare, vt seruet perpetuum sum ea sedes imitandum. Quam etiam perfectionem Sanctus Doctor de 7. processio.*
 Religi.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NIV

128

Relig. capite 15. sic declarat: Hac est hominis in hac vita sublimior perfectio, ita vniti Deo, ut tota anima cum omnibus potentis suis, & viribus in Deum collecta vnus spiritus fiat cum eo, ut nihil meminerit nisi Deum, & omnes affectus in amoris gaudio vniti, in sola conditoris fruitione suaviter quietant, &c. & paulò inferius subiungit. Quamuis autem omnes virtutum conatus ad hanc perfectionem tendere videantur, tamen specialiter orationis studium ad hoc nititur, ut anima toto affectu, & intellectu, & memoria in Deum feratur. quia alij postposita anima soli Deo inherere desiderat cum orat. vnde orationis perfectio est, cum anima illud obtinet ad quod orando tendit, ut tota ab infimis abstracta solis iungatur diuinis, nec volens, nec valens aliud sentire nisi Deum, vbi verè quiescit anima, ibi delectatur in splendore lucis, & amenitate diuina dulcedinis, & in securitate pacis, &c.

7. Hac spectat diuisio illa, quã idem D. Bonauent. opusc. de 7. itiner. æternitatis dist. 3. adducit ex Ricar. de S. Victore in prolog. ad lib. de Trinitate, & lib. 5. de contemplatione cap. 12. necnon, & ex auct. lib. de spiritu, & anima tom. 3. apud Augustinum, ex quorum mente triplicem gradum spiritus distinguit, scilicet spiritum in spiritu, spiritum supra spiritum, & spiritum sine spiritu; ex quibus gradibus primum sic ex Ricar. declaratur. Spiritus in spiritu esse, tunc rectè asseritur, quando exteriorum omnium obliuiscitur pariter, & ignarus est omnium eorum, quæ in corpore corporaliter aguntur, & illa solum intelligit per memoriam, vel intellectum, quæ in spiritu, & circa spiritum aditantur, vel hoc est spiritum in spiritu esse, semetipsum intrare. & intra semetipsum totum colligere, & ea, quæ circa carnem, seu etiã in carne geruntur interim penitus ignorare, &c. Ecce qualiter quandã ignorantiam contradictionis, seu rebellionis carnis aduersum spiritum in vitis perfectis constituit, eamque doctrinam tradit itiner. 4. dist. 5.

8. Sed adhuc strictius de hac re loquutus fuit D. Amb. octonario 22. in Palm. 118. vbi explicans illud Cant. 5. Exui tunicam meam, quomodo induam eam: laui pedes meos, quomodo inquinabo eos, sic inquit: veteris igitur hominis vestimentum vitis erroris intextum in lacu acris regeneratione depositum, nescis quomodo possit induere. studio enim correctionis volenter ad vitium peccatorum, tanta vis consummate emendationis est, ut in quandam puritatem redat spiritualis etatem, qua vis erroris ignoret, crimen etiam si velut non possit admittere, quia desuperat usum nosse peccandi, &c. Quæ verba quamuis per quamdam exaggerationem dicta sint, tamen optime ostendunt perfectionem maximam, ad quam in hac vita potest anima Dei gratia peruenire.

§. III.

Alijs Sanctorum Patrum, & Doctorum illustrium testimonij, & exemplis eadem doctrina confirmatur.

9. Id ipsum optime declarat D. Dionysius Areopag. in epist. cuius titulus est Ioanni Theologo Apostolo, & Euangelistæ exulanti in Pathmo insula, vbi sic loquitur: Ego quidem, nunquam ita auiens sum, ut aliquid pati arbitrer, sed corporis mala hoc tantum, quod te dyaboles sentire credo, &c. Et paulò antea dixerat reperiri viros ad eum spirituales, ut

venereantur appellari. Liberi ab omnibus malis Dei amore impulsī, qui ab hac principium futura efficiunt, cum inter homines Angelorum vitam imitentur in omni animi tranquillitate, & Dei nominis appellatione, &c. Quibus in verbis adhuc maiorem perfectionem, quam Venerabilis noster IOANNES in propositione, quam elucidamus, constituit.

Ad hunc autem gradum virtutum animi purgati, in quo nulla, aut ferè nulla partis inferioris contradictio, aut rebellio sentitur, multi Sancti peruenierunt, specialiter verò id de S. Matre nostra THERESIA affirmant, & late probant sacræ Rotæ Auditores in secunda relatione iam typis mandata, quam summo Ecclesiæ Pastori Paulo V. scelicis recordationis pro eius canonizatione fecerunt articul. 2. §. 2. & sequentibus, & ideò nihil mirum, quod perfectionem hanc Mysticus noster Doctor in illis, qui ad summam cum Deo vñionem in hac vita peruenire debet, assignet.

Consonat Albertus Magnus in lib. de adhærendo Deo cap. 8. vbi hanc eandem similitudinem, cum statu innocentie in his, qui per creaturarum abstractionem, & denudationem ad Dei vñionem tendunt expresse constituit his verbis. *Quanto magis magisque te nudaueris à phantasmatibus, & omnibus rebus mundialibus, & creatis, ac per bonam voluntatem intellectu Deo vnitus fueris, tanto magis ad statum innocentie, & perfectionis appropinquas, &c.*

Tandem id ipsum docuit Ioannes Rusbrochius in tabernaculo fœderis cap. 19. vbi sic loquitur. *Quarta denique proprietas, qua spiritus nostri simplicitas æternum possidetur à Deo, illius essentialis est intra nos existentia, qua quidem proprietas, & ipsa in nos trahit: enimvero in sese nos attrahit, efficitq; nos à nobis ipsis aberrare in infinitum, ac abyssalem quamdam, & incognitam caliginem, vbi tunc nos ipsos in vastissima, ac deserta amittimus solitudine, amittendo autem nos ipsos beatitudinem inuenimus, & inueniendo eligimus, & eligendo eligimur, atque inter eligere hoc, & eligi innocentia nascitur, qua quarta proprietas est, in qua virtutes omnes, & inchoantur, & consummantur, per innocentiam enim, vsque ad eam in nostram demergimur electionem, tanque fortiter amore in Deo capimur, constingimur, & complectimur, vt nihil aliud, nec possumus, nec velimus, nec sciamus, quam in omnem eternitatem cum amore in ipso permanere, quod ipsum, & in omni essentia, & cunctis actibus simplices, & expeditos nos efficit.*

Denique hanc eandem perfectionem assignat Dionysius Carthusianus de vita incluserum lib. 1. art. 14. sic inquiens: *Hac autem vita Deiformis, atque clarissima est, idcirco mens humana non est ad eam apta & digna, nisi fuerit à passionibus vitisq; purgata, virtutibus exercitata, ad illustrationes diuinas bene disposita. Passiones vero anime non sunt nisi quadam affectiones appetitus sensitivi in homine, propterea reformatio passionum consistit in hoc, vt homo non afficiatur ad aliquam rem sensibilem, transitoriam, seu carnalem, nisi secundum recta rationis iudicium. Recta quoque ratio iudicat vniversa sensibilia, & terrena ordinanda esse ad spiritualia, & æterna, imò ad Deum sublimem, & benedictum, ita vt homo non plus amet, querat, cupiat, colligat, aut teneat ista sensibilia, & caduca, quam sibi necessarium extat, aut vile ad bene viuendum, ad complacendum Domino Deo, ad spiritualem profectum, sicque in nullius rei creatæ inordinata, aut immoderata affectione maculet mentem, nec sit in anima inordinata delectatio in rebus caducis, nec timor superfluus eas perdendi, nec excessiuus dolor de amissione earum, nec desiderium inordinatum ad ipsas habendas, sed nec ad famam, aut gloriam, honoremque temporalem, atque inanem homo afficiatur, nec de sua diffamia, despectione, aut inhonoratione immoderanter curet, aut contristetur, imò potius gaudeat, &c.*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

122

Ex quibus omnibus satis superque constat, perfectionem hanc, quam in hac propositione assignat pro viris perfectis Mysticus noster Doctor similem innocentiam, quo ad ordinationem, & quietem passionum, & quasi cessationem contradictionis portionis inferioris ad superiorem, hanc inquam perfectionem assignari etiam communiter à SS. Patribus Ecclesiæ Doctoribus, in qua proinde doctrina nulla offensionis iusta occasio esse potuit, quia reuera iuxta legitimum eius sensum à nobis supra explicatum, quem ipsamet propositio aperte declarat, verissima est, de qua iterum redibit sermo, magisque confirmabitur infra cap. 14. in elucidatione 14. propositionis.

C A P V T XIII.

PROPOSITIO DECIMATERTIA ELUCIDATUR, eiusque manifestus sensus ex communi doctrina comprobatur.

DECIMATERTIA propositio habetur in libro qui inscribitur *Flamma amoris viua*, Cant. 1. vers. 1. vbi loquens de actibus amoris, quos exercet anima in illa sublimi transformatione, quam in altissima contemplatione cum Deo habet, sic loquitur.

Vnde actus isti amoris, immensi sunt valoris, plusque eorum vno promeretur anima, quam aliis multis, quos sine transformatione ista elicerat.

Propositio hæc adeo est manifestè vera, & Theologorum doctrinæ conformis, ut mirum sit potuisse aliquem in Theologia etiam scholastica mediocriter versatum in illa offendere; & ideo non est cur in eius elucidatione immoremur, sed solum recollere oportebit communem, & certam doctrinam Theologorum cum D. Thom. 2. 2. quæst. 24. artic. 6. vbi tanquam certissimum ab omnibus statuitur, meritum essentialis præmij, eo magis crescere, quo actus charitatis fuerit intensior, imò valde probabile est actus remissos, vel nullum essentialis præmij, vel saltem non statim exhibendum mereri, sed huiusmodi præmij solis actibus feruentioribus habitu præxistenti deberi, ut communiter ibidem tenent discipuli D. Thomæ, in quo tamen modo vim non facimus, quia ad veritatem huius propositionis necessarium non est, sed sufficit, quod feruentissimus, ac intensissimus actus charitatis, superet in valore meritorio plures alios actus remissos, quod à nullo Theologo negatur, nihilque amplius asserit Mysticus noster Doctor in hac propositione, in quidem expressè affirmat actus charitatis, seu amoris, exercitos in illa sublimi transformatione contemplationis, esse pretiosissimos, utpotè feruentissimos, & intensissimos; plures verò alios extra illam transformationem exercitos, esse respectu illorum remissos, atque adeo multo minoris meriti.

Que

Quæ doctrina amplius confirmatur ex præstantia contemplationis supra cætera omnia, propterea namque Christus Dominus, Luca 10. de contemplatione loquens dixit: Porro vnum est necessarium, Maria optimam partem elegit. At vero Marthæ in alijs operibus vitæ actiue valde excellentibus occupatæ, cuiusmodi erat hospitium Christi, dixit: Martha Martha sollicita es, & turbata erga plurima. Vbi vnicum opus contemplationis Mariæ prætulit multis operibus valde excellentibus in quibus exercebatur Martha, quod bene notauit D. Thomas super illum locum ibi: Preponitur vnum multis, & Gregor. 6. Moral. cap. 28. ibi: Martha cura non reprehenditur, Maria vero laudatur, quia magna sunt actiua vitæ merita, sed contemplatiua posteriora. Et D. Ambros. lib. 7. in Lucam: Agat id sicut Mariam, desiderium sapientiæ, hoc enim maius, hoc perfectius opus, nec ministerij cura à cognitione verbi celestis auertat, nec Martha tamen in bono ministerio reprehenditur sed Maria, quod meliorem partem sibi elegerit, antefertur, &c.

Accedit Taulerus serm. Dominicæ 16. post Trinitatem, vbiloquens de contemplatione, sic inquit: Longe enim hoc pleraque externa instituta excellit, istque plane sanctissima occupatio ab ipso Spiritu sancto instituta.

Præterea Albertus Magnus lib. 5. de adhærendo Deo, loquens de studio contemplationis, illud præfert multis alijs bonis operibus per hæc verba: Qua propter si incipis te nudare, & purificare à phantasmatibus, & imaginibus, & simplicare, & tranquilare fiducialiter in Domino Deo tuo cor tuum, & mentem tuam, vt haurias, & sentias fructum beneplaciti diuini in omnibus interioribus tuis, & per bonam voluntatem sis Deo vnitus in intellectu, sufficit tibi hoc pro bono studio, & lectione sacra Scriptura, &c.

Consentit Venerabilis Fr. Ildephontus de Orezco in monte contemplationis fol. 136. pag. 1. sic inquit: Imo pluri videtur estimari & valere vna hora impensa in hoc tam perfecto exercitio, quam multa alia in contemplatione aliarum rerum &c. Quam etiam doctrinam approbat, & tuetur in proprijs terminis huius propositionis Magister Fr. Basilius Legionensis in Defensorio sæpe citato propositione 28.

Ex quibus omnibus patet, nullam rationabilem suspicionem posse de veritate huius propositionis suboriri, quin potius doctrinam omnino certam, & inter SS. Patres, & Theologos communem ac tritam continere. Vnde errores Illuminatorum asserentium eos, qui ad statum falsæ quietis, & otij, quod ipsi assignant, perueniunt, mereri sine vilo exercitio actum charitatis, nec iam deinceps indigere virtutum exercitio, aut alijs bonis operibus; prædicti inquam errores non

solum in propositione hac fundamentum non habent, imò

potius illi, & vniuersæ huius libri doctrinæ manife-

stè aduersantur, vt ex dictis satis

constat.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

129

C A P V T XIV.

PROPOSITIO DECIMAQUARTA ELUCI-
datur, Sanctorumque Patrum, & Doctorum illu-
strium testimonijs corroboratur.

1. **D**EVENIAMVS iam ad decimam quartam propositionem, quam habet Mysticus
noster Doctor lib. qui inscribitur, *Flamma amoris viua*, Cant. 1. vers. 6. vbi loquens
de statu illo transformationis, ad quem media contemplatione mens peruenit, sic
inquit.

Iam enim in hoc statu finit eam Deus propriam intueri pulchritudinem; donaque ac virtutes
quibus eam insigniuit, fidentius ipsi committit, cuncta siquidem hæc, in amorem illi laudisque con-
uersuntur procul iam ablegato fermento, quod massam corrumpit.

Pro elucidatione huius propositionis eam in duas partes diuidemus, in quarum
prima asserit prædictis mentibus, sic in Deum transformatis, & perfectis cōstendere
Deum suam pulchritudinem. Secunda vero est, quod in illo statu non est fermentum,
quod massam corrumpat.

§ I.

Prior pars propositionis elucidatur.

2. **E**T quidem in priori huius propositionis parte, nequaquam Mysticus noster Do-
ctor intendit prædictam contemplationis statum ad claram Dei visionem per-
uenire, siquidem in verbis immediate antecedentibus expressè asserit, tunc solum
habere animam illam perfectionem, quæ cum fide, & statu præsentis vitæ comparatur,
sic inquit: *Animaduertit enim se (quantum fides presentis vitæ conditio patitur) suam
& opulentiam, & ad tantum bonum capiendum idoneam.* Certum est autem, & apud omnes
notum, statum visionis claræ Dei, atque adeo comprehensoris, nec cum statu vitæ
paris, qualis est apud nos; nec cum statu ambulantis per fidem in ænigmatate comparari
posse, iuxta illud Apostoli ad Hebræos 11. num. 1. *Fides est sperandum substantiarum
argumentum non apparentium;* Solum ergo vult animam sic perfectam Dei pulchritu-
dinem videre, quatenus in sublimi illa contemplatione cognitione quadam Dei
perfectissima, & valdè sublimi afficitur, quæ comparatione aliarum cognitionum
nomen visionis in communi, & vsitato, tam in Scriptura sacra, quam in SS. Patribus,
& Doctoribus Catholicis loquendi modo, obtinet.

3. Vnde ad hunc sensum dixit Iacob, Genes. 32. num. 30. postquam luctatus fuerat,
cum Angelo Dei per ignem representante, *Vidi Deum facie ad faciem, & salua facta est
anima mea.* Quæ verba sunt multo strictiora, quam ea, quæ in hac propositione habentur;
& tamen nequaquam voluit per illa verba significare claram Diuinæ essentia
visio-

visionem, sed aliam Dei cognitionem huic inferiore, quamvis superiorem alijs, quæ communiter de Deo habentur, vt docet D. Tho. 1. par. quæst. 12. ar. 11. & ex D. Grego. explicat idem Angelicus Doctor 2. 2. quæst. 180. art. 5. ad 1. his verbis: *Per hoc ergo quod Iacob dixit, vidi Deum facie ad faciem, non est intelligendum, quod Dei essentiam viderit, sed quod formam scilicet imaginariam vidit, in qua Deus locutus est, vel quia per faciem quemlibet cognoscimus, cognitionem Dei faciem eius vocauit, sicut Glossa Gregorij ibidem dicit. In quo etiam sensu scilicet de imaginaria visione, & non de faciali explicat idem D. Tho. 2. 2. quæst. 174. artic. 4. illud quod de Moÿte dicitur, Exod. 33. quod scilicet: Loquebatur ei Dominus ad faciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum.*

Hinc etiam D. Gregor. 2. dialogorum cap. 35. asserit D. Benedictum vidisse in Dei lumine Angelos intra globum igneum ad cælos redeuntes, quam tamen visionem non facialem diuinæ essentia, sed sublimem quandam contemplationem ex illustratione diuini luminis habitam, fuisse explicat D. Thom. 2. 2. q. 180. ar. 5. ad 3. quo etiam pacto S. Mater nostra THERESIA cap. 38. suæ vitæ asserit, se vidisse magna arcana Dei, & in eodem c. sic subiungit: *Vidi hic sacratissimam Christi humanitatem multo gloriosorem & splendidiorum, quam eam hætenus vnquam videram: per admirabilem & perspicuam quandam notitiam mihi representatum est, quomodo ipse sit in sinu Patris, est quomodo ibi sit, exprimerenon possem, nam etiã me ipsam non intueno, me coram diuinitate illa presentem cernere videbar. (Et Paulo inferius subiungit.) Hanc ipsam visionem etiam alijs tribus vicibus vidi: & est (vt mihi quidem videtur) omnium, quas mihi Dominus exhibere dignatus est visionum, eminentissima & altissima &c. Quibus in verbis sublimem quandam contemplationem arcanorum Dei, & eam per quem cognouit qualiter filius in sinu Patris sit, appellat visionem; & c. 40. suæ vitæ aliam similem visionem, sic refert: *Ostensum mihi fuit, hanc quam dico veritatem ipsissimam in se veritatem esse, ac nec principium nec finem habere: atque ad eo omnes omnino veritates ab hac veritate dependere, vt ceteri omnes amores ab hoc amore, cetera magnitudines ab hac magnitudine dependent: esto nimis quam obscure loquar hic, respectu claritatis & perspicacitatis illius, qua illam mihi Dominus significare dignatus est. Et inferius subiungit: *Quandam die mihi in oratione agenti subito representatum est, nulla specie vel imagine oblata (representatio autem maxima cum claritate & splendore fiebat) quomodo vniuersa qua sunt, in Deo videantur, & hac omnia ipse in se contineat, hoc non possem describere, anima tamen mea valde impressum hæsit, &c. Et inferius subiungit: *Mira res, me in tam breui temporis intervallo in clarissimo illo adamante tot simul res intueri &c. Quibus omnibus in locis altissimam cognitionem Dei, & eorum, quæ in Deo sunt, appellat visionem.****

§. II.

Alijs Sanctorum Patrum testimonijs eadem pars confirmatur.

AD hunc etiam sensum D. Hieronymus in regula Monachali c. 26. inquit: *Adhuc vivens in corpore sapie Angelorum chorus inter sui, de corporeis per hebdomadam nihil sentiens, diuina visionis intuitu, post multorum fere dierum spatium, praesens futurorum, reditum corporis flebam. Super quæ verba inquit noster Thomas à Iesu, lib. 6. de contemplatione cap. 3.*

73

Qua

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
124

Quæ omnia altiore modum intuen-
dum, ac supra communem hominum
statum non obscure demost-
strant. Accedit Hugo Victorin lib. 4. de anima c. 14. ubi sic inquit. *Vidi talia, quæ multis
hominum potest dignè loqui. Dicam tamen aliquid prout poterò, vidi Deum, sed per speculum.*

6. Vnde Mystica Theologia (vt bene notauit Dionysius Carthusianus in commen-
tarijs de Mystica Theologia cap. 3.) vocatur visio, contemplatio, intuitio: & Euri-
chus Arphius lib. 2. de Mystica Theologia capite 64. inquit: *Intellectus ita subleuatus,
& clarificatus à spiritu veritatis Deum videt in proprio speculo. Et inferius subiungit: Tribus
tantum lumen istud contemplationis spiritibus veram agnitionem, quæ Deum videt, sicut in
hac vita videri potest, &c. Et Venerabilis Bartholomæus à Martyribus in secunda parte
compend. cap. 13. §. 3. loquens de viris contemplatiuis ait: Datur aliquando illis ad quædam
puram ac lucidam diuinæ veritatis inspectionem peruenire, &c. Et Nicolaus Equius Contem-
plationem perfectam vocat visionem Dei. Imò D. Paulus cognitionem fidei appellat visio-
nem 1. ad Corinthios 13. ibi: *Videmus nunc per speculum in enigmate. Qui modus loquen-
di communis est apud Patres, & Doctores Catholicos, qui etiam speciali, & potiori
titulo contemplationem illam perfectam quæ in hac vita per fidem de Deo, ac de
rebus diuinis habetur, visionem appellant, vt ex adductis testimonijs, & pluribus a-
lij similibus constat; beneque notauit noster Thomas à Iesu vbi supra, & Antonius
Sucquet lib. 3. de via vitæ æternæ dialog. de contemplatione cap. 16. Pater Ludou.
à Ponte, tom. 1. meditationum 3. parte meditatione 35. puncto 2. & ita Venerabilis il-
le vir Gregorius Lopez in hora mortis, loquens de rebus futuræ vitæ, vt refert Lofian
eius vita dixit. *Omnia perspicua sunt, & instar lucis meridiane mihi clarescunt. Consonè hanc
ad illud, quod D. Laurentius, dum pateretur Martyrium dixit, scilicet: *Mæc non ob-
scure non habet, sed omnia in luce clarescunt. Vnde verissimè, & consonè ad communem
Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum loquendi modum asseruit Mysticus
noster Doctor animam, quæ media sublimi contemplatione in Deum transforma-
tur, Dei pulchritudinem videt, non quidem propter claram diuinæ essentia cogni-
tionem, quam in hac vita oblineat, sed propter perfectissimam cognitionem, & con-
templationem iam explicatam: ex quo prior pars propositionis elucidata, & con-
firmata manet.****

§. III.

*Secunda propositionis pars declaratur & con-
firmatur.*

7. **I**N secunda verò parte asserit Mysticus noster Doctor, quod prædictis viris perfe-
ctis: *In hoc statu, cuncta hæc in amorem illi, laudesque conuertuntur, procul iam ablego fer-
mento, quod massam corrumpit. Quæ locutio verissima etiam est, & deducta ex D. Paulo
1. ad Corinth. 5. sic inquit: *Expurgate vetus fermentum, vt sitis noua confectio, sicut agni-
xymi, itaque epulemur non in fermento veteri, nec in fermento malitia, & nequitia, sed in æquæ
sinceritatis, & veritatis.**

Vnde per hanc locutionem nequaquam intendit Mysticus noster Doctor, *licet*

nec D. Paulus, debere in viris perfectis extingui fermentum fomitis pertinentis ad corruptionem naturæ humanæ post peccatum Protoparentis Adam, & ad statum innocentia, vel iustitiæ originalis reduci, huiusmodi namque privilegium speciale fuit in B. Virgine, vt constat ex D. Tho. doctrina 3. p. q. 27. ar. 3. sed solum intendit debere quasi offerri, id est, valde debilitari rebellionem partis inferioris aduersus superiorem, ortam ex passionibus: huiusmodi namque passiones in prædictis viris perfectis habentibus virtutes heroicæ, & purgati animi, quasi extinguntur, quatenus propter assuetudinem ad hoc, vt rationi subdantur, iam ferè nullam illis molestiam inferunt, ne illos impediunt, quin totum suum affectum in Deum dirigant, vt eius amor incumbant taliter, vt similitudinem magnam cum statu innocentia, vbi fermentum massam naturæ humanæ corumpens nõ erat, sortiantur, vt sup. c. 12. à n. 5. ostendimus ex D. Thom. 1. 2. q. 59. art. 5. & q. 61. art. 6. & q. vnica de virtutibus art. 4. ad 7. & art. 10. ad 14. & ex D. Bonauent. ser. 1. de luminar. Ecclesiæ, & in 7. proces. Relig. c. 15. & opusc. de 7. itiner. æternitatis dist. 3. & ex D. Ambros. Octonario 22. in Pf. 118. & ex D. Dionys. Areopag. ad Ioan. Euangelistam, & ex Alberto Magno lib. de adherendo Deo c. 8. & ex Rusbrochio in tabernaculo fæderis cap. 19. ac tandem ex Dionysio Carthus. de vita inclusarum li. 1. ar. 14. quorum omnium testimoniorum verba ibi ad longum retulimus, & ideo ea in præsentem repetere superfluum est, & ex illis omnibus satis superque corroborata manet, tam quoad rem, quam quoad loquendi modum hæc secunda pars p. oppositionis Mystici nostri Doctõris.

§. IV.

Eadem secunda pars alijs SS. Patrum, & illustrium Doctorum testimonijs amplius confirmatur.

QVÆ adhuc magis confirmatur ex eo, quod docet D. Thom. 2. 2. quæstione 184. artic. 2. in corpore, vbi assignans perfectionem, ad quam potest quis in hac vita peruenire, perueniuntque viri perfecti, sic inquit: Tertia autem est perfectio, qua nec attenditur secundum totalitatem ex parte diligibilis, nec secundum totalitatem ex parte diligentis, quantum ad hoc, quod semper actu feratur in Deum, sed quantum ad hoc quod excludant ea, qua repugnant motui dilectionis in Deum, sicut Augustinus dicit in lib. 83. quæstionum, quod venenum charitativum est cupiditas, perfectio nulla cupiditas: Et talis perfectio potest in hac vita haberi, & hoc dupliciter: vno modo in quantum ab effectu hominis excludit omne illud, quod contrariatur charitati, sicut est peccatum mortale, & sine tali perfectione charitativum esse non potest, vnde est de necessitate salutis, alio modo in quantum ab effectu hominis excluditur non solum illud, quod est charitati contrarium: sed etiam omne illud, quod impedit ne affectus mentis totaliter dirigatur ad Deum, sine qua perfectione charitativum esse potest. (Puta in incipientibus, & proficientibus) & 2. 2. quæstione 180. art. 6. ait, quod potest homo ad talem statum peruenire in quo, Pratermissis omnibus in sola Dei contemplatione persistitur. Id ipsum docet q. 24. art. 8.

Con-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

129

9. Consonat Albertus Magnus lib. de adherendo Deo cap. 3. ubi loquens de perfectione, ad quam homo potest in hac vita pervenire, sic inquit: *Quia ex re est homo in hac vita sublimior perfectio ita Deo uniri, ut tota anima cum omnibus potentijs suis, & virtutibus in Dominum Deum suum sit collecta, ut unus fiat spiritus cum eo, & nihil meminerit, nisi Deum, nihil sentiat, vel intelligat nisi Deum, & omnes affectiones in amoris gaudio unita, in sola contemplatione suavititer requiescant.* Et cap. 6. in eundem sermonem, sic dedit: *Verus itaque ipsi Christi amator sic debet esse unius intellectui, per bonam voluntatem divina velumati, & unius ab omnibus phantasmatibus, & passionibus, ut non advertat si derideatur, diligatur, vel quidquid sibi inferatur. Voluntas namque bona omnia complet, super omnia est. Unde si voluntas esset bona, & Deo in intellectu pure conformis, & unita fuerit, non nocet sibi caro, & sensuales (inlectus) toto, & totam se in Creatorem suum immergit, ita quod omnes operationes suas dirigat, prout e ex toto in Dominum Deum suum, nec extra eum quidquam quarit. Et sic transformatur quodammodo in Deum, quod nec cogitare, nec intelligere, nec amare, nec memorari potest nisi Deum pariter, & ad Deo, &c.* Quod idem non solum in presenti prosequitur, Verum etiam cap. 10. in fine & cap. 13. inquit: *Tunc erit perfecta nostra charitas, cum nobis omnis amor, omne desiderium, omne studium, omnis conatus, denique omni cogitatio nostra, omneque quod videmus, loquimur, quodque speramus Deus erit (inferius) Nos quoque ei perpetua, & inseparabilis dilectione unum amorem, sicut licet eidem copulati, ut quidquid speramus, quidquid intelligimus, quidquid loquimur, & vivamus, Deus sit.*

10. Hanc eximiam puritatem, & perfectionem denotare quoque voluit Sponsa Cant. 4. sic Sponsam, scilicet animam perfectam alloquens: *Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.* Quem locum Gislerius ex doctrina. Catenæ Trium Patrum sic declarat: *Sponsa est tota pulchra, mente nimirum, & anima, & carne. carne quidem, ut per afflictionem ab alijs perturbationibus purgata, & virtutum moribus excedens, anima autem, ut ab omni inprobata cupiditate seuncta, & sermonibus decorata mandatorum; mente vero, ut ab exilibus etiam cogitationibus libera, &c.* Super quæ verba Cantic, sic etiam inquit Diu. Bernardus homil. infra octavam Epiphaniæ. *Immaculata sordibus peccatorum, vel passionum evolvans à reatibus occupationum, evanescentibus imaginibus exteriorum creaturarum, cordis sui faciem ad carnandum, quem diligit, summa auiditate subcolit, &c.*

11. Eandem doctrinam plures alij SS. Patres docent, sed quia testimonia sup. capit. 11. & in hoc etiam cap. citata, satis superque rem hanc confirmant, ideo ab illis ad longum referendis prolixitatis evitandæ gratia abstinemus; videri tamen potest pro hac re Diu. Bernard. serm. 52. & 79. in Cant. Diu. Bonaventura itinere 4. eternitatis dist. artic. 1. ubi gradus amoris assignat. Rusbrochius libello de 7 gradus amoris cap. 5. Tauler. cap. 33. in Istit. Esquius in exercitijs diuinis exercit. 5. 6. & 13. S. Nilus cap. 18. S. Diadochus de perfectione spirituali capit. 97. noster Ioannes à Iesu Maria c.

2. de Mystica Theologia, & plures alij, ex quibus omnibus legitimus sensus congruentissimaque locutio Mystici nostri Doctoris in hac propositione, satis elucidata, & confirmata manet.

CAPVT XV.

*Elucidatur decima quinta propositio, & ex communi
Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum
auctoritate corroboratur.*

SEQUITUR elucidanda decima quinta propositio, quam habet Mysticus noster Doctor in lib. qui inscribitur *Flamma amoris viua*, Cant. 2. versu 2. vbi sic loquitur. 11.

Euenit vt dum anima amore isto flagrat, vt sentiat anima se ab aliquo transigi Seraphino ardentissimo amore intincto telo transferberante illam carbone isto accenso. (& inferius) Quod si aliquando effectus aliquis foras ad corporeum sensum prodire permittatur, iuxta quod interius vulnus inflixit (id est Seraphim) panditur exterius vulnus; quemadmodum euenit cum S. Franciscum Seraphinus plagis insigniuit, nam cum animam ipsius sauciasset amore, vulnerum effectus eodem modo foras prosiliit.

§. II.

*Doctrina huius propositionis quam plurimis San-
ctorum Patrum, & illustrium Doctorum te-
stimonijs comprobatur.*

TOTA huius propositionis doctrina, & locutio verissima est, & in Sanctorum Patrum libris frequenter reperitur, deduciturque ex Scriptura sacra, Cantic. 2. vbi Sponsa sic loquitur: *Falcite me floribus, stipate membra, quia amore langueo.* Vbi vertunt Septuaginta, quia charitate vulnerata sum; Sponsus etiam cap. 4. Sponsam alloquens inquit: *Vulnerasti cor meum, &c.* 2.

Vnde locutione hac, quod scilicet Sponsa vulneratur charitate, vtuntur Origenes homil. 22. ex duabus, *Quam pulchrum est (inquit) quam decorum à charitate accipere, alius iaculum carnis amoris excepit, alius terreno cupidine vulneratus est, tu (loquitur cum Sponsa) nuda membra tua, & prabe te iaculo electo, iaculo formoso, siquidem Deus sagittarius est. Idem docet homil. 3. ex quatuor, cui consonat illud, quod Diu. Augustinus huiusmodi vulnus in semetipso sentiens dicere solebat, Sagittaueras tu Domine cor meum charitate tua.*

Suffragatur etiam D. Gregorius Nyssenus homil. 4. in Cant. explicans prædicta verba, charitate vulnerata ego sum, sic inquiens: *Post hæc laudat sagittarium, quod scopum rectè attingat, & qui telum pulchre in ipsam dirigat, vulnerata inquit sum à dilectione, ostendit verbo telum, quod cordi alte insidet, qui telum autem iaculatur est dilectio, seu charitas, charitatem autem, esse Deum didicimus à sacra Scriptura, qui electam suam, sagittam nempe Deum vnigenitum* 3.
emittit

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

124

emittit in eos, qui seruantur spiritu uicā illiā triplici aculei cuspidē, uidet ergo dulcē telum charitatis, quo ipsa fuit sauciata, & de eo vulnere gloriatur dicens, vulnerata sum ego à dilectione, &c.

Eundem modum loquendi obseruat Ricardus Victorinus tract. de 4. grad. uolentæ charitatis, sic inquit: *Supra tamen omnes gradus dilectionis, est amor iste ardens & feruens, qui cor necepsitat, & medullitus transfigit, ut veraciter dicat, vulnerata charitate ego sum. (& inferius) Charitas vulnerat, ligat, languidum facit: vulnerat, vulnerasti cor meum foror mea, &c.* Quod idem in reliquo eleganter prolequitur.

4. Fauet Diuus Bonauentura i. 4. æternitat. distinctione 5. articulo 1. & 2. sic scribens: *Nota, quod amor uolentus non solum vulnerat matrices animas, sed etiam castes substantias, imo etiam ipsum fontem amoris Deum vulnerat.* Hæc ex Bertellensi tradit Diuus Bonauentura, addens ex Ricardo ibi, signa huius charitatis vulnerantis, ut apud ipsum uideri potest. Tandem ne longius sermonem protrahamus, uideri potest hæc locutio apud D. Ambrosium serm. 15. in Psalm. 118. & lib. 3. de uirginibus, Hieronymum epist. 140. ad Principiam, Theodoretum supra prædictam locum Canticorum 2. Basilium in interrogatione secunda Regul. Fuffius disput. Gregorium lib. 6. Moral. cap. 14. & lib. 2. super Ezechielem homilia 15. Augustinum in Psalm. 37. Orozcum in monte de contemplatione fol. 138. pag. 1. Magistrum Basilium ubi supra propositione 30.

5. Sed præter dicta omittere non possumus illustre testimonium Sanctissimæ Maritris nostræ THERESIÆ, quæ simili charitatis vulnere sauciata, sic de se et ipsa loquitur cap. 29. suæ uiræ, *Videbam illum (loquitur de quodam Seraphino) longum quoddam ioculum aureum, sed ad ferri cuspidem pauxillo igne inflammatum, in manu habere, hoc ipsi ioculum meum subinde ad intimas usque fibras transfuerare, & dum rursus illud educeret, quoddam carum frustra simul educere uidebatur; quo facto ingenti Dei amore me totam aestuantem & inflammatam reliquit. Tam uehemens poro hæc poena erat, ut in hos me gemitus & expostulationes faceret prorumpere, sed suauitas, quam summus hic dolor mihi adfert, tam excessiua est, ut cum mihi auferri prorsus nolim, nec anima minorem voluptatem & delectationem querat, quam ipsammet Deum. non est autem poena corporalis, sed spiritalis, est corpus ab ea plane immune non sit, sed eam nimis quam multam sentiat. Est hæc tam suavis inter animam & Deum amoris reciprocatio, ut cum ego bonitatem rogem, eam ut gustare faciat illum, qui me fortè censerebent mentiri: omnibus diebus quibus hoc durauit, eram quasi mentis impositus, hoc passa sum aliquoties. Hæc mirabiliter admiranda Theresia.*

§. II.

Animaduersio notanda.

6. EX quibus satis constat, quam communis sit doctrina hæc, & locutio apud SS. Patres, & Doctores Catholicos. Vnde quamuis eadem locutione charitatis vulneratæ abutantur hæretici ad aliquos falsos sensus exprimendos, non tamen propterea locutio hæc, qua in bono, & verissimo sensu utuntur Doctores Catholici, & cum eis Mysticus noster Doctor rejicienda, aut damnanda est, nam ut optimè in simili dixit Diu. Augustinus lib. 2. de sermone Domini in monte cap. 12. *Ne illi*

oues debent pelles suas deponere, si aliquando eis lupi se contegant. Alias oporteret locutiones antiquas, & Catholicas passim deserere, & alias nouas quærere; & sic omnia confundere, Sanctissimumque Parrum doctrinam antiquis, & vſitatis locutionibus scriptam obſcurare, imo prorsus ignorare, eo quod ingenium hæreticorum est Catholicorum locutionibus ad suos errores dolose disseminandos abuti; qua de causa dixit Christus Dominus, Matth. 7. *Attendite à falsis Prophetis*, vbi nomine falsorum Prophetarum intelligit hæreticos, vbi explicat D. Tho. quos ideo attendendos esse docet, quia sub veris, & Catholicis locutionibus suos errores malitiose palliare solent, ad eò vt dixerit D. Aug. de serm. Dom. in monte relatus à D. Thoma Matth. 7. *Cauendum est in ipso Christi nomine ab hæreticis, vel quibuslibet male intelligentibus, & sæculi huius amatoribus ne decipiamur.*

Ad hoc autem, vt sciamus à quibusnam cauere debemus, statim addidit Christus Dominus, à *fructibus eorum cognoscetis eos*, cum ergo prædictam locutionem de charitate vulnerata protulerint illi, cuius fructus nempe opera, & doctrina vitiosa fuerint, vt in hæreticis, qui Illuminati dicuntur, contingit, non immeritò poterit in illis caueſſi, suspectaque haberi, e contra vero cum eandem locutionem protulerint viri, quorum fructus operum, & doctrinæ saluberrimi, immaculati, sanctitateque pleni sunt, vt in Mystico nostro Doctore, & in alijs Sanctis Parribus, & Doctoribus Catholicis hac locutione vtentibus contingit, non potest rationabiliter locutio hæc damnari, aut suspecta haberi, sed potius tanquam communi Sanctorum Patrum, & Doctorum Catholicorum vſu comprobata ab omnibus debet venerari, non obstante malitia hæreticorum eadem locutione abutentium: sicuti similis malitia non obstat, nec obſtare debet ad vſum aliarum plurium locutionum Catholicarum, quibus etiã illi abutuntur, sicuti ex eo, quod Caluinistæ malitioso fine, ac intentione sæpe in ore haberent hæc verba, *Pater noster celestis*, & ex eo quod magnificarent Christum, & fidem in ipsum, laudarentque eleemosynas, temperantiam, ac modestiam (vt refert Maldonatus, Matthæi 7. n. 15.) nullus sanæ mentis poterit asserere talia verba, prædictarumque virtutum commendationem à Doctoribus Catholicis debere relegari, de quo plura diximus supra in 1. par. huius elucidationis cap. 3. & 9. quæ ad propositionem applicari debent.

§. III.

Eiusdem propositionis doctrina, quo ad ultimam partem confirmatur.

NEc minus etiam est verum, & certum, id quod in hac eadem propositione subiungit Mysticus noster Doctor, scil. quod aliquando ex eo quod Deus interius vulnerat animam charitatis vehementia, immittit etiam in corpore exterius aliqua signa, v. g. aliquod vulnus ad eum modum quo conrigit in D. Francisco, cuius vulnera externa fuerunt signa interni vulneris, quo eius anima amoris diuini vehementia, ab eo fauciatâ fuerat.

Hoc inquam certissimū, & verissimum est, & ipsomet exemplo S. Francisci optimè com-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
124

comprobatur, iuxta id quod de hac re docuit D. Bonavent. in *Legenda S. Francis* c. 13. & refert in lectionibus festi impressionis factorum stigmatum à Sede Apostolica approbatis, ubi sic habetur: *Vidit quasi speciem vnius Seraphim sex alas; tam fulgidas quam ignitas habentem, de caelorum sublimitate descendere; &c.* (Et post pauca subiungit) *Ideo huiusmodi visio suis fuit representata conspectibus; ut amicus ipse Christi praeosceret se non per martyrium carnis, sed per incendium mentis; totum in Christi Iesu crucifixi expressum similitudinem transformandum: disparens itaque visio, post arcanum, ac familiare colloquium, mentem ipsius Seraphico interius inflammavit ardore, carnem vero crucifixo conformi exteriori insigniuit effigie, tanquam si ad ignis liquefactionem virtutem praambulam; sigillatim a quadam essu impressio subsequuta; stigmam namque in manibus; & pedibus eius apparere ceperunt signa clauorum, ipsorum capitibus in inferiori parte manuum, & superiori pedum apparentibus; & eorum acurim vidu existentibus ex aduerso, dextrum quoque latus quasi lancea transfixum rubra cicatrice odiditum erat, quod saepe sanguinem sacrum effundens, tunicam, & femoralia resperserat.*

9^a. Id ipsum comprobatur exemplo aliorum Sanctorum; & Sanctarum; cuiusmodi fuit S. Catharina de Sena, quibus impressa fuerunt miraculose aliqua externa signa, nempe vulnera, & spinea corona; aliaque huiusmodi in signum interni amoris, & charitatis, quo eius anima à Deo vulnerata erat; in o etiam de D. Augustino refert Fr. Ioannes ab Angelis in lib. qui inscribitur, *Los triunfos del amor*, exteriori in corpore vulneratum fuisse ex interiori illo vulnere, vnde desumptit ipse Augustinus celebre illud dictum: *Sagittatus tu Domine cor meum charitate tua.* Et pro hac sententia refert citatus Auctor D. Bonaventuram, quam etiam sequitur Magister Legionensis in Defensorio saepe citato propositione 30.

10^a. Id ipsum à simili declaratur ex eo, quod adnotauit D. Bernardus de passione Domini cap. 3. scilicet Christum Dominum voluisse exteriori in latere vulnerari, ad hoc, ut vulnus illud externum esset signum interni vulneris, quo pra amore hominum sauciatus erat, verba D. Bernardi sunt: *Vulnerasti* (inquit in Cant. amoris sponsus) *cor meum; soror mea sponsa, vulnerasti cor meum; vulnerat cor tuum Domine Iesu Sponsa tua amata tua, soror tua, quid necessarium fuit illud ab inimicis vltra vulnerari? Quid agit, & mimmis, si vulneratum est, imò quia vulneratum est cor dulcis Iesu, quid secundum vulnus apponitur? An ignoratur, quod vno vulnere ratiū cor emoritur, & fit insensibile. (Et inferius) Nihilominus, & propterea vulneratum est, ut per vulnus visibile, vulnus amoris inuisibile videamus, quomodo huiusmodi vulnus ostendi potest, nisi quod non solum corpus, verum etiam ipsum cor, lancea vulnerari permittit. Carum ergo vulnus, vulnus spirituale ostendit. (Inferius) Quia zelo amoris tui vulnerasti me, lancea quoque militis vulneratus sum.*

11^a. Quae doctrina adhuc magis elucidatur, & confirmatur, ex eo quod docet D. Thomas 1. p. q. 43, ar. 6 ad 2. & ibi expositores, necnon & in 1. dist. 15. q. 5. art. 1. quaestione 5. & art. 2. quaestione 1. scilicet quod quando aliquis insigniter proficit in aliquem nouum actum, vel nouum statum gratiae; tunc secundum illud augmentum gratiae, attenditur, & datur missio inuisibilis Spiritus Sancti ad illum; vnde talis missio proculdubio dabitur ad illum, qui interiori illo charitatis vulnere; de quo Mysticus nos docet Doctor loquitur, sauciatur, siquidem tale vulnus ad supremum; & excellens charitatis augmentum, & gradum pertinet, ut ex dictis in hoc capite satis constat, docetque specialiter D. Bernard. ser. 30. in Cant. ibi: *Cordis vulnus, vehementiam de signat: amoris.*

Vtius autem addendum est id quod docet ipsemet D. Thom. eadem quæst. 43 primæ partis art. 7. scilicet conueniens esse, vt etiam inuisibiles missiones diuinarum personarum secundum aliquas visibiles creaturas manifestentur. Et idem pro simili manifestatione multa signa externa plerumque ostendit Deus, ad demonstrandum inuisibilem missionem, vel internam sui assistentiam in anima, aut excellentem eius sanctitatem, vt contigit in Christo Domino, super quem descendit Spiritus Sanctus in specie columbæ, vt refertur Matthæi 3. cuius etiam sanctitatis signum fuit nubes lucida, quæ in eius transfiguratione apparuit, vt docent D. August. epist. 102. & D. Thom. 1. p. q. 43. art. 7. ad 6. & quæst. 45. art. 4. ad 2. similiterque contigit in Apostolis ad quos descendit Spiritus Sanctus sub externo signo sonitus, externaque specie flatus, & sublinguis igneis, vt constat ex Actuum cap. 2. notauitque D. Thomas loco citato.

Quo etiam pacto S. Mater nostra THERESIA c. 38. suæ vitæ, refert, se vidisse in vigilia Pentecostes super caput suum columbam quandam valde splendens, quæ proculdubio fuit signum inuisibilis missionis Spiritus S. per quæ eius anima in Dei amore insigniter profecit, vt constat ex verbis ipsiusmet S. THERESIÆ, quæ loco citato, sic inquit: Hæc igitur me considerantem, ingens impetus spiritus me corripuit: cuius quam efficit occasio vel causa, prorsus intelligere non poteram; tanta autem eius erat vis, vt anima violenter è corpore erumpere velle videretur, quod seipsa non caperet, imparemque tanto bono admittendo agnosceret, ea autem erat impetus vehementia, vt me ipsa retinere aut regere non possem. Hoc in statu constituta video columbam quandam capiti meo desuper imminentem, longe diuersam ab illis, quæ hic in terra conspicimus, neque enim tales, vt illa habebat pennas, sed alas velut è conchulis quibusdam magnum ex se splendorem emittentibus, contextas. Erat hæc nostris communibus columbis maior, videbaturque strepitum, quem alis suis volaturo excutabat, inaudire; ita quidem tum anima mea constituta erat, vt seipsam perdens, etiam columba aspectum ex oculis perderet; spiritus porro tam bono hospite in tra se admissus, prorsus tranquillatus est. Intellexi me ex eo die summum in sublimiore quodam Dei amore, virtutibusque magis heroicis & fortibus, profectum fecisse & promotum esse. (Et postea subiungit) Eandem etiam columbam vidi alias capiti eiusdem Dominicam impendere, excepto quod radij & fulgores alarum ipsius longius se iam distendere viderentur: simul intellexi fore, vt multas hic Deo animas lucraretur.

Similiterque contigit in D. Gregorio Magno, super cuius caput, dum scriberet, Spiritus sanctus, in similitudine columbæ, frequentissimè ostendebatur, vt supra in 1. p. huius elucidationis c. 1. n. 4. rerulimus.

Ex quibus omnibus deducitur, quam verum sit id, quod Mysticus noster Doctor in hac propositione docet, scilicet quod quandoque immittit Deus externa signa ad manifestandum internum charitatis vulnus, quo animam sauciat, quæ externa signa sunt quædam visibiles missiones Spiritus sancti, per quas inuisibilis, & interna missio manifestatur.

Tandem hæc eadem doctrina ex eo magis confirmatur, & elucidatur, quia scilicet iuxta communem SS. Patrum, & Theologorum doctrinam ex sacra Scriptura deductam, quando externos aliquos affectus, verbi gratia, sanitatis, & curationis operabatur Christus Dominus in corpore, similes effectus interius operabatur in anima, ita vt vtraque operatio interna, & externa simul coniungeretur, quod rectè ad-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica
LXVI
124

adnotarunt Patres super illud Matthæi 4. *Sanans omnem languorem, & omnem infirmitatem, & super illa verba Ioan. 7. n. 23. Totum hominem sanum fecit in Sabbato, ut videtur est apud D. Tho. in eisdem locis, & in D. August. tra. 30. in Ioannem, idem que adnotavit idem D. August. tra. 17. in Ioannem agens de curatione paralytici, que refertur Ioan. 5. Beda super illa verba Marci. 2. n. 5. *Cum autem vidisset Iesus fidem illius paralytici, &c.* Et c. 21. in Luc. Chrysost. quem refert D. Tho. Marci 2. in principio, & alio etiam in loco, quem refert idem D. Thomas Marci super illa verba: *Uade in pace, & esto sana à plaga tua.* Necnon & homil. 28. in Matthæum, Theodoretus Marci 2. super illa verba: *Et cognovit cogitationes eorum, &c.* Cyrillus quem refert D. Tho. Luc. 18. in fin. & in eisdem locis, & plures alij Doctores. Ex quibus omnibus veritas eorum que in hac propositione Mystici nostri Doctoris dicuntur satis probata, communi que SS. Patrum, & Doctorum Catholicorum consensu corroborata manet.*

CAPVT XVI.

ELUCIDATVR DECIMASEXTA PROPOSITIO,
eiusque legitimus sensus declaratur, Sanctorumque Patrum testimonijs corroboratur.

1. **SUPEREST** decimasexta propositio, quam habet Mysticus noster Doctor in lib. qui inscribitur *Flamma amoris viua*, Cant. 2. versu 3. vbi explicans verba illa eiuldem versus, *o, attractum delicatum &c.* sic loquitur.
O ergo attractus delicate, Verbum Filii Dei, qui ob diuina essentia tua subditatem, subtiliter anima mea penetras substantiam, & dum eam delicate molliter que tangis, totam eam in diuinos, inuistatos & inauditos suauitatum modos absorbes.

§. I.

Verus propositionis sensus declaratur.

2. **PRO** huius propositionis elucidatione solum necesse est explicare locutionem illam: *Attractus in substantia anima, seu attractus substantiales.* In his namque locutionibus videtur Mysticus noster Doctor asserere Deum substantialiter tangere animam perfectam, que ad hunc sublimem contemplationis gradum peruenit aliquo specialiter contactu substantiali, & immediato, diuersoque ab eo, quo alias animas, inob & res omnes per suum intimum illapsum, seu presentiam tangit, cum tamen specialis hic modus contactus substantialis, non appareat qualisnam esse possit, cum omnia hæc sublimitas perfectionis non nisi, vel mediante gratia, que est accidens in anima

recepta, vel medijs habitibus, & actibus potentiarij, quæ omnia accidentia sunt, contingere posse, videatur.

Sed re vera, locutio hæc verissima, & congruentissima est, cuius verus sensus potest multipliciter declarari; in primis namque quamuis contactus iste fiat medijs accidentibus physicis, cuiusmodi sunt gratia in anima recepta, habitusque, & actus supernaturales potentiarij, quos actus nunquam negat Venerabilis noster IOANNES, vt ex his, quæ supra cap. 4. in elucidatione 4. propositionis diximus, euidenter constat: potest tamen dici substantialis iuxta illos sensus, in quibus terminum illum, *substantialis locutio* explicuimus, & ex communi doctrina comprobauimus supra capite 5. in elucidatione 5. propositionis, quos in præsentia reperere non est necesse, sed ibi videri debent.

Deinde in alio etiam strictiori sensu potest contactus hic substantialis Dei ad animam sic perfectam explicari, ex doctrina D. Dionysij cap. 4. de diuinis nominibus, & D. Augustini lib. 8. de Trinitate cap. 10. quos refert, & sequitur D. Tho. 1. 2. quæst. 28. art. 1. vbi duos effectus, seu duas vniones in amore assignat, aliam videlicet vnionem affectiuam per conformitatem scilicet affectuum, aliam verò effectiuam per realem scilicet, & physicam vtriusque præsentiam. Vnde sic inquit Angelicus Doctor: *Duplex est vnio amantis ad amatum, vna quidem secundum rem, puta cum amatum præsentialiter adest amanti, alia verò secundum affectum, &c.* Primam ergo vnionem amor facit effectiuè, quia mouet ad desiderandum, & quærendum præsentiam amati, quasi sibi conuenientis, & ad se pertinentis; secundam autem vnionem facit formaliter, quia ipse amor est talis vnio, vel nexus, vnde D. Augustinus dicit 8. de Trinitate: *Quod amor est quasi iunctura quadam, duo aliqua copulans, vel copulare appetens, amantem scilicet, & quod amatur, quod enim dicit copulans, refertur ad vnionem affectus, sine qua non est amor. Quod vero dicit copulare intendens, pertinet ad vnionem realem.* Huiusque D. Thomas, quod etiam explicat in tertio, dist. 27. quæst. 1. art. 1. ad 4. inquit: *In amore est vnio amantis ad amatum, ex hoc enim, quod amor transformatur, facit amantem intrare in interiora amati, & e contra, vt nihil amati amanti remaneat non vnitum.* Per quæ omnia satis declaratur realis vnio, ad quam amor suapte natura tendit.

Cum ergo charitas perfectissimum amorem amicitie inter Deum, & animam importet, huiusmodi etiam vnionem realem quærit, & desiderat, cuius desiderij fructu, vel affectu nullatenus frustrata manet, quia re vera medijs actibus charitatis, quibus anima diligit Deum, & se ad gratiam, vel ad gratiæ augmentum disponit, assequitur, vt Deus non solum illi communicet sua dona, sed etiam ipsamet substantia, & essentia Dei, ipsimet animæ speciali titulo substantialiter adsit.

Quod aperte significatur in multis Scripturæ locis, cuiusmodi est illud Ioann. 14. *Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & Pater meus diligit eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Quibus in verbis per ly, *veniemus*, suam realem præsentiam promittit, cui consonat illud Pauli ad Roman. 5. *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.* Vbi particula illa, *qui datus est*, ad propositum perpendi debet. Et 1. Ioan. 4. asseritur. *Qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in eo.* Nec non 1. ad Corinthios 6. de iustis dicitur: *Membra vestra templum sunt Spiritus sancti, qui in vobis est, &c.* Actandem Sapientie 7. de diuina sapientia asseritur:

Omnia

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
124

*Omnia potest, & in se permanens omnia innovat, & per nationes in animas sanctas se transferre
amicos Dei constituit.*

6. Ex quibus omnibus locis merito colligunt Theologicum D. Thom. 1. part. quæst. 43. art. 3. & Scholastici in 1. dist. 14. & 15. quod quando nobis infunditur in anima gratia gratum faciens, per quam Deus habitat in ea sicut in templo suo, non solum communicat sua dona, sed etiam (ut loquitur D. Thomas) *ipsemet Spiritus sanctus datur, & mittitur, & inhabitat animam*, ubi particula illa *ipsemet*, perpendenda est, quæ proculdubio unionem non solum affectivam, sed etiam effectivam nempe realem præsentiam Spiritus sancti in anima exigit, quod adeò verum est, ut D. Thomas loco citato, asserat errorem esse dicere Spiritum sanctum non dari, sed eius dona; hæc autem specialis Dei præsentia provenit specialiter ex natura gratiæ gratum facientis; ut docet ibidem Divus Thomas, nam in operatione, seu productione aliorum effectuum, solum adest Deus modo quodam generali, quo per essentialitatem, & potentiam est in omnibus rebus; quam doctrinam etiam docet D. Ambrosius lib. 1. de Spiritu sancto cap. 4. & 5. D. Augustin. de Trinitate cap. 26. & tractatu 32. & 74. in Joannem, & Leo Papa in sermone 1. Pentecost.

§. II.

Eadem doctrina magis declaratur.

7. **Q**UAMVIS autem aliqui hanc specialem Dei assistentiam, seu præsentiam in anima explicent per hoc, quod Deus est in illa modo quodam speciali, nempe sicut cognitum in cognoscente, & sicut amatum in amante, & tanquam causa effectivæ gratiæ, tamen hoc non videtur sufficere ad verificandum non solum dari dona Dei, sed etiam ipsummet Deum, & personam Spiritus sancti, ut bene ostendit Suarez lib. 12. de Trinitate cap. 5. à num. 9.
8. Vnde alij asserunt, quod ex vi gratiæ gratum facientis, ipsemet Deus substantialiter unitur, & coniungitur cum anima modo speciali, ac diverso ab illo generali, quo cum alijs rebus creatis, in quibus operatur intime, & substantialiter per essentialitatem, & potentiam, & immensitatem adest, quod rectè explicuit citatus Suarez in eodem loco num. 11. his verbis: *Videntur mihi satis probabiliter & pie sentire, qui dicunt talia esse dona gratiæ gratum facientis, ut vi sua, vel quasi connaturali iure postulent intimam, realem, ac personalem præsentiam Dei in anima per talia dona sanctificata, quod per hanc conditionalem optime declaratur, quia si per impossibile fingamus Spiritum sanctum non esse aliis realiter præsentem intra animam, eo ipso quod anima talibus donis afficeretur, ipsemet Spiritus sanctus veniret ad illam per præsentiam personalem, & in ea esset, & maneret quamdiu gratia in illa duraret, atque hæc ratio licet nunc alias habeat illam præsentiam ratione sua immensitatis, & potentia, merito dicitur nunc habere illam speciali titulo ratione gratiæ, & charitativæ, & ideo merito dicitur venire, vel mitti ad animam mediante huius donis &c.*
9. Hoc autem exemplo unionis hypostaticæ sic bene idem Auctor declarat: Sic etiam intelligimus missionem Verbi divini ad humanitatem, quam assumpsit, quia licet fingere non videtur non esse per immensitatem præsens illi humanitati, eo ipso quod illi hypostaticè unitur, et vi

vnionis, & ad illam terminandam oporteret fieri intimè presens, & idèd ratione vnionis dicitur nunc esse in illa humanitate realiter, & intimè speciali modo. Ad hunc ergo modum dicimus Spiritum Sanctum dari anima, & speciali modo esse in illa intimè, ac realiter, ratione gratia sanctificantis, nam per gratiam, & charitatem perfectissima quedam amicitia inter Deum, & hominem constituitur, amicitia verò ex se perit vnionem inter amicos non solum per conformitatem affectuum, sed etiam per inseparabilem presentiam, & coniunctionem, &c. Quod ibidem latè prosequitur, & mentem esse Diui Thomæ ostendit.

Hanc eandem doctrinam optimè tradit Pater Didacus Ruiz de Montoya disp. 109, de Trinitate sect. 3. à numer. 11. sic inquit: Ratione supernaturalis amicitia, & participationis diuine natura, nouum vinculum, fortius, & strictius additur ad realem presentiam Dei in anima, nam ex vi huius denuo venit, & realiter ad animam Spiritus sanctus, & realem presentiam denuo quereret, etiam si per impossibile prius non esset presens per essentiam, presentiam, & potentiam, &c. Quod ibi latè confirmat, & tandem numer. 19. sic concludit: At vero quatenus per illos actus, & habitus, Deus constituit amicitiam intimam anima, tanquam filia, & sponsa, per quandam resultantiam obligationis, necessario sequitur presentia realis, & coniunctio, hoc autem modo non sequitur ex eo, quod Deus causet alios effectus, &c.

Id ipsum bene ostendit, & probat Cornelius à Lapide in Comment. super cap. 1. Oleez vers. 12. vbi sic inquit: Tota ergo Trinitas personaliter, & substantialiter venit ad animam, que iustificatur, & adoptatur, &c. Idque probat ex illo 1. ad Corinthios 6. Qui adheret Deo vnus spiritus est cum eo. Et ex illo Ioann. 17. Vt omnes vnus sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, & ipsi in nobis vnus sunt. Vnde paulò inferius subiungit: Totaque Deitas, & sancta Trinitas, que se, hinc suis donis substantialiter quasi annexuit, & inclusit, vt nos sibi substantialiter vniat, sanctificet, Deificet, & adoptet, &c. Et infra: Ex hac communicatione ipsiusmet persone Spiritus sancti, & Diuinitatis, sequitur in anima summa cum eo vnio, & quasi Deificatio, & consequenter adoptio perfectissima scilicet, non tantum per gratiam, sed etiam per substantiam diuinam, &c. Quam doctrinam repetit hic Auctor in Comment. super c. 2. Aggæi Prophetæ n. 8.

Hanc eandem doctrinam melius experientia edocta nobis Sancta Mater nostra THERESIA monumentis suis relinquit c. 1. scilicet Mansionis 7. sic inquit: Omnes tres persone hic se illi familiares reddunt, cum ipsa communicant, ei loquuntur, hacque verba, que Dominum dixisse, Euangelium testatur, se scilicet ac Patrem, ac Spiritum sanctum ad animam, que ipsum diligeret, ac mandata eius seruaret, venturum, & apud ipsam mansionem facturum, eam re ipsa intelligere faciunt. Quotidie autem magis ac magis anima hac obstupescit, quod sanctas hasce personas nunquam exinde à se abesse aut recedere sibi persuadeat, sed euidentissime videat, eo modo, quo dictum est, in intimo anima sua penetrati, in recessu quodam admodum profundo (quod quomodo sit explicare nequit eo quod scientiam ac doctrinam non habet) diuinum hoc contubernium sibi adesse ipsumque in se sentiat.

Hæc autem vnio specialis Spiritus sancti, non solum contingit in prima infusione gratiæ, sed etiam in eius augmento maximè, quando anima proficit in nouum statum gratiæ, quia tunc etiam datur missio inuisibilis Spiritus sancti, vt cap. præcedenti a. 11. ex D. Thom. diximus, beneque ostendit Suarez cit. lib. 12. de Trinit. c. 5. à n. 16. & Ruiz de Montoya vbi supra sect. 4.

Ex quo apertus manet sensus huius locutionis, Mystici nostri Doctoris, constituentis

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

uentis substantiales contactus, substantialemque præsentiam Dei in anima, quæ valdè proficit illa sublimi transformatione contemplationis in gratia, & claritate, tunc enim ratione huius insignis augmenti gratiæ, obtinet illum specialem modum substantialis præsentia, & contactus Dei in anima, quem hactenus ex D. Thom. & Theologorum recepta doctrina explicuimus; iuxta quem etiam sensum idem Angel. Doctor q. 22. de verit. art. 3. inquit: *Tangit Deus animam gratiam in tactando*. Pro quo adducit locum illum Psal. *Tange montes*, cum explicatione Glossæ dicentis: *Tange gratia tua &c.*

§. III.

Obiectio quadam diluitur.

85. **N**Ec huic doctrinæ obstat id, quod aliquis dicere posset, scilicet huiusmodi contactus, quos Myticus noster Doctor appellat substantiales, potius pertinere ad actualem gratiam, quæ in actuali illustratione intellectus, & in illustratione voluntatis consistit, quæque terminatur ad actus intellectus, & voluntatis, quos in sublimi illa contemplatione, sublimiter, medijs potentijs exercet anima, atque ad eò non pertinere ad gratiam habituale, & ita non rectè appellatos fuisse substantiales contactus, siquidem non in substantia animæ, sed in eius accidentarijs potentijs recipiuntur. Non inquam id obstat prædictæ doctrinæ, nam eo ipso, quod exercantur prædicti actus medijs potentijs, necesse est etiam, ut detur in substantia animæ nouum augmentum gratiæ gratum facientis, prædictis actibus intentis, & frequentibus correspondens, & proportionatum, ut ex communi Theologorum doctrina supponimus, & id eò necesse est etiam dari nouum illum modum substantialis vnionis, & præsentia Dei ad animam, qui in prædicto augmento gratiæ iuxta doctrinam traditam, & probatam reperitur, ad quod attendens Venerabilis noster IOANNES, meritò prædictos contactus, substantiales appellauit.

89. Quod benè explicatur ex eo, quod docet D. Thomas in 3. dist. 13. quæst. 1. art. 1. his verbis: *Gratia principaliter duo facit in anima, primo enim perficit ipsam formaliter in esse spiritali, secundum quod Deo assimilatur, vnde, & vita anima dicitur: secundo perficit eam ad opus, quia non potest esse operatio perfecta, nisi progrediatur à potentia perfecta per habitum, &c.* Ex quo constat, quod quando in potentijs intellectus, & voluntatis exercentur in sublimi illa contemplatione actus supernaturales, prædictis potentijs correspondentes, prius reperitur in anima gratia, vel augmentum gratiæ perficiens animæ substantiam, secundum quod Deo assimilatur, atque ad eò reperitur contactus ille Dei, seu præsentia substantialis in anima, quem iam explicuimus.

66. Quibus omnibus tandem addimus, quod etiam ratione ipsorum actuum potentiarum, qui in sublimi illa contemplatione exercentur, potuit optimè Myticus noster Doctor, prædicta locutione substantialem contactuum vti, eo quod plerumque locutiones illæ, quæ pertinent ad rei substantiam, vel essentiam applicantur eius operationi, quando talis operatio est valde propria tali substantiæ, & ad illam prædic-

præcipue tendit, quod optimè adnotauit D. Thom. in 4. dist. 49. q. 1. artic. 2. quaestione 3. ubi innuit, quod & si nomen vitæ directè pertineat ad substantiam, & naturam viuentis, iuxta illud Philosophi viuere viuentibus est esse. Tamen translaturum est (verba sunt D. Thom.) *nomen vitæ ad assignandam operationem, & secundum hunc modum vnusquisque illam operationem suam vitam reputat, cui maxime intendit, quasi ad hoc sit totum esse suum ordinatum.* Cùm igitur actualis contemplatio amorosa, sit proprium opus ad quod tendit anima, quæ ad illum sublimem transformationis in Deum statum accedit, meritò Mysticus noster Doctor, locutionem pertinentem ad substantiam talis animæ prædictæ operationi adaptauit, cumq; ratione gratiæ, seu insignis augmenti gratiæ existentis in substantia animæ, reperiatur substantialis Dei contactus in illa, specialisque modus præsentis substantialis Dei ad illam, meritò locutiones has ad explicandam prædictam operationem, quam tunc sublimiter exercet anima, adaptare potuit.

§. IV.

Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonij, eadem doctrina confirmatur.

Hæc autem substantialem contactum specialemque modum substantialis præsentis, & vnionis Dei ad animam, denotare voluerunt Sancti Patres, alijque Doctores Mystici, cum quibus consentit Venerabilis noster IOANNES, quando afferunt animam perfectam ad eum sublimitatis gradum peruenire, vt in Deum taliter transformetur, vt à se ipsa velut deficiens, tota in Deum conuertatur, & transmutetur.

17.

Ad hunc namque sensum loquens de hac intima vnione D. Bernardus in tractatu de diligendo Deo inquit: *Ed cetiè defecatio, & purior, quo in ea de proprio nihil iam admixtum relinquitur, eo suauior, & dulcior, quo totum diuinum est, quod sentitur, sic affici deficiari est.* Et tractatu de diligendo Deo hoc idem optimè explicuit idem Bernardus, sic inquit: *Quomodo stilla aqua multo infusa vino, deficere à se tota videtur, dum & saporem vini induit, & calorem: & quomodo ferrum igneum, & candens igni simillimum fit, pristina propriaque forma exatum: & quomodo solus luce perfusus aer in eandem transformatur lumen claritatem, aded, vt non iam illuminatus, quam lumen ipsum esse videtur: sic omnem in sanctis humanam affectionem, quodam ineffabili modo, necesse erit à semet ipsa liquecere, atque in Deum transfundi voluntatem, alioquin quomodo omnia in omnibus erit, si in homine de homine quidquam supererit? Et de vita solitaria ad fratres de Monte Dei sic rem hanc optimè declarauit: *Super hanc autem, alia est adhuc similitudo Dei in tantum proprie propria, vt non iam similitudo, sed vnitas spiritus nomenetur, cum sit homo cum Deo vnus spiritus, non tantum vnitate volendi idem; sed ex prestiore quadam vnitate virtutis, aliud velle non valendi, dicitur autem**

22 2

hæc

B.
Joannis
a Cruce

Opera
mystica
NVI
124

hac vnitate spiritus, non tantum quia efficit eam, vel afficit ei spiritum hominis spiritus sanctus, sed quia ipse est spiritus sanctus deus charitas: cum per eum, qui est amor patris, & filij, & vnica, & suauitas, & bonum, & osculum, & amplexus, & quid quid commune potest esse amborum in summa illa vnitate veritatis, & veritate vnitatis; hoc idem homini suo modo fit ad Deum, quod cum substantiali vnitate filio est ad Patrem, vel Patri ad filium, cum modo ineffabili in cogitabili, que fieri mereretur homo dei, non deus, sed tamen, quod deus est ex natura, homo ex gratia, &c.

18.

Hanc vnionem appellant doctores mystici, matrimonium spirituale, quod inter alios optime Magistra illa celestis, ac Doctrix mystica THERESTA sic eleganter capite 2. Mansionis, 7. explicat: Occulta namque hac vnio peragitur in interiori anima centro (quod idem est ac in substantia animæ secundum mysticum nostrum doctorem) quod ipsum haud dubie est locus, vbi deus ipse commoratur; Apparet ergo Dominus in hoc anima centro sine vlla imaginaria, sed sola intellectuali visione, esto longe subtiliore & delicatior, quam ea qua hucusque dicta sunt; eo modo quo apostolis suis ianuis clausis apparuit, cum ipsis dixit Pax vobis. Est tam graue arcanum & gratia tam eminens, id quod deus ibi anima in instanti communicat, & maxima quam sentit voluptas, vt cui illam comparare nesciam, plura de hoc dicere queunt, quam (quantum intelligi potest) anima huius spiritum, iam vnium quid cum deo factum esse: qui (sicut & ipse spiritus est) amorem quo nos prosequitur demonstrare voluit, nonnullis hominibus declarans, quousque is se extendat, quo sic magnitudinem eius dilaudemus; quia sic placuit & voluit creatura se se vnire, vt quemadmodum duo coniuges tam coniuncti separari nequeunt, sic nec ipse ab ea disungi velit; hic perinde est ac si aqua de caelo in fluitum aut fontem aliquem caderet, vbi amba aqua ita vna fiunt, vt diuidi non possint, & discerni nequeant, quatenus sic aqua fluitans, quamam ea qua de caelo decidit. Est etiam, quemadmodum si medicus aliquis riuus in vastum mare insisteret; neque enim iam vlla eius ab hoc sequstrandis appareratio; aut denique quemadmodum si in cubiculo aliquo dua fenestra forent, per quas in ipsum magna se lucis copia infunderet, qua licet diuisa & disunctim ingrediatur, vna tamen & eadem ambalux fiunt. Hic forsitan locum habebit illud apostoli. Qui adhæret deo, vnus cum eo spiritus efficitur; quantum scilicet ad diuinum istud Matrimonium; presupponit enim maiestatem eius iam per vnionem anima se coniunxisse. Vnde & addit: Mibi viuere Christus est & moti locum: sic & anima mihi hic dicere posse videtur; hic enim est vbi papiliunculus, quem diximus amoritur & quidem summo cum gaudio, cum eius vita iam sit Christus.

19.

Cum hac doctrina optime intelligitur tertium membrum diuisionis illius, triplicis spiritus, quam tradit Auctor libri de spiritu, & anima tom. 3. apud August. Ricardus in prolog. ad lib. de Trinit. & specialiter lib. 5. de contemplatione cap. 12. circa finem, & ex eis D. Bonauent. opuscul. de 7. itiner. æternit. dist. 3. primus scilicet gradus est spiritus in spiritu; secundus, spiritus supra spiritum; tertius spiritus sine spiritu. Et ab humano (dicit Ricardus loquens de 3. isto gradu) in diuinum videtur desicere, ita vt ipse iam non ipse.

Propter hanc rationem vnionem hanc nomine deificationis Nazianzenus; Deiformitatis autem titulo alij insigniuere, vt videre est apud Rosignol. lib. 5. de perfectione disciplinæ Christianæ capit. 24. simillimusque est ad hoc propositum dei, ad Augustinum lib. 7. confess. c. 10. qui Deum sibi ita loquentem (loquendi modo)

du) audiuit: *Cibus sum grandium, cresce, & manducabis me, nec tu me in te mutabis sicut cibum carnis tue, sed tu mutaberis in me.*

Consentit Albertus Magnus de adherendo Deo, cap. 12. dicens: *Solus amor est, quo conuertimur ad Deum, transformamur in Deum, adhaeremus Deo, unimur Deo, & sumus vnus spiritus cum eo.* (Et inferius) *Nihil amore acutius, nihil subtilius, aut penetrabilius, nec quiescit, donec naturaliter totam amabiliter penetraverit virtutem, & profunditatem, ac totalitatem, & vnum se vult facere cum amato, & si fieri potest hoc idem ipse fit, quod amatum* (Et inferius) *Est enim amor ipse virtutis vnitiua, & transformatiua, transformans amantem in amatum, & e contra, vt fit vnus amatorum in alterum, & e conuerso, in quantum intimius potest, &c.* Quod idem late eodem cap. profequitur.

Accedit Dionysius Carthusianus de vita solitaria lib. 2. cap. 10. *Enim vero in transformatione hac ipsa mens in Deum, mens ipsa a se desinit, ac deficit, & se omnique sui, ac ceterorum demum proprietate relictis, in ipsam Deitatis superineffabilem, simplicissimam, interminabilemque abyssum, & inscrutabilem quoque inaccessiblemque caliginem mergitur, & demergitur, liquefit, & eliquefit, profundatur & de profundatur, & vt omnia simul diuina, annihilatur, & a se ipsa deperditur.* Perro in Deo viuunt, itemque cum illo ab omni proprietate, commixtione, ac affectione nuda, pura, & libera existens, vnum efficitur, vnu spiritus, vna anima, vnum esse, vna felicitas, alteritatem namque non percipit. Quoniam in Deiformem simplicitatem meat, & intrahens Dei influxus, ac superducens contactus, animam a se alienat, & in alteritatem quamdam transponit: Non quod in omnibus hu natura, aut existentiis creatura muret, aut desinat, sed quia modus exaltatur, desicatur que qualitas.

Circa argumentum hoc nimis longum esset recensere, quod D. Bonauentura habet itiner. 7. aeternitatis dist. 1. 2. 3. & 4. Rusbroch. de gradibus amoris gradu 7. cap. 14. & opusc. de vera contemplatione 1. cap. etiam 14. 26. & 27. & lib. de perfectione filiorum Dei cap. 14. quibus locis strictissime de hac vnione loquuntur, quorum doctrinam sequens Mysticus noster Doctor, saepe etiam in suis operibus non solum in loco, vnde haec propositio, quam elucidamus desumpta fuit, sed etiam in libro *quadragesima Cantuum*, Cant. 36. 37. & c. sublimem hanc, & strictam vnionem inter animam perfectam, & Dei substantiam assignat.

Ex quo patet, quam diuersa sit haec stricta vnio, quam Doctores Mystici, & cum eis Venerabilis noster IOANNES assignant, ab vnione, quam haeretici, qui Illuminati dicuntur stultè constituebant inter ipsorum, & Dei substantiam, siquidem hi constituebant vnionem per identitatem essentiae, & ita asserbant se non indigere gratia, nihilque Deum sine illis operari posse, eo quod essent Dij per naturam, atque ita se creasse caelum, & terram, ac cetera omnia, esseque filios Dei Patris ex vi generationis aeternae, necnon Beatæ Virginis secundum generationem temporalem, aliasque huiusmodi infanias deductas ex illa vnitate per identitatem, quam inter Deum, & semetipsos constituebant affirmare non dubitabant, quos errores late refert, & explicat Rusbrochius lib. de vera contemplatione cap. 18. 19. 20. & 21. ab his ergo erroribus non minus, quam lux a tenebris distat doctrina Venerabilis nostri IOANNIS, & aliorum Doctorum Mysticorum, strictam illam vnionem inter substantiam Dei, & substantiam animæ constituentium; nullatenus enim vnionem per essentiam, &

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
124

identitatem constituere volumus (id namque absurdum, & stultum est, ipsique naturali lumini contrarium) sed solum illam specialem Dei præsentiam, & substantialem, specialemque modum unionis incitæ, substantialisque contactus inter Deum, & animam ex gratia habituali veluti dimanantem, quem in hoc cap. ex Theologorum doctrina explicuimus, quemque explicat Venerabilis noster IOANNIS in citat. lib. 40. Cantum Cantu 36. vers. 2. ubi postquam strictissime de hac ratione loquutus fuerat, asserens eandem esse Dei, & animæ perfectæ pulchritudinem, ut manifestius mentem suam declaret, sic subiungit: *Hæc est adoptio filiorum Dei, qui veraciter dicunt Deo, quod idem filius apud Ioannem dixit aeterno Patri his verbis. Omnia mea tua sunt, & tua mea sunt, illa quidem per essentiam, utpote Filius naturalis, nos per participationem, utpote filij adoptiui, sic dixit, non propter se tantum qui caput erat, sed etiam propter totum corpus suum mysticum, quod est Ecclesia. Quo nihil clarius pro totius huius rei explanatione dici potuit: ex quibus omnib. verissimus, & legitimus sensus propositionis, quæ elucidamus, satis apparet, totaque eius doctrina, & locutio stabilita, & confirmata manet.*

CAPVT XVII.

Elucidatur decimasextima propositio, eiusque legitimus sensus ex communi Sanctorum Patrum doctrina demonstratur.

1. **P**ropositio decimasextima habetur in libro, qui inscribitur, *Flam. n. amoris viua*, Cant. 3. §. 7. ubi sic Mysticus noster Doctor loquitur.

Constituere in libertate serene pacis animam, eamque ab operationis sua iugo & seruitute libera, hæc enim est Aegyptiaca captiuitas, cum vniuersas istas operationes exercere paulo amplius sit, quam paleas ad coquendum lateres congregare, & ducere eam ad promissionis terram, quæ fluit lacte & melle.

2. Sensus huius propositionis manifestissime constat ex dictis supra in hoc 2. parte elucidationis cap. 4. ubi ex multis Mystici nostri Doctoris testimonijs euidenter demonstrauimus, nequaquam ipsum voluisse, operationes vitales ab anima, eiusque potentijs actiue elicitas in sublimi contemplationis statu excludere, imo tales operationes semper reperiri debere, expresse docuisse, sed solum voluisse excludere operationes proprias, id est, proprio labore, industria, acquisitione, discursu, modoque conaturali exercitas, ne tales operationes impedirent alias eleuationes, ac superioris ordinis ex diuina gratia, & peculiari Spiritus sancti motione supernaturali modo in illo sublimi statu elicendas, ut loco citato explicuimus. Hanc ergo doctrinam modo repetit in ea merito persistens, operationesque illas modo proprio laborioso, ac discursiuo elicitas, iugum, seruitutem, Aegyptique captiuitatem merito vocat, respectu illius status sublimis contemplationis, quem promissionis terræ comparat, in quo sine labore, ac propria industria, sed cum magna quiete, serenitate, & pace operationes longe eleuationi modo ex specialissima Dei motione, absque villo labore excerpantur, ad quem libertatis, & serenitatis statum non potest anima peruenire quo vique ab illo iam dicto seruitutis, & captiuitatis statu exeat, ut loco cit. sensus explicuimus. Vnde non oportet modo in huius propositionis elucidatione amplius immorari, sed ea quæ ibidem diximus, recolenda sunt. Sed

Sed pro maiori huius doctrinæ intelligentia, & illustratione non possumus non addere egregium eiusdem Mystici nostri Doctōris testimonium in eodem libro, unde hæc propositio desumpta fuit, ibidem enim optimè rem hanc declarat, specialiter vero citato Cant., §. 9. 10. & 15. etenim cum in §. 15. hanc propriam operationum in sensu dicto cessationem, & annihilationem docuisset, statim tacitè occurrens obiectiōni, ita subiungit.

Non dicas ergo animam non progredi, nihilq; agere: nam si tunc non magis sapiunt et intelligētia alia quā antea, ad vltiora progreditur, ad superna alia tendit. Sed dices, nihil distinctè intelligit: imo si tunc distinctè intelligeret, non progredētur: Deus enim incōprehensibilis est, intellectumq; excedens, unde quo magis progreditur anima, eo magis debet à seipsa recedere, in fide ambulando, credendo, no aut vidēdo; hocq; modo magis approximat Deo, non intelligendo, in sensu explicato. Et propterea nō affligaris inde, si enim nō retro eat intellectus, notitijs distinctis, alijsq; vitæ huius intellectio- nibus occupari volendo, ad vltiora progreditur; ad vltiora autem progredi, est in fide magis ambulare. Intellectus vero cum nesciat neque possit comprehendere qualis sit Deus pergit ad eum non in- telligendo. Vnde hoc quod tu in eo reprobendis, ad ipsius bonum potius expedit illi, nimirum ut in- telligentis distinctis sese non implicet, sed ambulet in fide perfecta. Et in §. decimo, sic pro- sequitur.

Sed dices, voluntatem, nisi intellectus distinctè cognoscat, at minus otiosam futurā, neq; amatu- ram, non enim amari potest nisi cognitum? Respondeo, ita se rem habere in operationibus præser- tim, actibusque animæ naturalibus, voluntatem scilicet non amare, nisi id quod distinctè cognoscat intellectus. Sed illo temporis spatio, quo contemplatio, de qua loquimur, durat quam infundit Deus in animam, minimè necessarium est, notitiam distinctam interuenire, & animam multos facere discursus; tunc enim communicat illi Deus notitiam amorosam, quæ simul est velut lux calida indi- stincta; tunc autem secundum intelligentiæ modū est etiā amor in voluntate. Nam cum notitia ge- neralis sit & obscura, non valente intellectu distinctè intelligere, quod intelligit: voluntatem etiam in genere absque distinctione aliqua amare necesse est: nam cum in subtilis ista cōmunicatione Deus lux sit & amor, æqualiter duas istas informat imbuuntque potentias; quamvis interdum vnam feriat am- plius, quam aliam. Vnde nonnunquam plus sentitur intelligentiā quā amoris, nonnunquā vero in- tior amor quam intelligentiā percipitur. Et propterea, nō est cur in statu isto volūtatē otiositas timeat- tur si enim ab exercitio actū, per particulare notitiā (in quantum ab ipsa proficiscebantur) directorū & gubernatorum desistat, inebriat illā Deus amore infuso, mediante contemplationis notitiā, ut nuper diximus. Sunt autē tanto meliores, dulciores magisq; meritorij actus, qui contemplationis huius infusa- ōne eliciuntur: quanto melior est motor, qui amorē istum infundit animæ, & in ea accendit: ma- ner enim voluntas Deo vicina, & ab alijs actibus abstracta & aliena. Propterea sollicite inuigiletur, ut voluntas à suis amorib; vacua sit, & abstracta: si, n. non recedat, aliquē cupiendo degustare suc- cum vel consolationē, etiā si illā particulariter in Deo nō sentiat, ad vltiora progreditur ad Deū su- per omnia ascendēdo, quandoquidē nullius rei gustu delectationeq; tangitur, & quanquā ad eō parti- culariter & distinctè Deū non degustet, nec eū ita distincto actū diligit, plus tamē degustat eū in illa infusione generali, obscure & arcane, quā si notitijs distinctis regeretur, si quidē manifeste tunc illa ag- noscit, nullam notitiam tantam sibi delectationem adferre, quantum quæseta i la & solitaria: amat- que illum super omnia amabilia, quandoquidem omnes alios succos, & miversarumque rerum dele- ctationes repudiauerit, & sint illi insulsa. Vnde non est cur affligatur; si enim nequit anima succis gustibusque actuum particularium occupari & oblectari, ad vltiora tendit; nam non retroire

aliquid

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

129

aliquid sensibile amplectendo, est inaccessibilis, quod est Deus, ulterius progredi. Atque ita volens, ad hoc ut ad Deum tendat, potius hoc facere debet, ab omni se re delectabili ac dulci abstracto, quam illi innitendo. Hoc modo optime satisfacit praecepto amoris, quod praescribit Deus super omnia diligendum. Quod ut cum omni perfectione fiat, cum ista nuditate & omnium rerum peculiarium vacuitate exerceri debet. Et tandem in §. decimo quinto sic concludit.

O igitur anima, quando tam sublimia dona à Deo recipitis, ut per solitudinē recolectiōis, statim vos deducat à vestro laborioso sensu vos separando, ne quaso ad eum revertamini: sed operationes vestras relinquit: etenim prius vobis adiumento erant ad mundum, vosque ipsas abnegando, cum in incipientium statu versaremini, nunc cum Deus hunc vobis insignem exhibet fauorem, ut ipsemet operarius & artifex esse velit, erunt vobis obstaculo & maximo impedimento. Dummodo enim iure in nullas operationes vestras occupare, ab omnibus rebus eas abstracto, nec illas multiplicando (hoc enim vobis ex parte vestra in isto statu faciendum incumbit) & praetera ut simul aduertentiam seu attentionem amorosam & simplicem adhibeatis, nullam animam vim inferenda (nisi forte abstracto illam ab omnibus & subleuando ne pacem ipsius perturbetis & alteratis) huiusquam praestitis, caelesti refectioe cibabit illam Deus, quandoquidem nullum ipsi in ea ponitur obstaculum. Quod Mystici nostri Doctoris testimonium sic ad longum retulimus, quia et eo tota eius doctrina, quoad materiam huius propositionis, non solum legitime declarata, sed etiam valde confirmata manet.

C A P V T XVIII.

Elucidatur decima octava propositio, & ex dictis in tota hac elucidatione verus eius sensus aperte ostenditur.

2. SEQUITVR iam decima octava propositio Mystici nostri Doctoris, quae talis est.

Hec transformatio & unio in sensum & habilitatem humanam cadere nequit, sed necessarium est ut anima perfecte & voluntarie seipsam euacuet ab omnibus quae habere potest, (loquitur de affectibus & voluntate quatenus ad se pertinent) Deo etenim qui prohibeat, ne quod libenter faciat in anima resignata, denudata, & exinanitata?

2. Doctrina huius propositionis quoad omnes eius partes est aperte vera, & optima, eiusque verissimus sensus ex dictis in toto hoc opere manifestè demonstratus manet: etenim in tres partes diuidi potest, in quarum prima asserit huiusmodi unionem, & transformationem in Deum perfectum nequaquam sub sensu, & industria humana cadere: & hoc certissimum est, non solum, quia est quid supernaturale ad quod proinde vires humanae ex se ipsis pertingere non possunt, ut contra Pelagianos, & Semi-pelagianos definitum est in Concilio Mileuitano cap. 5. Araucano 2. cap. 6. & Tridentino sessio 6. decreto de iustificatione cap. 5. canone 1. 2. & 3. sed etiam quia adhuc in ipso ordine supernaturali est quid valde eleuatum communem operandi modum superans, eoque ipso sub diligentia humana adhuc adiuta communi, & ordinario auxilio gratiae cadere non potest, ut in 1. huius elucidationis parte cap. 5. notat.

ex communi doctrina ostendimus, & ideo de veritate huius propositionis quoad hanc primam partem dubitari non potest.

Deinde in 2. parte eiusdem propositionis asserit Mysticus noster Doctor debere animam, quæ hac sublimi contemplatione transformationeque potiri debet, esse vacuum à cæteris omnibus, non quidem quoad operationes discursivas intellectus, & rerum imagines, aliaque huiusmodi, nam de hac vacuitate, & denudatione non in hac, sed in alijs propositionibus agit, nosque eius doctrinam explicantes egimus etiam latè supra c. 2. 3. & 4. sed modo inquit debere esse vacuum ab omnibus affectionibus, desiderijs, & amore rerum creatarum eo modo, quo supra in 2. parte elucidationis cap. 1. 12. & 14. latè demonstrauius. Vnde nihil modo pro elucidatione huius propositionis quoad hanc partem addendum superest.

In tertia vero parte asserit debere animam esse resignatam in Deum, denudatam, & annihilatam: cuius doctrinæ quoad resignationem veritas adeo certa est, ut iuxta sanam Theologiam de ea nequeat dubitari: quo ad denudationem vero, & annihilationem constat legitimus eius sensus ex dictis supra in prima huius elucidationis parte, cap. 3. & 4. specialiter vero §. octauo, cap. quarto, vbi locutiones has fusè explicauimus.

Quod autem asserit Mysticus noster doctor, scilicet posse Deum facere, quidquid sibi placuerit in anima resignata, denudata, & annihilata, nequaquam denotat non posse Deum si voluerit idem operari in alijs animabus non ita perfectis; sed sensus est prædictam resignationem, & denudationem esse optimam dispositionem ad hoc, ut Deus in illa hæc sublimia operetur, sine qua dispositione, ut in plurimum ea operari non solet, & ideo longè melius esse ad hæc à Deo obtinenda prædictam resignationem, & denudationem habere, quam carere illa, de cuius doctrinæ veritate, nec leuiter dubitari potest.

C A P V T XIX.

Propositio decimanona, ex dictis declaratur, & elucidatur.

Propositio decimanona habetur in libro qui inscribitur, *Flamma amoris viua*, Can. 3. §. 4. vbi loquens de impedimentis, quibus anima ab hac perfecta vnione retardari potest, asserit primum impedimentum esse spiritualement Magistram, de quo sic subiungit.

Non mediocriter necessarium est anima proficere & non retrocedere cupienti, considerare cuius se manibus credat: pro itinere porro isto saltem pro sublimioribus eius rebus, imo etiam pro mediocribus, vix ductorem aliquem perfectum, secundum omnes quæ ad officium istud requiruntur partes, reperiet.

Doctrina huius propositionis verissima est, in qua nequaquam Mysticus noster Doctor, vel leuiter insinuat errorem hæreticorum, qui Illuminati dicuntur, asserentiū

bb nul-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

illos alios reperiri idoneos spirituales Magistros præter ipsos, vel eos quos ipsi affi-
gnabant, quos in suis erroribus, ac turpitudinibus, cum ipsis consentire sciebant, hinc
inquam errorem nequaquam, vel leuiter Mysticus noster Doctor inuauat, imo po-
rius grauitèr condemnat eos, qui taliter spirituali magisterio animarum abutuntur,
vt nunquam eas à sua disciplina exire, aliosque spirituales Magistros quærere permit-
tant, vt videre est lib. citato, *Flamma amoris viua*, citato Cantic. 3. §. 12. Vnde sentus hu-
ius propositionis nullus est alius, nisi ille quem supra in prima par. huius elucidationis
cap. 5. à num. 11. & cap. 7. per totum latè explicuimus, vbi fusè ostendimus ex com-
muni Sanctorum Patrum, & Theologorum doctrina, quanta sit inopia spiritualium
Magistorum, qui munus hoc perfectè possint exercere propter scientiam non me-
diocrem, tam scholasticam, quàm mysticam, intusque experientiam, quæ ad hoc
requiritur, vbi id videri debet. Ibidemque specialiter vero citato cap. 7. §. 4. quoniam
pactò Theologia Mystica per scholasticam examinari, & iudicari debeat, ostendi-
mus, quod nullatenus in hac propositione Magister noster Doctor negat.

CAPVT XX.

*Elucidatur vigesima propositio, & Sancto-
rum Patrum testimonijs corro-
boratur.*

6. **P**ergamus tandem ad elucidandam vigesimam propositionem, quam habet
Mysticus noster Doctor in lib. 1. *Ascensus Montis Carmeli* cap. 9. vbi asserit
quemlibet appetitum inordinatum, & si mortalis culpa non sit, coinquinate ani-
mam, & eam maculare, quod in fine eiusdem capituli etiam de imperfectionibus, quæ
nec mortalis, nec venialis culpa sunt, asserit sic concludens. *Id solum ad præsentem institutionem
affirmo, quemlibet minutissima etiam imperfectionis appetitum obscurare, ac perfectam animæ cum
Deo vnionem impedire.*

Doctrina huius propositionis eiusque locutio est communis apud Sanctos Pa-
tres, & Doctores præsertim Mysticos, qui sæpè asserant, quidquid potest aliquo mo-
do perfectam contemplationem, & vnionem cum Deo impedire, & si nec mortalis,
nec venialis culpa sit, esse maculam, quæ purgatione indiget, eo quod animam aliquo
modo coinquinat.

2. Hac enim ratione Albertus Magnus lib. de adherendo Deo, purificationem ima-
ginum, & phantasmatum (in quibus nulla culpa reperitur) tanquam necessariam ad
hanc vnionem statuit, & ideo cap. 4. de eis sic loquitur: *Qua tamen, & si nonnunquam
leuia, & tanquam nulla videantur peccata, tamen magna sunt impedimenta huius sancti exer-
citiij, & operis, & ideo etiam si vtilia, & necessaria visa fuerint, siue magna, siue parua,
vel noxia, & perniosa, illico sunt reijcienda.* Et cap. 5. sequenti sic subiungit. *Qua propter sim-
pissime nudare, & purificare à phantasmatibus, &c.* Et cap. 8. sic iterum de hoc loquitur
Oportet

Oportet vt ab omnibus à phantasmatis, & inuolutionibus, & obnubilationibus sit depuratus spiritus tanquam Angelus corpori alligatus, &c.

Optimè etiam de hac re loquitur Dn. Bonauentura opasc. i. de 7. itineribus æternitatis, vbi explicans illud Cantic. 5. *Laui pedes meos, quomodo inquinabo eos.* Affert explanationem quandam Vercellensis, quæ sic habet. *Quomodo inquinabo eos iterum vmbri, & imaginibus temporalium, cum etiam intellectuales operationes, & forme insuper intellectu exercitio reputentur macula, & offensacula, &c.*

Consonat Gilbertus Abbas serm. 1. in Cantic. vbi perpendens, quam bona sit contemplationis nox, quamq; malus sit dies ille, quem scriptura vocat diem hominis, sic inquit: *Heu me quomodo me circumfulget dies ista? quomodo affectum meum arripuit ad se? vbi que erumpunt, & emergunt in cogitatum cuncta, que spiritum, vel turbent, vel deturpent, licet enim animus castigatione repellat illa proposito, solo tamen irruentium cogitationum sordidatur affectu, non important cum violenter importantur culpam aliquam, tamen iniuriam irrogant affectu munditia.*

Id ipsum docuit D. Thom. de veritate quæstione 13. articulo 4. his verbis: *Per se impediunt se inuicem intellectiua, & sensitiua operationes, tum per hoc quod in vtrisque operationibus oportet intentionem esse, tum etiam, quia intellectus quodammodo sensibilibus operationibus admiscetur, cum à phantasmatis accipiat, & ita ex sensibilibus operationibus quodammodo intellectus puritas inquinatur.*

Accedit Venerabilis Antistes Bartholomæus à Martyribus in 2. parte compendij cap. 11 pagina 90. vbi optimè de hac re loquitur his verbis. *Heu, quam pauci sunt qui huc peruenire contingit, modicus enim amor, tenuisque affectus, quo quis mortali creatura adheret, verbum otiose prolatum, aut buccella panis aliter quam oportet sumpta, & alia huiusmodi, licet minutula palea efficiunt, vt Deus, qui summa puritas est non intimo anime vnietur, donec he inordinationes expientur, imò tempore vnionis inter Deum & animam quæcumque, licet bona imagines sunt, procul expellenda, quia sunt media inter vtrumque, &c.*

Tandem eandem doctrinam, & locutionem tenent noster Hieronymus à Matre Dei, in annotationibus ad cap. 7. libri Sanctæ Mariæ nostræ THERESIÆ, qui inscribitur, *Conceptus amoris diuini, circa finem*, noster Didacus à les y in annotationibus ad librum Mystici nostri Doctoris, discursu primo, phasi prima, pluresque alij Doctores, & ideo doctrina hæc, & locutio omnino vera est, nullatenusque per eam denotare vult Venerabilis noster IOANNES sicuti, nec alij citati Doctores, huiusmodi res, quæ ad mortalem culpam non pertingunt, coinquinare, & maculare animam per hoc, quod inducant in illa maculam, quam Theologi Scholastici priuationem gratiæ appellare solent, hanc enim maculam solum appetitus mortalis culpæ inducere expresse docet Mysticus noster Doctor citato lib. 1. Ascens. Mont. Carmeli cap. 12. & ideo solum vult prædictos affectus, qui ad mortalem culpam non pertingunt, imò etiam si solum sint imperfectiones, eatenus maculare animam, quatenus impediunt insignem illam puritatem, quæ ad perfectissimam, qualis in hac vita haberi potest, cum Deo vnionem, ac transformationem, sublimemque contemplationem requiritur, vt in eisdem locis ipsemet Mysticus noster Doctor optimè explicat, Scripturæque Sacræ testimonijs confirmat.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVT
128

8. Propositiones alias, quæ ab aliquibus simul, cum præcedentibus notatæ fuerunt, consulto omitimus, quia cum ijs, quas elucidauimus, omnino coincidunt; & ideo ex prædictarum explicatione, & elucidatione, aliæ quoque, quas omitimus, explicatæ, & elucidatæ manent; ita ut pro earum declaratione, & recta intelligentia nihil addendum superfluum autem omnia, quæ huc usque diximus, Sacrosanctæ Mariæ Ecclesiæ correctioni prompto animo omnino subijcimus, & utin Deo laudem, & gloriam, Mysticique nostri Doctoris debitum honorem, ac venerationem, necnon, & erga eius præclara scripta, debitam fidem, ac pium affectum cedant, eam præcamur.

CAPVT XXI.

Elucidatur vigesima prima propositio, verusque eius sensus Sanctorum Patrum testimonij corroboratur.

1. PROPOSITIO vigesima prima habetur in lib. cui titulus est, *Flamma amoris viva*, Cantic. 3. §. 5. ubi loquens Mysticus noster Doctor de statu incipientium, quibus necessarij sunt actus discursiui sic subiungit.

At postquam istud aliquatenus iam effectum est, confestim incipit Deus euehere eos, ad istam contemplationis statum, quod valde cito, breuique tempore fieri solet, præsertim in personis in Religione Deo dicatis, eo quod magis tempèstive repudiat is sæculi rebus sensum appetitumque Deo accommodant, quo factio nil superest aliud, quam ut meditatione ad contemplationem confestim gradum faciant.

2. Hæc propositio ideo forsitan aliquibus difficilis videri quodammodo poterit, quia sæpè apud Sanctos Patres Mysticosque Doctores scriptum reperitur, contemplationem non nisi ijs, qui in meditatione, virtutumque exercitijs versati sunt tribui, ita namque docuile videtur S. Gregorius homilia 3. in Ezechiel. ibi. *Seruus Hebraeus emptus sex annis seruire præcipitur, ita ut in septimo liber exeat gratis, quid enim per septennium numerum nisi actiua vita perfectio designatur? quid per septennium nisi contemplatiua vita exprimitur? sex ergo annis seruit, & septimo egreditur liber, qui per actiuam vitam, quam perfectè exhibuerit ad contemplatiua vita libertatem transit, &c.* Consonatque Diu. Bernard. in scabulo claustrali ubi inquit. *Raram, ac prodigiosam esse contemplationem, quam orationis exercitia non præcedunt.* Et serm. 3. de circuncisione ait. *Cum in ijs fueris diutius exercitatus, roga dari tibi deuotionis lumen, diem serenissimum, & sabbatum mentis.* Quod etiam serm. 46. in Cant. docent suffragaturque Ricardus de præparatione ad contemplationem cap. 79. ibi: *Ab sine dubio sine ingenti exercitio, sine frequenti studio, sine ardenti desiderio ad perfectam scientiam altitudinem mens non subleuatur.* Eandemque doctrinam tradit Cassianus collat. 14. c. 2. 3. 26. 27. Dionys. Carthus. de fonte lucis c. 9. Rosignolius de disciplina Christianæ relig. li. 5. c. 14. Caietanus 2. 2. q. 180. ar. 2. & q. 182. art. 1. Molina Carthus. tra ct. 2. partium orationis c. 6. §. 3. & plures alij.

Verus propositionis sensus declaratur.

CÆTERVM nullatenus SS. Patrum, ac Doctorum Mysticorum doctrinæ propositionis hæc Mystici nostri Doctoris benè intellecta aduersatur. Etenim vt eius verus sensus percipiatur, duplex distinctio præ oculis habenda est: prima scilicet circa personas, quæ orationis studium profitentur, velenim negligenter, ac tepidè in meditatione rerum diuinarum, exercitijs virtutum, ac passionum mortificatione se gerunt, vt frequentius contingere solet, vel ingenti conatu huiusmodi exercitijs incumbunt, & ad perfectionem tendunt. Rursus (& hæc est 2. distinctio) vel possumus loqui de eo, quod vt in plurimum contingere solet, vel de eo, quod multoties Deus ex speciali sua misericordia, vel prouidentia operatur.

Quibus suppositis verus, & legitimus sensus huius propositionis, quem ipsemet contextus, & verba Mystici nostri Doctoris satis exprimunt, est, quod & si vt in plurimum, ac secundum consuetum diuinæ prouidentia ordinem, contemplationis gratia, non nisi post longum tempus in meditationis, & virtutum exercitijs consumptum tribui soleat, eo quod ij, qui orationis studium profitentur, vt in plurimum tepidè, & remissè in meditationis, & virtutum exercitijs se gerunt, nec ingenti illo conatu, quem dicebamus ad perfectionem tendunt, tamen quoties personæ orationi deditæ, strenue, ac diligenter in meditatione sancta terrenarum rerum abdicatione cordialique renuntiatione, virtutum exercitijs, passionumque mortificatione se gerunt (quod in ijs, qui religiosum profitentur statum, maximè vero reformatum, & valde perfectum) cuiusmodi erant illi ad quos doctrinam suam specialiter Mysticus noster Doctor dirigebat (satis frequentè contingere solet) tunc regulariter etiam loquendo non multum immoratur Deus in contemplationis gratia eis tribuenda, sed breui tempore ex meditationis exercitijs eos educere, & ad contemplationem perducere solet: cum quo tamen stat, quod aliquando, vel propter specialem Dei gratiam, aut prouidentiam, vel propter personarum ingenia, aut occupationes, vel alijs specialibus de causis, oppositum contingat, ita scilicet, vt aliquando imperfectis & negligentibus contemplationis gratia concedatur; aliquando verò prouectis, ac feruentibus, imò & perfectis denegetur.

Cæterum cum id regulare non sit, sed potius id, quod antea dicebamus, vt in plurimum, & regulariter contingat, meritò Mysticus noster Doctor iuxta id, quod regulariter in personis religiosis, quæ diligenter, & strepue in virtutum, & orationis studio se exercent, festinanterque ad perfectionem currunt, contingit, doctrinam suam scripsit: quæ in sensu dicto verissima est, & SS. Patrum, ac Mysticorum Doctorum doctrinæ omnino conformis: quam uis enim ipsi vnanimiter doceant meditationem debere regulariter loquendo cõtemplationem præcedere, vt ex supra adductis eorum testimonijs constat, nequaquam tamen generalem regulam de diuturna mora, ac longo tempore, quod inter meditationem, & contemplationem pertransire debeat, statuunt, quin potius taliter de hac re loquuntur, vt eandem profus, quam ex Mystico nostro Doctore doctrinam tradidimus, ipsi prius tradiderint, & docuerint, vt ex testimonijs, quæ iam subiungimus, manifestè constabit.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

6. **V**t autem manifestius appareat, quàm conformis sit sensus, quem tradidimus, textui, ac doctrinæ huius propositionis, verba ipsius, secundum eius contextum prius referre placuit, quæ talia sunt: Incipientium status est, meditationi insistere, in statu isto necessariū est, vt suppedietur aī in materia, vt ex se seu naturali discurrat, & inter res aliter exerceat, & igne feruoreque spiritali sensibili utatur, hoc enim modo sensus appetitusque rebus bonis assuefacere conuenit, vt suauitate ista illecti, à rebus seculi diuellantur. At postquam istud aliquatenus iam effectum est, confestum incipit. Deus prouehere eos ad istum contemplationis statum, quod valde cito, breuique tempore fieri solet, præsertim in personis Deo in Religione dicatis, eo quod magis tempestiue repudatis seculi rebus sensum appetitumque Deo adaptent & accommodent: quia factū nil superest aliud, quàm vt à meditatione ad contemplationem confestim gradu faciant, quod tunc fit, quando iam discursus altus, propriæque anime meditationes, nec non sensus, primique sensuum feruores cessant & evanescent, non valent iam anima sicut prius discurrere, nec aliud adinueniunt per sensum recipere, sed in ariditate remanente. Ecce qualiter ad hoc, vt à meditatione ad contemplationem quis debeat transire, abdicacionem, & eradicationem à rebus sensibilibus, taliter, vt in illis suauitatem, & saporem iam nequeat percipere, Mysticus noster Doctor exigit, sicuti etiam idem docuerat in lib. 2. Ascens. Montis Carmeli c. 17. quod & si in ijs, qui valde diligenter, ac strenue orationis, & virtutum studio non incumbunt, non nisi post longum tempus contingere solet, tamen in ijs, qui ingenti cogatu, ac feruore per orationis viam ad perfectionem tendunt, vt in personis religiosis sæpe reperitur, hanc temporis diuturnitatem regulariter non requirit, sed breuiter id fieri merito Mysticus noster Doctor asserit: sed iam Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonia in rotius huius doctrinæ confirmationem adducamus.

§. II.

Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonij doctrina tradita corroboratur.

7. **I**n primis igitur D. Bonaventura in prologo Mystice Theologie, sic loquitur: Sic quilibet nouus discipulus ad perfectionem huius essentie (scilicet Mystice Theologie) gradatim ascendat, vt primo in via purgatiua, qua est via puerilis, & incipientium studiosissima exerceat: postea autem per spatium modici temporis, scilicet per mensem vnum vel per duos, secundum quod diuino superradiante lumine, sibi videtur expedire, ad amorem cogitando conseruat. Quod si presumptuosum forte alicui videatur, quod anima inuoluta peccatis multiplicibus, audeat à Christo, amoris petere vnionem, in se ipso cogitet, nihil esse periculi, &c.
8. **I**d ipsum idemmet S. Doctor in eodem libro Mystice Theologie c. 7. particul. 4. in fine his verbis proficitur: Hac scribere volui, ad hoc, quod minus experti in ista sapientia corroborato it inere sentiant dirigant, scientes, quod citissime inuenitur. Quod si in principio purgationis, vel esstatica consurrectionis difficultas mirabilis sentiat, tamen in paucis vixati citissime in multis bene disponuntur, ita vt experimento videant omne, quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, &c. In quo testimonio particula illa citissime bis repetita, perpendenda est.
9. **Q**uod etiam tetigit D. Bernard. ser. 3. de circumcissione his verbis: Ad hanc perfe-

ctum

tionem (scilicet contemplationis) pauci ni fallor perueniunt in hac vita: nec enim si quis aliquando videtur hanc habere, continuo credit sibi necesse esse, maxime si nouitius est, nec per praefatos ascendit gradus. Pius enim Dominus noster Iesus Christus pusillos corde blandit, talibus solet allucere, sed nouerint, qui huiusmodi sunt gratiam hanc praestitam sibi esse non datam. Vbi apertè facitur D. Bernardus participationem contemplationis perfectæ, concedi etiam nouitijs, & pusillis corde, quamuis simul suadeat ne ipsi propter hoc sibi metipsis confidant, seu credant, eò quod cum in illis virtus omnino radicata non sit, facile propter aliquam negligentiam hanc gratiam sibi concessam amittere possunt, qua de causa inquit D. Bernardus, talem gratiam praestitam illis esse non datam: cum hoc tamen stat, quod si ipsi diligenter, ac perseveranter in virtutis studio, & in via spiritus se exerceant, praedictam contemplationis gratiam non amittere, sed retinere soleant, vt ex doctrina S. M. N. THERESTÆ statim ostendemus.

Consonat D. Greg. hom. 17. super Ezech. sic inquit: Non enim contemplationis gratia summè datur, & minimis non datur, sed saepe hanc summè, saepe minimè, saepius remotè, aliquando etiam coniugati percipiunt.

Sed optimè de hac re loquitur S. M. N. THERESTA saepè in suis operibus etiam cap. 11. suæ vitæ, vbi pro diuersis orationis gradibus explicandis quatuor aquarum genera distinguens, sic loquitur. Aliquis illorum, quorum iussu hac scribo; maiorem quadrimestri spatio Domino iuuante profectum fecit, quam ipsa septemdecim annis ipsis fecerim: melius scilicet ille se disposuit: itaque nullo suo labore hortam hunc quadruplici aqua hac irrigat, tamen si vltima adhuc ei non nisi guttatim datur: sed ita inde proficit, vt propediem, cum Dei gratia in illam penitus absorbendus sit. Deinde cap. 22. suæ etiam vitæ circa finem sic inquit. Et sane reperire aliquando est, quos Deus iam inde à principio per viam valde sublimem conduxit, qui putant & alios pari modo posse proficere, & intellectum sine vllis corporearum rerum adminiculis ad quietem posse perducere.

Præterea capite 11. eiusdem libri, sic inquit: Si pro posse tamen animum à terrenis omnibus auelleremus, atque omne nostrum studium & conuersatio in cælis esset, certissimè mihi persuades, fore vt bonum hoc quam breuissimo tempore nobis daretur, si modo (vti sanctos nonnullos scisse constat) nos quam citissimè totaliter huc disponeremus. Quibus in verbis eandem proflus, quam Mysticus noster Docteur scripsit, doctrinam in sensu à nobis supra S. T. huius cap. explicato continet.

Insuper in libro, qui inscribitur: Conceptus amoris diuini, capite 6. sic de altissima contemplatione, vbi suspendium potentiarum reperitur, loquitur: Euidencia equidem rei huius proferre argumenta potero, etenim quadam in alijs conspexi: memini me vnum vidisse, cui Dominus triduo vno tot tantaque bona dedit, vt nisi experientia (quia iam abhinc annis aliquot ipsa in illis se exercuit, quin & semper indies in melius proficit) id me credere compelleret, id mihi impossibile videretur. Aliam vero cui in trimestri spatio datum, & amba erant adhuc satiu iuuenes. Alias vero vidi quibus non nisi post multos annos hanc Deus gratiam praestat. Et sicuti de duobus illis dixi, possem & de aliquot alijs dicere. Et ideo hoc annoto, quod hoc loco scripsi, paucas esse animas, quibus nisi ad multos annos afflictiones & pressuras passe sint, has Dominus gratias conferat: vt sciatur saltem esse aliquas. Tam potenti autem & magno Domino, & ad gratias dandæ tam propenso non est terminus aut taxa aliqua constituenda.

Ultarius cap. 34. suæ vitæ loquens de quodam suo Confessario sic ait: Breuissimo

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica
NVI
128

enim tempore per magnam rerum ad spiritum spectantium experientiam est consecutus: hac quippe sunt dona Dei, quae Dominus & cum vult, & quomodocumq; vult, dare solet: neque hoc in ipsa temporis discurritate aut obsequiorum praestitorum magnitudine situm est, non tamen dico, haec nihil omnino ad hoc conferre, sed Dominam subinde his post viginti annos contemplationi ingente impensas non dare quod alijs datur in vno, nouit scilicet Maestas eius quare id ita faciat. Tandem in lib. Mansionum Mansionone 4. cap. sic de hac re loquitur: Vt vero quis ad hanc mansionem pertingat, videri posset necesse esse diu in prioribus illis Mansionibus egisse. Quamuis autem ordinarium sit, vt in ea, quam iam paulo supra descripsimus, aliquantulum egerint, tamen non est certa haec Regula (quemadmodum iam sapius audiuisse ex me potestis) largitur enim hanc Dominus, quando, quomodo & cuiusque voluerit, utpote bona sua & propria, & ita vt nulli iniuriam inferat. Ex quibus omnibus testimonijs constat, quam consona sit doctrina Mystici nostri Doctoris in sensu à nobis explicato, doctrinae S. M. N. THERESIAE.

15. Praeterea eandem doctrinam tradunt plures alij Doctores, de quorum numero est Suarez lib. 2. de orat. cap. 11. n. 10. vbi sic habet: Venique addendum est non esse ita propriam contemplationem virorum perfectorum, quin magna ex parte degustari possit ab imperfectis, imò & ab incipientibus, datur ergo etiam incipientibus interdum participatio aliqua bonae contemplationis, ex peculiari quidem gratia ordinaria quidem, vt existimo, si ipsi faciant, quod in ipsis est. Vbi particula illa ordinaria quidem si ipsi faciant, &c. perpendenda est, traditam, namq; à Mystico nostro Doctore doctrinam iuxta sensum à nobis explicatum omnino continet.

16. Denique (vt plura alia omittamus testimonia) eandem doctrinam tradunt noster Ioannes à Iesu Maria c. 2. de Mystica Theol. Molina Cartus. tract. partium orat. c. 6. § 3. vbi asserit se experimento cognouisse plures personas, quibus breui tempore Deus contemplationis gratiam communicauit, Albarado tom. 1. artis bene viuendi, lib. 1. c. 15. n. 20. ibi, Et est magnus error arbitrari contemplationem esse tantummodo vnde perfectorum, & multum perfectorum, & non incipientium. Et lib. 2. c. 1. n. 6. ait quod iuxta doctrinam D. Bonauent. Henrici de Palma, & aliorum DD. solum 15. dies solent de lege ordinaria in via purgatiua, antequam ad illuminatiuam aditus pateat, consumari, ac tandem plures alij Doctores, seu speciales Magistri.

17. Ex quibus omnibus etiam constat, non parum errare spiritualemque animarum profectum impedire, eos qui absque maturo examine, & consideratione, contemplatione illorum reprobant; qui non longo tempore in orationis studio se exercuerunt; vel adhuc aliquibus imperfectionibus in spiritali via, virtutumq; exercitio, afficiuntur; quasi haec contemplationis gratia non nisi post congruum meditationis tempus; nec alijs, quam viris valde perfectis concedatur. Hi, inquam, qui sic de hac re iudicant; proculdubio errant, aliorumque profectum multum impedire possunt: non enim iuxta Sanctorum Patrum, ac Doctorum Mysticorum doctrinam, quam retulimus, haec diuturna mora, ingenique perfectio semper expectanda est: sed plerumque breui tempore totum hoc negotium conficitur; iuxta doctrinam à Mystico nostro Doctore, alijsque Patribus traditam, & à nobis §. 1. huius capitis explicatam.

Laus Deo, & Beatae Mariae.